

Mehmet Hayri Durmuş

MEKTUPLARI VE YAZILARI

Mehmet Hayri Durmuş
MEKTUPLARI VE YAZILARI

Weşanên Serxwebûn 167
Birinci Baskı: Temmuz 2023

Mehmet Hayri Durmuş

MEKTUPLARI VE YAZILARI

Weşanên Serxwebûn 167

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	7
14 Temmuz Ulusal Onur Günü ve Direniş Şehitlerinin Anısına.....	9
Babacığım, Anacığım, Kardeşlerim, Tüm Yakınlarım Ve Kapı Komşuya.....	59
Arkadaşlar.....	67
Parça Parça Da Olsak Faşist Uygulamalara Karşı Çıkıyor, Söylediklerini Yapmıyoruz	75
DOĞRU YOLU KAVRAYALIM	89
Halka ve Devrimcilere.....	91
Ülkemizin İçinde Bulunduğu Durum.....	95
Kürdistan Üzerinde Mücadele.....	99
Devrimci Mücadeleye Saldırıları Arttı.....	111
Tüm Gericilere Karşı Mücadele Kaçınılmazdır.....	117
Halkımıza.....	121
Hilvan'da Sömürgecilere ve Uşakları Ağalara Karşı Mücadele.....	127
Ceylanpınar İşçi Direnişi.....	131
Urfa'da Sömürgeciliğe ve Faşist Beslemelere	

Karşı Mücadele.....	135
Sonuç.....	139
Nasıl Bir Dünyada Yaşıyoruz.....	141
Kürdistan'ın Temel Meselesi.....	145
Devrimci Aydınlar ve Gençlik.....	157
Mahkeme Tutanaklarından PKK Davası.....	161
14 Temmuz 1982 PKK Urfa Davası	
Duruşma Tutanaklarından.....	185
Ölüm Orucundaki Dokuz Arkadaş Adına.....	187
ŞİİR: Günah Çocukları.....	189

ÖNSÖZ

Apocu Hareketin ideolojik grup döneminin önder kadrolarından M. Hayri Durmuş, yoldaşlarına vasiyet olarak; **“Mezar taşıma borçlu öldü”** diye yazılmasını istemişti. Oysa Apocu Harekete katıldığı ilk andan itibaren, büyük bedeller ödemeyi göze alarak, yüksek bir feragat duygusuyla ve yaptığı fedakârlıklarla bir an bile boş kalmadan hep çalışmıştı. Hiçbir tereddüte düşmeden mücadeleye en üst düzeyde katkı sunmuş, Kürdistan halkına büyük hizmetlerde bulunmuştu. Sömürgeci-soykırımcı TC Devleti’nin ve kapitalist modernite sisteminin “sunduğu” ne varsa, hepsini elinin tersi ile iterek; onlarla olan bağlarını koparmıştı. Bunu da onu sömürgeci sisteme bağlayan okuduğu Ankara Hacettepe Tıp Fakültesini bırakarak, o ana kadar yaşamına yön veren ilişki ve alışkanlıklarını terk ederek başlatmıştı. Bu yönleriyle Apocu grup içerisinde Kürdistan’a giden ilk öncüler arasında yerini almış; tamamen hedefine kilitlenmiş bir devrimci ve sosyalist olarak, neyi var neyi yok, ülkesinin ve halkının özgürlüğü için adamıştı.

Mehmet Hayri Durmuş’un vasiyetini doğru anlamak önemlidir. Eğer bu başarılırsa, ancak o zaman; 14 Temmuz 1982 Büyük Ölüm Orucu Direnişi ve bu direnişin 15 Ağustos 1984’de başlatılan gerilla hamlesiyle dağlara taşırılmış olmasına doğru bir anlam verilir. Böylece Mehmet Hayri Durmuş yoldaşın Kürdistan Özgürlük Devrimindeki yeri ve önemi daha derinlikli olarak anlaşılır.

Mehmet Hayri Durmuş bir özgürlük savaşı öncüsü olarak zindandayken aile ve yakın çevresine hitaben yazdığı ilk mektubunda **“Ben, PKK davası içinde bir damla bile değilim”** diyor. Aslında bu deyişle; Apocu kadronun bir hakikati olarak **dervişaneliği**, bir daha silinmemek üzere bilinçlere nakşederek, ilkesel kılmıştır.

Mehmet Hayri Durmuş’un izinden yürüyenler olarak, bu **ilkenin**, üstlenilen kutsal mirasın anlam ve bilincindeyiz. Yine devralınan bu borcun ödenmesinde gösterdiğimiz çabanın **“Bir damla bile”** olmadığını farkındayız. 14 Temmuz Büyük Ölüm Orucu Direnişi’nden 41 yıl sonra onun mektuplarından, yazılarından, mahkeme ve duruşma tutanaklarından derlediğimiz bu kitap çalışmasını halkımıza ulaştırmayı bir görev ve sorumluluk olarak görüyoruz.

Abdullah Öcalan Sosyal Bilimler Akademisi

14 TEMMUZ ULUSAL ONUR GÜNÜ VE DİRENİŞ ŞEHİTLERİNİN ANISINA

Akademimizin Değerli Öğrencileri!

Bugün 14 Temmuz! Direniş şehitlerimizin, insanlık onuru ve her şeyin kendi şahıslarında bitirmek istendiği bir süreçte, böyle bir günde, her şeyin kurtulmasının ancak ve ancak biricik silah ve can bedeli olarak kendilerini ortaya koymaktan başka bir çarelerinin kalmadığı anda, yapılması gerekenin yapılması için büyük kararlılıkla içine girilen ölüm orucunun, başlangıç günüdür bugün.

Başını Kemal, Hayri ve Akif yoldaşların çektiği bu eylemin, giderek kendilerine dayatılan baş aşağı gidişe, kötü bir teslimiyet dalgasına karşı en kritik anda, böylesine bir eylemin başlatılmasının zincirleme etkileri, günümüze doğru geldiğimizde daha iyi anlaşılabilir ve sonuçları çıkarılabilir. Böylesine eylemler ve onların kişilikleri için çok şey söylenebilir. Eylemin gerçekleştirildiği ortam, hedefleri ve yöntemin kendisi çeşitli yönleriyle değerlendirilebilir.

Biz böylesine bir eylemi haber aldığımızda, yapmamız gerekenin, sadece ve sadece kararlı bir direnişçilik olduğunu, bunun da bütünüyle partinin amaçlarına daha kapsamlı ve sonuç alıcı yol ve yöntemle yaklaşım göstermekten geçtiğini iyi biliyorduk. Bu eylem yürürken, biz partimizin II. Kongresi'ni yürütüyorduk. Kongre iki hususla uğraşıyordu: Bir, çizgiyi geriye, sağa çeken ve bir daha

dönmemecesine kokuşmuş bir kaçısa, mülteciliğe bizi çekmeye çalışan yaklaşımdı. İkincisi ise; bütün gücümüzü ortaya koyup, mutlaka bu vatan için verilmesi gereken canların, akıtılması gereken kanların olması gerektiği idi. Bunu iyi biliyor ve alabildiğine yükleniyorduk. 1982 yazı ortası, sadece yaz sıcaklığını değil, ulus için, insanlık için, partimiz için çok daha yaman bir sıcaklığın; onurlu yolda var olmanın gücünü, cesaretini, inancını gösterip-göstermemenin; bunun için insanda ortaya çıkabilecek en son direnme haddinin, azminin ve kararlılığının gösterilmesi günleri olarak kendini dayatıyordu.

Bu sıcak yaz günlerinde, şartlar ne kadar aleyhte olursa olsun, direnme, azim ve kararlılığı; olanakları ne kadar fazla umut vaat etmezse etmesin; yapılması gerekenin, son bir çabayla da olsa, bugüne kadar adı pek telaffuz edilmeyen bir ülke varsa; o ülkede en kötürüm bir halk yaşıyor ve insanlık davasında her şeyini yitirmeyle insanlar yüz yüze; yine de birilerinin kalkıp *"Ben de insanım, henüz son sözümü söylemedim, bir şeyler yapmak gerekir"* deyip bir yüceliği göstermesinin hayati anlam ifade ettiği veya her şeyin ona bağlandığı bir dönemin günü oluyor. Diyarbakır'da böyle tarihi bir güne, son derece yüce ve hayati bir kararla karşılık verildi 14 Temmuz'da. ... Diyarbakır tarihinde görülmemiş bir biçimde içinde yer aldığı ülkeye bütünüyle sahip çıkmaya ve daha da ötesi silahların üzerine yürekleriyle, taşlarla yürüyecek kadar bir cesarete ulaştırma; bu kararlılığa ölümüne bağlı olanlarla ve bunu gerçekleştirenlerle; ardıllarının eğer yaşıyorlarsa, eğer anılarına sadakatle bağlılarsa, nasıl karşılık vermeleri gerektiğinin de en büyük ispatı oluyor.

Ortadoğu halklar gerçeğinde çok vahşi baskılar karşısında çeşitli dinler ve mezhepler görünümünde inancın, azmin, kararlılığın bir sonucu olarak vahşice canların alındığı, ama o denli büyük kahramanların da günümüze kadar bir gelenek olarak toplumun hafızasında ve yaşamında etkili olduğunu biliyoruz. Bu tarihsel geçmişte yakılanlar, kazığa çakılanlar, kazanlarda kaynatılanlar, derisi yüzülenler, çarmıha gerilenler, uçurumlardan atılanlar vardır. Soy-kırımlara tutulan halklar vardır ve bir anlamda bu tarih, insanlığın ne olup ne olmadığını veya nasıl olup nasıl olmaması gerektiğini; böylesi merkezi bir biçimde bir savaşım la kendini bütün insanlığa

örnekleyen gerçeğin adı olmaktadır. Dinler tarihi, halklar tarihi, siyasal tarih bunun acımasız örnekleriyle doludur. PKK'de gerçekleşen de bütün bu tarihin olumlu hanesinde yazılması gerekenin; adaletten, doğrudan, özgürlükten yana olan eğilimin; koşullar ve dönem ne kadar aleyhlerinde olursa olsun, yine de büyüklüklerine yaraşır bir biçimde bu tavrı sergileme gücünü gösterebilmektir. Eğer böylesine bir söz varsa, bu sözün çağla ilişki ve çelişkisini doğru tespit etmek, çağa bu gerçeği mutlaka yansıtmak, bedeli ne olursa olsun bunu yapma gücünü göstermektir. Gösterildiğinde bunu özlenilen bir direniş olayı, bir hareket ve parti olayı olduğunu; eğer göstermezse, birçok örnekte görüldüğü gibi, silinmekten kendini kurtaramayacağı, sınavını başarıyla veremeyeceğinin de ifadesi olmaktadır. Dolayısıyla bir halk için olduğu kadar, insanlığın belirleyici bir birikimini de temsil eden Ortadoğu halklar gerçeğinin, olası bir şafak vaktinde atılması gereken bir adımının da bunda yattığını görmek gerekiyor.

PKK'nin oluşum tarzı, bunu da ihtiva etmektedir. O günkü koşullarda bize dayatılan, PKK'nin inkâr edilmesi ve PKK'den vazgeçilmesidir. Eylemimiz bu dayatmaya karşıdır. O günün PKK'sinin donanım itibarıyla en zayıf dönemden geçtiğini biliyoruz. Genel doğruları söylemekle birlikte, ideolojik yetkinlik sınırlıdır. Politik tavır söz konusu olmakla birlikte, henüz ana kitlelerine ulaşmaktan çok uzaktır. Özcesi, bir hareket haline gelmekten uzaktır. Ve bazı eylemsel faaliyetler varsa da bunların bir halk hareketi veya savaşı olmaktan çok uzaktır. Karşısında da her bakımdan donanımlı ve her şeye güç getirebilecek bir düşmanla karşı karşıya olması söz konusudur. Ne uğruna savaşılan halk için, ne de halkların tarihi geleneğinde -bir de bu Ortadoğu gerçeğiyle- daha güçlü bir karşılıkla, bir kurtuluşa yönelmek mümkün değildir. Her şey biraz zayıf başlayacak, eğer yaratıcılık ve insan soyunun ender rastlanılan dönemlerinde gösterilmesi gereken büyüklük gösterilirse, bir şeyler kurtarılabilecektir. Bu kesin böyledir. Yapılmazsa sonuç fecidir.

PKK'nin artık yaşayıp yaşamaması, direniş önderlerinin de çok iyi ifade ettikleri gibi, öyle bir noktaya gelmiştir ki, canlarını ortaya koymaktan başka çareleri kalmamıştır. Yine bu direniş önderlerinin bizzat ifade ettikleri gibi, büyük yaşam tutkunu olmamalarına rağmen, sırf bu yaşam tutkusuna saygının bir gereği olarak canlarını

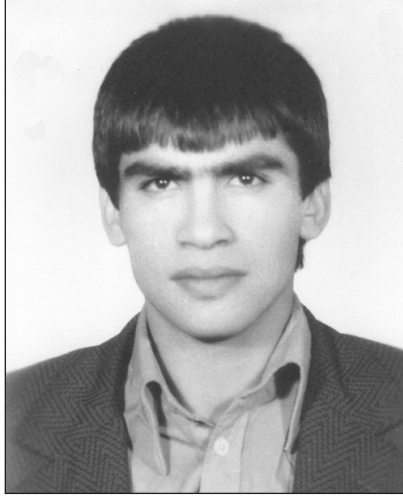
ortaya koymaktan başka çareleri de yoktur. Büyük bir imtihan, yerinde karar vermek, bir o denli anlamlıdır.

Günümüzde PKK gerçeği üzerine çok tartışıyoruz, çözümlemeler kapsamlıdır; biraz da bu olgu uğruna kendilerini böyle yatıranların kişiliğini anlamak için yaptık. Anılarına bağlılığın ancak ve ancak böyle mümkün olabileceğinin derin bilinciyle, sorumluluğuyla yaptık.

Bu yoldaşlar, iki ilkeye bizzat sözleri ve eylemleri ile büyük bağlılık ifade ediyorlar: *"PKK'yi koruyacağız"* diyorlar ve gerçekten layık olduğumuzun henüz tam anlaşılmadığı bir aşamada, bize de büyük bağlılık ve vasiyet bırakıyorlar. Bağlılığa karşı bağlı kalmak, vasiyetin de gereklerinin yerine getirilmesi gerekir. Eğer sözler boş bir ifade olmaktan öteye bir değer ifade edecekse; eğer büyük kararlılığın sahiplerinin vasiyetine gerçek bir değer biçilecekse; bunun anlam ve önemini iliklerine kadar duymak, ama mutlaka ve mutlaka, bunu giderek silikleşen bir anı olmaktan çıkarıp, tam tersine devleşen bir eyleme dönüştürmek, bu vasiyetlerine bağlı kalmanın da vazgeçilmez bir gereğidir. Her yerde sözcüklerle oynanır, hatıralar ve vasiyetlerle oynanır; ama asla böylesine büyük kararın, büyük eylemin gerçeğiyle oynanmaz. İçine girilebilecek en büyük riyakârlık, ister bilinçli, ister bilinçsiz olsun, bu söze, bu karara, bu eyleme sadakatle bağlı olmasını bilmemektir. Daha da kötüsü gerekeni yapmayı becerememektir. Mutlaka bağlılık kadar, bunun gereklerini yerine getirmeyi becereceksin! Ne pahasına olursa olsun becereceksin! Bunu becermeyenler, eylemin büyüklüğüne bundan başka bir karşılık verilebileceğini düşünüyorlarsa, kendilerini aldattıkları gibi, çok büyük bir oportünizmin temsilciliğini de yapmaktan kurtulamazlar ve son tahlilde gidecekleri yer, lanetli olmaktan öteye değildir. Eylem büyük, karar ise *"Biz PKK'den vazgeçmeyeceğiz"*dir. İkinci adım ise; önderlik olayıdır. Bu *büyük yoldaşlıktan da vazgeçmeyeceğiz*.

İçeriğini daha da açarsak; eylemin güçlü bir muhtevası, oldukça güçlü bir tutumun şekillenmesi söz konusu olmasa da insanlığı ve özgürlüğü onda gören bir tutum; artık herkesin çekilmeye başladığı, kimsenin sahip çıkmaya cesaret edemediği böyle bir günde, böylesine bir eylemle, hayatlarını ortaya koymalarıdır. Söz ve

karar budur, sizin şahsınızda yürütülen savaş budur. Herkes kadar düşman da sonuçlara katlanacaktır. O halde bundan sonra yapılması gereken, büyük bir mücadele kararlılığı ve savaşın kendisi olan bir olaya anlam verebilmektir.

Mazlum Doğan

Nedir Bu Karar, Nedir Bu Eylem? En Önemlisi de Nasıl Sürdürülecektir?

PKK olayı ve onun en yoğunlaşmış eylem biçimiyle sürdürülecektir! Bunun böyle olduğu tartışılmaz bir biçimde bilincimizdedir. Belki de her yerde, çok çeşitli dönemlerde sözcüklerin demagojik gücüne dayanılarak yalanlar, çarpıtmalar, sahtekarlıklar, aldatmacaların her türlü gösterilebilir. Ama öyle inanıyorum ki, bir insan varlığının bu denli kendini çok açıkça ortaya koyduğu; her anı başlı başına bir kutsal yemin olan; din kitaplarında ancak rastlanılacak derecede gösterilmesi gereken bir bağlılığı emrettiği ve o denli bilselliğin de adalet, doğruluk ve özgürlük uğruna bu denli kullanılacağı; insan bedeninin eriteceği bir gerçek karşısında bağlı olmakta kendisini göstermektedir. Bunun karşısında sözü yalnızkat anlamamak, gereklerini yapmamak -gerekçe ne olursa olsun- bu temelde bir bağlılığı, bir yürütücülüğü yürütme gücünü göstermemek,

ardılları için onursuzluğa doğru yol alışın kötü bir başlangıcı olabilir. İnanç ve bağlılığı yürütmenin çarpıtılmış bir biçimi mutlaka ve mutlaka sonuçta en hain sonlara götüreceği gibi; doğru bir bağlılığın da kesin zafere götüreceği, bu olayda gizlidir.

Şunu çok iyi biliyoruz ve inanıyoruz ki, bizzat bu direniş kahramanlarının sözlerinde de ifadesini bulduğu gibi **"Biz bu partide zaferi görüyoruz, Önderlikte zaferi görüyoruz"** sözcükleri, bize verilen üst düzeyde bir emirdir. Eğer geride kalanlarda biraz namus, onur varsa, mutlaka başarıyla yerine getirmeleri gereken bir emirdir bu. Burada dönemin zayıflıklarına, koşulların yetersizliklerine gerekçeler dizerek **"Neden yapmadık, neden başaramadık"** demek, en hafif deyişle çokbilmişliktir. Bağlılığı, başarı temelinde gerçekleştirirseniz çok iyi bileceksin ki, bu yerinde bir bağlılıktır. İnsan için bunun dışında bir seçenek yoktur. PKK'liler için bunun dışında bir seçenek yoktur. Kürdistan halkı da, eğer sadakatle bağlı olduğunu iddia eden bir insanlık varsa, onun için de bu temelde bir bağlılıktan başka seçenek yoktur. Bunu böyle bilmek ve böyle uygulamak gerekiyor.

Düşman, imhayla birlikte inkârı dayatırken, çok iyi biliyordu ki, sadece bunu bir kaç kişiye, çok zor koşullarda bir partileşmeye değil; onların şahsında yalnız bir halkın da imha ve tüketilişini değil; insanlık adına hayırlı olabilecek ne varsa onun canına okumayı esas alıyordu. O dönemin diğer bir teslim alma biçimi de, PKK'yi bozma, PKK'yi ihtilalci özünden boşaltmadı. Eğer tam inkârı, itirafı kendi açısından sağlarsa bu en iyisiydi. Bunu sağlayamazsa sahteliğini, içi boşaltmış ve halen yakamızı bir türlü bırakmayan, uğruna her şeyini ortaya koyanların amaçlarına ters düşen ve giderek daha da tehlikeli olabilecek bir oluşuma yol açabilirse, bu da onun için başarı olacaktı. Bu dönemde **"İlmli bir PKK, uzlaştığımız, birlikte kararlaştırdığımız bir PKK kabulümüzdür"** deniliyordu. Bu, bir düşman dayatmasıydı. Her iki dayatma da, eğer bir halk söz konusuysa, onun şahsında hem insanlığın bir daha dirilmemesine ve alçak bir biçimde çöküşü, utanılası, lanetli bir biçimde tüketiliş söz konusu olacak; zalimin, haksızın, alçağın mutlak anlamda başarısına yol açılacaktı. Yaşiyor muyuz, bir ölü müyüz, alçak mıyız; bunu sormanın bile artık

imkân dahilinde olmadığı; sadece karanlık ve lanetli değil, insanlığın en gerisinde ve her şeye kötü anlamda layık olma yaftasını boynuna asmış veya kölelikten bile öteye, insanlığın en rezil topluluğu olarak yaşamak gibi sınırsız bir düşkünlüğü yaşamaya mahkûm olacaktık.

Direnişin gerekçeleri daha da sıralanabilir, fakat özü budur. Dikkat edilecek hususlar, insanlık onuru çiğnetilmeyecek; sosyalizm inancı ve kararlılığı sürdürülecek; halkın ulusal gerçekliği ve bunun PKK'deki öncülüğü esas alınacak, bundan vazgeçilmeyecek; onun bir devrimci halk savaşıyla sürdürüleceği kesin olacaktı! *"Biz bunlara inanıyoruz ve bunlar için baş koyuyoruz, bir insandan ortaya çıkabilecek en son direnme imkânı neyse, onun için baş koyuyoruz. Bu temelde savaşı kabul ettik, sürdüreceğiz ve başaracağız"* dediler. Gün böyle bir gündür. Bugünde girişilen kararın anlamı budur. Başlatılan savaş böyle bir savaştır.

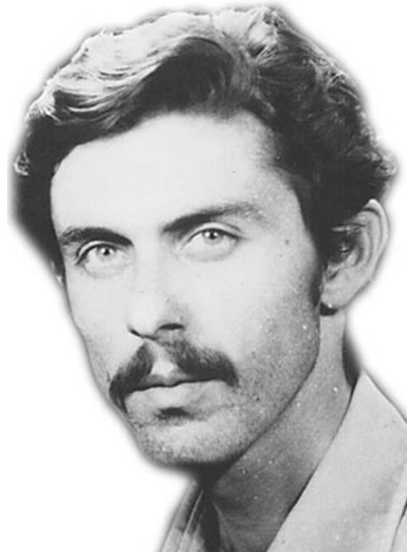
Bu aynı zamanda, o dönemde PKK için şu anlama gelir; kimsenin pek inanmadığı ve başarı şansının inanılmaz ölçüde düşük olduğu; fakat buna rağmen mutlaka en az bu gerekçe kadar sahiplenilmesi gereken bir oluşumun ifadesi olduğu; böylesine bir başlangıcın kötü bir sonuçla tasfiye olmaması için de atılması gereken büyük bir adımın kendisi olmasıdır. Bu anlamda bugün, PKK tarihinde en büyük hamlelerden birisi olarak anlaşılmalıdır. Eğer bu adım atılmasaydı -kim ne iddia ederse etsin- bir halk için tek umut ışığının da bir daha yakılmayacak bir biçimde söndürülmesidir. Bu parti tarihinin bir kilometre taşı, bir doruk aşaması, çok önemli bir savaş dönemi anlamına geliyor. Eğer bu dorukta, bu aşamada bu savaş verilirse, PKK PKK olacaktır. Savaş bu kesinlikte, kararlılıkta, eylemlilikte yürütülürse, PKK var olmaya, hem de büyük bir aşama yapmaya hak kazanacaktır. Geçmişi aklayacağı, gelişmeyi zapt edebileceği gibi, geleceği de doğru temelde kestirilecektir. Bugünün bir diğer yönüyle anlamı da budur.

Daha da somutlaştırırsak; bugün bir ülke için, bir halk için ve hatta bir insan için yaşamın ne olup, ne olmadığının kararlaştırılması günüdür. Yaşamak mı, bunun nasıl olması gerektiği ve uğruna kendini nasıl vermek gerektiğinin bilinmesidir. Bu çok önemlidir. Diyarbakır zifiri karanlıktadır, lanet içinde yaşıyor; ama diğer bir

yaşam seçeneği de vardır. Eğer yaşam adına son söz söylenmemişse, o zaman gösterilmesi gerekir. Mutlaka birilerinin kalkıp bu insanlığa sahip çıkması; bir ülkede adsız da olsa, bu halka "*Başka bir yaşam biçimi var*" demesi gerekir. Bu, öyle bir gün, öyle bir karar oluyor. Bunlar çok çok önemlidir. Dar bilgi dağarcığınızla, güçlü olmayan iradenizle değerlendirmeye çok az hakkınızın olduğu bir kararlılık oluyor.

Burada mesele bir kaç kişi de değildir. Burada mesele, tarihi gerçek içinden süzülüp gelen ve bir halkta en kötü bir biçimde bitişin yaşandığı ve "*İnsanım*" deme cüretkârlığını gösterenlerin adına, PKK denilen bir biçimlenişle, bir kişinin öz yüreğinden, öz bilincinden öteye, böylesine karmaşık bir ortamda çıkış yapmasıdır. Bu çıkışlar, kişileri büyük yapan çıkışlardır. Bu çıkışlar, tarihsel çıkışlar olduğu gibi, dinsel çıkışlardır, milli çıkışlardır, siyasi çıkışlardır, ahlaki çıkışlardır. Buna benzer bir çıkışa böylesi bir zeminde boy verdirilmiştir. Bu tarih ve günün gerçekleri ne kadar aleyhte olursa olsun, insanlık adına büyük söz söylemenin, onda bir kilometre taşı olmanın kararlaştırılması oluyor. Bunun anlam ve önemi budur.

Çıkarılması gereken sonuçlara gelince; somut ifadeyle bugün yaşadığımız gerçeklik, dağda silahlı direnişimiz, ovada köylü yürüyüşümüz, kentte halkımızın başkaldırısıdır. Ama nasıl oldu? Bugün daha çok bu soruya cevap vermeye çalışıyoruz. Her büyük direnişçinin, direniş olgusunun başına getirilenler, bu büyük direniş ve kişiliklerin üzerine de getirilmek istenilir. Kimi tam layık bir biçimde gerekeni yapmak ister ve yapar; kimisi bozuk bir biçimde, sapma biçiminde, iyi niyetli veya kötü niyetli yapar. Geleneğimizde aile, aşiret ölçüsünde de olsa büyük direniş değerlerini ve hatta kan dökmüş değerleri kolay unutmamak gibi ve mutlaka intikam almak gibi çok ilkel de olsa ve hatta günümüzde bize çok zarar da verse, dikkat edilmesi ve sonuç çıkarılması gereken bir özellik vardır. Bu vazgeçemeyeceğimiz bir özelliktir. Esas itibarıyla karara ve vasiyete bağlı kalınmıştır. PKK somut ifade olarak, hâkim karar ve uygulama gücü olarak, günümüzde bütün yetersizliklerine rağmen, yanlışlıklarla saptırma girişimlerine rağmen esaslı koruyabilmiş, gerekeni yapmıştır.

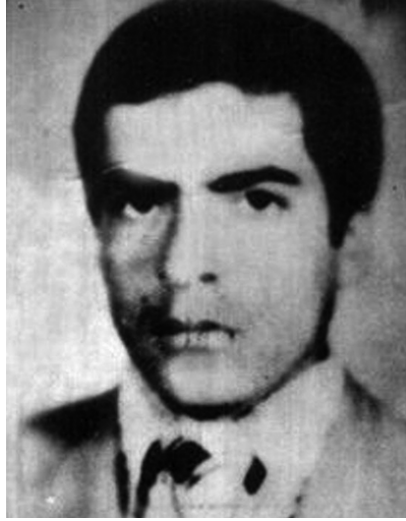

Ferhat Kurtay

Bu Sonuca Nasıl Geldik?

Bu bir iddiadır ve sanıyorum ki çok yönlü olarak da ispatlanmıştır. Ben buna parti tarihini doğru değerlendirerek, -halen tam istediğimiz gibi yazıma kavuşturmamış da olsak- yine ipuçlarının, belgelerin çok olduğu tarihe dayanarak cevap verilmeli derim. Bu tarih bilinmeden, bugünkü ispatlanma anlaşılamaz. Bu tarihe doğru katılmadan bu onaya, bu vasiyete bu temelde doğru ispatlanmış bir karşılık verilmeden bahsedilemez. Bu tarih bilinecek, bu tarih özüm-senecek, bu tarih tam bir militan kişilik olarak kendini yürüttüğünde bağlılık yerinde olacak ve gereken yapılmıştır denilecektir! Bu yoldaşlar, adımızı da anarak vasiyetlerini bırakırken, bizi ne kadar zor bir görevin altında bıraktıklarını biliyorlardı ve burada daha önemli olanın bu olduğunu da çok açık söylüyorlardı. Bir kişinin en değerli varlığını, en zor biçimde böyle ortaya koyarken; birilerine, hem de adını anarak vasiyetini bırakması, kalan için en zor bir görev altına girme anlamına geliyor. Direnme için ancak ve ancak ölümden başka seçenek yoksa bu aynı zamanda büyük bir zayıflığın da

işaretidir. Çünkü ölümden başka direnme biçimi yoktur. Bir söz söyleme imkânı bile bırakılmamıştır. Bu, artık bundan sonra direnmenin müthiş zor olması, direniş imkânlarının neredeyse can varlığından, onu eritmekten başka bir biçiminin kalmadığı anlamına gelir.

Mahmut Zengin

Bunun Gerisi Nasıl Getirilecek?

Bırakılan vasiyete göre on yıl, yirmi yıl içinde sonu zafer olan bir eylemin sahibi nasıl olacaksınız? Bu büyük direniş gerçekten bu inançlardır ve vasiyeti de bu şartlardır. Bunu kendimize sık sık ve yerinde sormak gerekir: Böylesine emredilen bir zafer vasiyetine kim sahip çıkacak? Sahip çıkmanın anlamını, içinde zaferi mümkün kılan savaş tarzını, ondan önce savaş hazırlığını, savaş olanaklarını, savaş örgütünü kimler ve nasıl oluşturacak? Bunun sadece kavranması da değil; ne kadar zor koşullarda olursa olsun, zindan da olur, dağ da olur, diğer alanlarda olur, yine de bu olanakları bulup buluşturacak, mutlaka kesilmeksizin bu savaşı yürütecek ve sonuçta da zafer olacak! Vasiyetin gereği budur!

Burada ciddi olmak, samimi olmak gerekir. Eğer "*Bağlıyız*" di-yorsanız, bunu söylüyorum. Benim sözüm, kendini müthiş aldatmış olana değildir. Anıları sakız gibi ağzında çiğneyene de sözüm yoktur. Hele çok kolay unutanlara hiç yoktur. Bizim sözümüz veya vasiyetten anlaşılması gereken; zaferi mümkün kılan bu çalışmanın olmasıdır. Bu çok açıktır! Bunlar bunun için hayatını

ortaya koyuyorlar ve bizden bunu yerine getirmemizi istiyorlar. Bunu hiç kimse saptıramaz! Hiçbiriniz, hiçbir gerekçeyle başka bir şey söyleyemezsiniz veya konuşamazsınız!

Bütün PKK'lilere ve bütün Kürdistan halkına tekrar söylüyorum; demagojiyi bırakacaksınız! Sahte, ne idüğü belirsiz bir yığın saplantıyı bırakacaksınız! Eğer bağlılıkta biraz kusur etmeyeceksek, gerekenin mutlaka yerine getirilmesi gerektiğini belirteceğiz. Bazıları ağladıklarını hissettirdiler, bunlar o kadar anlam ifade etmez! Toplumumuzun hepsi ağlamaklıdır. Bu şehitlerimiz için de çok ağladılar. Ağlamak tam da böylesi karar ve eylem sahipleri için bir hakarettir. Duygusal bağlılık da bir hakarettir. Kendi şahsımda gözyaşını bir aşağılık eylem olarak, bir hakaret olarak değerlendiriyorum. O günlerde de nasıl yaşadığımı biliyorum, yanlış veya doğru olduğunu tarih kararlaştırır. Normal insani faaliyetimden en ufak bir taviz vermedim, en ufak bir üzüntü duymadım. Normal bir gün gibi gördüm, duydum ve düşündüm. *"Bu yoldaşlar böyle bir eylem yaptı, ama bundan sonra ben nasıl yapacağım?"* diye düşündüm. Kendi kendime *"Artan bir sorumluluk duyabilirsen duy, düşünebilirsen düşün, yapabilirsen yap, sana düşen görevler vardır. Ağlamaya bile fırsat yoktur, yüreğini biraz dalgalandırmaya bile fırsat yoktur. Yapabileceğin bir şeyler varsa ne kadar ardını getirebilirsin; ne kadar eylemini gerçekleştirebilirsin; göster kendini, müthiş ol, fırtına ol; iğne ucu kadar imkânı gör ve her şeyini ortaya koy. Bin defa kendine sor; bir şey yapabilir misin, yapamaz mısın"* dedim. Bu düşünceler içerisindeydim.

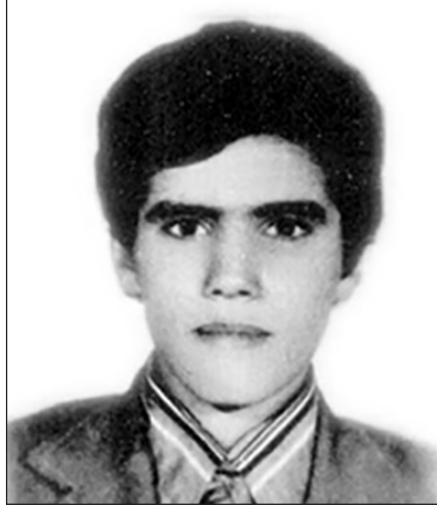
Hepiniz lafta iyi söylüyorsunuz, ama bunu yapmaya ortak olamaya gelince hiçbirinizin yaşamadığı bir durum ortaya çıkıyor. Bu çoğuna belki anlamsız geliyor, ama kendilerini katmadılar. Tek *"yapma"* denilen olayın kendisine yüklenme, ne kadar umut vadetmez çabalar olarak görülürse görülsün, büyük bir inatla yüklenmeye daha o günlerde başlamıştık. Aslında önceden de çabamız vardı, bir farklılık göremiyorduk. Zaten sonrası için de öyle oldu.

Tarih ve Önderlik gerçeği üzerinde çokça durdunuz. Bu sadece benim hikayem de değildir. Bu, geleneklerimize göre kolay kolay vazgeçememeniz gereken, mutlaka bir intikamla karşılık vermeniz gereken bir durumdur. Zerre kadar namus varsa, devrimcilik ruhu

varsa bunu yapacaksın! Burada bazı niyetler tehlikeli rol oynar. İyi niyet, dürüstlük, hatta ne olursa olsun, yapmaya yanaşmama, yapmamanın gerekçelerine kendini inandırma nedir? *"Ben çok geriyim, böyle doğmuşum, ben ölüme de varım, ama eylemi başarılı kılacak çalışmaya yokum"* diyenler vardır ve bunlar ölüyorlar. Kaşmanın bin bir biçimi, kendini aldatmanın çok çeşitli biçimleri, günü gün edecek yaşamları ortadadır. Gerçekten anıya bağlılığın ne olduğunu gösterecek bir çalışmaya geldiğinde ise, çok acayip bir durumla karşılaşma söz konusudur. Başka konuşmalar, başka davranışlar, beynini-yüreğini büyük açarak yaklaşma yerine, sırtını dönme çokça yaşanan tutumlar oldu. Büyük bakmama, yüreğini açmama, arkasını dönme gittikçe arttı. Biz, en az düşman dayatması kadar, bu onursuz yaklaşımı da çok iyi gördük ve buna karşı da sabırlı yaklaştık. Aynı zamanda başarılı iş yapmanın gereğine inanmaktan ve başarıyı sağlamaktan asla vazgeçmedik.

Tarihi bir olay ve karardır, tekrar anlatmanın fazla anlamı yoktur. Fakat mutlaka bilinecek, özömsenecek ve büyük karar olarak geleceğe yansıtılacaktır. Tavrımız budur! Anılara bağlılık, vasiyete karşılık vermenin anlamı, önemi ve ifadesi budur. Bana tamamen yön veren, adına politika, savaşım, imkân, olanak ve bunun için kendini yatırma dediğimiz olay budur. Bu yılların beni yoğunlaştırması, bir karar ve eylem gücü haline getirmesi böyledir. İnsanlar böyle gerçeklikler karşısında kendini olduğu gibi anlatmak ve ifade etmek zorundadırlar. Kesinlikle başka sözcüğün gücüne sığınarak, abartılı yaklaşımların içine girilerek saptırmayı meslek edinmeyeceklerdir. Bunun en soysuz türden bir meslek olduğunu bilerek anlamaya çalışın! İyi veya kötü anlayın! Hiç olmazsa, bu yeni bir şans! Başlangıç için doğru yolda bir şans olabilir! Mükemmeldik, sağladık, yamandık iddiasında da bulunmadık. Hayır! Bu konuda belki de en yetmez durumlardan birisini yaşıyorduk. Fakat sağduyu yitirilmemiş, temel değerlere doğru bağlılık, özellikle de saptırmadan bağlılık duygusu ve buna egemen olan düşünceye bağlılık, yitirilmemiştir. Politikayı böyle yaptığımızda, bu bağlılık duygu ve düşüncesiyle nasıl ve nereye koşulacağı; hangi çabayı kendimize layık göreceğimiz; nereye ve nasıl uzanılacağı; iğne ucu kadar bir imkân ve ilişki varsa bu değerlendirilecekti.

Bunu şunun için söylüyorum; derya gibi ilişkiler ve olanaklarımız üzerinde halen alçakça oynayanlar vardır. PKK adına benden alınan sorumluluklar doğru anlaşılmalı, doğru kavranılmalıdır. Gerçeklerden bahsederken bunu kastediyorum. İğne ucu kadar imkândan bahsediyorum. Çok iyi biliyorum ki; canlar eritilerek savaş verilirken, bunun anlamının ne olması gerektiği; eline bu kadar savaş ilişkisi, bu kadar savaş silahı, bu kadar örgüt gücü verilenlerin neye, nasıl karşılık vermesi gerektiği açıktır. Halen anlaşılamıyor, halen başka türlü yapılıyor. Biz bunu affetmeyeceğiz ve böyle savaşanların, savaş imkân ve olanaklarımıza kendini böyle verenlerin, ister yaşasın, ister yaşamasınlar usulünü, tarzını kabul etmeyeceğiz! Bu anılara bu temelde mutlaka bağlı kalacağız! Bunu bileceksiniz! Yaramazlığınız, çocukluğunuz, çok çeşitli etkenlerle varlığınız, bizim için beş paralık değer ifade etmez! Bir anlamda bu gerçekler söz konusu olduğunda hesabınıza gelirse PKK'liyiz diyeceksiniz; hesabınıza gelirse savaş silahlarımıza sarılacaksınız; hesabınıza gelirse savaş örgütümüz içinde yer almaya karar vereceksiniz; hesabınıza gelirse yoldaşça yaşamımız içinde bizden saygı-sevgi bekleyeceksiniz. Hesabınıza gelmiyorsa içimizde kalmazsınız. Bunlar çok açıktır! Hesabınıza gelirse, bu temelde özgürlüğü sonuna kadar yaşarsınız. Bunun kanunu böyledir!

Necmi Öner

Biz Anıya ve Vasiyete Sorumlu Kıldık

Sorumluluğu da şimdiye kadar böyle anladık ve yürüttük. PKK tarihi ne anlama gelir? Bu anıya, bu vasiyete doğru temelde karşılık verip vermeme; onun etrafında fırtına koparıp koparmama; onu doğru yorumlamak kadar uygulayıp uygulamama; onu son tahlilde vasiyetin tek şartı olan zafer koşullarına bağlı olmaya, bunu mümkün kılmaya elveren cevabı verip vermemeye, imkânı, örgütü, silahı yaratıp yaratmamaya bağlıdır. Bunlar temel gerçeklerdir ve politik doğrultuya, bütün taktiklere yön veren de bu özdür. Bunun için gerekirse ağzını mükemmel kılacaksınız! Ellerini-ayaklarını mükemmel ayarlayacaksınız! Yüreğini pek kılacaksınız! Gözlemlerini keskin kılacaksınız! Komuta düzeyinde seyredeceksin! Politik yeteneğin olacak! Koşullar ve alanlar neyi emrediyorsa onu yapacaksınız! Buna, bu özün en somut ve doğru gerçekleşmiş ifadesidir diyeceksin! Bu tarihe bağlı olmak, katılmak, özümsemek ve bu tarihle geleceğe yürümek budur!

Bana çok açık olarak bu vasiyet bırakıldı. Bugün biraz cesaretli, kendinden emin olarak da bunun sorumlusu olma kararlılığını gösteriyorum. Bunun dışında başka dil, başka yürek, başka tarz bir bütün olarak benden geçmiyor.

Bunu söylerken şunu çok iyi biliyorum ki, onlar vasiyete bağlı kalınarak biraz korunmuştur. Bu anıya halk ve parti bağlanmıştır. Bu eylemin anlam ve önemi, bu vasiyetin nasıl olması gerektiğinin anlam ve önemi kadar, bununla parti içinde çelişenin anlam ve önemi üzerine söylüyorum. Bunu söylerken, çok ciddi bir tehlike ve hem de tarihte örnekleri çokça görülen bir tehlikeden bahsediyoruz. Büyük direniş kahramanlarının anılarına, sağ sapmayla karşılık vermenin, kişilerin keyfinin çok ötesinde, sandığının ve düşündüğünün çok ötesinde bir tehlikeye nasıl yol açıldığını örneklemek istiyoruz. Ben partinin geneli içinde, bu anlamda büyük çözüm gücüne ulaşırken, temel belirleyici bir hususun bu olduğunu söyledim. Eğer bu direniş olmazsa, bunun karar ve eylemi olmazsa, PKK doğrultusunu ne kadar geliştireceğimiz tartışmalı olurdu. Eylem ve karar bir doruk noktasıdır derken, belirleme anlamında söylüyoruz. Daha sonraki doruk noktaları da vardır, ama en temel belirleyici doruk noktası buydu. Daha sonraki süreçleri belirleyen aşamalar, bu aşamaların bütün çözümlemeleri yapıldı. Hiçbir partiye nasip olmayacak kadar tartışması, çözümlenmesi, doğrusu-yanlışı, tarzına dek işlendi ve bütün parti tarihine, gerçeğine mal edildi. Biz anılara bağlılık derken, sadece somut bir olayı yaratmakla bağlı olduğumuzu söylüyoruz. Hiç ağlamadan, sızlamadan, sağa-sola kendini yatırmadan, yaratıldı biçiminde bir sözcükle karşılık veriyoruz.

Zindan direnişçiliği, zindan direnişçiliğinin büyük şehitleri PKK'nin şehitleridir. Ben bu konularda, abartmalı ayrımlar yapılmasını sakıncalı bulurum. Kaldı ki, bu direnişlerin içinde en çok çaba harcayanların da değerlendirmesi ve hatta bizzat ifade ettikleri budur; *"Abartmayın, abartmaya fırsat da tanımayın"* diyorlar. Direnişin zindanı, direnişin dağı, direnişin siyasisi ve askerisi özde fazla farklılıklar ifade etmez, ama biçimleniş farklılıkları vardır. Bu gerçeği bütün yönleriyle yaşayanlar, bir yurt dışı yaşamının daha kahredici olduğunu, eğer gerçekten yaşıyorlarsa zindandaki koşullardan daha kahrılı bir yaşam ve mücadele alanı olduğunu bilirler. Dağın koşulları da o denli kendine özgü zorlukları barındırır. Dolayısıyla PKK gerçeğini bütün yönleriyle yaşayanlar için ayrımlar fazla önemli değildir ve direnişleri her yerde çok değerlidir, aynı yüceliktir.

Bunları tekrar vurgularken, daha de netleştirmemiz gereken hususlar vardır. Giderek önemli bir gündem konusu olarak çözümlemek, kararlaştırmak; varsa sapması, ihaneti, genel içinde ele alınması gerekeni ele almak; doğru olanı özümsemek, atılması gerekeni atmak gibi önemli bir görevle de karşı karşıya bulunuyoruz. PKK'nin bütün varlığı, vurgulandığı gibi, bu anıya ve vasiyete bağlı olmanın gereklerinin varlığıdır, onun kendisidir. Bunun dışında özel bağlılık, bunun üzerinde özel yorum, özel binalar inşa etmeye çalışmak, hiç kimsenin hakkı değildir! Bırakın hakkı olmayı, cesaret bile edilmemesi gereken bir olaydır! PKK denilen olaydan bir şey anlama, kavrama varsa, bunu gerektiği gibi değerlendirmek ve gerekeni yapmaktan başka bir seçenek yoktur.

Buna rağmen, son dönemlerde iyice kendini açığa çıkartan, bir eğilim olmaktan öteye, sahte bir önderlik biçiminde kendini bize dayatan ve yaptıklarıyla da kendini tamamen açığa çıkarttığı gibi, ne olduğunu, neyi hedeflediğini gösteren tasfiyeci ögenin durumu da söz konusudur. Slogan olarak direniş önderliği gerekçesine sığınan, çok sahte, yapay ve asla hakkı olmadığı halde, **"Yaşasın zindan direniş önderliği"** veya **"Direniş şehitliği"** gibi sloganlarla çok namussuz bir yaklaşımla, çok haksız bir ayırım tehlikesini dayatan bu tipi hepiniz biliyorsunuz. Bu büyük yoldaşların anısına hiç de bağlı olmadığı gibi, hiç de hakkı olmadığı halde onlara sahip çıkmaya çalışması, yapılabilecek en kötü hakarettir. Nitekim bu tip, en son yaptıklarıyla ne mal olduğunu ortaya koymuştur. Bu durum bizi çok daha somut belirleme yapmaya, daha özgür bir yorum yapmaya götürüyor. Ne nedir, ne değildir? Ne nasıl olmalı, ne nasıl kavranıp özümsemelidir? Bunun doğrusu söylenmiştir ve şehitlerimizin şahsında somutlaşmıştır. Fakat önemli olan yanlış veya saptırmasını, yani ihanet ayırımını yapabilmektir.

Tarihte büyük eylemlerin, iradelerin sahipleri şehit düştüğünde iki olay belirir. Birincisi, yüreklerine kadar onları duyan ve onunla yetinmeyip büyük bir azimle, büyümüş bir kişilikle o anıyı savaş gerekçesi haline getiren ve savaşanlar grubu ortaya çıkar. Bunlara radikaller veya günümüzde aşırı solcular denilir. Aslında bunlar gerçek dava arkadaşlarıdır. İkincisi, sağ sapmalar ortaya çıkar. Örneğin; Fransız İhtilali'ne, Bolşevik İhtilali'ne veya Ortadoğu

halkları açısından genel bir ifade olarak İslam tarihine bakın: Bu devrimlerin önderleri şu veya bu biçimde şehit düştüklerinde, etraflarında bir tartışma başlar ve bir ayrışma ortaya çıkar. Fransız İhtilali'nin radikalizmiyle, reformizmi günümüze kadar burjuva toplumsal biçimlenişini etkiler. Bolşevik Devrimi'nin radikalizmiyle, sağcılığı günümüze kadar etkilerini sürdürmektedir. İslam tarihinin bin dört yüz yıllık gelişim süreci bile, halen bir savaşım ölçüsündedir.

Bu anlamda PKK için söylenilmesi gereken nedir? Büyük bir saptırma hareketi var mı, bu ne kadardır? Bunu oldukça değerlendirmelere tabi tuttuk ve önemli doruk aşamalarına, onun özellikle şehitlerine dayandırılmak istenilen doğrultular nasıl olmalıdır? Büyük bir hassasiyetle ve tarih bilinciyle değerlendirdiğimiz konu bu oluyor. PKK içinde bütün doruk aşamalarına kendini dayatan, adına sağ-tasfiyecilik diyebileceğimiz, reformizm diyebileceğimiz, adlandırmalarla saptırmalara tanık olunmuştur. Bu temelde, parti tarihi oldukça canlı olarak hafızamızda ve daha çok da belgelerdedir. Ben bir kez daha tekrarlamak istemem, ama incelenmesi gerektiğini önemle vurgulamak isterim.

Bunun bir parçası olarak, madem zindan direnişi, onun şehitleri adına bir çıkış yapılıyor, bir slogan söyleniyor; o halde bu konuda da geneli biraz daha ayrıntılı anlatmak, varsa bir netsizlik onu netleştirmek için diyordum ki, bazı gerçekleri söylemek, bütünüyle bu direniş sahipleri için de çok önemlidir. Varsa bir sapma, varsa bir ihanet, bu nedir? Biz bunun içinde miyiz, karşısında mıyız? Buna karşı mücadele ne kadar yapıldı? Gaflet nedir, katılım nedir? Ret nedir, benimseme nedir? Hiç şüphesiz bu sorulara cevap vermek, yoldaşların en temel görevlerinden birisidir. Bütün partililerin olduğu kadar, özellikle etle-tırnak gibi bu gerçeği iç içe yaşayanların da başta gelen görevidir. Bütün partiye karşı bu görev yerine getirildiği gibi, özel olarak da daha hassas bir biçimde bu konudaki konumlarını, neresinde olduklarını özlü bir ifadeye kavuşturmak, onların boynunun borcudur.

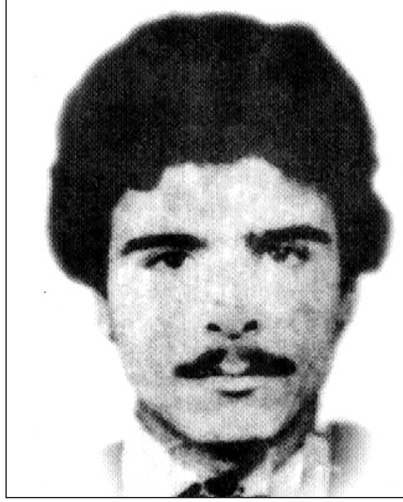
Şunu iyi biliyoruz ki, böylesine bir direniş doruğuna varılırken, kendini dayatan açık bir ihanet vardır. Çokça açık ifade edilen ve hak ettikleri lanetli sonucu yaşayan Şahin-Yıldırım adıyla bilinen alçaklar, bu doruğa bir saldırı halindeydiler. Daha da ötesi, düşman

emrinde en tehlikeli bir savaşımların sahibiydiler. Bu direniş, açık düşman terörüne karşı olduğu kadar, PKK içinde olup da düşmana yol gösteren ve düşmana sonuç aldırarak için her şeyini ortaya koyan ihanete karşı da gösterilen bir direnme idi. Bu ihanetçiler, *"PKK nasıl doğduysa, öyle yerin dibine girmelidir"* deyimini kullanmışlardı. Hatta Kürdistan halkını tarihe gömmenin ve üzerini betonlamanın mimarı ve baş önderi olan M. Kemal'in adına izafetten* *"Genç Kemalistler Birliği"* biçiminde kendini adlandırmaktan da geri kalmadılar. Kendilerine göre kurtuluş adına lanetli bir yaşamı bulan bu grup, aynı akıbeti bütün PKK için gerçekleştirmek istiyordu. Dışarıdan da bunları takip edenler vardı.

Nasıl oldu da 1982'lerde böyle bir olay ortaya çıktı? Araştıralım, mümkünse olduğu gibi tekrar yere gömelim! Bu saldırıya karşı yoldaşlar büyük bir direnişle karşılık verdiler ve bir anlamda onları boşa çıkardılar. Bu çok iyi bilinen ve hak ettiği biçimde cevabı verilen bir mücadele dönemimizdir ve gerekeni halen yapılmamaktadır. Burada iç cephede de saldıranlar vardı ve açıktan saldırılmıştır. Bir noktayı da şunun için söylemek gerekir, açıktan saldırı olmasının nedeni şuydu; en zor dönem yaşanılıyordu, bütün direnişin düşmesi an meselesi idi. İç cepheden saldıranlar kendilerini kesinlikle buna inandırmışlardı, *"Bu hareket bitirilecektir"* diyorlardı. Bir kuşku varsa, o da bizim bu sahada sürdürme durumunda olduğumuz çalışmalarlardı. O zaman da ne yapıp yapmayacağımız belli değildi. Haklı olarak fazla çekinmeleri de düşünülemezdi. Aslında çekiniyorlardı, bir şeyler yapabileceğimizi bizzat itiraf da ediyorlardı. Ama ağır basan yön, PKK'lilerin yüzde doksanı içerideydi, eğer tümüyle teslim alınırsa biteceği hükmüne kendilerini inandırmışlardı. Dolaşısıyla açıktan saldırıyorlardı. *"Başardık, başarmak üzereyiz"* diyenler açıktan saldırır, taarruz ederler, kendileri de korku ve endişe taşımazlar. Açık olmasının nedeni buydu.

Büyük bir kararlılıkta teslim olmaya karşı direnme ve bu direnişin sonucunda partinin başarması, en başta bunları yerle bir etti ve bütün partiye de gereken kararlılıkla direnmede büyük bir aşama, büyük bir güç kaynağı oldu. Bir anlamda böyle zaferle sonuçlanan bir direnişten sonra, yine doğrultuya sahip çıkmanın bütün koşullarını, gereklerini -bugünkü gelişmelerle kanıtladığı gibi- bizzat yaparken,

önümüze çıkan o büyük karşı koymalar neydi? Bu doğrultunun inşa edilmesi için, bir kuvvet gücü haline gelmesi için çabalarken, bilerek veya bilmeyerek, iyi veya kötü niyetle oynananlar, fırsat bulduğunda en can alıcı yerimizden parça kopartmaya çalışanlar kimdi? Parti tarihi bir de temelde, bu yönlü incelenmelidir.

Eşref Anyık

Zindanın Bu Konudaki Payı Neydi?

Zindan, daha sonra bu büyük şehitlerin anısına bağlı kalarak direnmiştir. Esas itibarıyla hâkim eğilim direnmedir ve hali hazırda da bu direniş devam ediyor. Fakat bir olay daha gözüktüyor; direniş olmasına rağmen, yüzlercesi dışarı çıkıyor ve çok kolay düzenle bütünleşiyor. Hatta o kadar direnmeye rağmen, çok basit karşılıklar bedelinde kendini düzene kiralayan, düzene satan, düzeni yaşamak isteyenler çıkıyor. Bu, bir saptırmanın mevcut olduğunun ipucudur. Nasıl oldu da bu kadar direnildi, bu kadar ant içildi, bu kadar söz verildi, bunun için bu kadar küfür, işkencenin her türlü çekildi ve daha sonra da bunu yapanlar bu düzene bu biçimde, hiç savaşımadan kendini teslim etti? Bu olmuştur ve düşündürücüdür!

İkincisi, daha açıktan ve belirtildiği üzere kendisini sloganlaştıran bir gelişmenin önderliğidir. Bugün oldukça yansıyan, ne olduğunu bizzat ifade eden bu alçak girişim, yine bir sapmanın varlığını ifade ediyor.

Yansıdığı kadar biliyorsunuz, *"PKK-Diriliş Kanadı"* veya *"Polit-Büro Sorumlusu, Askeri Sorumlu, Emniyet-İstihbarat Sorumlusu"*

biçiminde bir imzayla sorumluluk isteniliyor. Ağırıklı zindan gerçeğimize dayalı olarak kendini ele veriyor, zindanda önderliğe oynandığı iddia ediliyor. Artık burada niyetler önemli değildir. Bunu iyi niyetli mi yaptı, kötü niyetli mi yaptı, bağlantıları düşmanla bizzat var mıydı, yok muydu şeklinde bu kadar dar düşünmek, sanırım bir sapmaya alet olmanın kendisine kadar gidebilir. *"Çok kariyeristti, çok düşküdü"* denilir veya *"Çok yetenekliyidiler, zekiydiler, dönem dönem şöyleydiler, dönem dönem böyleydiler"* denilir. Bütün bu konularda haklı olarak doğru veya yanlış çok şey söylenebilir, ama sonuçta varılan bir gerçek var. Bugün en az açıktan büyük zindan direnişçiliğine, dolayısıyla PKK direnişçiliğine kendini dayatan Şahin-Yıldırım saldırısı kadar, hatta ondan daha tehlikeli, ondan daha sinsi, ondan daha karmaşık bir saldırı söz konusudur. Unutmayalım ki, bu PKK adına, PKK'nin büyük mirasına sahip çıkarak ve adım adım önderliğini pekiştirerek ortaya çıkan ve uzun süre her türlü çalışma imkânını ve olanaklarını bizden bizzat alabilen ve bu yönüyle tehlikesi çok olan bir saldırı olayıdır. Başlangıçta buna saptırma denilebilir ama giderek bir ihanete dönüşmüştür.

***

Şener tasfiyeciliği üzerine inceleme-araştırmalar ilerde kapsamlı yapılabilir. Kişilik itibariyle, aile, sosyal ortam, amaçları, oluşumu hakkında hiç şüphesiz çok şey söylenebilir ve söylenecektir de. Fakat bizi ilgilendiren, bu büyük direniş şehitlerimizin anısına bir slogana sahip çıkacak kadar cüret kazanmasıdır. Bu anılara, büyük direnişçiler topluluğuna dayanarak, zindandan çıkması, zindana önderlik etmesi; bu anıların özünü boşaltmaya çalışarak bütünüyle partiyi hedef alması; partinin güç ve olanaklarını çok riyakârca elde edip bunu çok tehlikeli bir biçimde, en kritik dönemde Partiye karşı kullanma cesaretini göstermesidir. Büyük direniş şehitlerimizin anısına, vasiyetlerini ertelemeksizin ve mutlaka yerinde karşılık verme, büyük sorumluluk gerektirmesine rağmen, içten ve son derece ustalıkla büyük direniş kitlesine dayanılarak, onların omzuna basılarak, bütün parti geneline çok alçakça olduğu kadar gaddarca, hırsızca yetkileri gasp etmekte kusur görmeyen ve kötü bir biçimde harcamaktan çekinmeyen bir durumla karşı karşıya kaldık. Eğer

önü alınmazsa, gereken teşhis bütün yönleriyle konulmazsa; herkes bunun neresinde olduğunu yerli yerine oturtmazsa; yeniden kendini gözden geçirip gerekirse kendini yeniden yaratmazsa; yeniden PKK'ileşmeyi başaramazsa; herhalde sağlam bir PKK militanlığı değil, kötü bir savrulma yaşanacaktır. Bütün önemli saptırmalarda ve ihanetlerde bu böyle olduğu gibi, bunda da böyle olacaktır. Bunu en az tahribatla ve adaletli bir biçimde atlatmak, hakkı olana bu imkânı bahşetmek için yoldaşça yardımlaşma alabildiğine verilmelidir, gereken yapılmalıdır.

Biz böylesi bir günde ve bu direniş gününü yaşayanların da bizzat böyle bir günde, bu değerlendirmeyi, buna kesin cevap vermenin en iyi karşılık verme ve büyük bir şans olduğunu çok iyi bildiğimizden yapıyoruz.

Şuna dikkat edeceğiz; direniş doğrultusu neyi amaçlıyordu, vasiyet neyi içeriyordu? Gereken nerede, nasıl, hangi sürede yerine getirilecekti? Bunu iyi bileceğiz. İkincisi, bütün partililer ve zindan direnişçileri, özellikle bu konuda neyi ne kadar kavramışlar, neyi ne kadar yapıyorlar? Bunda hiçbir duygusallığa kapılmadan, hiçbir iyi veya kötü niyet ayrımı yapmadan, doğru veya yanlış yorumlar üzerine fazla tartışmaya da girişmeden, özlü bir biçimde ayrımı yapmak, kararlılığı hiç ertelemeksizin yapmak gerekir. Günleri kaybetmemek için, daha fazla mesafe açmamak için ve hatta çok kötü durumlarla karşılaşmamak için vazgeçilmez ve ertelenmez bir görev oluyor. Hiçbir kişisel gerekçeyle, bahaneyi şuraya-buraya yüklemeyen, içine girilmesi gereken bir tutum oluyor. Dikkat etmek durumundasınız, özellikle zindan direnişçiliği bu savaşım alanının militanlarının dikkat etmesi gereken hususlar vardır. Kendilerini sadece etkilemiş de demeyelim, omuzlarına basarak ya yanına, ya karşısına alarak gelişme ifadesini bulmuş önder bir kişilik, kişiselleştirilemez. Payınız vardır. Sorumluluğu idrak etmemek, her türlü küçülmenin başlangıcıdır. Kendi payını bu sorumlulukta arayıp bulmamak, kendisine kötü sonu hazırlamak için bizzat başlangıç yapmaktadır.

Bir önderlik yürütülürken, önderlik sorumluluğunu duyan, her yönüyle egemen olmayı esas alır. Bu işbirlikçi önderlikler için böyle olduğu kadar, mutlak bağımsızlık önderleri için de böyledir. Bu bir kuraldır. Verdiği diğer bir özellik de vardır; önderler temsil

ettikleri iddiasında olduklarını bağlarlar, etkilerler, temsil ederler. *"Ben bu kadarını beklemiyordum, böyle olacağını bilmiyordum, beni benden böyle çalmış, bu kadar rahatsızdım veya bu kadar iyi niyetle düşünmüştüm"* demek, sonucu değiştirmiyor. PKK olayında önderlik girişimleri, bize dayanarak ya çok yanımızda, ya çok karşımızda yapılmak istendi. Önderliksele duruşu sağlamak, geliştirmek, daha da yükseltmek için yürütölen bir çaba vardır ve icrasını ben yapıyorum. Bununla çelişen, bununla savaşıan, yanımızda ikiyüzlöce yer alan, amansız karşı duran, açıkça karşı çıkan, muazzam bireysel çıkarları için bağılı olanlar bir bütün olarak göröldü, bunlara karşı savaşıldı ve belli sonuçlara ulaşıldı. Aslında burada da karşımıza çıkan böyle bir olaydır.

Bizim temsil etmekte olduğumuz Önderlik, bugün milyonların dilinde, hepinizin dilindedir ve bizim açımızdan aslında bu bir yüküttür. Yürötmekten kaçınmayacağız. Ne kadar zorlansak da, herhalde uzun süre neye mal olursa olsun, bu görölmek durumundadır. Her şeyin nasıl yaratıldığını biliyorsunuz. Başından günümüze iyi bilen, duyan, yorum getiren, uygulayan kişi olarak gereken yapılmıştır, yapılıyor ve yapılacaktır. Bu önderlik, bir sosyalist iddiayla ortaya çıkmıştır, o iddiayı sonuna kadar sürdürecektir. Bu iddiayı yarın bütün toplum için, insanlığın onurlu ve önde gelen bir toplumunun yaşam tarzı haline getirmek günümüzde imkân dahilinde olduğu gibi, kendi mensuplarına egemen kılmak için de her şeyini ortaya koyacaktır. Bu iddia demokratiktir, halkın emek sahiplerini esas alıyor. Onların siyasileşmesi, onların siyasi ve ekonomik güç sahibi olması için her şeyini ortaya koyacaktır ve bunu amansız kılacaktır. Bağımsızlıkçı, özgürlükçüdür; bütün ilişkilerde bağımsızlık ve özgürlük eğilimini topluma, komşuya, insanlığa dayatacaktır. Onu yaşayacak ve yaşatacaktır. Bu konuda stratejik yanı kadar, taktik yanı da konuşturacaktır. Yaşam tarzını, en özel konudan tutalım en genele kadar bu temelde hazırlayacak, özgürleştirecek ve bütün insanlığa mal edecektir. Devrimin kuralları dışında hiçbir geleneğı, geçerli yasayı esas almadan -dikkate alır, ama esas almaz- kendi kural-kaideleri içinde bunu yapacaktır. Söz kadar eylemiyle bunu kanıtlamanın önemini bilecek ve yapacaktır. Önderlik böyledir, buna öykünenler de aşağı-yukarı bu şeyleri yapmaya

çalışır. Ben bu kapsamda, bu biçimlenişte bunu yapıyorum ve daha da yapmam gerektiğini iyi biliyorum.

Potansiyel önderler veya henüz çıkış aşamasında olanlar, bu gerçeği bilirler. Onu şu veya bu biçimde değerlendirirler, güç alırlar, güç verirler veya karşı çıkarlar, savaşır, ihanet ederler, ikincil veya üçüncül dereceden rol oynarlar. Bütün bunları anlamak mümkündür. Bu konuda da hayli zengin olan PKK tarihine bakmayı bilmek gerekiyor. Önderlik tutkuları, benden kat be kat çok olan, ama gerekeni yapmada çok yeteneksiz olanlar kadar, kurnaz olanlar da çıkmıştır. Çok bilinçsizce bu duruma girenler kadar, çok bilinçlice girenler de vardır ve normaldir. Bir halk önderliği doğru yücelirken, birçok önderlik sevdalı da çıkar; birçok taklidi de çıkar, gerçekçisi de çıkar, bütün bunları yadırgamamak gerekir.

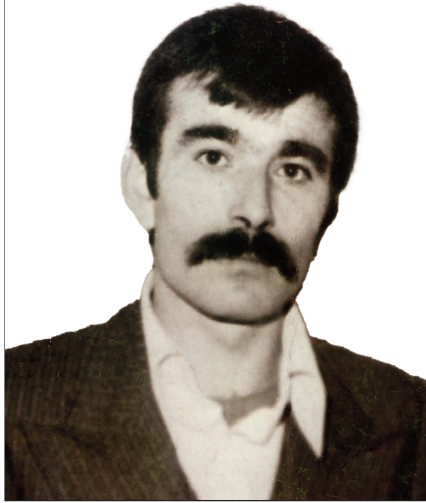
Bizim yaptığımız önderlik, kurumsal itibarıyla nasıl bir gelişmedir? Eğer temsiline soyunuyorsanız bu nasıl olmalıdır? Önderlik halen kuramsal olarak geliştiriliyor. Genelde önderlik, özelde Kürdistan gerçeğine uygulanmış, ulusal kurtuluşçuluk, toplumsal özgürlük böyle ifade edilmeli, böyle oluşmalı, böyle somutlaşmalıdır. Birey olarak da iyi bir icracı henüz olmadığı için, pratikte icra etme bir yük olarak omzumza bindiriliyor. Onu da yaparız. Çok hevesli olmasak da, gönüllüsü olmasak da, iyi bir taliplisi olmadığı için, bunu da biraz götürebiliriz, nitekim bunu da yapıyoruz da. Önderlik kurumunun gelişmesi açıktır. Bu konudaki değerlendirmeler vardır. Bunlar boşuna yapılmadı ve şimdi bütünüyle toplumu etkiliyor.

Unutmayın ki, son yılların bütün önderliksel çıkışlarında kurumsal olarak gerek oluşturmada, gerekse onun ifadelenişi özenle yapılmıştır. Kendiliğinden, çoğunuzun bildiği gibi özgün çabalarla da vücut bulmuş bir olay değildir. Bu konuya dikkat edin! Kürdistan özgülünde bir önderlik kurumu gelişirken, bugün çok çeşitli öğeler geliyorlar. Bazıları TC'nin en başındakilerine bizzat ulaşarak, bunun sonucunu kullanmaya çalışıyorlar. Bazıları bundan çok yüklü maaş alıyorlar. Yüz binlercesi bu önderliğin açtığı ortamın karşı tarafında yer alarak, yüz binlerce kişinin maaşını alıyorlar ve bunun gibi bir sürü örgüt, örgütçük ortaya çıkıyor. Hepsini geliştiren önderlik şahsında payını almak istiyor. Bu normaldir. En az dürüstlüğüyle buna bağlanan kadar, onu istismar etmek isteyenler de çıkacaktır. Ve

bunların olanakları da artmıştır. Her şeyden önce, eskiden teorik düzeyde bile konulamayan bu olay, şimdi çok somut maddi olanaklarla yaşanıyor. PKK adına, "*Ben önderim*" diyen yüz binler hazır ola geçiyor. Bir sigara parasını bulamayan, PKK adına değme ağadan daha fazla yetkin, otorite, imkân kazanmıştır. Bu ne anlama gelir? Önderlik olanağını kullanmanın, maddi planda da somut olarak oldukça gelişmiş olduğunu gösterir. Ve bunların da nasıl geliştirdiğinin yakın tanığıyız.

Demek ki şuna dikkat edeceğiz; genelde önderlik kurumu, teorik düzeyde, maddi olanaklar düzeyinde, maddi veya manevi bir güç olarak oldukça gelişmiş; birçok tutkuları, birçok hevesleri uyandırmış ve dağdaki çobandan tatalım üniversitedeki profesöre kadar, hepsi az-çok ilgilenmeye başlıyorlar, kendine göre bir yer yapmaya çalışıyorlar. Bu olağan olduğu kadar, yeni bir durumu veya olağanüstü yeni bir durumu ifade eder. Aynı gelişmenin parti içinde daha şiddetli yaşanması kaçınılmazdır. Büyük tutkular, büyük hevesler parti içinde de uyanacaktır. Şunu çok açıkça söyledik; bir günlük pašalık keyfi için örgüte başkaldırma sıkça görülecektir, yetki gasp etme, tasarrufta bulunma olacaktır. Son zamanlarda da bunu görmeye başladık. Bugün bütün çabalarımıza karşılık, doğru temelde yürütmemize, bütün yönleriyle açıklığa ve nizama kavuşturmamıza rağmen, yapılanın savaşımı daha da geliştirerek yürütmek değil; mevziler üzerine kötü oturmak, sanki savaş bitmiş de, kendi bireysel yetkisini, otoritesini geliştirsin yaklaşımıdır. Bu da eşittir, bireysel çıkar ve bunun da arkasında sınıfsal bir çıkardır. Emeğin sahipleri lehine de yapılır, onun üzerine hesapları olanların adına da yapılır. Ağır basan yönünün, eğer dikkat edilmezse, giderilmezse emeğin sahiplerinin lehine değil de, daha çok emek üzerinde köylü kurnazlığı, küçük-burjuva kurnazlığıyla çeşitli hesaplar yaparak payı artırma savaşımının daha ağır basması durumudur. Bazılarının daha çok bunu düşünerek kendilerini ayarlamaya çalıştıkları biliniyor. Eğer dikkat edilmezse, her an kendini ortaya çıkaracak bir ruh hali, bir eğilim olduğu, sürekli eğitim ve sürekli denetimle ancak önünün alındığı açıktır. Bunlarda giderek emeğin sahiplerinin lehine bir öncülüğün somutlaştırıldığı kesindir. Bu konuda PKK'nin içinde büyük bir savaşım yaşanmaktadır ve savaşımın başat yanı, emeğin sahiplerine

siyasette de, ideolojide de, örgütlenmede de önderlik tanımı biçiminde bir konumdur. Biz bunları özenle açıklığa kavuşturduk. Bununla yetinmedik, gerekeni yaptık ve halen de görevlendirmeler pratikte yoğunca böyle yapılmaktadır.

Kemal Pir

Önderlik tutkusu, kariyerizm hırısı çok büyük olanlar çıkarsa şaşmamak gerekir, çıkacaktır da. Büyük manevi otoriteyi etkilemek, ona sahip olmak kadar, en çok da maddi otorite imkânını yakalamak için çok çeşitli yöntemlerle müthiş tipler boy verecektir. Biz şunu çokça işledik; ağa gibi, jandarma gibi tasarrufta bulunan, kendini dayatan gaspçılar olduğunu söyledik. Bazıları böyledir, bazıları köylü kurnazıdır. İşi-gücü kurnazca yetki, imkânı ele geçirme veya onunla gününü gün etme, kendini bilmezce yaşamadır. *"Bir gün paşa gibi yaşarım, gerisi ne olursa olsun"* diyenleri gördük. Çok sahtekâr bir biçimde, değerlere yaklaşıp hırsızlayanları gördük. Bunu demagojiyle yapanlar kadar, bunun adına sergilenen pratikleri gördük. Etkili olmak için ne gerekiyorsa hepsini birleştirerek yapanlar oldu. Doğru proleter eğilim nedir? Köylü kurnazlığı nedir? Küçük-burjuva eğilim nedir? Jandarmanın eğilimi nedir?

Ağanın eğilimi nedir? Hepsini kendi kişiliğinde birleştirip gözü kara önderlik gaspına yönelenleri gördük. Son süreçte ortaya çıkan tip de buna benzer bir tipti.

Önderlik ve onun uğruna boğuşma büyük bir olaydır. Ben halen kendimi dört dörtlük önder yerine koymuyorum, fakat büyük bir savaş yürütüyorum. Şunu da hemen belirtiyim ki, oldukça alçak gönüllü davrandık ve Önderlik olayını geliştirmek için her şeyimizi verdik. Ama biz henüz savaşı bırakmadık. Bize dost, düşman herkes tarafından her şey yapılmak istenmiştir. Ama buna rağmen halen peşinde koştuğumuz savaşım konuları, savaşın kendisi vardır. Yadırgamıyorum. Önderlik olayında artık tarih konuşuyor, bir halk konuşuyor; her şey olacak ve sen de buna katlanacaksın, o yeteneği göstereceksin! Artık burada *"Kişiliğimin şu ihtiyacı, kişiliğimin şu zorlanması, kişiliğimin şurası-burası"* demeyeceksin! Mademki önderliğe soyundun, o zaman her şeye hazır olacaksın! Buna bir kader olarak da yaklaşmayacaksın! Madem sosyalistsin, madem insanın yaratıcılığına esas almışsın, bu konuda bu yüce kavramlara layık olmayı bileceksin! Bunda gözyaşı edebiyatı yapmak, *"Ne kadar yoruldum, ne kadar yıprandım, bana şöyle yardım, bana böyle yardım et"* demeyeceksin! Hayır, kendini düşürmeyeceksin! Ne yapacaksın? Bu sanatın gerekleri neyi istiyorsa, ona ulaşacaksın! Gerekeni yapacaksın! Sıkılmadan, yorulmadan, gevşemeden, sürekli artan tempoyla yapacaksın! Mademki savaşın en yoğununu söz konusudur, tam bir savaşçılığı yapacaksın!

Önderlik gerekleri yetenekler elverdiğince yapılmaya çalışılıyor. Karşınızda çok olumladığınız, çok değişik biçimlerde kavramak, benimsemek durumunda olduğunuz bir olay, bir olgu, kişilik yok veya insanın bir sigarasına karşı gösterdiği ilgiyi, yeterliliği bile göstermeme gibi her şeyiyle çelişen bir inkârı yapmanızı gerektiren durumlarla ve kişiyle karşı karşıya değilsiniz. Bunu iyi anlayacaksınız. Ne sizin bağlılıklarınız sizi bu biçimiyle bazı sonuçlardan kurtarabilir ne de karşınızdaki kişi size istediğiniz gibi hareket etme şansını verir. Önderlik olayında buna yer yoktur. Bağlanma kadar, temsilde de buna yer yoktur. İster lehte, ister aleyhte gereken neyse yapmak, sizin de kendinize sahip çıkmanızın doğru tarzıdır.

Kapsamı derinliğine çiziliyor, kapsam üstüne kapsam yaşanıyor, biçim üstüne biçim yaşanılmaya çalışılıyor. Bu sizi çok yakından enterese eder. Buna ulaşmak, yaşamak, mümkünse temsil etmek önemlidir. Her şey biraz özgürce, gönüllüce tayin ediliyor. Gönüllü, özgürlüğünüzü korumak istiyorsanız ve bunu bir önderlik imkân dahilinde görüyorsanız, bağlılığınızı, temsilinizi en az yürütülen kadar, esasta bağlayıcı olan kadar yürütmek için, kavrama ve uygulama, yeteneğinizi sürekli gözden geçirerek, düzeltecek ve yetkinleştireceksiniz. Bunları da vurguladıktan sonra, mevcut çıkışı biraz daha iyi değerlendirme gücüne kavuşursunuz ve kendiniz için sonuçlar çıkaracaksınız.

Bütün belirtiler, kanıtlar şunu gösteriyor ki, bu büyük direniş genelde ve özelde direniş şehitlerimizin anısını ve vasiyetine bağlı olarak yürütülmekte olan bir savaştır. Bu savaşın bütün yönleriyle, ideolojik-politik, pratik hazırlıkları, her cephede, her alanda bağlantılarıyla, büyük fedakârlığıyla, büyük şehitleriyle bu noktaya getirildiği açıktır. Ve bütün PKK olumluluğun bir sentezi, somut bir ifadesidir.

Peki, niye başka bir slogan ardına sığınıp, başka bir çıkış ortaya çıktı? Bu sizi ne kadar ilgilendirir ne kadar sorumlu kılar? Direnişe doğru temelde bağlanma, hiçbir gerekçe yokken inkâr ediliyor. Bunun bu eğilimle, bu çıkışla bağlantısı var. Direnişe gerçekten layık olmanın yapılacak işleri vardır. Basit bir örgütlenme, basit bir siyasi-askeri hazırlık, bu konuda ciddi bir girişim olmadığı gibi, mesele bile yapılmıyor. Bu da başka tellerden çalındığına dair bir işarettir. Düzenle rahatlıkla uzlaşma, düzenin içinde yürüme, yaşamı normal kabul etme, sapmaya doğru ciddi bir belirtidir. Parti doğrultusuyla bu oldukça açıklanan, kanıtlanan, ispatlanan doğrultuyla kolay kolay bütünleşmeme, bundaki itirazı saptırmanın etkili olduğunu gösterir. İtiraz ne kadar büyükse, kendini dayatmak ne kadar büyükse, etki altında kalmanın o denli geliştiğini gösterir.

Kendim, özellikle zindan direnişçiliğinin son yıllardaki bazı durumlarını zaman zaman düşündüğümde şu sözcükleri sarf ettiğimi bilirim; *"Bir sapma geliyor veya yanlış anlama var"* dedim. Sanırım bu sözlerim belgelenmiştir de. 1982 direnişçiliğinin Önderliği kurtarmak istediği belliydi. En son ne deniliyordu? Bir

savunma hakkı verilirse, fazla şehit vermeye gerek yoktur. PKK'nin adını anma ve savunma, tek şart budur. Gerekirse fazla şehit vermeye gerek yoktur. Bunun için şahadete ulaşıyor. Özellikle 1984'lerden sonra bu direniş neye büründürüldü? Yaşam koşullarının düzeltilmesine. Artık nasıl gelişti, kimler ne kadar rol oynadı ve önlem alamadı bilemiyorum. Aslında çok iyi niyetli bir talep de olsa, içinde bin bir tehlikeyi barındıran bir talepti. Sanırım düşman bunu değerlendirdi ve tasfiyecilik, sağ çıkış veya bugün kendini karşımıza yepyeni bir yaşam biçimiyle çıkartan önderlikte bunu iyi kavradı veya bizzat oluşturdu.

Büyük zindan şehitlerinin direnişçiliğinde böyle bir talep var mıydı? Hepinize açık söylüyorum ki, yoktu ve siz bu direnişlerde giderek listeyi uzattınız, halen de bu durum vardır. Ben de başlangıçta olabileceğini söyledim. Yani bazı taleplerde bulunulabilirdi, ama fazla önemsememek gerekirdi. Sonra bir baktık ki, yaşam hakkımız, daha iyi yaşama koşulları adı altında tam bir tuzak! Hem de zindan olayını inkâr etmek, başlı başına büyük bir sapmanın içinde bulunmak oluyordu.

Zindan koşullarında, hedefinde imha olan bir politikada, normal insanca yaşanılır koşulları talep etmek, düşmanı tanımamak demektir. Hangi düşmandan, hangi yaşam hakkını istiyorsun? *"Ben hayatımı koyarım ortaya ve isterim"* diyorlardı. Hayatını koydun, ne verdi sana? Bu yaşam makbulün müdür? Burada küçük bir reformizme de başlangıç vardır. *"Kürtçe konuşma serbest bırakılmalı"* talebini biz ileri süremeyiz, siyasi bir talep haline de getiremeyiz. Bizim tüm talebimiz, hatta yaşam hakkı istememiz bir özgürlüktür. Kürtçe de olsa, bunun basit bir gerekçesidir. O dönemin dayatılacak bir talebi değildir. Nitekim bugün düzenin başı Kürtçe serbestliğini de tanıyor, bu özel savaşın yürütülmesinde bir adımdır ve herkes bunun böyle olduğunu da biliyor. Zindan talebinin bu temelde bir çıkışın bir gerekçesi haline getirildiği bilinir.

İyi niyetli olduğunuzu söyleyeceksiniz. Evet, iyi niyetliydiniz, iyi bir talepti de. Kendinizi diğer bütün gerçeklerden koparırsanız iyi bir taleptir. Beni de böyle bir yanılgıya düşürmek için bazı sorular sordular; *"Kürtçe serbestisi iyi bir şey değil midir?"* dediler. Cevabım şuydu; ondan önce Kürt halkına serbestlik olsun! Kürtlüğünü

kırk yıl Türkçeyle icra etsin mühim değil! Halkın kendisine serbestlik olduktan sonra, onun konuştuğu dile de elbette serbestlik olur. Diline serbestlik var, kendisine yok! Kürtçe konuşmamıza serbestlik var, ama bütün varlığımıza zincirleme egemenlik var! Bundan ne anladınız? Dikkat edin, sapma nasıl geliyor? Sorun böyle ele alınmazsa bir sapma oluyor. Kendisini bir akım olarak yaşatmak isteyen reformizm *"Dil serbestisi"* sloganıyla ortaya çıkıyor. Parti buna müsaade etmiyor veya bu talepleri de devrim için kullanıyor, o ayrı bir meseledir. İnsan kendisini bir slogana kaptırdı mı ve giderek peş peşe başkalarını sıraladı mı, nerede duracağını bilmez, reformizme uzanıp gider. Öyle bir noktaya gelinir ki, ihanetin en kötüsüne gidilebilir.

Hatta bu konuda şunu söyledim; *"İçeri için elde edilen haklar, dışarıdaki halkın haklarından fazladır. Halk yarı yarıya açtır, gazete ve kitap okuyamaz. Büyük işsizler ordusu vardır. Fakat zindandaki yapı bunun çok üstünde bir yaşam düzeyindedir. İnceleme, okuma düzeyi tutturmuştur. O zaman dışarıyı istememeli"* dedim. Uğruna savaştığın taleplerin, en önemlilerini ancak içeride elde edebilirsiniz. Buna nasıl ulaşıldı? Başlangıçta çok masumane olan, ama giderek kendini bir tutku haline getiren, bir yaşam tarzı haline getiren yaklaşımlar oluyor ve mevcut çıkışın bununla çok yakından bağlantısı vardır. Bu yaşam tarzıyla çok yakından bağlantısı vardır.

Bu son çıkışın sahibi tip, buradayken askeri ve siyasi çabalarımıza ilgi bile göstermiyordu. Bir yıl gözlemledim. Bir fakirin evine gidip, bir parça ekmek yiyip onunla bir sohbete girmiyordu. Gözünü nerede yaşam standartları biraz fazlaysa oraya dikiyordu. Zor durumda olan bir yoldaşın hal-hatırını sormuyordu. Kendi şahsını yüceltecek, kendine bağlanacak kişi arıyor, düşkün arıyor ve buluyordu. Mutlak anlamda bağlı kişilerle, sabahlara kadar amansız konuşuyor ve ölümüne kendine bağlıyordu. Bugün zindan direnişimizin önderliğini sürdürenler, *"Kendisini bize karşı çok sevdirmişti, çok sevmiştik, çok bağlanmıştık"* diyor. Emek bizim, çaba bizim; savaşıyoruz, kan döküyoruz, durmuyoruz ve bir şeyler kazanıyoruz; birazcık emek sarf etmeyen tip, kalkıp bin bir zorlukla yarattığımız emeklere, değerlere sahip çıkıyor, el koyuyordu. Kadroyu ve halkı böyle ele alıyordu. Herkese müthiş egemen olmanın hesapları için-

deydi, bana bile egemen olmanın korkunç düzenbazlıkları içindeydi. Özellikle zindanda 1984'ten sonraki yaşam tarzında biraz dönüşümün oluşması ve taleplerin değişmesinde önemli oranda rol oynamıştır.

İkide bir, *"Bana fazla yeme-içme, rahat olanaklar sağlanmazsa, ölüm orucuna yatarım"* istemlerinde bulunmak büyük bir hatadır. Parti yapısıdır, eğer önderlik bunu söylerse ölümüne yatarlar. Çünkü PKK direnişçiliğinde karar alındı mı, ölümüne yatarlar ve bu büyük bir imkândır da. Bazıları bir şeyleri kurtarmak ve elde etmek istediklerinde de bu yapıyı kullanırlar.

Parti kitlesinin direniş eğilimi üzerine bir oyun daha yapılmıştır, bir örgütlenme ve merkez yaratılmıştır. Merkez, gerek oluşum tarzı ve gerek yürütülüş tarzı itibariyle PKK'nin genel önderlik gerçeğiyle uyuşmuyor. Aslında görünüşte bağlıdırlar, halen de öyledirler ve hepsi de ölümüne bağlıdırlar. Gelen değerlendirmelerde bunu fark ettikleri için yazıyorlar. *"Biz Parti Önderliği'ne ölümüne bağlıyız"* diyorlar. Hatta en üst düzeydeki temsilcimiz bile bunu söylüyor; *"Biz Parti Önderliği'nin yanlıklarının da militanıyız. Ben Parti Önderliği'nin yanlıklarının da militanlığını yürüteceğime söz veriyorum"* diyor. Bunlar, bizim açımızdan çok önemli de değildir. Lakin oluşan merkez, önemli oranda birçok sol partide görüldüğü gibi ve reel-sosyalizmin çözülüşünde ifadesini bulduğu gibi hem bürokratiktir hem de çok liberaldir.

Bu bürokrasi biliyorsunuz ki, reel-sosyalizmde, buna vücut veren partilerde liberalizmi konuşturarak kapitalizme savrulma biçiminde bir sonuca yol açıyorlar. Katı bürokratiktir, kendi halkının bütün tepkisine özgürlükte ne kadar bilinçsiz örgüt olursa olsun, ona karşı ayağa kalkmalarına yol açıyor. Aslında bunun bir küçük karikatürü dayatılmıştır. Bu tipin bununla yakın bağlantısı vardır. Kendi payına en aşırı liberalizmi yaşarken, kitleyi yönlendirme gücü olarak çok katı bir bürokrasiyi dayatmıştır. Öyle ki, bazı küçük belgeler vardır. *"Biz Parti Önderliği'ne bir rapor iletmek istiyoruz, merkez yıllardır bu raporu okuduğu halde sunmuyor"* diyorlar. Bir kez bu merkezin okumak için yetkisi yoktur. İkincisi, ne olursa olsun saygı gereği bir rapor, bir mektup yazılıyorsa, o iletilecektir. Bana yüzlerce mektup gelmeliydi, meğer ambargo koymuşlar veya merkezden geçmeyen hiçbir şey gönderilemez şeklinde yaklaşıyorlar. Bu bir

merkezdir. Bu neyin merkezidir? Hepsi de merkez adına yapılıyor. Aslında merkez bir yere kadar gereklidir, ama bütün bir kitlenin çeşitli özlem ve taleplerini değişik biçimlerde Önderliğe sunma söz konusu olduğunda, sonuna kadar açık tutacaktır.

Zindana şu yönlü talimatımız vardı; *"Ben alayım almayayım, okuyayım okumayayım, bir akım başlatalım; tabandan isteyen herkes yazılı ve sözlü neyi varsa sunsun Önderliğe"* demiştik. Bu bir demokrasi olayıdır, işleyiştir. Kesinlikle bastırılmamalıdır. Bir Önderlik gelişirken, onun demokratik karakterde olması için, herkes ulaşmanın araçlarına, imkânlarına kavuşmalıdır. Talimatımızda bu çerçevedeydi. Biz buna başından beri de çok dikkat ediyorduk. Bu ilke işletilmiyor. Merkez veya kitle bilinçli mi bunu yapıyor? Doğru bildiği içindir. Partinin birlik-bütünlüğüne hizmet yaptığına inandığı içindir. Fakat bunu en liberalce ve sonuna kadar bireysel çıkar için kullanmak isteyenler de yapıyor. Kitleye karşı diktatörlük uyguluyor, kendisine karşı müthiş fırsat, imkân ayırıyor! Çok yakından gözlemlediğimizde, gerekirse kendi kendisini dakikası dakikasına görevsiz bırakıyor, duygusallığa terk ediyor. Her türlü filozofça deyimleri kendileri kullanıyorlar ve siyaset dışında bambaşka işler yapabiliyorlar. Çuvalarla gönderdiği mektupları var, siyasetle, askeri sanatımızla, siyasi ve örgütsel sanatımızla alakası olmayan içeriklerle doludur. Kendisine bu kadar özgürlük tanıyor, ama kitleden birisine, bir mektup yazma özgürlüğü tanımıyor. Bu diktatörlük değil de nedir? Sözümlerine demokrasiçilik yapıyorlarmış! Sözümlerine biz diktatörlük eğilimini ifade ediyormuşuz! Hiçbir hakkı ve yetkisi olmadığı halde, kitleye bu kadar bürokrasi ve diktatörlüğü uyguluyor, kendine de bu kadar özgürlük tanıyor! Temelde partinin hiçbir değerine, özellikle onun askeri-siyasi çalışmalarına, örgütsel faaliyetine katkısı şurada kalsın, hırsızlamaktan başka bir çaba içinde olmadığı halde, bu merkezde bunu yaptırıyor.

Cezaevi içinde, adeta ikinci bir cezaevi yaratılmıştır. Öyle anlıyorum ki, önemli bir kesim de böyle bir merkezin sıkıntısını artan oranda duyuyor. Bizzat merkezin içinde yer alanlar sıkıntılarını bana iletiyorlar. *"Biz sıkıntılıyız"* diyorlar, buraya gelenlerden de bunu görmemek mümkün değildir. Bir aygıttan, bir işleyiştan sıkıntılıdır, ama temelde bunu etkileyen, sıkıntıya boğan bu formasyon

ve işleyiştir. Her yönüyle kendilerine özgürlük tanıyorlar, hem de sınır tanımayan bir özgürlük tanıyorlar. Bu da hem bu kitlenin ve hem de bu merkezin ağı içinde ortaya çıkmıştır. Sanıyorum kitleye şu verildi; *"Bazı haklar için direniyorsunuz ve alıyorsunuz. Biraz daha direnin, bir lokma daha fazla olur. Bir ufak özgürlük daha elde edersiniz!"* Bu bir avlanma gerekçesi de olabilir. Bu talep giderek bir alışkanlık, bir alışkanlık giderek bir yaşam tarzına dönüştürülüyor. Bir sahte önderlik böylece vücut buluyor.

Buraya geldiler ve gördük. En ufak bir askeri faaliyete, bir örgüt çalışmasına katılım yoktu. Herhangi siyasi bir çalışmaya ilgi yoktu. Kendisine taban oluşturmak için uğraştı, hem de en düşkün bay ve bayanları bularak, bunu müthiş komplocu bir tarzda ve inanılmaz yöntemlerle, geliştirilmek istenilen Önderliğe karşı kullanmaya çalıştı. Kime el atıyorsa, anında zehirliyor. Çok kısa süre içinde, ancak büyük bir çabayla önleyebileceğimiz tahribatları ortaya çıkıyor. Örgütsel istemleri de böyledir. Zindanı bir tarafa bırakalım, halen dayatıyor ve istemlerle bazı kişileri bize karşı çıkarıyor. Vazgeçirtemiyoruz, *"Bu özgürlüktür"* diyorlar. Ama özgürlük savaşla kazanılır. Özgür bir ilişki kurmak, bu emeğin sahiplerine yaklaşmak, en yoğunlaşmış olarak askeri faaliyete katkı sağlamak, mutlaka bir şeyler oluşturmakla olur. Peki, bu sırtında yükseldiğin kişilerin emeğine hiçbir katkı sağlamadan, nasıl bu özgürlük hakkını kendinde görüyorsun? Buna sosyalizm anlayışı diyorlar; ama sosyalizmde özgürlük, savaşla ve emekle kazanılır. Onun neresinde olduğunu sorduğumuzda da bizi diktatörlükle suçluyorlar.

Büyük bir saptırmayla karşı karşıyayız. Ne verdi, ne istiyor? Biz onun yakasını bırakmışız, ama o yavuz hırsız misali yakamızı bırakmıyor. Paramızı ve silahımızı aldı, çaldı, halen de bizi bırakmıyor. Bu evi biz inşa ettik, her şeyin bu evin etrafından emekle karşılandığı bellidir. Geliyor, giriyor, yiyor, içiyor ve şimdi çıkıyor, hiçbir şey duymuyor, bu sefer de bütün evin kendisine tapulanmasını istiyor! İşte gözü karalık bu kadar! Ne verdi ne istiyor? Ölçüyü kaçırmamak gerekir derken, bunu kast ettik!

Özgürlük anlayışı iyi, sosyalizm anlayışına sahip olmak önemli, ama bunlar savaşla kazanılmaz mı? Özgürlük, ancak uğruna savaşarak kazanılır. Savaş da en yoğunlaşmış siyaset ve onun

daha da yoğunlaşmış ifadesi olan askerlikle kazanılır. Sen bir fişek sıktın mı? Sen ufak bir siyasi çalışma yaptın mı? Bunlar da örgütü kazanmakla mümkündür. Örgüt; insan bulmak, ilişki kurmakla ve en önemlisi de onları eğitmekle mümkündür. Fazla ilişki kurmayacak, insan bulmayacak, bulup da eğitmeyecek, onların irade ve düşünce birliğini sağlamayacak; tam tersine bir de onları dışlayacak, onlara en alçakça diktatörlüğü dayatacak, kişiliğine ve emeklerine asla saygılı olmayacak, ondan sonra da sınırsız özgürlüğü, sınırsız yetkiyi isteyecek! Bu tipin yapmak istediği budur. Ölçüler kaçırılsa bile bu kadar kaçırılamazdı.

Bunları söylerken gafil yaklaşmayacağız. Bunda kendi geriliğiniz önemli bir nedendir. Kural-kaideleri, emeğin ölçülerini sağlam bil-memek veya gereklerini yerine getirmemek, bu durumların imkân bulmasında rol oynar. Bir yerde PKK'lilerin ne kadar demokratik, sosyalist karakterini geliştirip geliştirmemesiyle veya ne kadar demokratik, sosyalist olup olmamalarıyla yakından bağlantılıdır.

Görüyorsunuz ki, kanıtlanan sapmanın da ötesinde, gözü kara bir gasp, bir darbe, bir komplo gerçeğidir. Zindan bunun için kullanılmıştır. Zindan kullanılırken, bazı taktikler, zindan merkezi için, kitle için kullanılmıştır. Bazı taktikler vardır, kimine karşı kendisini vazgeçilmez bir sevgi kaynağı haline getirirken, kimisine de evvela kendisine gerekmediği halde, ona bile uzanabilmiştir. Bunlar böylesine bir sahte önderliğin gelişmesi için gereklidir. Yapay taleplerin, sahte taleplerin giderek gündeme gelmesiyle devam eder. Bu kadar yaşam düşkünlüğüdür. Zindandaki yaşamı neye çevirmiştir? Basit talepler uğruna bir savaşıma çekmiştir. *"O kadar bilinçli değildi, öyle bir talimat da yoktu"* diyebilirsiniz. Politikada böyle düşünülemez. Politika bir bütünlükle kavrama sanatıdır ve içinde de pek bilinçlilik payı aranmaz. Süreçtir, eğilimdir, hatta bazen en gereksiz gibi gözüken biri devrimci eğilime kavuşturulduğu gibi, en devrimci biri de bazen provokasyona koşturulabilir. Bütün bunlar mümkündür. Politika bilimini okursanız, yüzlerce örneğiyle karşılaşırınız. Politik bilinciniz fazla gelişmeden, kendinizi doğru ve yanılmaz yargı sahipleri olarak görmeyin.

1982 Direnişi doruğu eşittir; iğne ucu kadar bir imkânı bulup örgütlenme, siyasileşme, askerleşmedir. Bu çok daha iyi anlaşılıyor

mu? Savaş, her an iğne ucu kadar fırsattır, bulduğunuzda yapacaksınız. Buna hepimiz evet diyor muyuz? 1982 direniş anısına, vasiyetine bağlılık ancak böyle olabilir. Bunda gafil olmak ne demektir? Çok iyi imkânlar olduğu halde, gelişmiş örgüt ve savaş imkânları olduğu halde, bunu elinin tersiyle itmektir, hatta işlemez duruma getirmektir. *"Gerilla ikinci plana düşmüş, şehir öne çıkmış"* deniyordu. Öne çıkmayı görüyoruz ve kim öne çıkarıyor onu da görüyoruz. Gerilla nasıl ortaya çıktı, gerilla şehri nasıl ortaya çıkarttı? Gerilla kitleyi nasıl ortaya çıkarıyor? Hangi sloganlarla kitleler yürüyor? Bunların hepsini görüyoruz.

Bütün bunları bir tarafa itmeyi planlıyordu. Aslında ne şehre, ne ovaya inancı var; ne gerillaya, ne ufak bir ilişkiye, örgütlenmeye inancı var. Bütün bunları da sözüm ona yeni bir yaşam tarzı olarak dayatıyor. Ekmek elden, su gölden, fırsat bulduğunda da hiçbir hesap vermeden kaçacak! İşte karşı karşıya olduğumuz bir diğer gerçek de budur.

Zindandan gelenlere soruyorum; bu sizin gerçeğiniz midir? Bu tipin altına imzasını attığı *"Yaşasın Zindan Direniş Önderliği"* sloganının gereği midir veya bu sloganının gerekleri bu mudur? Hiçbir savsaklamaya, şu veya bu biçimde gerekçeye, yorumlamaya tabi tutmadan, çok net cevap vermek gerekir. Çok açık ki, bu bir direniş yorumu değil, hele hele direniş şehitlerinin yorumu hiç değildir! 1982 büyük direniş kahramanlarının, şehitlerinin anısı ve mirası hiç mi hiç değildir! Etkilenme vardır, bir çıkış vardır ve fakat partiyi zorlayan sonuçları da vardır.

M. Hayri Durmuş

14 Temmuz Direniş i Parti Çizgisidir

En çok ihtiyaç duyulan parti kimliği ile insan olmak, parti kimliği ile ordulaşmak, parti kimliği ile yaşamsal olmak belki de sadece başarıların değil, onun olumlu bütün adımlarının esasını teşkil ediyor dersek, bu büyük direniş kahramanlarımızın şahsında en yalın gerçeği dile getirmiş oluruz.

Kaldı ki bizzat büyük şehidimiz M. Hayri Durmuş'un el yazısıyla çok açık bir biçimde yazdığı yazıda, *“Bizim kadar yaşama bağlı insan yok, ama bu yaşam ancak parti kimliği ile olduğunda kabul edilebilir. Siz bize bu kimliği çok görüyor, onu yok etmek istiyorsunuz. Bunun dışında herhangi bir yaşamı kabul etmemiz mümkün değildir. Parti kimliği ile birlikte bir yaşamı tanırsanız yaşama kararlılığımız büyük bir coşkuyla devam edecektir. Yok, bunu tanımazsanız bu noktadan itibaren*

dayattığınız bu kimlik inkârına dayalı yaşamı asla kabul etmeyeceğiz. Ve ne mutlu bize ki, büyük direniş kararına da ulaşmış bulunuyoruz” der ve o kararı, bugün gerçekleştirirler.

Maalesef Partimizde ortaya çıkan bu somut gerçeği çok az partinin tarihinde görmek mümkündür. Ama buna rağmen, bir türlü anlaşılacak istenilmeyen ve gittikçe de bu direniş tarihine ters düşen bir konum var. Yani “parti öncülüğünü ordu gerçeklerimizden koparalım, parti gerçekimizi hatta diplomasi gerçeğinden tutalım bütünüyle yaşamdan da koparalım ve böylece de kendimizi yaşayalım, yaşatalım” gibi bir duruma geliniyor. İşte bu büyük bir çelişkidir. Çok laf söylüyorsunuz, bağlılıklardan çok bahsediyorsunuz, ama bir parti kimliğine yanaşmaktan da sıkılıyorsunuz. Sizi bu temelde anlamak çok zor. Oysa direniş kararlılığının kendisi zaten partili olma kararlılığıdır. Ve bütün gelişmelerin en üst gerçeğidir.

Şimdi neden bu kadar zorluyorsunuz? Buna zorlayan düşmanın kendisi değil mi? Düşmanın bütün yapmak istediği parti kimliğinden bu büyük direniş kahramanlarımızı soyutlamak değil mi? Hatta çok açıktır “Yeter ki ‘vazgeçtim’ deyin, sizi yarın bırakalım” demiyor mu? Buna rağmen en kahramanca altmış gün böyle kemikleri çıkıncaya kadar direnen bu büyük yoldaşlar değil midir? En rahat koşullarda parti kimliğini en güçlü konuşturabileceğiniz zeminlerde, görevlerde bile bile bu partinin kimliğini böyle bir tarafa itmeniz acaba affedilir mi? Kendinizi hiç bu temelde sorguladınız mı? Sorgulamadıysanız bu yüce şehitlerin anısına ve hatta onların partisine nasıl bağlı olduğunuzu söyleyebilirsiniz? Bu ikiyüzlülüğü ısrarla böyle sürdürmenin anlamı var mı? Hatta ondan da öteye bu partiye bir saldırı değil mi? Bu saldırının da özü işbirlikçilik, teslimiyet değil mi? Bütün ortaya çıkan örnekler bunu kanıtlamıyor mu? Ve kendi zemininizi değerlendirdiğinizde acaba parti kimliği zemininde misiniz? Onu teslim almak isteyen, onu özünden boşaltmak isteyenlerin zemininde, hatta onlarla belki açık olmazsa da çoğunlukla dolaylı aynı paralelde değil misiniz?

Bütün bunların dürüstlikle, iyi niyetlilikle izahını anlatmak mümkün mü? Bütün bunların altında partiye, sınıf kişiliğine, partinin savaş hattına bir tavır, partinin en zor koşullarda, en sınırlı bir imkânla direnme gerçeğine bir aykırılık var. Her şey bu kadar

açıkken hâlâ problemlerden bahsetmek, “Zorlandım, daraldım, tı-kandım” demek, bir ikiyüzlülük değil midir? İşte o zaman “14 Temmuz kararlılığına bağlıyız” demek lafta kalmıyor mu? Hatta en baştan zindan kökenliler olmak üzere, bu büyük kararlılığa karşı konumlarını acaba gözden geçirme dürüstlüğünü gösterecekler mi? Onların tümüyle kanıtlamak istedikleri, PKK kimliğiyle yaşamaktır. PKK kimliğinde eşittir ulusal kurtuluş savaşımını, Kemal Pir’in de-yişiyle, “**ister on, ister yirmi yıl sürsün, savaş çizgisiyle zafere git-mektir.**” Yine büyük şehadetlerden Mazlum Doğan’ın gösterdiği biçimiyle, bir kibritle özgürlük meşalesini tutuşturmak değil midir? Bunları nasıl göz ardı ediyorsunuz? Hatta onunla yetinilmeyip, önderlik gerçeğine kendinizi bu temelde dayatmanızın altında bir sınıf dışılık, bir işbirlikçilik, bir inançsızlık, bir direnişten kopuş yaşanmıyor mu? Eğer bütün bunlar böyle ise, o zaman gerçekten 14 Temmuz direniş kararlılığı ile bağlantınız var mı? Veya bağlantı kurmak istiyorsanız bunun tutarlı yolunun nereden geçtiğini artık “*Bilmiyorum, anlamıyorum*” demekle cevaplandırabilir, kendinizi izah edebilir veya gizleyebilir misiniz?

Bunun için sıraladığınız birçok gerekçe var. Her şeyden önce im-kânsızlıklar. Hiç kimsenin tarihte ve günümüzde bu yoldaşlarımızın yaşadığı imkânsızlıklardan daha büyük imkânsızlığı yoktur. Bu yoldaşlar büyük imkânsızlıklar içinde bulunuyorlardı ve tek imkânları kendi can bedenleriydi ve onları da kahramanca ortaya koydular. Zorluklar, korkunç bir işkence ortamına rağmen, en büyük kahramanlığı yine bu işkencelere karşı göstermediler mi? Umudun, inancın en az beslendiği bir dönem, belki de partinin gitmek üzere olduğu bir süreçte, bütünüyle kendi kişiliklerini ortaya koyarak, partiyi, dolayısıyla tarihi kurtarmada önemli bir rolün sahibi olmadılar mı? İnanç, umut sonuna kadar büyük değil miydi? Coşku, yaşama bağlılık, en soylu bir temelde değil miydi? Hanginizin gerçeği bu kadar zorluklarla, işkenceyle, umutsuzlukla ve inançsızlıkla yüz yüzedir? Hayır, hiçbirinizin gerçeği, özellikle özgür savaş koşulla-rındaki hiçbirinizin gerçeği bu kadar ne olumsuzdur ne zordur ne de olanaksızdır. Tam tersine her şeye fazlasıyla sahiptir.

O halde 14 Temmuz direnişçilerini anmak birincisi bize hâkim olan, artık kabul edilmesi imkânsız olan, terslik teşkil eden bütün

hususları kesinlikle bir tarafa atmaktır. İkincisi direniş imkân ve fırsatlarını amansız değerlendirmek, zafere kilitlemektir... Bunun dışında anmak kesinlikle ikiye bölünmüştür. Biz de bu büyük direniş kahramanlarımızın anısına sık sık değerlendirmeler yapıyoruz. Bağlılığımı sürdürmek durumundayım ve bunu da zaten hayata geçirdim. En başta zindan direniş gerçeği temelinde, Zindan Konferansı'nda bunu bütün kitlemize göstermek istedim. Bu temelde büyük bir kavgaya giriştik. Deniliyordu ki, *“Zindan direnişi artık biraz savaş dışı, örgüt-disiplin dışı kalsın. Yorulmuşlar, biraz kendilerini yaşasınlar.”* Ben de isterdim bu arkadaşları çok rahat yaşatmayı. Hatta bir yükten kurtulmuş olurduk. Ama bu büyük direniş kahramanlarının anısı kendini dayatınca bu gücü kendimde bulamadım. Bütün zindan bir yana, bunların kararlılığı bir yana. Hangisi tercih edilecek dedim. Bunları tercih etmekten başka bir imkân bulamadım.

Yoksa onların bize güvenini boşa çıkarmış olacaktım. İhanet etmiş olacaktım. Herhalde hiç kimsenin de bunu bizden isteme hakkı yok. *“Zayıf, zor durumdayım, şöyle yaşamak istiyorum”* demeye hakkı yoktur. Bunu mutlaka anlamamız gerekiyor, başta da zindan kitlemiz. Ben ne yapayım? Karar, emir bu değerlerden geliyor. Bana vasiyet edilmiştir, bağlılık gösterilmiştir. Bu bağlılığın salt önderlik göreviyle de alakası yoktur, şehit anısıdır, şehit vasiyetidir. Bağlı kalınacaktır. Bu tartışılmaz bile. Bunu bizimle tartışmak -niyet ne olursa olsun- ikiye bölünmüştür demektir, işbirlikçiliğe zemin sunmaktır. Tekrar vurguluyorum, bu en zorda olan kitle dahil onlar kadar zorda değil, onlar kadar olanaksızlıklar içinde değildir. Kaldı ki, çoğu da dışarıya çıkmıştır, bunlar da biraz kendini dayatanlardır. Gerilladaki savaşçı gücümüz ısrarla parti dışılığından, hatta parti öncülüğünün kendi elleriyle önemli oranda aşındığından bahsediyor.

Özellikle komuta yönetiminin neredeyse partiden kaçışı, parti değerleriyle bütünleşmeden onun çizgi kimliğini bir tarafa bırakıp *“Savaşçılık yapıyoruz”* adı altında sergiledikleri tutumlar PKK'nin bu özünü nasıl bağdaştıracak? Unutmayalım ki, PKK'yi PKK yapan bu değerlerdir. En zor koşullarda partiye, partinin çizgisi ve taktiğine, halk savaşı çizgisi ve onun her an direniş taktiğine bağlı olmalıdır.

PKK'yi yaratan bu değil midir? Öyle ise o zaman nasıl bu kadar öncülüğün kopuşundan, dıştalanmasından bahsedebilirsiniz? Buna nasıl cesaret ediyorsunuz? O zaman Esat Oktay Yıldırım'ın işkence yönetiminde dayattığı parti dışılık, partiye karşı çıkartma ile sizin kendiliğinden yaptığınız birbirine denk düşmüyor mu? Özellikle bir de bunu partinin imkânlarıyla yapmanız çok kahredici ve çok tehlikeli bir durum değil midir? Bunu nasıl savunacaksınız? Şaşıtım nokta, bütün bunları gözüümüzün içine soka soka rahatlıkla hala sürdürmüş olmanızdır. Bunların direniş bir çizgidir.

İşte zorluklar, işte işkence, işte olanaksızlıklar karşısında tutum, işte PKK'nin kesin tavrı. Önderlik de biraz bu takipçilik değil midir? Neden anlamayacaksınız? Kendi küçük-burjuva zaaflarınızı içinde boğulmuş, amaçta yoğunlaşması zayıf, pratik-taktik yaşamda karmakarışık, muğlak, düşmanın yarattığı zemin çok tehlikelidir. İyi niyetli olması tehlikeyi daha da azıttır. Çok köklü bir özeleştiriden kendinizi kurtarırsanız ne mutlu size. Mutlaka partiye bağlılığınızı bu temelde yenilerseniz ne mutlu size. Dayattığınız partileşmeyi kabul edemem. Zaten önderlik büyük direniş halindedir. Hiçbir ideolojik özü olmayan, hiçbir disiplini olmayan bir yönetici, bir komuta belası halinde PKK'yi teslim almak istiyorsunuz. Düşmanın da yaptığı bu değil mi?

Diyelim o düşman, kendine göre haklı gerekçeleri var, yapar. Ya siz neden yapıyorsunuz? Şahlandırdığınız bireyciliğiniz korkunç! Onlar kahramanca direniş i şahlandırdıkları zaman, sizin de bu bireyciliğ i şahlandırmanız en tehlikeli bir suç değil midir? Ve burada düşmanın ittifakı, müttefiki olmuyor musunuz? Böyle günler kesin bir karara ulaşmak içindir. Bir diğer husus da "*Zayıfım, kendimi geliştiremiyorum, irade haline gelemiyorum.*" Bu kocakarıca laf şarlatanlığını da bırakacaksınız. Böyleyseniz ne geziyorsunuz? Daha doğru dürüst tutarlı bir karar gücü haline gelmemişseniz objektif bir ajan olmaktan ne farkınız var? Hatta bununla insanlığınızı çiğnemiyor musunuz? Bunun teşkil ettiğ i siyasi tehlike, kimliksizliktir. İşkenceyle kopartılmayan kimliksizliğ i siz geliştirmiş olmuyor musunuz? Bu durumlar size çok basit geliyor, ama olmaz işte. Yoldaşlarımız bu büyük faşist işkencecilere karşı nasıl boyun eğmedilerse, ben de bu geriliklere boyun eğmem.

Herhalde onların direniş gücü kadar bir gücü göstereceğim. Kendi avanaklığınızla, kendi kuralsızlığınızla, kararsızlığınızla, şu-bu yöntemle direniş gücünden yoksun bırakacaksınız. Mümkün değil. Bu direniş en az zindandaki direniş kadar güçlüdür ve devam edecektir. Orada dize getirilen düşmana karşı, biz de onun dolaylı zeminlerini, işbirlikçilerini dize getireceğiz, getirmişiz de. Bu açıdan inat etmenize gerek yok. Parti öncülüğünden vazgeçme; parti öncülüğünü her türlü tehlikeye açık bırakma; parti öncülüğünün kuralından, işleyişinden kaçma; bunun yerine keyfi, çok bireyci, uzlaşmacı, kural tanımayan ve inançsız, azimsiz bir tutumu sürekli bir yaşam tarzıymış gibi dayatma... Bütün bunlara karşı korkunç direniş halindeyiz. PKK böyle bir partidir. Neredeyse zaaflarınızla bu partiyi teslim almak istiyorsunuz. Neredeyse bu iradesizliğinizle “Öğrenemem, yoğunlaşamam, amaca bağlanamam, iradeleşemem” diyorsunuz. Bu partiyi teslim almaktan başka bir şey değildir. Hem de bu kahramanca, büyük direnişlerle kazanılmış partiyi. Bunun ne kadar büyük bir tehlike olduğunu acaba kendi şahsınızda görmüyor musunuz? Hala dehşet ve hayretler içindeyim. Ben buna uzlaşma da demiyorum, laçkalıktan da öteye nasıl bir kişiliktir ki, yıllarca siz bunu bu bacaklarınızın üzerinde taşıdınız? Nasıl sıkılmadınız, nasıl iğrenmediniz bu kişilikten? Bu büyük değerler karşısında kendi kendinizi nasıl kabul ettiniz? Büyük direniş değerlerine karşı görev anlayışını, saygısını, bağlılığını tutarlıca korumayanlar, hakkını vermeyenler, lanetli olmaktan, dolayısıyla düşman karşısında bir hiç olmaktan kurtulamazlar.

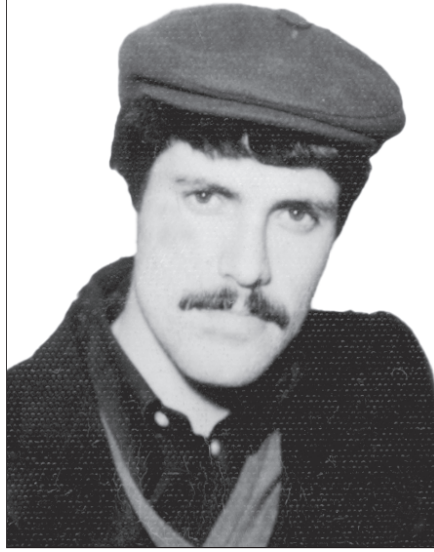
İşte, sizler burada kaybettiniz. Belki şehitlerin sizlere her gün hitap edecek dilleri yok, belki onların bizzat sizleri günlük olarak emir-komutaya tabi tutma güçleri de yok. Ama öyle bir el, öyle bir yönetim, öyle bir emir-komuta gücüdür ki, ihmale gelmez. İhmal edenlerin de iflah olması düşünülemez. Şehide yanlış yaklaşım, ilgisizlik, unutkanlık ve daha çok da onların soy değerleriyle oynama; esasta o kişiyi bitiren, belki de düşman kurşunundan daha tehlikeli bir biçimde vuran gerçekliğin ta kendisidir. Bu, **şehit** kadar vurucudur. **Kendisini çiğneyeni affetmez!** Bütün o kişiliğini kendisiyle kıyaslayarak “*Sen adam olamazsın, sen örgüt adamı olamazsan, seni er geç mahkûm ederim*” demekle bunu gerçekleştirir. Ve bana göre

sizi kişiliğinizde yargılıyor. Hakkınızdaki kararı onlar veriyor ve sonuçta ya siz şehidi yenersiniz ya şehit sizi yenecektir! Bunun orta yolu yoktur. Orta yol bana dayattığınız yoldur. Ben kendimi savunuyorum. Biz bu kadar şehidi dıştalayarak PKK'li olmayı çok ikiyüzlüce bir biçimde söyleyemeyiz. Kim nereden bakarsa baksın, PKK'nin şehitler gerçeği belki de hiçbir partiyle tarihte karşılaştıramayacak kadar büyüktür. Bu şehitler kervanını hiçe sayanların kesinlikle insanlık tarihinde affedilecekleri düşünülemez. Bir de hiçbir değere sahip olacakları da düşünülemez. Ben onun için bu lakayt kalmanızı, anlam vermemenizi çok büyük bir tehlike olarak görüyorum. Başarısızlığın temelinin şehitlere gösterdiğiniz yanlış yaklaşım ve saygısızlıktan kaynaklandığı kanısındayım. Yani yetersiz ve ters yaklaşım, sizin bütün bu içinde bulunduğunuz zaafların, zayıflıkların esas nedenidir. Belki görünmez bir eli, söylemez bir dili var, ama esasta gerçek bir komuta gücü, şehitlerdir. Bağlı kalanlar kesin büyürler, bağlı olmayanlar da asla iflah olamazlar.

Dolayısıyla varsa bir büyük direniş, şehitlerimizin anısına bir bağlılık, bu kararlılık günlerine varsa anlamlı yaklaşımınız, onların çizdiği yolda ve temsil ettikleri gibi bir partileşmeyi, parti kimliğine bağlı kalmayı her şeyden yüce tutmalısınız. ... O günden bugüne en temel sorunumuz, parti kişiliğine güçlü bağlı olma sorunudur. Buna bağlı olanlar işi buraya kadar getirmişlerdir. Yenilmeden, bir dünya gücünü içinden çıkılmaz bir bunalım içine iterek ve yarın da yeneceklerini göstererek kanıtlamışken; bir türlü kendi zaaflarından, hastalıklarından kurtulamayanlar bir yanı açık düşmanken, bir yanı da içimizdeki o zavallılıkta ısrar edenlerdir. Bir yanda onların anılarına bağlı, doğru temelde yürüten bir kişilik, kimlik. Bir yanda bunlarla bütünleşmeyen çok sayıda kişilik, kimlik. Ama güçlü olan kimdir? Bugün önderlik gerçeğinde bu da çok açıkça ortadadır. Güçlü olan sayılar değil, kimliğin, niteliğin ta kendisidir. Güçlü mü olmak istiyorsunuz? Bu kimliğe doğru sahip çıkın. İşte, o zaman ulaşamayacağınız hiçbir hedef, gerçekleştiremeyeceğiniz hiçbir görev, aşamayacağınız hiçbir zorluk yoktur. Bu büyük direniş kararlılığının en yalın özeti budur.

Özellikle partileşmeye büyük bir iddia ile giriş yapma kararlılığında olan çok sayıda yoldaşlarımıza söylerim ki, geç de olsa bu şans

mükemmel değerdendirin. Büyük direniş kahramanlarına bakarak, *“Bize yeter ki kimliğimize sahip çıkmanın bir fırsatını verin, nasıl yaşama sevdalı olacağımızı size gösteririz”* demek, büyük sözünden anlayarak çok rahatlıkla partileşme, onun hem iç örgütlenmesini hem dışa yönelik kitlesel, gerillasal, diplomatik, kültürel her yönlü çalışmasına bu parti kimliğini yansıttınız mı, bu bir zafer kişiliğidir ve engel tanımaksızın gider. Bunun dışında bu ülkede değil başarılarından bahsetmek, insan olmaktan bile bahsetmek mümkün değildir. Çünkü bu kimliğe sahip çıkmak, bu yoldaşlarımızın da söylediği gibi en temel insani gerçeklere sahip çıkmaktır. Çünkü **insan doğduğu topraklara bağlılığıyla insandır**. İnsan içinde yer aldığı etnik topluluğa, ulusal topluluğa bağlılığıyla insandır. İnsanın hatta bu anlamda bir sosyal gerçekliği vardır. İşte bugün düşman diyor ki, *“Bu en temel insani değerlerden vazgeçeceksiniz, ana topraklara ihanet”* öyle bir şey yok. *“Ulusal kimliğe ihanet”* öyle bir şey de yok. *“Sosyal sınıfsal kimliğe ihanet”*, ona da bağlı olmaya kesin izin yok.

Akif Yılmaz

Peki, Ne Olunabilir?

İnsandan başka her şeye benzetilebilir ve herhalde en kötü bir hain olabilirsin. Nitekim Şahin Dönmezler çıktı, Şenerler çıktı ve korkunç çıktılar. Bir çorba için kırk yoldaşını gözden çıkaracak kadar lanetli, iğrenç halde çıktılar. Ve hala onların izinde yürüyen hainler, bir tas su için bu halkın en değerli varlıklarını satıyorlar, vuruyorlar. Bu insanlık mıdır? Bütün insanlık nefret etmiyor mu bundan? Demek ki parti kimliği böylesine vazgeçilmez bir insani kimliktir. Bunun dışında da ülkede başka bir kimlikle insan olmak mümkün değil. Mümkün olmadığı hainlerin bolluğundan, itirafçısından, işbirlikçisinden belli. Yine bu kimliğe sahip olamayanların içinde bulunduğu zavallılıklarından belli.

Tek seçenek bu kimliğe sahip çıkmak. Bu yoldaşlar gerçekten bunu çok büyük gören ve sadece görmekle yetinmeyen, görmeyi karara, kararı yaşamını adamaya gerçekleştirenlerdir. Partiye adanmış yaşam, insanlığa adanmış yaşamdır. İşte, bu büyük gerçeği doğruladılar ve bu büyük gerçeği bize mal ederek bize en

büyük yardımı yaptılar. Büyük şükran duygusuyla bağlı kalmak gerekiyor. Büyük minnet borcumuz vardır, ödememiz gerekiyor. Tıpkı büyük şehidimiz M. Hayri Durmuş gibi... Öyle duyarlı, nazik, nazik olduğu kadar yaptığı işin bilincindedir ki, *“Parti Önderliği’nin özellikle örgütsel konulardaki çabaları karşısında yetersiz kaldık ve biraz da borçlu düştük”* diyor. Bu borcu ödemedi gitmek, zoruna gidiyor. *“Mezar taşıma borçlu yazın”* dediği nokta bu. Örgütsel görevler konusunda gösterdiği yetersizlik kendisini borçlu bıraktı.

Bütün bu yaptıklarınıza rağmen sizin gerçeğinizi bununla kıyaslayalım: Bile bile örgütü boşa çıkartma, değil örgüt yetersizliği, örgütü işlemez duruma getirme, neredeyse dağlar kadar biriken örgüt imkânlarını bir hainden daha tehlikeli çarçur etme. Haydi, onlar borçlu gitti, hem de bu kahramanca adanmışlık temelinde. Bize insanlığın nasıl olması gerektiğini bu büyük direnişiyle hem kanıtlayan, hem bize adanmışlık temelinde gerçekleştirenlere karşı kendinizi kıyasladığınızda ne söyleyeceksiniz?

Acaba sizin mezar taşınıza ne yazmak gerekir? İnsan olmayı hangi kelimelerle izah edeceksiniz? Bunlar o kadar önemlidir ki, bunlarsız insan olamazsınız. Kanıt işte bu büyük direniş kişilikleridir. Onlar iğne ucu kadar başka türlü yaşamlar bulsaydı sarılacak insanlardı. O halde bu kadar açık olan bu gerçeklik karşısında ben de bir kez daha sözümü yineliyorum: Böyle bir direniş gününde o kararlılığa, o kimliği savunma kararlılığından ödün vermeksizin, boyun eğmeksizin büyük bir dirayetle bütün partiye, bütün halka ve insanlığa kabul ettirinceye kadar, başarısı için her şeyimi ortaya koyduğum gibi, bundan sonra da koymakta değil tereddüt etmeksizin, daha da bir amansız takipçilikle ve onun ustalığıyla yüklenmek, sonuç almak ve onların güvenine sadece layık olmak da değil, güvenlerini gerçek bir önderlikle zafere götürmek sözümüdür, gerçeğimdir.

Denilebilir ki, 14 Temmuz parti tarihimizde kimliği uğruna en kahredici işkenceli bir ortamda varlığını adamanın ve bu temelde ülkesine, halkına, insanlığına sahip çıkmanın en büyük direniş kararının verildiği bir gündür. Bugün vesilesiyle bu büyük kararlılık ve eylemlilik anısına verilecek en iyi cevap; en hafif deyişle bu saptırmanın varsa etkilerini silip süpürmek, içimizden söküp

atmaktır. Çok açık ve kanıtlanmış olan parti doğrultusu kadar, onun büyük eylem gücüne, militanlığına, ikirciksiz ve savsaklaşmadan, onun şu veya bu yerinde olmayan, bütün bunlara fazla meydan vermeyen katılımı göstermektir. Onların anıları bundan başka bir biçimde layık olma sıfatını hak vermiyor. İnanıyorum ki, PKK'nin bugüne verdiği karşılık da bu temeldedir. Egemen olan yan tamı tamına bütün direniş şehitlerimizin böylesine bir onur gününe layıkıyla karşılık verme biçimindedir. Şimdiye kadar onların anılarına bu temelde yüksek bir duyarlılıkla ve sorumlulukla yaklaştık. Daha çok da iğne ucu kadar fırsatı ve imkânı yaratarak, ona örgütsel anlamda, dağda sürdürülen silahlı mücadele anlamında en önemli yeri verdik. Her koşul altında sınırlandırılmayan siyasi faaliyete ve onun daha da yoğunlaşmış ifadesi askeri ve silahlı faaliyete tüm gücümüzü sarf ederek en iyi karşılığı verdik ve ispatladık. Bütün bunlar PKK mensupları için esastır, yapılması gereken biricik doğru iştir. Düşüncemiz bu işe başarı şansı veriyorsa, biz bu düşünceye doğru düşünce adını takarız. Bundan uzaklaştırıyorsa, yanlış düşünce olduğunu söyleriz. Eylemimiz bu temeldeyse, biz buna doğru eylem deriz. PKK'nin bu temelde yürütülüşü doğru önderliksel yürütülüşüdür. Bunun kanıtı bugün, milyonların partiye ölümüne bağlılığıdır. Yine başta zindan olmak üzere, bütün direnişçilerin ölümüne partiye olan bağlılığıdır.

Bundan sonrası, hiç şüphesiz kazanımların daha da zaferi ya-kınlaştıracak tarzda değerlendirilmesi ve yürütülmesi olacaktır. Geleceğe ilişkin yansıtılması gereken karar, bütün derslerini iyi çıkarmak, imkân ve olanaklarını iyi birleştirmek, bütünleştirmek, temsil gücüne ulaşmaktır. Yine varsa bu konuda yanlışı, eksikliği görmek ve gidermektir. Zamanında yerine getirilmeyen görevleri, hiç olmazsa bundan sonra yerine getirmektir. Bu geliştirilen bir kararlılık ve pratik olabilir, ideolojik ve siyasi seviye kazanma olabilir, örgütsel ve askeri seviye tutturmak olabilir. Bütün bu konularda eksikliği gidermek, yanlışlığı aşmak, böylece geleceğe daha güçlü yürümek şansını elde etmektir. Sonuç budur. Hiç şüphesiz geçmiş, bugün ve gelecek arasında köprü kuruyoruz. Kendi şahsımızı ön plana çıkarmadan ardı ardına sürdüreceğimiz sonuçlar, zafer biçiminde daha da somutlaştıracığımız yürüyüş,

bu olacaktır. Kesinlikle bundan sonraki yürüyüşümüz zaferi mümkün kılan nitelikte olmalıdır. Bundan başka bir yürüyüşe ne kendiniz için, ne bütün parti için şans vermeyin!

Ali Çiçek

Diyarbakır gibi merkezi bir yerde, bir ölüm sessizliğini, bir zulüm kalesini direniş abidesine dönüştürenlere, bugün çok büyük bir kalkışla cevap vermekle, özgürlük tarihine nasıl yaraşır olunacağını ispatını gerçekleştirdik. Zafer konusunda sadece inançlı olmaya değil, onu nasıl en zor koşullarda, olanaksızlıklarda kazanılabileceğinin de büyük ispatına ve ondan da öteye olanağına sahibiz. Mesele, bütün bunları iyi görmek ve ustaca kullanmaktır. Eğer bundan sonra bu yetenek gösterilirse, mevcut olanaklar kesinlikle zaferi imkân dahiline sokmuştur. Artık bu imkânın elimizden alınması, sadece ve sadece bizim akılsızlığımızla, kendi içimizde yaşayacağımız ciddi bir şekilsizleşme, ciddi bir bozulmayla olabilir. Bu da herhalde böylesi bir aşamada kendimize, kendi elimizle yapabileceğimiz en büyük kötülüktür. Sanmıyorum ki, bu işte biraz dürüst olduğunu söyleyenlerin böyle bir kötülük yapmaya cesareti olsun! Hatta kimsenin *"Biraz menfaatim, kişisel çıkarım vardır"* demeye bile hakkı yoktur! Hayır! O halde, yenilginin hiçbir gerekçesi yoktur. Artık parti içinde gerekene layıkıyla karşılık vermemek, onda kendini ve kurtuluşunu görmemek düşünülemez.

O halde, bütün bunlar çok açık ve net olarak, kesinlikle zafersel yürüyüşün emredici niteliğinin yerinde olduğunu, kesin olduğunu, hiçbir karşı itirazın yerinde, doğru ve yetkin olmayan katılımın bile gerekçesinin olamayacağını gösteriyor. Bir kez daha PKK kahramanlığı böyle vurgulanırken, mevcut imkân ve olanakların, zaferi elde etme dışında gerekçesi ne olursa olsun başka türlü kullanılamayacağını, hele hele ciddi yenilgilere ve kayıplara yol açacak bir biçimde kullanılamayacağını belirtiyoruz. Her zamankinden daha fazla verilmesi gereken bir can bedeliyse, onu da vermekten çekinmediğimizi, ama mutlaka bunun içinde zaferi kesinleştiren bir bedel olacağını belirtiyoruz. Bu şekilde başta Partimizin kadrosal varlığını, silahını ve kitlesini yürütüyoruz. Bu yürütülüş nereden bakılırsa bakılsın, ancak bu temelde zafere yönlendirilebilir ve bunun dışında da başka hiçbir şeyi, ne esas alır, ne de kabul eder.

Tarihin böyle bir doruk noktasında **"Ben de varım"** diyenler, geleceğin üzerine bu bilinçle, bu irade keskinliğiyle yürümesi gerektiğini de iyi bilenler, bunun için yüreğini iyi hazırlayanlardır. Vuruş tarzını tamı tamına mümkün kılacak tarzda güçlü kılanlardır. Biz bundan sonrasına bu temelde önderlik edeceğiz. Sizlerin PKK içindeki yürüyüşünüze tamamen bu anlamı verecek ve bunu sağlayacağız. Halkımıza verilen sözün gerekleri böyle yerine getirilecektir. Halkımız kendi öz savaşımına böyle kaldırılacaktır, yürütülecektir. Böylece insanlığa da verdiğimiz sözün bu olduğunu her zamankinden daha fazla kanıtlayarak, hiç de küçümsenir bir gerçek olmadığımızı, insanlığın gerçeği kadar, insanlığa lazım olan bir gerçeklik olduğumuzu da kanıtlayacağız. Bu temelde, bu büyük kararlılık ve eylem birliğine mücadeleyi mutlaka zaferle taçlandıracağımıza dair bir kez daha söz veriyoruz!

Parti Önderliğinin 1991 ile 1998 14 Temmuz tarihlerinde yapmış olduğu çözümlemelerden derlenmiştir.

BABACIĞIM, ANACIĞIM, KARDEŞLERİM, TÜM YAKINLARIM ve KAPI KOMŞUYA

Dünyanın her yerinde olduğu gibi görev ve sorumluluğunu bilen bir kişi olarak ben de halkımın kurtuluşu, ülkem bağımsızlığı için mücadeleye katıldım. 1973'ten 1979 yılına kadar faal olarak çalıştım. 30 Kasım 1979 tarihinde Türk polisi ve ordusunun düzenledikleri bir operasyonda yakalanarak esir edildim. Şu anda yüzlerce yoldaşım, yüzlerce yurtsever-demokrat insanla beraber Diyarbakır Askeri Hapishanesi'nde bulunmaktayım. Zindandan size sesleniyorum; ama bu sizi asla umutsuzluğa düşürmemelidir. Soğukkanlı olunuz ve geleceğe umutla bakınız. Ve aylardır ilk defa size mektup yazdığım için, üzüldüğümü veya özlem çektiğimi (yani sizi özlediğimi) sanmayın. Daha mektubumun başındayken şunu size belirteyim ki, benim düşüncem veya üzüntüm olsa olsa ülkem ve halkımla ilgilidir; sizin için özel bir üzüntüm, özlemim, hasretim yoktur. Ama siz öyle değilsiniz. Pek çok konuda merak eder, telaşlanırsınız. Size bazı konularda bilgi vermek, nasıl davranmanız gerektiğini izah etmek için bu mektubu yazma ihtiyacını duydum.

Mücadeleye nasıl ve niçin katıldığımı size uzun uzun anlatacak değilim. Bunu beraber olduğumuz dönemlerde pek çok defa anlattığımı hatırlıyorum. Eğer kafalarınıza bir şeyler girmediyse

bundan sonra mücadeleyi faal olarak yürütecek olan yoldaşlarım, tüm halkımızı ve sizleri eğitecek ve aydınlayacaktır. Yalnız şunu söyleyeyim ki, mücadeleye katılmam sadece ve sadece ülkem ve halkımın, insanlığın çıkarı için olmuştur. Asla bir zorlanma veya aldanma sonucu değil, sorumluluğumu ve tarihin bana yüklediği görevleri çok iyi bilerek mücadeleye atıldım. Bunda hiçbir kuşkunuz olmasın. Ülkemin bağımsızlığı, halkımın kurtuluşu için 7 yıl faal olarak mücadele ettim. Bu süre size çok gelebilir; ama her şeyini devrimci yurtsever mücadeleye, halkına ve insanlığa adayan bir siyaset adamı için, çok küçük bir zaman parçasıdır. Ben daha mücadeleye atıldığım ilk günden beri çok iyi biliyordum ki, ülkelerin, halkların kurtuluşu öyle birkaç ayda, birkaç yılda gerçekleşmez. Yine mücadele içinde çok iyi öğrendim ki; Kürdistan gibi bir ülkenin kurtuluşu, halkımızın refaha kavuşması, nesillerin işidir. Bu nedenle tüm yoldaşlarım gibi ben de mücadele azmiyle doluydum. Daha yıllarca, ömrümün sonuna kadar faal olarak mücadele etmek istiyordum; ama yakalandım ve tutsak edildim. Faal mücadeleden alıkonuldum. Bu beni üzüyor; fakat halkımın, arkadaşlarımın, Türk militarizminin ayakları altında ezildiğini, baskınlarda ve işkencelerde kahpece katledildiğini gördükçe veya duydukça, kinim ve öfkem bir kat daha artıyor. Devrime bağlılık ve inancım o kadar pekiyor. Tüm inancım ve azmimle mücadelemi sürdüreceğim. Zindanda da olsa, yoldaşlarımdan ve halkımın çıkarlarından ayrılmayacağım. Geçen yedi yıl içinde tüm yeteneklerimi, bilgimi ve becerilerimi kullanarak halkıma yararlı olmaya çalıştım. Yoldaşlarımla beraber Kürdistan'ı dolaşarak ülkemizin ve halkımızın gerçek sorunlarını doğru kavradım. Ülkemiz gençlerine, aydınlarına, yer yer halk kitlelerine gerçekleri kavratmaya çalıştım. Cahil kalmanın, perişan olmanın, katliamlara uğramanın, horlanmanın, sömürülmenin, zenginlik kaynaklarımızın talan ve yağma edilmesinin, dilimiz ve kültürümüz üzerinde tahribat yaparak halkımızı kişiliksizleştirmenin, aç-susuz perişan olan insanların İstanbul'lar da, Adana'lar da, Hatay ve diğer diyarlarda kölece çalıştırılmasının nedenlerini, dilim döndükçe anlattım. Bütün bu kötülüklerin sorumlusunun Türk sömürgecileri ve onların uşakları olan Kürt hainleri -ağalar, kompradorlar, zenginler- olduğunu halkıma izah etmeye çalıştım.

Bu tür propagandalar yapmakla iş bitmez. Yalnız bu propagandalarla ne ülke kurtulur ne de halk özgürlüğe kavuşur. Dünyanın hiçbir yerinde böyle bir şeye rastlanmamıştır. Kurtuluş ve özgürlüğe kavuşmak için halkın birlik olması, hainlere ve tüm düşmanlarımıza karşı savaşıması gerekir. Ama halk nasıl birlik olur? Savaşan bir halk cephesi nasıl yaratılır? Bu sorulara cevap vermemiz gerekir. Halk kendi kendine birlik olur mu? Hayır! Herkes bilir ki cahil ve güçsüz olan halkımız kendi başına örgütlenemez, cephe kuramaz. Daha doğrusu dünyanın hiçbir yerinde bu görülmemiştir. Ezilen, sömürülen halklar, içinden çıkan aydınlar, yurtseverler, devrimciler büyük bir fedakârlık yaparak halkı aydınlatmaya, örgütlemeye, bir savaş cephesi yaratmaya çalışırlar. Vietnam'da da, Angola'da da, Filistin'de de ve dünyanın her yerinde bu böyle olmuştur.

İşte görev ve sorumluluğunu bilen bir kişi olarak, yani aydın, devrimci bir insan olarak, ben de aynı inancı paylaştığım yoldaşlarım ile beraber Kürdistan gençlerini, köylülerini, proleterlerini, velhasıl tüm emekçilerini ve yurtseverlerini örgütlemek ve mücadeleye sevk etmek için her şeyimi mücadeleye verdim. Yani diğer yoldaşlarım gibi ben de politikaya girdim. Kürdistan halkının nasıl kurtuluşa gidebileceğini hem kavradım hem de yoldaşlarım ile beraber kavratmaya çalıştım. Başta bir avuç insandık, kimse bizi ciddiye almıyordu. Sahte devrimci gruplar, aleyhimizde her türlü iftira ve karalamayı yaptılar. Ama bizi dağıtmadılar. Çünkü haklıydık; çünkü politikamız, ideolojimiz doğrudu; çünkü mücadele anlayışımız doğrudu; çünkü hiçbir menfaat beklemeksizin, fedakârca mücadele ediyorduk. Bu nedenle kısa zamanda, Kürdistan'ın pek çok yerinde devrimci gençler, yurtseverler, demokratlar Hareketimizin yanında yer aldı. Halkımız imkânları ile bize yardımcı oldu.

Yürüttüğümüz mücadeleye gençler dışında, işçiler ve köylüler de faal olarak katıldılar, görevler aldılar. Sömürgeci Türk devleti, Hareketimizin gelişip, güçlenmesi karşısında şaşkınlığa düştü. Faşistleri, ağaları, ajan örgütleri, hain ağaların eşkıya çetelerini üzerimize saldırttı. Bizi yok etmek, dağıtmak istiyordu. Ama devletin bu vahşi politikasına karşı biz de boş kalmadık ve mücadele yolunu tercih ederek, bize saldıranlara karşı şiddete başvurduk. Halkımızın, yurtseverlerin ve devrimcilerin baş belası

olan faşist militanlar, ağalar yok edildi veya Kürdistan'ı terk ettiler. Ajan örgütlerle mücadelemiz devam etti. Tabii bu mücadelede kayıplar verdik. **Haki Karer, Halil Çavgun** ve daha pek çok yoldaşlarımız veya taraftarlarımız öldürüldü. Buna rağmen mücadelemizi durduramadılar. Türk devleti ve uşakları daha çok zarar gördü. Hilvan'da eşkıya çetelerini dağıttık ve teslim aldık. Ülkemizin pek çok yerinde hainler yok edildi veya teslim alındı. Halk, mücadelemize güvendi ve kitleler halinde mücadeleye katıldı. Hilvan, Ceylanpınar, Batman, Derik, Kızıltepe, Suruç ve daha pek çok kaza ve köyde Hareketimizin denetimi sağlandı. Buraların belediyeleri Hareketimizin denetimini gördü. Tunceli, Bingöl, Antep ve diğer yerlerde Hareketimiz büyük gelişmeler kat etti. 1978 sonlarında tüm halkımıza bir müjdemiz oldu. PKK (Partiya Karkerên Kurdîstan) bu tarihte kuruldu. Ülkemizi bağımsızlığa, halkımızı özgürlüğe götürecek olan PKK'nin kurulması ve mücadeleyi hızlandırması sömürgecileri çok korkuttu.

Ajanlar, faşistler ve eşkıya çeteleri bir şey yapamayınca, bize ve halkımıza karşı direkt kendi ordularını çıkardılar. 1979 başında bildiğiniz gibi tüm Kürdistan'da sıkıyönetim ilan ettiler. Hedef PKK'yi ve Kürt halkını katletmek, ezmek, sindirmek ve bağımsızlık düşüncesini özgürlük ateşini söndürmek idi. Ama ateş Kürdistan'ın her tarafını sarmıştı. Bunu kısa sürede söndürmek, Türk ordusunun başaramayacağı bir işti. Sıkıyönetime rağmen PKK mücadeleyi sürdürdü. Hem hainlere hem de Türk polisi ve askerlerine karşı canımızı dişimize takarak direndik. Tüm zorluklara rağmen halkımız bizim yanımızda yer aldı, bizi korudu, faal olarak mücadeleye katıldı. Zaman geçtikçe sömürgeci Türk devleti tüm gücünü üzerimize saldırttı. Halkımıza karşı taarruza geçti. Hilvan ve Siverek gibi, Batman, Kızıltepe, Derik, Ceylanpınar gibi yerlerde, on binlerce asker tarafından sık sık aramalar, operasyonlar, tutuklamalar yapıldı. Kadın, erkek, çocuklar işkencelerden geçirildi. Büyük katliamlar yapıldı. Türk ordusunun bu vahşi taarruzuna karşı da direndik. Onlarca yoldaşımız ve halktan insanlar, yerli hainler veya Türk askerleri tarafından öldürüldü. Salih Kandal, Cuma Tak, Ahmet Kurt, Metin Turgut, Aytekin Tuğluk, Edip Solmaz gibi Hareketimizin önderleri ve pek çok yoldaşımız kat-

ledildi. Yüzlerce yoldaşımız, taraftarımız tutuklandı ve insanlık dışı işkencelerden sonra zindanlara atıldı.

İşte Türk ordusunun taarruza geçtiği 1979-1980 yılları içinde mücadele ederken esir alınan yüzlerce insan ve yoldaşım gibi ben de yakalanarak esir edildim. 1980 yılı içinde Hareketimiz büyük kayıplar verdi. Benim gibi, Hareketimizde üst düzeyde önemli görevler alan çok sayıda arkadaş öldürüldü veya esir edildi. Ama PKK, halkımız arasında öyle bir kök salmıştı ki, dökülen kanlar, insanlık dışı işkenceler, tutuklamalar mücadelemizi yok edemedi. Her yakalamadan sonra halkımızın desteği ile PKK yeniden toparlanarak mücadeleyi sürdürdü. Düşmanlarımız acz ve hayret içinde kaldılar, ne yapacaklarını şaşırdılar.

Ordu yönetime el koyduktan sonra, tüm Kürdistan'da PKK'ye ve yurtsever halkımıza karşı savaşı alevlendirdi. Tanklar, toplar, helikopterler, piyade ve komando birlikleri alarma geçirildi. Siverek, Kızıltepe, Derik, Dersim, Nusaybin ve daha pek çok yerde katliamlar yapıldı. Cesaretiyle yoldaşlarımıza ve halkımıza güven veren yiğit savaşı Delil Doğan çembere alınarak öldürüldü. Kızıltepe'de de her şeyini mücadeleye veren yoldaşlarımız ve yurtsever köylüler, bombardıman edilerek katledildiler. Mahkemeye çıkarılan bir grup arkadaşımıza en ağır cezalar yağdırıldı. Büyük önder, genç yoldaşımız Orhan Aydın idama mahkûm edildi. Zindanlarda üzerimizde en zorba ve vahşi baskılar uygulandı. Faşist cunta hala Kürdistan'da kan dökmeye, insanları işkenceden geçirmeye, tutuklamaya ve tutukluları mahkemeye çıkararak en ağır cezalara çarptırmaya devam ediyor.

Evet, büyük kayıplar verdik. Hala da vermeye devam ediyoruz. Ama ne Türk ordusu ne hainler ne de ağababaları emperyalistler, PKK'yi bitiremeyecekler; halkımızın direnme ruhunu söndüremeyecekler; bağımsızlık ve özgürlük mücadelesi PKK öncülüğünde eninde sonunda zafere ulaşacaktır. Pek çok yoldaşım gibi ben de sömürgeci zindanlarda, mahkemelerde, halkımızın yüce davasına ve PKK'ye, onun ilkelerine bağlı kaldım ve kalmaya devam edeceğim. Geçmiş mücadele dönemlerinde sömürgeciler tarafından pek çok defa takip edilmiş, yakalanmış, tutuklanmıştım.

Son olarak yakalandığımda, ellerinde benim hakkımda somut bilgi ve belgeler vardı. Artık gizleyecek bir şeyim yoktu. Bu nedenle

polis ve askerlerin günlerce uyguladıkları işkenceler sırasında, elimden geldiği kadar parti sırlarını gizlemeye çalıştım; fakat mücadelemi ve yaptıklarımı açık ve yüreklilikle anlattım. Hareketimizin amaçlarını anlattım. Elimden geldiği kadar harekete ve yoldaşlarıma ve halkıma layık olmaya çalıştım. Yaklaşık bir yıldır zindanlarda mahrumiyet içinde, her türlü baskı ve eziyet altında tutulmaktayız. Tüm yasaklara ve baskılara rağmen, yoldaşlarım ile beraber her türlü haksızlığa karşı geldim, direndim. Bundan sonra da düşmanın zorbalıklarına, yasaklarına, her türlü haksızlıklarına karşı yine yoldaşlarımla beraber tüm gücümle direneceğim. Sizin merakla beklediğiniz duruşmalarımız çok yakında başlayacak.

Durumumu az çok tahmin ettiğiniz için büyük bir sabırsızlık ve telaş içinde olduğunuzu biliyorum. Ne yazık ki boş bir telaş ve boş bir sabırsızlık. Ben koskoca bir PKK davası içinde bir damla bile değilim. Cunta her gün katliamlar yapıyor, köyleri yakıp yıkıyor. Her gün sömürgeci mahkemeler idamlar yağıdırıyor. İdam kararı verilenler asılıyor. 30 yıl, 40 yıl müebbet hapisler sıradan cezalar olmuş. Yani şunu demek istiyorum: Cunta boyuna katlediyor, yakıp yıkıyor, herkes aç-susuz, perişan, ortalık kan-revan. Böyle bir dönemde benim durumum, evet sadece benim durum önemli midir? Ölüm cezasına çarptırılmam veya 30 yıl, 40 yıl hapis giymem çok mu önemli? Hayır... Hayır... Hayır..! Hiçbir önemi yok. Hiçbir önemi olmadığı için de, pek çok yoldaşım gibi ben de bütün şeylere aldırış etmiyorum. Sizin üzülmeyi, telaşınızı, sabırsızlığınızı boş görüyorum. Daha başka şeyler düşünmek lazım. Hep beraber daha başka şeyler düşünmeliyiz. Bugünkü ağır şartlara rağmen, gerçek kurtuluş yolunu arayıp bulmalı; körü körüne oflayıp puflamaktan, ağlayıp sızlamaktan kurtulmalısınız. Kimlerin dost, kimlerin düşman olduğunu artık net olarak görmeli ve mutlaka başınızın çaresine bakmalısınız.

Ben sizin evladınızım, kardeşinizim, yakınınızım; sizi yakından ilgilendirebilirim. Ama her şey ben değilim. Siz Kürdistan halkının bir parçasısınız ve size istikbal lazımdır. Geleceğinizi düşünmeniz, dostlarınızın yanında yer almanız lazımdır. Hep beraber mücadeleye ağlayalım, hep beraber mücadeleye girelim, hep beraber düşmana karşı direnelim. Benim de, zindanlardaki tüm yoldaşlarımla da,

halkımızın da gerçek kurtuluş yolu budur. Yakında başlayacak duruşmalarımızda, tüm kararlı ve harekete bağlı arkadaşlarım gibi, ben de en kararlı tavrı takınacağım. Sömürgecilerin ve uşakları olan hain Kürtlerin yüzlerce yıldır halkımıza yaptıkları kötülükleri anlatacağım. Katledilen, işkenceler altında inletilen devrimcilerin, yurtseverlerin, masum insanların hesabını soracağım. Tüm haksızlığa karşı canını feda ederek kahramanca direnen yoldaşlarımın mücadelesini anlatacağım. Halkımıza uygulanan sömürüyü, ülkemiz Kürdistan'ın zenginlik kaynaklarının nasıl talan edildiğini, insanlarımızın nasıl el kapısında perişan olduğunu anlatacağım.

Neticede tüm kötülüklerin, cinayetlerin, katliamların, sefaletin sorumlusunun Türk sömürgecileri olduğunu anlatacağım. Ülkemizde ortaya çıkan ihanetlere ve tüm hainlere lanet okuyacağım. Ve benim asla suçlu olmadığımı, kendi görevimi yaptığımı belirttikten sonra, suçlunun Türk devleti ve onun uşakları olan hainler olduğunu açıkça belirteceğim.

Bunun adına siyasi savunma deniliyor. Evet, ben de bir siyaset adamı olarak kendimi savunacağım. Türk devletini ve mahkemelerini ise suçlayacağım. Benim için artık yılların, ağır hapislerin, müebbetlerin, hatta idamların önemi yoktur. Halkımın ve ülkenin yüce davasına bağlılığım, parti ilkelerine olan inanç ve bağlılığım önemlidir. Ve her şeyden önemlisi PKK'nin onur ve prestiji önemlidir. Bunları asla çiğneyemem. Bu durumu çok iyi bilen sömürgeciler, özellikle duruşmalarımızın yaklaştığı bu dönemde, kendi ajanlarını harekete geçirerek pek çok tutuklu ailesi gibi, sizi de etkilemeye, aldatmaya ve beni caydırmaya çalışıyorlar. Ortalıkta dolaşan bazı uşaklar ve kişiliksiz avukatlar, size sürekli telkinlerde bulunmaktadırlar ve bulunmaya devam edecekler. Size şunları söyleyecekler: “Üzerinde bir şey yoktur. Her şeyi inkâr ederse, eğer suçu başkalarının üzerine atarsa, eğer pişman olduğunu söylerse kesin kurtulur, yoksa kötü olur” ve benzeri. Bu ajanların, sahtekarların iki amacı vardır: Birincisi, sizin zayıflığınızdan, duygusallığınızdan ve de cahilliğinizden faydalanarak, bir miktar para almak istiyorlar. Öyle yalancı vaatlerde bulunurlar ki, siz rahatlıkla varınızı-yoğunuzu seferber edersiniz. İkincisi, Türk devleti, beni ve benim gibi yüzlerce yoldaşımı, bitirmek, ajanlaştırmak, Türk devletinin uşağı yapmak istiyor. Bunu

yapmak için ise, sahte vaatlerde bulunarak bizim pişmanlık göstermemizi, her şeyden vazgeçmemizi istiyor.

Görüyorsunuz ki her iki şey de bizim tarafımızdan asla kabul edilmeyecek çok feci şeylerdir. Bir defa size açıkça söyleyeyim ki, ben bin pişmanlık göstersem de sömürgeciler ağır cezalar vereceklerdir. Ne benim ne de sizin aldanmanıza, varımızı-yokumuzu seferber etmemize gerek yoktur. İkincisi, pişmanlık göstermem ve her şeyden vazgeçmem ise, devletin ajanı ve uşağı olup, yoldaşlarıma ve halkıma düşman olmam demektir. Halbuki ben, yoldaşlarımla varım. Ben, halkımın bir parçasıyım. Hayri, ancak mücadele yolunda kaldığı müddetçe Hayri'dir. Mücadeleye düşman olan Hayri, artık ajandır, uşaktır, beş paralık bir insandır. Böyle bir şeyi de benden istemezsiniz herhalde. Bizim ailemizin mücadeleye bir ihaneti olmadı. Bundan sonra da ihanet edeceğinizi sanmıyorum. Ama sırf benim bedenimi kurtarmak için bazı duygusal tavırlar içine girip, yapamayacağım şeyleri benden isteyebilirsiniz. İsterseniz ne olacak? Kendi haysiyet ve şerefınızı lekelemiş olursunuz. Ben bir siyaset adamıyım; bir davaya baş koydum. Beni yönlendirecek olan, bağlı olduğum ilkeler, bağlı olduğum ideoloji ve politikadır. Doğru bildiğim yolda, en küçük bir taviz vermeksizin, mücadelemi sürdüreceğim. Hepinizi PKK'nın doğru ilkeleri doğrultusunda mücadeleye davet ediyorum. Hepinize selam ve saygılarımı sunarım.

Oğlunuz, kardeşiniz, yakınınız

Hayri

25 Kasım 1980- Diyarbakır

ARKADAŞLAR

Son tutuklamalar ve son gelişmelerden sonra bazı meseleleri değerlendirdik ve sizlere birtakım önerilerde bulunmaya karar verdik. Önerilerimiz ve düşüncelerimizle ilgili olarak görüşleriniz varsa eleştirilerinizi bekliyoruz.

A) Tutuklu arkadaşlarla ilgili olarak:

1. Hareketimize ve halka yönelik işkence baskı vs sık sık anlatılmalı. Ayrıca tutuklulara uygulanan işkence, keyfi yönetim, yemeklerin çok az ve kalitesiz oluşu, yatakların ve giyim eşyasının pislik içinde olması, görüşmelerin çok kısa bir süreye sıkıştırılması, ziyaretçilerin getirdiği eşyaların içeri alınmaması vb uygulamaları sık sık teşhir edin.

2. Bazı arkadaşların siyasi savunma yapacakları açıklık kazanmıştır. Yalnız yapılacak siyasi savunmanın işe yaraması, dışarıdaki arkadaşların propagandasına ve yardımına bağlıdır. Önemli derecede kamuoyu yaratılması için içerde ve dışarıda yaygın propaganda yapılmalı. Avukatlar bulunmalıdır, avukatın çeşitli yararları olacaktır. Bu yönde yapılacak propaganda ve avukat işleri, bizim uyarımıza uygun olarak yapılmalıdır.

3. Esas olarak nasıl bir siyasi savunma yapılacağı bizce bilinmektedir. Ancak gerek öze ilişkin gerekse biçim açısından dışarıdaki arkadaşların, özellikle A...’nın elimizde bir taslağı olursa iyi olur. Bu konuda mümkün olduğu kadar A... arkadaşın görüşü alınmalıdır.

4. Gözaltına alının pek çok arkadaş, gerek polisin üzerine fazla gitmesi gerekse harekete ve kişiler hakkında elde bilgi ve belgelerin olması dolayısıyla bazı açıklamalarda bulunmaktadır. Yani poliste konuşmaktadırlar. Ancak çok az sayıda kişi ise aşırı derecede ürkeklik göstererek, bildiği, hatta tahmin ettiği her şeyi konuşmakta ve gözaltında bulunduğu süre içinde hakaret etmektedir. Bizler prensip olarak, özellikle bu kişilerin tecrit edilmesini veya denetim altına alınmasını uygun buluyoruz. Zorlanmalar karşısında bazı açıklamalarda bulunan arkadaşların da durumu, verdikleri bilgilere ve takındıkları tavırlara göre değişik olmakla beraber bu arkadaşların hareket içinde kalmasını uygun görüyor ve düzelmeleri için çaba harcıyoruz.

5. Siyasi savunma hazırlamak için bazı materyallere ihtiyaç vardır. Fakat idare bu tür şeylere izin vermemekte, hatta bu tür materyaller aranmalarda alınarak imha edilmektedir. Bu hususu da avukatlarla konuşursanız iyi olur.

6. Bazı arkadaşların ifadelerini almaya devam ediyoruz. Aldıklarımızı ileteceğiz. Özellikle Batman yöresinden gelenlerin hemen hepsi ifadelerini gözleri kapalı imzaladıklarını söylüyorlar. Ve bunun dışarıda propagandası yörede yapılıyor. Öyle zannediyoruz ki, bu propaganda çok kötü sonuçlar yaratıyor ve korkunç işkence yapıldığı intibası bırakıyor. Bu nedenle her yakalanan, işkence görsün görmesin bu hava içinde konuşmaya başlıyor. Bunun böyle olmadığı özellikle arkadaşlara anlatılmalı ve gözü kapalı ifade imzalanmasının önüne geçilmelidir.

7. Buradaki kız arkadaşla ilgili olarak bazı şeyler bize sorulmuştu; durumunun iyi olmadığı, moralsiz olduğu vs. Durum bunun tam aksidir. Dışarı sızan haberler veya söylenen şeyler asılsızdır. Daha önce buradan çıkan kız arkadaş üzerinde durulmalıdır. Bu arkadaşın durumu ilginçtir. Hakkında daha önce düşünülen şeyler ciddiye alınmalıdır. Buradan çıkışı da ilginçtir. Burada resmi bir görevli ile subayın Mardin den geldiğini ve kendisini çağırdığını söylüyor. Fakat subayla ne konuştuğunu söylemiyor, tahliye oluyor.

B) Dışarıya ilişkin görevler:

1. Ne pahasına olursa olsun, mücadele sürdürülmelidir. Çeşitli koşullarda farklı biçimler alabilir. Ancak mücadele başsız bırakılmamalı, yeni görevlendirmeler yaparken isabetli davranılmalı. Görev alan kişiler, her alanda bilgilendirilmelidir.

2. Mümkün olana kadar kazanılan mevziler korunmalıdır. Halk kitleleri ile kurulan ilişkiler sürdürülmeli, en kötü şartlarda bile halktan unsurlar vasıtasıyla kitleler içinde hareketin otoritesi sağlanmalıdır.

3. En zor dönemlerde bile halk savunmasız bırakılmamalıdır. Bu dönemde özellikle bazı ağalar, komprador ve faşistler halka saldırılarda bulunacaklardır. Bu çevrelerin zorbalığına karşı çeşitli güçlerden yararlanılarak karşı durulmalıdır. Hiç olmazsa halkın gücü iyi organize edilmeli ve dinamik tutulmalıdır.

4. Bu dönemde yeni hedefler açılamaz. Taktik olarak örgütlenmeye, ilişkileri gizlemeye, kadroları muhafaza etmeye çalışılmalıdır. Çeşitli “sol” fraksiyonlarla var olan çelişkiler önemli ölçüde geri plana itilmeli; TİKP hariç. En baskıcı dönemde Kürdistan’da direnen tek hareket olarak egemen tavrımızı sürekli işlemeli, geniş çevrelerin desteğini almalı ve dikkatlerini çekmeliyiz.

5. Bölgeler başsız bırakılmamalı. Özellikle bazı bölgeler de denetim, mutlaka güçlü olmalı ve ilişkiler ayakta tutulmalıdır. Bölgelerin imkânları çarçur edilmemeli, hareketi yaşatmak için uygun bir şekilde harcanmalı veya kullanılmalıdır.

6. Bazı kadrolar mümkün olana kadar ele geçmemelidir. Özellikle aranan bazı arkadaşları zaman zaman size ileteceğiz. Bunları siz de tanıyorsunuz. Bu tür arkadaşlar arasında her düzeyde kişiler vardır. İstenirse bazı isimler verebiliriz. Bu tür arkadaşlar çok iyi korunmalı, hatta gerekirse ülke dışına çıkarılmalıdır.

7. Şimdiye kadar çalışmalarında başarılı olmuş, fakat deşifre olmamış arkadaşlardan bu dönemde yararlanmak gerekiyor. Ancak öyle ilişki geliştirmek gerekir ki, bu tür arkadaşlar uzun süre kendilerini koruyabilsinler.

8. İçinde bulunduğumuz dönemde Türkiye’deki, Ortadoğu’daki ve dünyadaki durum doğru değerlendirilmelidir. Dış kaynaklardan somut ve doğru haberler alarak kesin tespitler yapmalı ve tavır ona

göre konulmalıdır. Gözleri kapalı veya çeşitli yanıltıcı haber kaynaklarının haberlerinden giderek belirlemeler yapılmamalı. Saflaşma olacaksa, Hareketimiz de önceden bazı tespitlere sahip olmalı ve nerede saf tutacağını bilmelidir (Bu konularda bazı değerlendirmeler yapıp bize iletirseniz iyi olur).

9. 1 Ocak muhtırası, Kürdistan'daki gelişmelerin önemli derecede sebep olduğu bir çıkıştır. Bu nedenle PKK'nin hedef alınacağı ve başta önder kadrolar olmak üzere, hareketi topyekûn yok etmek amacıyla olduğunu söylüyoruz. Paniğe yer vermeden, kamuoyunda direnişçi yapı ve özelliğimize gölge düşürmeden, örgütlenmeye kadrosal ve kitlesel çalışmaya ağırlık vermek koşuluyla belli ölçülerde geri çekilebilir veya mücadele değişik biçimlerde sürdürülür. Özellikle yayın faaliyetine ara vermemek gerekir. Dergi ve düzenli gazete çıkarılmayabilir. Ancak sömürgeci işkenceleri, vahşeti, halk üzerindeki baskıları ve gerici oyunları sık sık teşhir etmek için sürekli bildiri ve broşürler çıkarılmalıdır. Yayınlar, daha çok propaganda ve ajitasyonu işlemeli ve kitlelerin direnişçi eğilimini canlı tutmalıdır. Kürdistan'da hatta gerekirse tüm Türkiye'de devrimci-demokrat çevrelerle iyi ilişkiler geliştirilmeli, en geniş cephenin yaratılması için asgari müştereklerde birleşilmelidir.

Öneriler:

1. Tutuklu bulunan belediye başkanı için dışarıda bazı girişimlerde bulunulmalıdır:

Belediye meclis üyelerinin imzası ile bir yazı oluşturup Türkiye'deki belediye derneklerine gönderilmeli. (Devrimci Belediyeler Birliği, Fırat belediyeler Birliği, Ege Belediyeler Birliği vs.) Bu derneklerin nitelikleri öğrenilip yazı gönderilmelidir. Yazıda belediye başkanının seçilme durumu, halkın güveni, uygulamanın haksızlığı, uygun bir dille anlatılarak belediye meclis üyelerine imzalatırılmalı ve gönderilmeli. Aynı yazının bir nüshası da bazı milletvekillerine verilerek bizzat götürüp vererek meclise götürmelerini sağlamak gerekiyor. Yazıda özellikle uygulamanın haksızlığı vurgulanarak kendilerinden ilgi ve reisin görevine dönmesi için girişimde bulunmaları istenmelidir.

2. Cezaevinde bazı taleplerimiz doğrultusunda girişimlerde bulunmak istiyoruz. Fakat buradaki diğer gruplar ki, her biri 35 kişidir, aksilik ediyor. Cezaevinde toplu hareket etmek için kendilerine epey dil döktük, ancak sonuç vermedi. Buna rağmen biz bazı girişimlerde bulunacağız. Onların tavrı da özellikle KUK, Rizgarî, DDKD şimdilik olumsuz. İdarenin istediği tarzda hareket etmeyi kabullenmiş durumdalar.

3. Bayan arkadaşla ilgili sorduğunuz hususlara henüz bir açıklık getiremedik. Vaziyet olumlu değil. Şimdilik pek olanak yok.

4. Evli olup tutuklu bulunan bazı arkadaşların eşlerinin sorunu cezaevine geliyor. Örneğin Siverekli Sabri adlı bir arkadaşın hanımı ilgisizlikten ve ihtiyaçlarının karşılanmadığından bir hayli yakınıyor. Bu durum S... arkadaşı etkiliyor. Emin Yavuz'un karısı buraya gelip ağlıyor. F.Hoca'nın hanımı ilgisizlikten yakınıyor vs. Bu ailelerin durumunu, nasıl hareket ettiklerini ve ne kadar ilgilenildiğini bilmiyoruz. Fakat ihmal olur diye uyarıda bulunuyoruz. Yalnız kalan ailelere, anlayışları ne olursa olsun mutlaka yardımcı olunmalıdır. Bazı ihtiyaçları karşılanmalı ve korunmalıdırlar. (Başka koruyanı yoksa)

5. Geçen defa önerdiğimiz avukat meselesi üzerinde durulmalıdır. Bir grup avukat mutlaka oluşturulmalı ve şimdiden çalışmalara başlamalıdırlar.

6. Bize sağlıklı bir şekilde son gelişmeler hakkında bilgi yollayınız. Özellikle son önemli tutuklamalar, ölüm olayları, önemli çatışmalar vb ile ilgili.

***

Bizimle ilişki, anladığımız kadarı ile sağlıksız gidiyor. Bizim yolladığımız şeyler iki haftada size ulaşır, sizin yolladıklarınız yine o kadar zamanda varırsa pek yararlı olmaz. Haberleşme, mümkün olduğu kadar hızlı ve sağlıklı olmalıdır. Yolladığımız şeyler yerine ulaşmış mıdır? Bu konuda da bilgi verilmesi.

Şu anda cezaevinde toplu bulunuyoruz. Bir hayli meseleyi tartışıp çeşitli sonuçlar çıkarabiliriz. Ancak bunun için bazı bilgilerin zamanında ulaştırılması gerekiyor. İlişki sürekli olursa, işleri yürütmeye ve yönlendirmede yardımcı olabiliriz. Bunun üzerinde durulması. Daha önce yine yazı çalışmalarında yardımcı olabileceğimizi be-

lirtmiştik. Yine belirtelim, özellikle bazı konularda yazılı materyal oluşturabiliriz. Bu hususta acil konular için öneride bulunun.

Hareketimizin yargılanacağı ve çok sayıda kişinin yargılanmak üzere hapislerde tutulduğu, önemli sayıda arkadaşın da arandığı veya gıyabında tutuklama kararı olduğu kesindir. Hareketimizin geleceği ile ilgili geçenlerde bazı önerilerde bulunmuştuk. Aynı şeyleri tekrar belirtmeye gerek yok. Şu hususu açıklamakta fayda var. Uzun süredir bizde tutuklamalar devam ediyor. Hem de akla hayale gelmeyecek şekilde tutuklamalar. Ders çıkarılması gereken yüzlerce örnek yaşandığı halde hareket olarak maalesef tedbir adına hiçbir şey yapamadık. Böyle olunca tutuklamalar devam etti. Aldığımız haberlere göre yoğun olarak devam ediyor. Bu tedbirsizlik ortamında hiçbir düzeyde ve hiçbir arkadaşın kesin güvencesi yoktur. Bizler bu gidişe kısmi de olsa “dur” denilmesini istiyoruz. İsmi belirttiğimiz arkadaşlar mutlaka birtakım güvencelere sahip olmalı ve mümkün olana kadar ele geçmemeli. Arkadaşların önemli hata yapabileceklerini tahmin etmiyoruz. Ancak yine de belirtelim “Nerede ince ise orada kopsun” anlayışına kesin kapılınmamalı. Kararlılık ve soğukkanlılık korunarak, mücadelenin devamlığı sağlanmalı. Şunu belirtelim ki, şu anda cezaevlerinde bulunan çok sayıda arkadaşın güvencesi de dışarıda devam eden mücadeledir.

Bir kısım arkadaşın çekilmesi veya ilişkisini sınırlandırması önemli boşluklar yaratmamalıdır. Güvenilir arkadaşlara cesaretle görev verilmelidir. Kitleler ile ilişkiler mutlaka ayakta tutulmalıdır. Bu dönemde her zamankinden daha fazla propagandaya yazılı ve sözlü ihtiyaç vardır. Onun için sık sık bildiri ve broşürler yayınlanmalıdır. Bu tür çalışma için olanakları mutlaka muhafaza edilmeli ve kullanılabilir halde tutulmalıdır. Bu alandaki çalışmalarda bizimle sağlıklı ilişki olursa epey yardımcı olabiliriz.

Son günlerde Kızıltepe yöresinde birtakım gelişmeler olduğunu seziyoruz. Buranın konumu, bazı arkadaşlarca bilindiği gibi oldukça titizdi. Hiç aceleye gelir yanı yoktur. Güç durumlarını, kimlerin kimlerle tavır alacağı net kavranmalıdır. Muhtemelen çatışma alanı bir hayli yaygınlaşacaktır. Girişimlerde bulunurken kendi durumumuz, dönemin özellikleri ve Siverek örneği beraber değerlendirilmelidir. Mümkün olana kadar kendi kitlemize sahip çıkarak ve kontrol

ederek, yeniden bir kan davasına dönüşmesini kesin engellemek gerekir. Yapılacaklar yörede bizi güçlendirmelidir. Bunun için birtakım şeyler yapılmalıdır. Fakat nelerin yapılabileceği, neye mal olacağı sizce tespit edilecektir. Kesinlikle işler bölgeye bırakılmamalıdır.

Selamlar
M. Hayri Durmuş

PARÇA PARÇA DA OLSAK FAŞİST UYGULAMALARA KARŞI ÇIKIYOR, SÖYLEDİKLERİNİ YAPMIYORUZ

4.1.1981 tarihli notunuzu aldık. Bundan önce de 18 Kasım 1980 tarihli hem bir bildiri hem de talimat niteliğinde olan “Tutuklu Yoldaşlara” başlıklı yazınızı da aldık. Uzun süredir direkt yazışma olanağı olmadığı için, çeşitli düşüncelerimizi ve isteklerimizi bölgelere yazıyorduk. Dolaylı olarak yazdıklarımızın size ulaştığını öğrenmiş bulunuyoruz. Yalnız elinize geçen notların, yazıların hepsi bize ait olmayabilir. Şu anda diğer koşullarla ilişkilerimiz tamamen kesik olduğundan, onlar da isteklerini ve düşüncelerini iletmek için notlar gönderebilirler. Bu nedenle rumuzları karıştırmamanız gerekir.

İçinde bulunduğumuz çok ağır koşullara (Hapishaneyi kast ediyoruz) rağmen size bu defa da düşüncelerimizi, isteklerimizi, eleştiri ve önerilerimizi sunmayı uygun bulduk. İki kısımda ele alacağız. Birincisinde, öğrenmek istediğiniz noktalara ve genel durumumuz hakkında bilgi vereceğiz. İkincisi ise dışarıdaki mücadeleye ilişkin bazı önerilerimizi ve kısa düşüncelerimizi belirteceğiz.

1-Öğrenmek İsteddiğiniz Noktalar, Genel Durumumuz:

a) Şu andaki genel durumumuz: Bundan 30-40 gün önce 700 dolayında olan kitlemiz 20-22 koşušta kalıyordu. (Cezaevinde toplam 35 koşuş var). Zayıf ta olsa aramızda ilişkiler vardı. Ancak daha önce size bahsettiğimiz baskıların yoğunlaştırılması ve bizim di-

renmemiz sonucu, idare bize yönelik planlar tezgahlamaya, bizi bölüp parçalamaya başladı. Şu anda tüm haberleşme olanaklarımız yok edilmiştir. Toplam 400 arkadaşımız, bir ayı aşkındır hücreye atılmıştır. (80 tane hücre vardır, yatak-ranza vb yoktur, su akmamaktadır, kalorifer yanmamaktadır). Beş-altı koğuş topluca hücreye götürüldü. Diğer koğuşlarımızdan da ikişer-üçer arkadaş alınıp hücreye götürüldü. Ayrıca hemen her koğuştan arkadaş alınıp hücreye götürülmekte-sonra getirilmektedir. Gözaltından gelen yüzlerce tutuklu da hücrelere konulmaktadır. Şu anda bir kişilik seksen hücrede toplam 800 arkadaşımız vardır. Koğuşlarda kalan arkadaşlar da, ilişkisiz ve tüm haklarından mahrum bir şekilde, her türlü şiddet ve psikolojik baskı altında tutulmaktadır.

b) Baskılar çok ve çeşitlidir. Size açık isim ve imzalı yazılar (bu konuda) fırsat bulursak yazıp göndereceğiz. Bu konuda idarenin niyetini, baskı türlerini falan daha önce bir-iki notla bildirmiştik. Yine de toplamak istiyoruz: Hapishanede 1000'e yaklaşan kitlemiz, aylarca hapishanede kaldığı halde en küçük bir yılgınlık, pişmanlık göstermiyordu. Kitle giderek bilinçleniyor, kinleniyordu. Sömürgeciler bu yüksek azimli kitleyi -sizin de belirttiğiniz gibi- nasıl yargılayacağını bilemiyordu. Neticede cunta, diğer bazı hapishanelerde de başvurduğu gibi burada da kitleyi ezme, yıldırma, pişman ettirme, ajanlaştırmak için tüm çabalarını sarf etmeye başladı. Önce Binbaşı Alaeddin Bayer, Hava Başçavuş Mevlüt Akkoyun, Mustafa isminde Yozgat'lı bir Asteğmenden oluşan bir faşist ve işkenceci yönetim atandı. Daha sonra bazı yeni faşist asteğmenlerle bu yönetim takviye edildi. Diyarbakır 7. Kolordunun çeşitli bölüklerinden seçme 40-50 faşist gardiyan getirildi. Bunlar dışında hapishanenin dış güvenliği ve iç kısmında görevli 150-200 asker-subay vardır. Ama tüm işkence, faşist oyunlar-provokasyonlar, yukarıda adını verdiğimiz Binbaşı, Başçavuş ve Asteğmen tarafından tertipleniyor; faşist gardiyanlarca uygulanıyor. Özellikle Havacı Başçavuş Mevlüt bizzat işkence yapmakta, direkt yönlendiricilik yapmaktadır. Binbaşı ise Kıbrıs Esir Kampları Müdürü iken alınıp Türkiye'ye getirilmiş ve buraya tercihen atanmış sadist bir faşisttir. Daima

Kolordu ile temas halinde olup üzerimizde yeni baskılar, yeni şiddet planları vb hazırlıyor. Hapishanede işkence yapan subay ve gardiyanlar, açıkça “*ülkücü*” olduklarını, MHP’li olduklarını söylüyorlar ve amaçlarını açıkça söylüyorlar. *“Yapılan baskıların sonu gelmez; bizden insaf beklemeyin; söylediğimiz her şeyi yapsanız bile size her fırsatta işkence yapacağız; Türk olduğunuzu kabul edip, Türk devletine ve ülkesine bağlı olduğunuzu belirtene kadar, pişmanlık gösterip devlete sığınana kadar, bu şiddet ve bu işkence devam edecektir.”* Biçimindeki sözler, hemen hemen her gardiyanın ve subayın ağzındadır. Artık amaç açıktır. Ağır cezalarla, idam kararları ile kitlemizi yıldıramayacaklarını anladılar. Bu yöntemlerle sonuca gitmeye çalışıyorlar. Baskıları tek tek anlatmakla bitiremeyiz. Bazı noktaları şöyle sıralayabiliriz.

-Kaba dayak ve işkence; bazen tüm koğuşa, bazen tek tek arkadaşlara tekme tokat girilerek arkadaşlar dövülmektedir. Cezaevinin bazı karanlık ve kuytu odalarına götürülen bazı arkadaşlara saatlerce işkence yapılmaktadır. Falaka, çivili odunlarla dövme vb uygulamalar vardır.

-Ziyaret günleri hemen hemen ziyaretçisi gelen tüm arkadaşlar, feci şekilde dayak yemektedir. Ziyaret yerine götürülürken askeri düzen içinde gitmemiz ve faşist marşları söylememiz istenmektedir. Buna uymadığımız için, ayrıca ziyaretçilerimizle Kürtçe konuşmada ısrar ettiğimiz için, 40-50 asker topluca 5-10 kişilik tutuklu gurubuna saldırmakta, ağız-burun kırana dek dövmeaktadır. Bir hafta önce atılan bu dayaklardan dolayı -bizim haber aldığımız kadarıyla- 20-30 kadar arkadaşımız hala yürüyemeyecek ve yemek yiyemeyecek kadar yara bere içinde, acılar içinde kıvrınmaktadır. Tüm ziyaret günleri böyle geçmektedir. Ayrıca görüşme diye bir şey yoktur. Ne Kürtçe ne de Türkçe bir tek kelime konuşmaya bile fırsat vermemektedirler. Bizi, ziyaretçileri geri çekmektedirler. Yani ziyaret günleri tam bir işkence günü olmuştur.

-Radyo, televizyonlar bir aydan beri toplanmıştır. Daha önce her gün verdikleri 3-4 gazeteyi de vermemeye başladılar. Şimdilik iki günde bir veya 3-4 günde bir gazete getirmektedirler. Getirdikleri gazeteleri de 24 saat sonra toplayıp götürmektedirler. Daha önce yanımızda biriktirdiğimiz gazete yazıları, dergiler, ansiklopediler,

ders kitapları vb hepsi alındı. Velhasıl okunacak hiçbir şey bırakmamaktadırlar. Ayrıca günlük mektup kağıdı dışında, fazla kağıtları, defterleri toplayıp götürmektedirler.

-Havalandırma günde iki saattir. Fakat son zamanlarda gardiyanlar hapisane içinde işkence ve dayakla meşgul olduklarından, havalandırma hakkı kaldırılmıştır. Bazen haftada bir saat, bazen 4-5 günde bir saat kadar havalandırmaya çıkarılmaktadır.

-Ziyaretçilerin getirdiği eşyalar genellikle kaybolmaktadır. Kıymetli giyim eşyaları gasp edilmekte veya sağa-sola atılmaktadır. Pek çok arkadaş gönderdiği eşyasını bir daha bulamamaktadır.

-Hapishane tam bir sömürü yuvası haline getirilmiştir. Kantin fiyatları birkaç kat artırılmakta, koğuşlardan hayali borçlar yazılarak haraç alınmaktadır.

-İlaç verilmemekte, hatta arkadaşlar muayene edilmemektedir. Soğuktan, kir-pastan, yapılan işkencelerden dolayı pek çok arkadaş acılar içindedir. Zaman zaman komaya düşenler bile olmaktadır. Bu arkadaşlar doktora çıkarılmamaktadır. Ayrıca ilaç istediğimiz halde içeri sokmamaktadırlar. İçeri aldıkları ilaçları da aramalar sırasında toplayıp götürmektedirler.

-Daha önce yıkanmamız için ve elbise yıkamak için ısıtıcılara müsaade etmişlerdi. Bir ay önce tüm ısıtıcıları topladılar. 40 gündür kimse bir damla sıcak su görmemiştir. Hepimiz kir-pas içinde, bit ve benzeri haşerelerle boğuşmaktayız. Günde bir defa veya iki günde bir akan soğuk sularla bulaşıkları ve bazı elbiseleri yıkamak zorunda bırakılmışız.

-Yemek ve ekmek çok sınırlı verilmektedir. Kendi paramızla aldığımız (Ki çoğu zaman almıyorlar) ekmek, helva, reçel, zeytin vb olmazsa açlıktan kırılacağız.

-Avukatlarımız ile çoğu zaman görüştürülmüyoruz. Görüşmelerde de hiçbir şey öğrenemiyoruz, anlayamıyoruz.

-Son zamanlarda birtakım yüzleştirilmeler yapılmaktadır. Hilvan ve Siverek'ten getirilen bazı ajanlar ve tırşıkçılara bazı arkadaşlar gösterilmektedir. Bu yüzleştirmeler, havacı BÇVŞ. Mevlüt'ün nezaretinde olmaktadır. Kendisi, istediği arkadaşı gelen kişiye teşhis ettirmektedir. Gelen kişi "Tanımıyorum" veya "Bunlar değil" dediği zaman o kişiyi de çekip tehdit etmekte,

gerekirse dövme ve istediği kişiyi teşhis ettirmektedir. Böylece kimlerin ne ceza yiyeceği, cezaevi ve MİT'in tertibi ile belirlenmektedir. Bu tür teşhislere götürülen arkadaşlar, ayrıca saatlerce dövülerek adeta komalık edilmektedirler.

-Hapishaneye yeni getirilen tutuklular gözdağı olsun diye feci şekilde dövülmektedirler. Bizzat havacının da katıldığı bu dövme olaylarında, yeni gelen pek çok sempatizanın kaburgaları, omurgaları kırılmış, yüz-gözleri parçalanmıştır.

-Cezaevinde kalorifer tesisatı olduğu halde, bir kış geçtiği halde, hala hiç yandırılmamıştır. Koşuşlar buz gibidir. Hücreler ise tamamen açık ve yataksız olduğu için, oradaki arkadaşların çoğu zatürre olmuş durumdadır.

-Özet olarak burada belirttiğimiz baskılar gün geçtikçe artırmaktadır. Özellikle bizi dağıtma ve şiddet işleri azami noktaya çıkmıştır. Dayak ve işkence vahşice yapılmaktadır. Yüz-göz, mide, burun, kemik, kalp demeden; zincirle, kalaslarla, sopa ve coplarla, demirlerle bayıltıncaya kadar vurmaktadırlar. İstedikleri sonuca ulaşamadığı için kinleri artmakta, işkence ve dayanın dozunu gün geçtikçe artırmaktadırlar. Pek çok arkadaş ölümden dönmektedir. Aslında dayak, o kadar vahşi ve barbarca artmaktadır ki, her an bir veya birkaç arkadaş öldürülebilir. Yani hiç birimizin can güvenliği yoktur.

-Uygulanan yasaklara ve işkenceye karşılık direniyoruz. Parça parça da olsak faşist uygulamalara karşı çıkıyor, söylediklerini yapmıyoruz. Kitle olarak direnişimizi sürdüreceğiz. Şimdiye kadar, tek-tük bitmiş insan dışında fire vermemişiz. Bundan sonrada fazla fire vermemeye çalışacağız.

Diğer siyasetler, özellikle DDKD ve ÖY idarenin tüm uygulamalarına katılmaktadırlar. Tüm faşist kaidelere harfiyen uymaktadırlar. Bu nedenle kendilerine gazete, radyo, ısıtıcı verilmekte, çeşitli ihtiyaçları karşılanmaktadır. Özgürlük Yolu ve DDKD dışındaki diğer bazı siyasetler, şu veya bu şekilde bize uydukları halde, idare onlara fazla şiddet uygulamamaktadır. Hatta onlarla konuşarak bizden koparmaya çalışmaktadırlar. Yani idarenin tüm işkence ve şiddet planları, tamamen bizim kitleye yöneliktir. Bu açıkça görüldüğü gibi, subaylar ve gardiyanlar tarafından da açıkça söylenmektedir.

c) Hapishanedeki genel vaziyeti ve baskıları belirttik. İlişkiler kesik ve dağınık olduğundan kitleyi topyekûn denetlemek mümkün değildir. Fakat parça parça da olsa denetim sağlanmakta ve direniş sürdürülmektedir. Hapishaneye yeni gelenlere eskisi kadar yardımcı olamıyoruz. Ancak zamanla görebiliyoruz. Siz, yazdığınız notta, diğer arkadaşlarla aramızda haberleşme sağlayabileceğinizi söylüyorsunuz. Bu gereksizdir. Çünkü oldukça risklidir. Sonra çok gecikmeli olur. Biz zaten beş-on günde bir çeşitli vesilelerle haberleşiyoruz.

d) Eskiden değişik bölgelerle haberleşmek ve onlara yardımcı olmak imkânımız vardı. Şimdi bu yoktur. Bunu yapamayız.

e) Orhan Yoldaş hücrededir. Uzun süredir kendisinden herhangi bir mesaj alamadık. Fakat yanında yüzlerce arkadaşımız diğer hücrelerde kalmaktadır ve bu arkadaşlarla kendisi haberleşmektedir. Sık sık kendisinin durumunu öğreniyoruz, moral durumu çok iyidir. Belirttiğiniz doğrultuda kendisine yardımcı olmaya devam edeceğiz.

f) Mahkeme durumuna gelince; bir hafta önce avukat geldi ve konuştuk. Kendisi iddianamelerin Ankara'ya gönderilip basıldığını ve buraya getirildiğini, on gün içinde bize gönderileceğini söyledi. İddianameleri savcının odasında gördüğünü de belirtti. 550 kişilik imiş. Avukatın söylediklerinden şunu çıkardık: Bizim iddianameler eğer hazırlandıysa kesin Ankara'da hazırlanmış ve basılıp buraya gönderilmiştir. Böyle olunca, tamamen polis ve MİT'in raporlarına göre hazırlanmıştır. İddianame hazırlanmış olsa bile bize ne zaman verecekleri belli olmaz. Buradaki mahkemenin elinde değildir. Öyle sanıyoruz ki, bizimle ilgili cuntaya bağlı bir komisyon oluşturulmuştur (Ankara'da) ve bu komisyon karar vermektedir. Buradan karar çıkmadan da davanın açılması söz konusu değildir. Biz, avukatın söylediklerine bakarak önümüzdeki on gün içinde iddianame bekliyoruz. Eğer gelirse Şubat sonlarına doğru duruşmaya çıkarız. O zamana kadar gerekli çalışmalar yapılmalı, yurtdışından avukatlar, basın organları temsilcileri getirtilebilirse getirtilmelidir. Bundan sonra

sizinle temasımız kesilse bile, avukatla ilişki kurup davanın ne safhada olduğunu öğrenebilir ve ona göre tavır takınabilirsiniz. Daha önce de belirttiğimiz gibi, duruşmalara çok önem verilmeli ve güçlü kamuoyu yaratılmalıdır.

g) Savunma metni ile ilgili: Biz daha önce savunma planını size yollamıştık. Kısaca şöyle idi; dünya durumunun değerlendirilmesi, Kürdistan Tarihi ve bugünkü durum, Kürdistan Devrimi, PKK Tarihi ve Sonuç kısımları vardır. PKK Tarihi içinde, sıra ile gelişmemiz, 12 Eylül'e kadar anlatılacaktı. İkinci kısım olarak Hareketimize yönelik saldırılar (her cepheden), üçüncü olarak da hatalarımız yer alacaktı. Şimdi birinci kısım, yani 12 Eylül'e kadar genel gelişmemiz anlatılmış. Bu kısmı size gönderdik, elinize geçecek. Bir hayli geniş ele almışız. Partiyi pekiştirmek için grup aşaması detaylı olarak anlatılmış, hatta toplantılardan bahsedilmiştir. Yine mücadelemizde tarihi rol alan eylemleri ve kayıpları koyabilmek için, mücadelemizi (özellikle Parti dönemini) bölge bölge anlatmışız. Yalnız bazı bölgeler hakkında sınırlı bilgiler vardı. Önemli şeyler gözden kaçmış oluyor. Bunlar sizin uyarılarınızla takviye edilebilir. Ayrıca bu kısmın içeriği ve ele alınış tarzı üzerinde görüşlerinizi bekliyoruz. İkinci kısımda bize yönelik çeşitli grupların ve sömürgecilerin saldırılarını iç içe ve plan dahilinde ele alacağız. 12 Eylül'den sonra Hareketimize ve Halkımıza yönelik imha hareketini anlatacağız. PKK Tarihinin son kısmında hatalarımız, zaaflarımız vb yer alacak. Siz bu kısma itiraz etmişsiniz. Biz gerekçelerimizi çok kısa olarak belirtelim: Bir defa savunma metninde, Hareketimizin ideolojik-politik ilkeleriyle ters düşen bir yan yok, tersine ilkelerimizin doğruluğu ısrarla savunulmuştur. Fakat hareketin kısa süre içinde büyük kayıplar (olağanüstü) verdiği aşikârdır. Buna bir izah getirmek lazım. Gerçekten bu kadar kayıp vermemiz, düşmanın başarısı değildir. Kendi ihmallerimiz, örgütsüzlük, disiplinsizlik, yetersizlik, tecrübesizliklerimiz kayıp vermede önemli rol oynamıştır. Biz diyoruz ki, mademki tarihi bir belge oluşturuyoruz; o halde bu belge de bazı hata ve zaaflarımızı da belgeleyelim. Bu kadar kayıp vermemizin tamamen Türk devletinin başarısı olmadığını kanıtlayalım. Dikkat edilirse, Hareketimizi küçük düşürücü, düşmanın eline koz

verici tarzda eleştiri yapılmayacaktır. Tersine bazı zaaflar belirtilerek bunlar reddedilecek ve Hareketimiz bağnazca savunulacaktır. Düşman eline koz vermekten ısrarla kaçınılacaktır. Sonra, diyorsunuz ki, biz halkımıza hesap verimiz. Hareketimizi gözden geçirirken halka götürürüz; zaten biz savunma metnini halkımıza ve dünya halklarına sunacağız. Haliyle savunmamız ancak böylece değer kazanacaktır. Bu sebeplerden ötürü bu konuda da savunma metnini halkımıza ve dünya halklarına sunacağız. Haliyle savunmamız ancak böylece değer kazanacaktır. Bu sebeplerden ötürü bu konuyu da savunma metninde yer vermeyi düşünüyoruz. Zaten bu kısmı da size ulaştırmaya çalışacağız. Özellikle bu kısmı mutlaka size ulaştıracacağız. Fırsat bulursak diğer kısımları da size göndermeye çalışacağız. Hepsini gözden geçirir, görüşlerinizi zaman zaman belirtirsiniz. Hatalarımız ve zaaflarımız konusunun savunma metninde yer almasında ısrarla sakınca görüyorsanız, gerekçelerini kısaca yazıp bize gönderiniz.

h) Savunma hazırlıklarımız sürekli aksamaktadır. Şartlar oldukça ağırlaşmıştır. Hangi saatte nerede olacağımız belli değildir. Böyle olunca hiçbir çalışma yapmamaktayız. Bu nedenle size de yardımcı olamayız. Yazı hazırlayıp yollamak çok zordur, hatta imkânsızdır.

1) Bize geniş bilgiler verebileceğinizden bahsediyorsunuz. Fakat bugünkü koşullarda sizden geniş bilgiler istemiyoruz. Çok risklidir. Ancak önemli tutuklanma, öldürölme olaylarını, bazı önemli gelişmeleri bize bildirirseniz çok iyi olur. Çünkü bu tür şeyleri eskiden ziyaretçilerden öğreniyorduk, şimdi ziyaretçilerden bir tek kelime öğrenememekteyiz. Evet, hiç olmazsa haber niteliğindeki gelişmeleri bize gönderin. Daha geniş bilgileri ilerde sizden istersek gönderirsiniz.

2) Mücadeleye ilişkin öneri ve düşüncelerimiz

Hareketin şu andaki vaziyetinin bize yanlış yansıtıldığını söylüyorsunuz. Zannettiğimiz kadar geri çekilinmediğinden bahsediyorsunuz. Bizim bu konuda herhangi bir eleştirimiz, bir karamsarlığımız olmadı. Eğer başka arkadaşlar bu konuda fikir belirtmişlerse bundan haberimiz yoktur. Biz daha önce cuntanın niteliğı

hakkında, bu dönemde nasıl hareket edilmesi gerektiği hakkında görüşlerimizi belirtmiştik. Daha sonra Partiden gelen durum değerlendirmesi, bizim görüşlerimiz ile uyum içinde idi. Yalnız biz, bazen yakınmalarda bulunduk. Bu kadar kayıp verdiğimiz halde bundan ciddi dersler çıkaramadığımız ve gerekli tedbirleri almakta geciktiğimizi filan belirtmiştik. Şu anda vaziyeti pekiyi bilmiyoruz ama zaman zaman ciddi kayıplar verildiğini öğreniyoruz. Güvenilir, kararlı, önder kadroların özellikle korunmasını ısrarla belirtiyorduk; bu tür arkadaşların hala yakalandığını veya öldürüldüğünü öğreniyoruz. Evet, bu hususta yine görüş belirtiyoruz: Eski alışkanlıklar, disiplinsizlik, ihmal, rastgele çalışma tümü ile kaldırılmalıdır. Bugünkü dönemde düşman asla affetmiyor. En küçük ipucunu değerlendirerek sonuca gitmeye çalışıyorlar. Bazen darbe vurdukları bölgeleri boşaltıp bir müddet pusuda bekliyorlar. Arkadaşlar da “boşluk”tan istifade edip rahatça dolaşmaya başlıyorlar. Tam bu sırada yeniden darbe yenilmektedir. Kesin bilimelidir ki, cunta öldürücü, imha edici darbe vurmaya çalışıyor. Onun için bir bölgenin kadrolarını toplamakla yetinmiyor. Hareketimizin dayanabileceği tüm çevreyi yok etmeye, dağıtmaya çalışıyor. Bir Hilvan örneği vardır. Çoluk-çocuk, kadın-yaşlı, ne varsa topluyor veya kovuyor. Bu nedenle gereğinden fazla itinalı olmak, faaliyetleri tam bir disiplin içinde yürütmek, işi asla tesadüflere bırakmamak gerekiyor.

Üzerinde durmak istediğimiz diğer bir nokta ise Cuntanın uzun vadeli planlarıdır. Cunta, tam bir kurumlaşma çabası içindedir. Esas olarak MHP, AP, CGP kitlelerine dayanmakla beraber, bu partilere bağlı bazı kadroları da kenara iterek yönetimi her alanda askerileştirmeye, militanlaştırmaya çalışıyor. Cuntanın gitmesi diye bir şey yoktur. İlan ettikleri Kurucu Meclis, açıkça bellidir ki, cuntanın emrinde bir danışma organı olacak ve kendi kadrolarından oluşacaktır. Ayrıca cunta, ABD’nin talimat ve planlarına uygun olarak, Ortadoğu’daki gelişmeleri adım adım izlemektedir. Irak-İran savaşı ile ilgili olarak ortaya çıkan durum, yeni müdahaleler gerektirecektir. Emperyalizm, Irak yönetimini korumak amacı ile Ürdün ve Suudi Arabistan’ın yanı sıra Türkiye’yi de devreye sokacaktır. Aslında Türkiye, böyle bir fırsatı çoktan kol-

lamaktadır. Kerkük ve Musul petrollerine inmek, pay sahibi olmak için böyle bir ortam kollamakta idi. Şayet Irak'taki devrimci muhalefet, yönetimi çok zorlarsa Türkiye'nin müdahalesi (emperyalizmin onayı ile) kesin beklenmelidir. Zaten eğer takip edildiyse siz de biliyorsunuz ki, Kenan Evren'in son Adana konuşması ve ondan sonra Türk basınının tutumu, tam bir savaş havası yaratmaktadır. Cunta, bölgede her an bir savaş olabileceğini ve kendilerinin ise “barış” için böyle bir savaşa gireceklerini açıkça söylemektedir. Basın ise Türkiye'nin petrol ve döviz darboğazının kredi ile aşılamayacağını, kaynakların adil bir şekilde yeniden paylaşılması gerektiğini sık sık konu edinmekte, bu hususta ciddi yorumlar yapılmaktadır. Bu tutumlar ciddiye alınmalıdır; cunta rahat nefes almak için emperyalizmin de onayı ile bölgede saldırgan bir tavır içine girecektir.

Ancak cunta, böyle bir maceraya atılmak için, acele ile içte otoriteyi güçlendirmeye çalışmaktadır. Bu nedenle son dönemlerde Dev-Yol, TİKKO, Acil ve diğer örgütlere ciddi darbeler vurdular. Bu örgütlerin çoğu öyle sanıyoruz ki, iş yapamaz duruma getirildiler. Türkiye’de bu başarıyı elde eden cunta, kesinlikle tüm ağırlığını Kürdistan’a ve Hareketimize yüklenecektir. Operasyonlar, katliamlar birbirini kovalayacaktır. Bu durumun hassasiyetle değerlendirilmesi, yeni ve sağlam tedbirler alınması gerekir. Aslında bizim yargılamaların uzaması, bir bakıma Hareketin çökertilememiş olmasındandır. Bizim duruşmalar açılrsa bile, dışarıda mücadele devam ettiği müddetçe karar veremezler, sonuçlandıramazlar. Bu nedenle cezaevindeki kitleyi yıldırmaya, ajanlaştırmaya çalışırken; dışarıda Hareketi bitirmek için tüm çabalarını, imkânlarını harcayacaklardır. Yani cunta, Kürdistan’da savaş hali ilan etmiştir ve bunu sürdürecektir. Bu durum da hassasiyetle değerlendirilmeli, yapılacak çalışmalar buna göre ayarlanmalıdır.

Bildiğiniz gibi böyle dönemlerde yurt içinde olsun, yurtdışında olsun, dost çevrelerle dayanışma hayati önem taşıyor. Bizim ittifak ve güç birliği anlayışımız bellidir. Bu doğrultuda çaba yoğunlaştırılarak, bileşilecek tüm güçlerle güç ve eylem birliğine gidilmelidir. Mücadele gücünden, devrimci anlayıştan, azimden yoksun çevrelerle, uğraşıp boşuna vakit kaybetmek elbette yanlıştır.

En kritik dönemlerde bile düşmanla birleşip bize saldıran, düşmanla her halükârda birleşebilecek güçlerle boşu boşuna birlik yapacağız diye uğraşmamalıyız. Bu güçler (Örneğin DDKD, KUK, ÖY) en ağır koşullarda bile teşhir edilmelidir. Bunların şu andaki durumlarını kesin bilmiyoruz. Ama hapishanede idare ile birleşip eylemlerimizi sabote etmek için her çareye başvuruyorlar. Tüm faşist uygulamalara uyuyorlar, faşist marşlar okuyorlar. Özgürlük Yolu'ndan ve DDKD'nin Merkez unsurları da buradadır ve tüm ısrarlarımıza rağmen bu yola başvurdular. Dışarıda da bu akımların cuntanın işini zorlaştıramayacaklarını, tüm kural ve kanunlara harfiyen uyacaklarını tahmin ediyoruz. O halde, bu hain güçler, bugün dahi teşhir edilmelidir. Ama sıcak çatışmalardan kaçınılmalıdır. Bu hain gruplar dışında diğer yurtsever-ilerici akımlarla, hızlı bir diyalog geliştirilmeli ve eylem birliği yapılmalıdır. Örgütlü-örgütsüz tüm mücadeleci güçler toparlanmalıdır. Çok büyük kayıplar vermesine rağmen, ülkede toparlayıcı, mücadeleci, azimli olan en büyük devrimci güç, PKK'dır. PKK'ye geniş halk kitleleri büyük umutlar beslemekte, onun girişimlerini beklemektedir. Toplumun umut ve beklentileri askıda bırakılmamalı; esnek ve hoşgörülü bir politika izlenerek devrimci-yurtsever potansiyel harekete geçirilmelidir. Bu konuda çok çaba sarf edilmelidir.

Türkiye devrimci güçleri ve dünya devrimci-demokrat çevreleri ve örgütleriyle de ilişkiler ciddi olarak geliştirilmelidir. Cuntanın Türkiye'deki devrimci çevrelere gerçekte ne derece darbe vurduğunu, kimlerin hala ayakta olduğunu ve doğru mücadele anlayışında olduğunu, bilmiyoruz. Ama siz bu konuda muhakkak bilgi sahibisiniz. Bugünkü dönemde ayakta olan, cuntaya karşı doğru mücadele anlayışını savunan tüm Türkiyeli devrimci-demokrat akımlarla, güç ve eylem birliği yapmaktan kaçınılmamalıdır. Yine Ortadoğu'daki gelişmeler oldukça ilginçtir. Bu gelişmelere Partinin seyirci kalmayacağına inanıyoruz. Irak ve İran'daki, Suriye'deki gelişmeler, şüphesiz Hareketimizi ve ülkemizi direkt etkilemektedir. Bu gelişmelerin dışında asla kalamayız. Bize yansıdığı kadarıyla Irak ve Suriye'de tüm sosyalizm yanlısı güçler cepheleşmişlerdir. Hatta İran'da bile muhalefetin güçlendiğini sanıyoruz. Ortadoğu'da giderek tam bir saflaşma olmaktadır. Bu durumda ideolojik ve

politik hususlarda bazı ayrılıklarımız olsa bile, sosyalizm yanlısı güçlerle, cephelerle mutlaka iyi ilişkiler içine girilmeli, dayanışmalar oluşturulmalıdır. Hareketimizin son bir yılda Ortadoğu’da doğru bir politika uyguladığını biliyoruz. Bu yönde günün koşulları da göz önüne alınarak daha fazla çaba harcanmalıdır. (Biz İran-Irak savaşı ve Ortadoğu üzerine bir yazı yazıp dışarı yolladık, bundan iki-üç ay önce) elinize geçip geçmediğini bilmiyoruz. O yazıda Irak yönetimini hedef almakta, İran yönetimini de devrimci güçlerle iş birliği yapmadığı için suçlamaktayız. Tüm devrimci güçlerin, İran yönetiminin kaypak ve gerici tavrını teşhir etmelerini, Irak yönetimine de savaş açmalarını öneriyorduk. Bu konuda mümkünse en kısa zamanda Parti görüşünü bize bildiriniz. Bir yandan cuntaya karşı mücadele sürdürülürken diğer yandan Kürdistan’ın diğer bölgeleri ve buralardaki yurtsever güçlerle kalıcı-olumlu ilişkiler geliştirilip güçlendirilmelidir. Türk cuntasının tüm uzun ve kısa vadeli çıkarları, hesapları, oyunları, Ortadoğu’da yaygın olarak teşhir edilmelidir. Bu görev PKK’ye düşmektedir.

Şu anda Hareketimizin örgütlülük düzeyini ve gücünü, ilişkilerini, iç ve dış şartları iyi bilmediğimiz için izlenmesi gereken taktikler hakkında, pratik mücadele hakkında, bir görüş ileri sürmüyoruz. Ancak ne pahasına olursa olsun mücadele yaşatılmalıdır. Elbette kayıplar bundan sonra da olacaktır; fakat disiplinsizlik, ihmal, gecikme vb’den dolayı ciddi kayıplar artık vermemeliyiz. Son derece katı kurallar konulmalı ve yaşatılmalıdır.

Bizim için yapabileceğiniz şeyleri sık sık size belirtiyoruz. Kitlemiz hapishane içinde parçalanmış ve savunmasızdır. Türk cuntası, nice esir kamplarında görülmeyen vahşeti uygulamaktadır. Bizimle ilgilenecek yeterli avukat yoktur. Bir miktar dürüst avukat temin edilmesi gerekmektedir. Duruşmalarımız başlasın-başlamasın, yurtdışından hukukçu veya gazeteci heyetleri gönderilmeli ve bizimle görüştürülmeleri sağlanmalıdır. Cunta, buna müsaade etmez, ama hiç olmazsa bu tür şeyler baskı unsuru olacaktır. Ülkede ve dünyada durumumuz ile ilgili geniş çaplı bildiriler dağıtılmalıdır. Diğer çeşitli gruplarla beraber birtakım girişimler de olabilir (bildiri dağıtılır vb). Bizim için maddi bazı olanaklar yaratılmalıdır. Bir miktar para elde bulundurulursa,

bazen bizim ikazımız üzerine avukata verilir. Yine bu paralarla çok perişan olan tutuklu ailelerine yardım edilebilir. Mümkünse parça parça ziyaretçilerimize verilerek bize gönderilmelidir.

Selam eder, başarılar dileriz

3.2.1981

Hayri

DOĞRU YOLU KAVRAYALIM

HALKA ve DEVRİMCİLERE

İşçi sınıfının ideolojisi Bilimsel Sosyalizm, bütün ülkelerin proletaryasını ve sömürge halklarını aydınlatmaya, sınıfsal ve ulusal kurtuluşlarını sağlamada eylem kılavuzu olmaya devam ediyor. Gericilerin, Oportünistlerin tahribatlarına rağmen, bu ideolojiye bağnazca sarılan sömürge halkları ve kapitalist ülkeler proletaryası, kurtuluş yolunda hemen hemen her gün mesafe kat etmektedirler. Dünyanın her yerinde gelişen devrimci mücadeleler, emperyalizme ve yerli uşakları gericilere büyük darbeler indirmektedir. Zaman zaman halkların uğradığı geçici yenilgiler veya geri çekilmeler, emperyalizm cephesini güçlendirmek şöyle dursun, bu cephenin içinde bulunduğu bunalımı hafifletmeye bile hiçbir zaman yetmedi.

Aslında emperyalizm, çoktandır ikinci dünya savaşından bu yana sömürge halklarının ve işçi sınıfının kurtuluş mücadelelerini sadece kendi militarist güçleriyle yenemeyeceğini anlamış; bu hareketleri geriletmenin veya az zararla atlatmanın yollarını aramaya başlamıştır. İlk keşif edilen engel YENİ SÖMÜRGEÇİLİK oldu. Bundan sonra emperyalizm, yerel egemen sınıflarla işbirliği içinde, ülkelerin zenginlik kaynaklarına hükmetmeye başladı. Bu yöntem, emperyalizmin sömürü alanlarını az bir kayıpla elinde tutmasını sağlarken, o tarihten bu yana, halkların gerçek kurtuluşu önünde bir engel oldu ve engel olmaya devam ediyor.

Özellikle 1960'tan sonra, komünist partiler ve sosyalist ülkeler arasında revizyonizmin yol açtığı ayrılıklar, emperyalizm için yeni bir can simidi oldu. Söz konusu parti ve ülkeler arasındaki ayrılıkların derinleşmesini yeterli görmeyen emperyalizm, dünyanın şurasında burasında devrimcilik maskesi altında, çeşitli tasfiyeci, hizipçi ajan-provokatör örgütler oluşturarak ve bunları finanse ederek, her türlü gericiliğe karşı çarpışan devrimci güçleri bölmeye, zayıflatmaya çalıştı. Emperyalizmin bizzat oluşturduğu veya finanse ettiği sahte devrimci parti ve yayın organları, özellikle kapitalist ülkeler proletaryası içinde yoğun bir faaliyet göstererek işçi sınıfı mücadelesine büyük zararlar verdiler. Yine bazı ulusal kurtuluş hareketleri, bu sahte devrimci örgütler yüzünden ya hezimete uğradı veya emperyalizmin istediği tarzda sonuçlandı.

Dünya gericiliğinin başvurduğu bu hedef şaşırtıcı, devrimci mücadeleyi sabote edici uygulamaları, ülkemizde de görmek mümkündür. Sömürgeciler oluk oluk kan dökerek zora dayanan denetimlerini kurdular. Fakat bu vahşi yöntemlerle uzun zaman hâkimiyetlerini sürdüremeyeceklerini, ağababaları emperyalizmin pratiğinden ve diğer dostları ırkçılardan öğrendiler. Önce halk arasındaki ayrılıklar temel alınarak çeşitli resmi parti veya dernekler oluşturuldu. (Örneğin, çoğu burjuva partiler ülkemizde herhangi bir mezhebe, aşirete veya milliyete dayanıyorlar) Bu yıkıcı örgütler vasıtasıyla halk arasındaki ayrılıklar derinleştirilmeye çalışıldı. Sömürgecilerin bu oyunlarına ve vahşi yöntemlerine rağmen, ülkemizin bağımsızlığı temelinde devrimci mücadele gelişmeye başladı. Bu defa gelişen devrimci hareketi rayından saptırmak veya bunu beceremezse fiziki olarak imha amacı ile sahte devrimci ajan guruplar oluşturuldu. Bir dönem mücadelemizin başına bela kesilen ve yiğit devrimci HAKÎ KARER'i katlettiren "Beş Parçacılar" hareketi, bu tür ajan-provokatör örgütlerdendi. Bu gün yürüttükleri iftira-ihbar kampanyaları ile devrimci mücadeleyi sabote etmeye çalışan çeşitli sapık akımların arkasında sömürgeci güçlerin olduğu, bir gün açığa çıktığında şaşmayacağız.

Egemen sınıfların her türlü hile ve zorbalıklarına göğüs germe iddiasında olan devrimci mücadele, sahte devrimci ajan-provokatör guruplarla uğraşmak, onları teşhir ve tecrit etmek, hatta dağıtmak

zorundadır. İster sömürgecilerin oluşturduğu gruplar olsun, ister objektif olarak sömürgecilere hizmet eden gruplar olsun, teşhir edildikleri oranda, uyduruk tezleri halk arasında rağbet görmediği zaman daha da saldırganlaşıyorlar. Nitekim yeterince teşhir olup, halk kitleleri arasında barınamaz duruma gelen pek çok grup, dernek ve parti, devrimci mücadelemize olanca güçleriyle kara çalmaya başladılar. Kimi anarşist, kimi revizyonist, kimi milliyetçi, kimi ortacı diyerek suçlamalar yaparak, devrimci hareketi yıpratmaya çalıştılar. Hareketimiz tüm bu asılsız suçlamalara karşı kendini korumak zorundadır. Bu nedenle bazı objektif olguları ortaya koyarak, yapılan suçlama ve saldırıların neye dayandığını ve kime hizmet ettiğini göstermeye çalışacağız.

Biz burada, sosyal-şoven, burjuva ve küçük-burjuva reformistlerinin kapsamlı bir eleştirisini yapmayacağız. Daha çok son günlerde yoğunlaşan suçlama ve saldırılara karşı bir tavır belirleyeceğiz.

ÜLKEMİZİN İÇİNDE BULUNDUĞU DURUM

Bugün ülkemizin içinde bulunduğu siyasal, ekonomik, sosyal ve kültürel durumu, son kırk-elli yıllık uygulamaların bir ürünü olarak izah etmek mümkün değildir. Son yıllardaki uygulamalar, eski temel üzerinde gerçekleştirilmiştir. O halde bugünü değerlendirmek için tarihe başvurmak gerekiyor.

Kürdistan, yüzyıllardır yabancı güçlerin istila, işgal ve yağma alanı durumundadır; defalarca yabancı güçlerin çatışma alanı oldu. Halk büyük katliamlara uğradı ve mecburi iskana tabi tutuldu. Hal-kımızın yarattığı tüm değerler, yabancı güçler tarafından ya tahrip edildi yahut alınıp götürüldü. Tarih boyunca süregelen bu yağmalar, Kürdistan'da toplum dinamizmini parçaladı. Kürdistan'daki güçlü halk potansiyelini dağıtmak için daha değişik yollarda bulunuldu. Örneğin, çeşitli mezhepleri empoze ederek, halkı değişik gruplara ayırdılar. Daha sonra da bu ayrılıklar körüklendi; sık sık halk birbirine kırdırıldı. Neticede ülkemizin çeşitli bölgeleri suni olarak yaratılan bu gerginlik yüzünden birbirinden tamamen tecrit oldu. Aşiretler arası ayrılıklar da sürekli kullanıldı ve derinleştirildi. Bölgelerin birbirlerinden tecridini sağlayan bir faktör de budur.

Tarih boyunca çeşitli dış güçler ülkemize sahip olmak için çok çabalar harcadılar. Bu güçler arasında çıkan ve yıllarca süren

savaşlar sonunda, Kürdistan sık sık parçalandı. Ancak bu parçalanmalar kalıcı olmadı. Osmanlı ve İran devletleri arasındaki savaşlar sonunda -1639'da- Kürdistan, günümüze dek süregelen bir parçalanmaya uğradı.

Görülüyor ki, ülkemizin parçalanmışlığı, bölgelerin suni ayrılıklarla birbirinden tecrit edilmesi ve toplum dinamizminin parçalanması, tarih içinde gerçekleştirilmiş olgulardır. Bugünkü sömürgecilerin devraldığı miras budur. Ülkemiz üzerinde tahakküm kuran ırkçı-şoven Türk, Arap ve Fars egemen sınıfları, bu tarihi miras üzerinde, kapitalist sömürgeciliğin gereklerine uygun olarak, yeni uygulamalara ve düzenlemelere gittiler.

Daha yoğun sömürü ve talan, daha sıkı denetim için, ülkemiz tam bir askeri işgal altına alındı. Türk sömürgecileri, 1920'de başlattıkları işgali, 1940 dolaylarında tamamladılar. Bunu sağlarken, ülkemizin değişik bölgelerinde oluşan direnme merkezlerini dağıttılar. Kadın, erkek, yaşlı, genç demeden insanları bölük bölük katlettiler. Bazı feodal çevrelerin askeri güçleri de dağıtıldı -ki bu güçler yer yer ayaklanmalara sebep oluyordu veya uzun vadede sömürgeciler için tehlikeli oluyordu.- Orta, Kuzey ve Batı Kürdistan (Kürdistan'ın TC içindeki parçası) böylelikle en ücra köşesine kadar, Türk ordusunun işgali altına girdi.

Tam bir askeri işgal gerçekleştirildikten sonra ülke çeşitli il ve ilçelere bölündü; buralara sivil yöneticiler atanarak, çeşitli sömürgeci kurumlar oluşturularak siyasi denetim kurulmaya çalışıldı, tüm mahalli yönetimler lağvedildi. Türk burjuva partileri, Kürt feodal bey ve kompradorları çevrelerine toplayarak, halk üzerinde tam bir denetim sağladılar. Bugün ülkemizde uşaklığı kabul edenler dışında halk üzerinde yoğun bir baskı vardır. İnsanlarımız çağdaş kişi özgürlüklerinin hiçbirinden yararlanamamaktadırlar. Tersine gelenek-görenek hatta kılık-kıyafetlerine kadar, Türk yönetimi müdahale ederek kendi istediği biçimi vermektedir. Halkımızın en demokratik hakları gasp edilmiş olup, bu yöndeki talep ve girişimleri kanla bastırılmaktadır.

Askeri ve siyasi denetim sağlandıktan sonra, sömürgeciler, ekonomik alanda yoğun bir sömürü ve talana giriştiler. Emperyalistlerle el ele vererek, doğal zenginlik kaynaklarımız olan demir, bakır,

fosfat, petrol, kömür vb maden yataklarını işletmeye başladılar. Ülkemize hiçbir kısıntı dahi bırakmadan, bu kaynaklardan elde edilen ürünleri alıp göturdüler. Ülkemizi ağ gibi ören akarsular üzerinde kurulan barajların ürettiği enerji, metropol merkezlerindeki sanayinin çarklarını çevirmeye başladı. Köylülerimizin ürettiği tütün, pamuk, şeker pancarı, üzüm, buğday, fıstık gibi ürünleri çok az bir ücretle ellerinden çıkarılmaktadır. Yine halkımızın önemli bir kesiminin geçim kaynağı olan hayvancılık alanında, büyük bir sömürü ve talan vardır. Ülkemizin yoğun işgücü sömürgeci bürokratik kurumlarda, işletmelerde hovardaca harcandı ve harcanıyor. Büyük kentlerin inşaatçılık, lağımcılık, temizlik ve hamallık gibi en zor ve en tortulu işlerinde de ülkemiz emekçileri çalıştırılmaktadır. Sömürgeciler bununla da kalmıyor, ülkemizin ucuz işgücünü, döviz karşılığı Avrupa'ya satıyorlar.

Türk sömürgecileri, ülkemizi zorbalık yaparak uzun süre yağmalayamayacaklarını biliyorlardı. Onun için tüm ulusal öğeler üzerinde yoğun bir tahribat geliştirilerek, Kürdistan'ı Türkleştirmeye çalıştılar. İrkçi-şoven bir eğitim uygulayarak halkımızın tarihini unutturmaya, dilini yok etmeye çalıştılar. Zengin kültürümüzü tahrif ederek, uyduruk, düzmece bir kültür ortamı yarattılar. Böyle bir kültür ortamında, ırkçı-şoven eğitimin etkisiyle, çok sayıda insan milli değerlerinden arındırıldı; toplum da yabancılaştırıldı. Öyle ki, dününü, yarınını düşünemeyen, hangi milletten ve hangi ülkeden olduğunu bilemeyen, kişiliksiz yığınca insan ortaya çıktı. Tabi ki ortaya çıkan bu yapıyı, sömürgeciler istedikleri gibi kullandılar. Bu yöndeki çabalar günümüzde hala devam etmektedir.

Sömürgeciler ne askeri işgali ne oluşturdıkları dalı budaklı sivil bürokratik kurumları ve ne de kültür ve dil üzerinde yaptıkları ve daha da yapacakları tahrifatları uzun süreli sömürü ve talan için yeterli görmemektedirler. Sürekli herhangi bir dönemde karşlarına bir muhalefetin dikileceğini hesaba katarak, öyle bir muhalefetin gelişip güçlenmemesi için halk kitlelerini birbirinden ayırmak suretiyle düşman kamplar haline getirmeye çalıştılar. Satın aldıkları aşiret ileri gelenleri vasıtasıyla ve çıkarları doğrultusunda cinayetler işlediler. Giderek öteden beri süregelen kan davaları sürekli canlı tutuldu veya bu yöndeki çelişkiler derinleştirildi. Yıllardır halkımızın

başına bela kesilen mezhepçilikte onu, düşman kamplara ayıran diğer bir araçtır. Sömürgeciler, bu aracı da el üstünde tutarak ve geliştirerek günümüze kadar kullandılar. Özellikle kendileri için en elverişli zamanlarda bu ayrılığı körükleyip büyük olaylar çıkardılar; el altında katliamlar uyguladılar. Ülkemizin özellikle Kuzey ve Batı kısımlarında, bu çelişkilerden oldukça yararlanmaktadırlar. Sömürgeci yönetim, kimi zaman birinden, bazen de diğerinden yana sahte bir tavır takınarak, hem iki mezhepten insanları da yanına çekmeye çalışıyor hem de birbirinden bu mezheplerle ayrılan halk yığınları arasında kin ve nefret tohumları ekiyorlar. Bu politika günümüzde hala canlı bir şekilde uygulanmaktadır.

Tüm bu yapılanlar dışında, sömürgeciler, halkımıza zorba, vahşi, barbar yüzlerini gizlemek şöyle dursun, açıkça göstermeyi gerekli görüyorlar. Bu yöndeki uygulamalarda, sık sık komando taburları ile köy basma ve halka işkence etme; ülkemizin muhtelif yerlerinde tatbikatlarla halkın gözü önünde katliam provaları yapma; yürüyüş ve gösterilerle gözdağı verme biçimindedir. Militarist güçler, bu uygulamaları ile halkı korku ve tedirginlik içinde sömürgeci yönetim önünde diz çöktürmeye devam ediyorlar.

KÜRDİSTAN ÜZERİNDE MÜCADELE

Bilindiği gibi, ülkemiz üzerindeki hegemonya mücadelesi çok eskidir. Ama her türden zorbalığa ve sömürüye karşı halkımızın direnme tarihi de en az o kadar eskidir. Dünya’da benzeri az görülür bir tarzda, ülkesi istila ve işgal edilerek yağmalanan, katliam ve soykırım hareketlerine maruz kalan, suni ayrılıklar yaratılarak birbirine kırdırılan halkımızın günümüze kadar varlığını sürdürerek gelmesi; hegemonyacılığa, sömürüye, doğaya karşı büyük direnmeler gösterdiğinin kanıtıdır. Bu kadar güçlü direnme örneği gösteren halkımızın, günümüze kadar kurtuluşunu sağlayamamış olması, onun kurtuluş için mücadele etmediği veya bundan sonra da başarılı olamayacağı anlamına gelmez. Tersine Bilimsel Sosyalizmi kendine eylem kılavuzu edinen bir devrimci hareket etrafında toplanarak, güçlü bir birlik yaratacak olan halkımız, mazisini aratmayacak bir şekilde, hatta daha kararlı ve bilinçli bir mücadele vererek, dünya halkları arasında layık olduğu yerini alacaktır.

Halkımızın tarih boyunca gösterdiği örnek direnişe karşılık, egemen sınıflar sürekli ihanet ettiler. Çoğu zaman baskıya boyun eğerek, bazen de istilacılardan taviz alarak, halk kitlelerini azgın sömürü ve katliama, ülkeyi de talan ve yağmaya maruz bıraktılar. Kimi zaman kendilerine yeni imkânlar yaratmak, bazen de ellerindeki

imkânları korumak için, yabancı güçlere karşı harekete geçtiler. Ama aralarındaki çıkar çatışmaları yüzünden ve direnme öğelerinin zayıf olmasından (ihanetçi bir gelenekleri vardır) ötürü, çoğu bizzat örgütleyicilerinden olduğu harekettten kaçtı, hatta istilacı güçlerle birleşerek hareketi arkadan vurdu. Tarih boyunca ülke içinde tüm imkânları ellerinde bulunduran feodal beyler, aşiret reisleri vs halkı ve ülkeyi yabancı istilacılardan korumak şöyle dursun, fırsat buldukça halkı iliklerine kadar sömürdüler; zorbalık yaptılar; halkı bölerek sömürü alanlarını paylaştılar. Özellikle bazı dönemlerde bağımsızlık için çok olgun dış şartlar olmasına rağmen, halkımızın birliğini engelleyen; çıkarları için ülkeyi ve halkı imparatorlara, şahlara, paşalara satan İdris-i Bitlisî ve benzerlerini, halkımız yaşadıkça nefretle anacak ve lanetleyecektir.

Ülkemiz üzerindeki mücadelede, çeşitli sınıf ve tabakaların rolü bugün nasıl somutlaşmaktadır? Bugünkü toplumsal yapı içinde çeşitli sınıf ve tabakaların durumunu ortaya koyarak kimden yana ve niçin mücadele ettiklerini göstermeye çalışalım.

Feodal-komprador kesim, günümüzde Türk sömürgeciliğine uşaklık ederek, egemen sınıfların ihanetçi geleneğini sürdürmektedir. Şurası bir gerçektir ki, Kürt egemen güçleri sömürgeciler karşısında en güçsüz dönemlerini yaşamaktadırlar. Özellikle yeni işgal döneminde, feodal çevrelerin tüm manevi yönetimlerine son verildiğini ve askeri güçlerinin tamamen dağıtıldığını... vurgulamıştık. Uzun zaman sömürgeciler tarafından "Terbiye edilen" bu güçler, kültürel ve siyasi alanda genç Türk burjuvazisinin çizdiği çerçeve içinde hareket etmeyi öğrendiler. TC'nin birer sadık vatandaşı durumuna getirilen Kürt feodal beyleri ve aşiret reisleri, ekonomik olarak da sömürgecilerin kasalarına avuç açar duruma getirildiler. Bugün ellerindeki ekonomik imkânları, sömürgeciliğe uşaklığın ödülü olarak bulabilmekte ve sömürgeciliğin koruyuculuğu altında, halk üzerindeki sömürülerini sürdürmektedirler. Bu durumda, feodal-kompradorların sömürgecilere uşaklıktan başka yapacakları bir şey olamaz. Çünkü onlar, bu düzenlerini ancak sömürgecilik olduğu müddetçe sürdürebilirler; ancak onların teşvik primleriyle ayakta durabilirler. Türk sömürgeciliğinin en sadık uşağı olan bu kesim, çeşitli kozlarını kullanarak yükselen devrimci mücadeleye karşı dikilmektedir.

Özellikle ırkçı-şoven Türk burjuva partileri etrafında toplanarak veya onların ülkemizde bizzat sözcülüğünü yaparak, halkı bölmeye, cepheleştirmeye ve birbirine kırdırmaya çalışıyorlar. Ayrıca bu partilerin ırkçı-söven, militarist güçlerini de dilleri dönünceye dek kitlelere empoze etmeye çalışıyorlar. Tek gayeleri, TC'ni yaşatmak olan feodal-kompradorların tüm yalan ve oyunlarına rağmen, halkımız onları çoktan tanımış ve düşman olduklarını kavramıştır.

Şehir küçük-burjuvazisinin ülkemizdeki durumu ilginçtir. Küçük-burjuvazinin hiçbir zaman homojen bir yapı arz etmediği, genellikle istikrarsız, kaypak bir tabakalar topluluğu olduğu bilinen bir olgudur. Kimi zaman ve yerlerde, bu kesim içinden çıkan örgütler, proletarya hareketiyle ittifaklar kurarak devrimde yerini almıştır. Bu halde, küçük burjuvazinin içine girdiği tutum veya gösterdiği tavır, devrimcidir. Zaten, yabancı boyunduruktan, sömürü ve baskılardan zarar gören küçük-burjuva yığınların böyle tavırlar içine girmesi, beklenen bir şeydir. Ne var ki, küçük-burjuvazi her dönemde ve her ülkede, aynı özellikleri göstermez. Dış tahakkümün esnaf ve zanaatkâr üzerinde fazla tahripkâr olmadığı, milli değerlerin canlı olarak yaşadığı, siyasî baskıların nispeten hafif olduğu ülkelerde, ortaya çıkan küçük-burjuvazi elbette daha canlı ve ilericidir. Ters şartlarda ise, aynı özellikleri taşımayacağı açıktır.

Bu bilgiler ışığında, şehir küçük-burjuvazisinin ülkemizdeki yapısına bakalım: Yakın yıllara kadar, katı feodal şartlarda kalan Kürdistan'da sözü edilir bir küçük-burjuva kesimi oluşmadı. Sömürgeci kapitalizmin gelişmesi ve çeşitli sömürgeci bürokratik kurumların yaygınlaşmasıyla beraber, hızlı bir kentleşme oldu. Kentler, sanayinin gelişmesi sonucu doğmadıklarından, toplumun ekonomik yapısında fazla bir şey değiştirmede. Suni bir şekilde nüfusun yoğunlaşmasından oluşan kentlerde, zanaatkâr, küçük, esnaf, küçük tüccar, küçük araba taşıyıcıları, küçük memur, serbest meslek sahipleri gibi tabakalardan oluşan bir küçük-burjuvalar topluluğu ortaya çıktı. Suni bir kentleşme ile ortaya çıkan bu topluluk, genel hatlarıyla şu özellikleri gösterir.

Sömürgecilerin ve emperyalist tekellerin piyasaya bol miktarda mal sürdükleri bir dönemde, özellikle zanaatçılığın büyük darbeler yiyeceği ve gelişemeyeceği açıktır. Bu durum, bu tür teşebbüs için

de olanların bir kısmını kompradorlarla yakın ilişkiler içine iterken, diğer bir kısmını giderek proleterleştirmektedir. Bir kısım küçük üretici de benzer şekilde ya sömürgeci kapitalizmin birer uydusu olmakta veya güdük kalmaktadır.

Özellikle şehirlerde, sömürgecilerin oluşturduğu yoz, düzmece kültür hâkimdir. Böyle bir kültür ortamında gelişen küçük-burjuva çevreler, milli değerlerini geliştiremedikleri gibi, daha önceki özelliklerini de kayıp ederek daha çok gayri milli bir karakter kazanmaktadırlar. Serbest meslek sahipleri ve küçük memur gibi okumuşlar tabakası, ırkçı-şoven eğitimden daha çok etkilendiğinden, bu durum söz konusu kesim içinde sömürgeciliğe bağlılığı artırmaktadır.

Genel olarak ülkemizde sömürgecilerin yoğun bir siyasi baskısı söz konusudur. Kişi özgürlükleri, demokratik hak ve talepler ayaklar altına alınmıştır, Bu durumdan şüphesiz küçük-burjuvazi de oldukça etkilenmektedir. Yoğun siyasi baskı ise küçük-burjuvazinin doğal kaypaklığını birkaç kat artırmaktadır. Normal zamanlarda yoğun siyasi baskıdan ötürü özellikle küçük-burjuvazinin üst kesimi, düzenden yana tavır takınmaktadır. Özellikle siyasi ortamın daha çok şiddetlendiği dönemlerde -çok az bir kesimi düzene muhalefet etmekte, genellikle düzenden yana, uysal bir tavır takınmaktadır.

Görüldüğü gibi, milli yönü oldukça zayıf, sömürgeci ve feodal-komprador düzenle ilişkileri sık olan, canlı bir yapı arz etmeyen bir küçük-burjuvalar topluluğu vardır. Bir kesimi sömürgeciler ve kompradorlarla yakın ilişkiler içinde ve daha çok onlara uyarken, diğer bir kısmı giderek proleterleşmektedir. Fazla bir gelişme şansı olmadığından, küçük-burjuvazi örgütünü oluşturup, sömürgeciliğe ve feodal-komprador düzene cephe açamaz. Bununla beraber, çeşitli tabakalarının devrime karşı tavrı farklıdır. Nispeten yurtsever olan ve daha çok proleterleşme eğilimi gösteren tabakalar, devrimci mücadeleden yanadırlar ve güçlü bir hareket geliştiğinde devrimci saflara gelecektirler. Ama ırkçı-şoven ideolojilerden fazla etkilenenler veya feodal-komprador düzenle çok sıkı ilişkiler içinde olan tabakalar, gelişen devrimci hareketten yana değildir. Özellikle bu aşamada kesinlikle devrim düşmanlarının yanında yer alırlar. Bu tabakalar, daha çok sömürgeciliği ve feodal-komprador düzeni meşrulaştırmayı, kabul edilebilir hale getirmeye çalışıyorlar.

Bir bütün olarak küçük-burjuvazi, sömürgeci ve feodal-komprador düzenden zarar görmektedir. Çünkü onun gelişmesi önündeki en önemli engel, bu düzendir. Bu nedenle küçük-burjuvazi düşmanla aynı kefeye konamaz. Fakat ileride ortaya konduğu gibi, devrimin sadık bir müttefiki de değildir. Bugünkü yapısı ile sömürgeciliği ve feodal-komprador düzeni meşrulaştırmaya çalışan sosyal-şoven, burjuva ve küçük-burjuva reformistlerine maddi dayanak oluşturmaktadırlar.

Türkiye'deki sosyal-şoven akımlar, ülkemizde küçük burjuvazinin daha çok ırkçı-şoven eğitiminden fazlaca etkilenen ve inkârcı olan kesimine dayanmaktadırlar. Bu kesim (ki daha çok küçük memur ve öğrencidir) devrimci ideolojiden az çok esinlenmişse de sömürgeci kurumlarla sıkı ilişkiler içinde ve ırkçı-şoven ideolojinin etkisinde olduğundan kültürel olarak ta Türkleşmişlerdir. Ayrıca bir kısmı maddi olarak da sömürgecilere ve feodal-komprador düzene bağlıdır. Sosyal-şoven akımların ülkemizdeki uzantıları olan bu inkârcı gruplar, zaman zaman Kürdistan'dan ve Kürtlerden bahsederler. Ancak bu, onların düşünceleri üzerinde bir yama gibi durmaktadır. Özünde Kürdistan diye bir ülke tanımadıkları için, Kürdistan halkının vereceği bağımsızlık mücadelesini de asla tanımazlar. Bu yönde geliştirilen tezlerle, tıpkı uyduluk yaptıkları Türk hâkim sınıflar gibi, kimi zaman alay ederler, bazen de öfkelenerek saldırıya geçerler. Çeşitli sosyal-şoven grupların (ki onların ülkemizdeki uzantıları olan ulusal inkârcılar da katılırlar,) bu konudaki düşünceleri farklı olmakla beraber, özünde pek çok noktada birleşmektedirler. Bu iddialarımızı çarpıcı iki örnekle açıklamaya çalışalım.

"Kürt burjuva-feodal ikilisinin savunduğu, çeşitli grupların da "devrimci" elbise giydirip meşrulaştırdıkları ayrılıkçı tezin temeli; Türkiye içindeki ayrıcalıklı durumun, sömürge-sömürgeci ilişkileri ile açıklanmasıdır. Böyle olunca, yapılacak ilk iş bu ilişkiye son vermek, yani sömürge ülkenin, kurtuluş mücadelesini örgütlemektir. 'Dahası ulusal sorunun salt Türkiye'yi ilgilendirmediyi, birkaç ülkenin sınırlarını içine aldığını savunarak "Dört cepheli" bir savaş programı çizmektir." ("**TKP" organı Ürün, sayı.59**)

"...Kürt milli meselesinin" çözüm yöntemi ise burjuva ve feodal bey önderliğinde, "Türk sömürgeciliğine" veya "Türk Emperyaliz-

mine" karşı savaş olarak görölmektedir. Bu bakış açısı ve çözüm yöntemi ise ezilen ulus burjuvazisine ve revizyonizme aittir. **(Aydınlık, 14 Ekim 1978)**

"Türkiye halkı, yurdundan bir parça toprağını bile koparılmasına meydan vermemeliydi." **(Aydınlık)** Görölüyor ki bazı sosyal-şoven guruplar (ki uzantıları da aynı düşünceleri paylaşıyorlar) Kürdistan diye bir ülke tanımamakta, bağınazca Türkiye'nin bölünmezliğinden, halkın birliğinden bahsetmektedir. Diğer yandan, sömürgecilik ve feodal-komprador düzenle tam bir hesaplaşma içinde gelişen mücadele ile alay edilmektedir. Bu düşünceler, bilindiğı gibi Türk burjuva partilerinin, generallerin, faşist mihrakların savunduğı düşüncelerdir. Bakınız bir faşist dergi neler yazıyor.

"Türkiye"yi bölmek için hazırlanan bütün planlara rağmen biz yine onlara çağrıda bulunuyoruz; sizi aldatmışlar, siz emperyalist güçlerin maşası olduğunuzu görmüyor musunuz? Onlar bu vatani bölmek halkı ayırmak istiyorlar. Asırlardır aynı vatan üzerinde aynı şehirlerde yaşıyoruz. Gelin birleşelim, emperyalistlerin oyununu bozalım ve gerçekten büyük Türkiye'yi kuralım." **(Hasret dergisi)**

Şüphesiz TKP, Aydınlık... Ve ülkemizdeki uzantıları ulusal inkârcı gruplar, faşist değildir. Ancak niyetleri ne olursa olsun, onlar Türk milliyetçiliğı yapmaktadırlar. Ülkemizde inkârcı gurupların zaten yapısı buna uygundur. Nasıl ki feodal-kompradorlar ekonomik olarak sömürgecilere bağlanmışlar ve sömürgecilik olmadan ayakta duramazlarsa; inkârcı gruplarda aldıkları kültür gereğı (devrimci kültürden pek az etkilenmişler), Türkiye'nin bütünlüğünü savunmak zorundadırlar. Çünkü onların ülkesi Türkiye'dir.

Küçük-burjuvazinin Türk kültüründen az etkilenmiş, sömürgeci ve feodal-komprador düzeni meşrulaştırmaya veya onu kabul edilebilir hale getirmeye çalışan kesimi de reformist burjuva ve küçük-burjuva milliyetçi gruplarca temsil edilmektedir. Daha çok küçük tüccar, serbest meslek sahipleri vb gruplardan oluşan bu kesim, küçük burjuvazinin aynı zamanda kaymak tabakası olup, ileride değındiğimiz gibi sömürgecilerle ve feodal-kompradorlarla sıkı ilişkiler içindedir. Özellikle sömürgeci kurumlarla sıkı ilişkiler içinde olanlar, bu kurumların ıslah edilmesinden yana olabilirler ama asla tasfiyesini istemezler. Çünkü bu kurumlar olmadan onlar

yaşayamaz veya ellerindeki imkânlarla sahip olamazlar. Daha çok ticaretle uğraşan grup ise, genellikle feodal-kompradorlarla işlerini yürütmektedirler. Devletle olan ilişkilerini bu feodal-komprador takımı ile yürütürler, ekonomik desteği yine onlardan görürler. Onun için, bunlar da feodal-komprador düzenin ıslah edilmesini isteyebilirler, fakat asla tasfiyesini istemezler.

İleride belirtildiği gibi, küçük-burjuvazinin bu kaymak tabakası da mevcut düzenden zarar görmektedir. Hem kısmi bir siyasi baskı altındadır hem de zenginlik kaynaklarımızın talanı, tarım ve hayvan ürünlerimizin yağması karşısında, kendine düşen payı (kısıntıyı) çok az görmektedir. Bunun için bazı dönemlerde, sözcüleri olan reformist, teslimiyetçi grupları harekete geçirerek yanlarına sömürgeci eğitimden az etkilenmiş küçük memur, öğrenci vb grupları da alarak milliyetçi sloganlar bağırmakta, düzenin daha demokratik olmasını, baskının hafifletilmesini istemektedirler. Ama sömürgeciler vahşi yüzlerini gösterince, ellerindeki imkânları da kayıp edecekleri korkusuyla, hemen Türk yasalarına sarılarak kendilerini affettirmeye, düzene uslu uslu yaranmaya çalışırlar. Bu teslimiyetçi anlayış, küçük-burjuvazinin bu uşak kesiminin dolayısıyla sözcüleri olan reformist burjuva ve küçük burjuva siyasetlerin temel anlayışlarıdır.

Sözü edilen reformist çevreler, Kürdistan adına hareket ettiklerini, devrimci olduklarını iddia ederler; ama faaliyetleri bunu yalanlıyor. Yıllardır halkımıza kan kusturan vahşi düzeni, talanı, yağmayı adice gizleyerek, demokratik hakların, legal mücadele şartlarının varlığından, yasalar ve düzenin demokratikleştirilmesinden bahsederler. Zaten çıplak olan çelişkileri gizlemek, sömürgeciliği ve feodal-komprador düzeni meşrulaştırmak, ülkemizin ve halkımızın baş belası bu düzenleri hoş göstermek, bu çevrelerin birinci görevleridir. Aşağıdaki örnek ilginçtir.

"Katliamların acısını içinde duyan halkımız, nereye gidiyoruz, nasıl kurtuluruz?" diye sormaya başlıyor. Açıklyoruz:

Sömürgeci burjuvazi, MC eliyle açık faşizme gidemeyince, meclis oyunları ile CHP'yi iktidar yaparak ekonomik kriz ve bunalımın yükünü halk kitlelerine yüklemeye çalışırken kendi partilerini yani, AP, MHP, MSP'yi yıpratmadan ayakta tutmanın hesaplarını yapıyorlardı." (DDKD, DHKD, ASDK-Der, PİM. Bitlis şubeleri.)

Evet, halkımıza açıklıyorlar. Bu tür katliamlarda CHP'nin bir rolü olmadığı, CHP'nin masum, "Halk kitleleri" ne dayanan bir parti olduğunu açıklıyorlar

Sömürgeci burjuvazi, CHP'ye ve halka oyun tezgâhlıyor. Bu iflah olmaz küçük-burjuvalar, milliyetçi damarları tuttuğunda pekâlâ "CHP militaristtir" diye avaz avaz bağırmasını da bilirler. Ama bu tavır bazı dönemler için olup, onların genel karakterini değiştirmmez. Temel amaç, daha fazla hak, daha fazla kısıntı olduğu müddetçe; bu iflah olmaz küçük-burjuva grupların göstereceği tavır, teslimiyet ve çelişkileri gizleyip, mevcut düzeni hoş göstermeye ve korkaklıktan başka bir şey olmayacaktır.

Her ne kadar küçük-burjuvazi, genel olarak sosyal-şoven ve teslimiyetçi gruplara zemin oluşturuyor ve onlara eğilim gösteriyorsa da aslında iflah olmaz tabakalar, azınlığı teşkil etmektedir. Onun için tümünü birden ve aynı değerlendirmek yanlış olacaktır. Bugün çeşitli kişisel çıkar bağları ile değişik reformist siyasetler etrafında bulunan veya bunların tamamen dışında olan ve daha çok küçük-burjuvalar topluluğunun yoksul ve en kalabalık kesimini oluşturan tabakalar, devrimden yanadırlar. İflah olmaz reformist ve sosyal-şovenlerin uzantıları ulusal inkârcı ve teslimiyetçi gruplar tecrit edilirse, bu kesim mücadeleye tamamen kazanılabilir.

Hâkim sınıfların, tarih boyunca başvurdukları ihanet ve uşaklık geleneğini bağnazca sürdürdüklerini; küçük-burjuvazinin ise sömürgecilerden ve feodal-kompradorlardan yana tavır takındığını veya genel olarak susmayı tercih ettiğini izah etmeye çalıştık. O halde halkımızın şanlı direnme geleneğine sahip çıkarak, onu çağdaş bilim ve tekniğin imkânlarını da kullanarak daha da yükseltecek ve ülkemizi bağımsızlığa, halkımızı zafere götürecek güçler hangileridir?

Şüphesiz bu soruya verilecek en açık ve kısa cevap şu olacaktır: Azgın sömürü ve talandan hiçbir kısıntı dahi alamayan, işgüçleri ve ürünleri yok pahasına ellerinden alınan, siyasi baskıya en çok hedef olan proletarya, yoksul köylülük ve ülkemizin çelişkilerini ve geleceğini doğru kavrayıp, bu güçleri aydınlatan ve onlarla beraber sömürgeciler ve uşakları hain güçlerle mücadele eden devrimci aydınlarıdır.

Evet, ülkemiz emekçileri-proletaryası ve köylülüğü, dün olduğu gibi bugün de azgın sömürü, talan ve baskının altındadır. Bir kısmı elde ettiği ürünle kıt kanaat geçinmeye çalışırken; önemli bir kesimi de ekmek parası için diyar diyar dolaşmakta, bu da yetmiyormuş gibi bin bir küfür ve azar işitmektedir. Özellikle ülkemizin bazı bölgelerinde hayat artık çekilmez bir hal almıştır. Bu durum, başta bu yörelerde olmak üzere ülkemiz genelinde işçilerin ve köylülerin sömürgeci ve feodal-komprador düzene karşı kin ve öfkelerini geliştirmekte, yer yer direnmelerine yol açmaktadır. Ülkemiz emekçileri bugün her zamankinden daha bilinçli, daha kararlı ve daha aktif bir mücadele veriyorlar veya yer yer böyle bir mücadeleye hazırlanıyorlar. Çünkü bugün, devrimci aydınların kararlı ve fedakâr çalışmaları sonucunda hayata geçirilen ve işçilerimizin, köylülerimizin gerçek dost ve düşmanlarını, gerçek çıkarlarını doğru gösteren bir ideoloji ve bu ideoloji doğrultusunda geliştirilen bir devrimci mücadele vardır. Bugün, geniş emekçi yığınların güvenini toplayan ve önemli bir kesimini bünyesine alan devrimci mücadele, giderek boyutlanmaktadır. Gelişmekte olan devrimci mücadelenin seyrini şöyle özetlemek mümkündür:

Ülkemizin ve tüm dünyanın ezilen, sömürülen halklarının gerçek çıkarlarını savunanlar, objektif yapıyı doğru kavrayıp halka olduğu gibi yansıtmak zorundadırlar. Bilimsel Sosyalizmi kendine eylem kılavuzu edinen devrimciler, bu zorunluluktan hareketle, ülkemizdeki sömürgeci ve feodal-komprador düzeni tüm kurum ve örgütleriyle beraber teşhir ve tecrit etmek için baştan beri çaba harcadılar. Irkçı-şoven eğitimi yaygınlaştırarak ülkemiz gençliğini uşaklaştırmaya çalışan "eğitim" kurumları, talanı örgütleyen tüccar kurumlar, sivil ve askeri militarist örgüt ve kurumlar, sürekli teşhir edildi. Parlamento ve çeşitli burjuva partilerinin, ülkemizin inkârı temelinde oluşturulan ve sömürüyü, baskıyı, talanı planlayıp programlaştıran kurum ve örgütler olduğu, halkımıza sözlü ve yazılı olarak anlatıldı, anlatılıyor. Devrimciler, "bu rüşvet", baskı, yozlaştırma kurumlarla ve birer cinayet şebekeleri gibi çalışan açık-gizli örgütlerle, çoğu zaman karşı karşıya geldiler.

Çeşitli kurumlara bağlanarak sömürgecilere ve onların düzenlerine uşaklık eden feodal-kompradorlar da halk önünde sürekli teşhir

edildiler, lanetlendiler. Devrimciler, ülkemiz emekçilerine bu sınıf ve tabakaların tarih içindeki ihanetçi geleneklerini de hatırlatarak, onların hiçbir zaman dost olmayacaklarını, mücadelemizin hedefleri olduğunu ortaya koydular. Bu çalışmalar sonucu, bir hayli aydınlanan ülkemiz emekçileri, bizzat kendi canlı pratiklerinden de ders çıkararak, sömürgecilere dün de bugün de uşaklık eden bu kesimin dostu olmayacağını anladılar. Küçük-burjuvaların, feodal-kompradorları temize çıkarma, onların düzenini hoş gösterme çabaları pek bir şey değıştirmede.

Devrimci mücadelenin teşhir kampanyasına tahammül edemeyen sömürgeciler ve uşakları feodal-kompradorlar, bir yandan ırkçı-şoven Türk milliyetçiliğini geliştirerek gençliği uşaklaştırmak, diğer yandan devrimciler ve devrimci hareket üzerine giderek onları ortadan kaldırmak amacı ile faşist yuvalar açtılar ve bunları finanse ettiler. Bu faşist yuvalar etrafında topladıkları lümpen, serseri, dengesiz kişi ve çevrelerin beyinlerini yıkadılar ve onları istedikleri gibi kullanmaya başladılar. Oluşturulan bu faşist yuvalar, öncelikle bir ton yalan ve demagoji ile halkı uyutarak sömürgecilerin ve feodal-kompradorların sömürü, baskı, talan düzenlerini gizlemeye çalıştılar. Diğer taraftan, halk arasındaki mezhep, aşiret ve milliyet ayrılıklarını sürekli körükleyip, alabil-diğine gergin bir ortam yarattılar; aralarında hiçbir çıkar ayrılığı olmayan kitleleri, birbirlerine karşı düşman haline getirdiler. Ayrıca halkımızın birliğini sağlamaya, düşmanlarını ve dostlarını tanıtmaya çalışan devrimcilere sürekli saldırdılar, onları katlettiler, faaliyetlerine fırsat vermemeye çalıştılar.

Devrimcilere nefes aldırılmamak isteyen bu faşist güçlere karşı, şüphesiz her türlü mücadele yöntemleri kullanılmalıydı. Devrimci mücadelenin önüne birinci dereceden engel olarak dikilen bu güçler dağıtılmadan, bir tek adım dahi atılamayacaktı. Bunun bilincinde olan devrimciler, özellikle bazı merkezlerde yoğunlaşan ve terör uygulayan faşistlerle kıyasıya bir mücadeleye girdiler. Faşist saldırılara, demagojiye karşı çeşitli mücadele biçimlerini akıllıca ve soğukkanlılıkla uygulayan devrimciler, özellikle Antep, Urfa, Kars, Ağrı, Erzurum, Bingöl, Adıyaman gibi merkezlerde, faşist terörü püskürttüler: Gençlik ve halk içinde geniş çapta yurtsever ve

devrimci düşüncelerin gelişmesini sağladılar. Bu çevrelerin faşist militanlardan arındırılması ve halk arasında yaratılan suni ayrılıkların giderilmesi doğrultusunda yoğun bir mücadele sürmektedir.

İrkçı-şoven ideolojinin tutmadığı yörelerde, sömürgeciler ve uşakları feodal-kompradorlar, halkımızın dini duygularını istismar ederek devrimci ve yurtsever düşüncelerin gelişmesini engellemeye çalıştılar. Buralarda da din maskesi altında bir takım fesat yuvaları açarak; çevredeki faşist, ajan, provokatör unsurları buraya topladılar. Burada topladıkları güçlerle de halkı bölmeye; devrimcilere saldırmaya, devrimci mücadeleyi dağıtmaya çalıştılar. Yine yer yer bazı satılmış aşiret ileri gelenleri veya kompradorlar, kendi çıkarları için ve sömürgecilere uşaklıklarını ispat için, bir araya getirdikleri masum aşiret güçlerini silahlandırarak devrimciler üzerine saldırttılar. Ancak sömürgecilerin ve uşaklarının halkımızın çeşitli zaaflarından yararlanarak oluşturdukları bu gerici örgüt ve çetelerin saldırılarına, devrimciler göğüs gerdiler; onların bu oyunlarını da bozdular. Urfa, Mardin ve Siirt yörelerinde halkı da yanlarına alan devrimciler, bu örgüt ve çetelere büyük darbeler indirdiler. Özellikle Hilvan örneği ilginçtir. Burada satılmış bazı komprador ve aşiret reisleri, masum aşiret güçlerini silahlandırarak devrimciler üzerine saldırttılar. Polis, faşistler ve ajanlarla iç içe yürütülen bu saldırılara karşı, devrimciler halkın birliğini yaratarak ve fedakâr bir mücadele vererek karşı durdular. Neticede oluşturulan gerici blok dağıtıldı; masum aileler hatalarını anladılar ve devrimcilere karşı olmadıklarını, onlardan yana olduklarını açıkça belirttiler. Böylece, sömürgeciler ve uşakları tamamen tecrit oldular.

Devrimcilerin mücadele etmek zorunda kaldıkları diğer bir karşıt güçte, sömürgecilerin devrimci maske giydirerek piyasaya sürdükleri ajan örgütler oldu. Sömürgeciler, bu ajan örgütler vasıtasıyla, bir yandan iftira ve dedikodu yayarak devrimci mücadeleyi yıpratmaya; diğer yandan seçkin devrimci önderleri katletmeye çalıştılar. "Beş Parçacılar" diye bilinen ajan örgüt, bunlardan bir tanesi idi. Devrimciler bu örgütlere karşı da kararlı ve cesaretli bir mücadele yürüttüler. Bunlardan bazılarının yüzlerini açığa çıkardılar, teşhir ettiler. Sürdürülen bu çabalara rağmen sömürgecilerin bu yöndeki oyunları tamamen boşa çıkarılmış değildir. Ancak devrimci

mücadele, bu alanda olduğu gibi, ortaya atılan ajan-provokatör gruplarla da mücadelesini sürdürecektir ve onların gerçek yüzlerini ortaya çıkaracaktır...

Sömürgecilerin ve feodal-kompradorların bizzat örgütlediği gerici güçler dışında, mücadele önünde zaman zaman önemli derecede engel olan sosyal-şoven, burjuva ve küçük-burjuva hareketlerle de mücadele edildi. Sosyal-şovenler etraflarına topladıkları ulusal inkârcı grupları harekete geçirerek yurtsever ve devrimci düşüncelerin yaygınlaşmasını engellemeye çalıştılar. Belirttiğimiz gibi, sürekli Türkiye'nin bütünlüğünü, bölünmezliğini savunarak bazı gençlik çevrelerini şartlandırmaya çalıştılar. Ancak bu çabalarına rağmen oluşturdukları kof birliği koruyamadılar; devrimci yurtsever düşüncelerin yaygınlaşmasını engelleyemediler.

Burjuva ve küçük-burjuva reformistleri de gelişen devrimci mücadeleden sürekli rahatsız oldular. Ülkemiz çelişkilerinin halk önünde açık açık tartışılmasını, feodal-kompradorların ve sömürgeci kurumların teşhir edilmesini hazmedemediler. Sözlü ve yazılı propagandalarıyla devrimcilere ve devrimci mücadeleye saldırdılar, ülkemiz çelişkilerini ve halkımızın gerçek çıkarlarını inatla gizlemeye çalıştılar.

Gerek sosyal-söven, gerekse burjuva ve küçük-burjuva akımların teslimiyetçi, inkârcı ve hedef şaşırtıcı tez ve davranışları ile sürekli mücadele edildi. Yoğun ideolojik ve politik mücadele sonunda, söz konusu akımların faaliyet alanları daraltıldı, yüzlerce yurtsever, devrimci saflara kazanıldı. Bu tutum karşısında bir kısmı sürekli görüş değiştirerek kendini "devrimci" göstermeye çalışırken, diğer bir kısmı da ya parçalanarak kendi içindeki çekişmelerle uğraşır hale geldiler veya kitlelerden tecrit oldular.

DEVRİMCİ MÜCADELEYE SALDIRILAR ARTTI

Sömürgeciler ve uşakları feodal-kompradorların tüm zorbalık ve oyunları; sosyal-şoven, burjuva ve küçük-burjuva akımların hedef şaşırtma, ihbar ve karalama faaliyetleri; devrimci mücadelenin gelişmesine ve halkla bütünleşmesine engel olamadılar. Bu nedenle oldukça tedirgin olan bu güçler, son zamanlarda saldırılarını birkaç kat daha arttırdılar.

Devrimci mücadelenin önüne koyduğu engellerin aşılması, özellikle sömürgecileri tedirgin etti. Artık yer yer eski yöntemleri bırakarak canavar yüzlerini göstermeye başladılar. Tüm kolluk kuvvetleri, sivil ve gizli örgütlerini harekete geçirerek takibe koyuldular, Öteden beri devam eden köy basmaları arttırıldı. Yoğun takip ve aramalar sırasında devrimciler birer ikişer alınarak sorguya çekiliyor, haftalarca işkence ediliyor. Aç ve susuz günlerce süren işkencelerden sonra, resmi hiçbir gerekçe göstermeden devrimcileri cezaevlerine atmaktadırlar. Tek gayeleri, devrimci mücadeleden alıkoymak olduğu için, ülkemizin hemen hemen her kasabasında ve şehrinde aynı yöntemleri uygulayarak devrimcileri cezaevlerine doldurmakta, aylarca ve giderek daha uzun zaman içerde tutmaktadırlar. Onlar, bu yöntemleri ile Kürdistan'da kanun, nizam diye bir şey tanımadıklarını; burada çıkacak her sesin, kalkacak her başın mutlaka ezileceğini,

dünya kamuoyuna ve halkımıza göstermeye çalışıyorlar. Elbette, yurtsever düşünceleri geliştirmek ve halkın birliğini sağlamaya çalışmak, sömürge **Kürdistan**'da suçtur. **Ama devrimciler bu suçu işlemeye devam edeceklerdir....**

Sömürgeci ve feodal-komprador düzenin çıkarlarının koruyucu-luğunu yapan ve ırkçı-şoven düşünceler yaymaya çalışan faşist mihraklar da saldırılarını arttırdılar. Bir yandan yalan ve demagojiyi had safhaya çıkarırken, diğer yandan panik içinde silahlı ve bombalı saldırılarını arttırdılar. Kimi zaman devrimcileri, bazen de geliş güzel halktan kişileri hedef alarak, katliamlarını alabildiğine arttırdılar. Faşist mihraklar, bu azgın saldırıları ile halkın tam bir tedirginlik içinde sindiği, sömürgeci ve feodal-kompradorların ellerini kollarını sallayarak dolaşacağı, sömürü ve talanı rahatlıkla gerçekleştireceği bir ortam yaratmak amacındadırlar. Bunun için zaman zaman tehdit yağdırmaktan da geri kalmıyorlar:

"Doğu Anadolu bölgesinde bir Kürdistan devleti kurulmak isteniyor. Elâzığ halkı dıştan tertiplenen bu oyunları nefretle karşılamıştı. Kürdistan devrimcilerinin pilot bölge olarak seçtikleri Elazığ, bu gafillere mezar olacaktır." (Hasret Dergisi Elâzığ özel sayısı).

Öte yandan, sömürgeci düzenin sarsılmaya başlamasıyla beraber, kendi hayatlarının da tehlikeye girdiğini anlayan hain feodal ve kompradorlar, özellikle sömürgecilerin tahriki ile halk üzerindeki baskı ve sömürülerini arttırdılar. Zor durumda kalan bazı köylü unsurları silahlandırarak oluşturdukları çetelerle ya bazı masum ailelerin mülklerine el koyarak veya bu çeteleri direkt devrimcilerin üzerine göndererek onları geriletmeye, tesirsiz hale getirmeye çalışıyorlar. Ülkemizin pek çok yerinde kompradorların ve ağaların bu zorbalıklarına rastlanılmaktadır.

Ama ilginç olan, sömürgecilerin ve uşakları feodal-kompradorların saltanatlarının sarsılması ile beraber, bir kısım sosyal-şoven ve burjuva, küçük burjuva reformistlerinin de saldırılarını arttırmalarıdır. Baştan beri mücadele önünde engel olan bu gruplar, saldırılarını neden arttırdılar? Bizce sebepler şunlardır:

-Devrimci mücadele halkla kaynaşıp yükseldikçe, siyasi ortam şiddetlenmektedir. Öteden beri burjuvazinin yasaları dahilinde

çalışan akımlar, bundan oldukça zarar görüyorlar; çalışamaz hale geliyorlar. Burjuvazi onların da faaliyetlerini kısmen veya tamamen engelliyor.

-Devrimci mücadele, halkımız arasında çoğu suni olarak yaratılan ve sık sık körüklenen mezhep, aşiret, milliyet ayrılıklarını gidererek ve halkımızın birliğini yaratarak geliyor. Bu ise daha çok bu çelişkilere dayanarak veya bundan yararlanarak faaliyet sürdüren çeşitli sosyal-şoven, burjuva ve küçük-burjuva grupların varlığını tehlikeye sokuyor,

-Devrimciler, baştan beri, tüm çelişkileri olanca çıplaklığı ile halk önüne koymayı görev bildiler. Kitleler pek çok gerçeği böyle öğrendiler. Ayrıca bizzat kendi canlı pratiklerinden de çok şey öğrendiler. Bu durumda artık söz konusu grupların sahte, uyduruk, hedef şaşırtıcı tez ve tavırlarına rağbet kalmadı.

-Söz konusu grup ve hiziplerin, sömürgecilik ve feodal-komprador düzenle sıkı ilişkileri olduğunu belirtmiştik. Egemen sınıfların bu düzenlerinin sarsılması, bu grupların da varlığını etkilemekte ve onlarda da bir tedirginliğe yol açmaktadır.

Bu ve benzeri nedenlerden dolayı, son zamanlarda devrimci mücadeleye azgınca saldırmaya başladılar. Saldırıları daha çok şu noktalarda geliyor:

1- Devrimcileri ve devrimci mücadeleyi ihbar ediyorlar. Bildiri ve gazetelerinde iftira ederek, isim vererek, sömürgecileri uyar-maktadırlar. Birkaç örnek verelim.

"...Batman'da oluşan bir takım sahte "ulusalcı"lar, bir süreden beri Batman'da silahlı mücadeleyi başlatmışlardır... Tam da bu sırada (...)’cılar devrimcilerin ve halkın oturduğu bir kahveyi yaylım ateşine tuttular. Havaya açılan ateşten sonra çocuk yaştan biri makinalı tüfekle halkı taradı!... Kendilerine ulusalcı lakabı takan anarşistler, dünyadan ve ülkemizden habersiz birkaç kişiyi silahlarla donatıp yurtseverlere saldırttılar." (Kawa bildirisi)

"İşte tam bu sırada kimi zaman kendilerine (...)’cu, kimi zaman ‘ulusalcı’ diyen bir reaksiyoner grup ortaya çıkıp..." (Rizgarî bildirisi)

"Kendilerine ‘ulusalcı’ diyen ve liderlerinin adıyla (...)’lar diye tanınan bir grup, doğuda halka ve devrimcilere karşı saldırılarını

yoğunlaştırdı. ... Kontrgerillanın ortaya çıkmasına paralel olarak (...)lar da Hilvan, Batman gibi etkin oldukları yerlerde halka saldırma, kahveleri silahla tarama, silahla yol kesme, suikastlar düzenleme gibi eylemlere girişiyorlar." (Aydınlık gazetesi)

Devrimcilerin, ülkemizin çeşitli yörelerinde halk düşmanı güçlere karşı her türlü mücadeleyi kararlıkla sürdürdüğü doğrudur. Ama bunların asılsız ihbar ve iftiralarını neye bağlamak gerekir? Söz konusu bildiri ve gazete sahipleri, bu iddialarının tamamen sahte olduğunu ve halk arasında ciddiye alınmayacağını pek ala biliyorlar. O halde amaç açıktır. Tıpkı burjuva basınının yaptığı gibi, fırtınalar koparak devrimcileri ihbar edecekler, "Haydi toplansanız", "Ne duruyorsunuz?", "Her şeyi yapan onlardır", "Dağıtsanız" diye sömürgecilere çağrıda bulunacaklar. Böylece sömürgeciler harekete geçecekler ve baylarımız rahata kavuşacaklar. Açıkça devrimci mücadele önünde çözüldükçe feryat ediyor, sömürgecilerden medet umuyorlar.

2- Çeşitli ilişkiler içinde oldukları güçleri (sömürgecileri ve feodal-kompradorları) artık gizlemeden açıkça savunuyorlar. Gerici ağa ve kompradorların yanına koşarak devrimcilere alçakça saldırıyorlar. Örnek verelim:

"Hilvan'da, sırf kışkırtıcılık ve karışıklık yaratmak amacı ile halk düşmanı bir kesime sırtlarını dayayarak yurtsever bir kişiyi katlettiler. Arkasından da devrimci mücadele yükseliyor diye..." (**Kawa bildirisi**)

Hilvan'da, pek çok çevrelerin de kabul ettiği gibi, devrimciler bellerini halka dayamışlar. Bu bayların "Halk düşmanı" dedikleri kesim, bizzat halkın kendisidir. "Yurtsever kişi" dedikleri ise, yıllardır Hilvan köylülerine kan kusturan, ekinlerine, hatta arazilerine el koyan, pek çok köylüyü haraca bağlayan, katil olan bir aşiret ileri gelenidir. Bu iddiaların tamamen yalan olduğu ortadadır. Ancak önemli olan, bu zavallıların piyonu oldukları Aydınlık gazetesi ile beraber sömürgecilerin, ağa ve kompradorların hizmetine girerek onları temize çıkarma gayreti içinde olmalarıdır.

3- Söz konusu grup ve partiler, suni çelişkiler üzerine kurdukları, hayali, uyduruk tezlerle ayakta tutmaya çalıştıkları kof birlik, her

an dağılma tehlikesi ile karşı karşıyadır. Bunu engellemek için sık sık tahrikçi bir dil kullanarak gençlik ve halk kitlelerini bölmeye çalışıyorlar. Ayrıca kendi gerici emellerine alet etmek için halk arasındaki çeşitli çelişkileri canlı tutmaya çalışıyorlar. Devrimci mücadelenin bu çelişkileri giderme ve halkın birliğini sağlama mücadelesi sabote ediliyor. Reformist burjuva ve küçük-burjuvalar, aşiret ve bölge ayrılıklarını; sosyal-şovenler de mezhep ve milliyet ayrılıklarını canlı tutarak, gelişen devrimci mücadeleye ayak bağı oluyorlar.

4- Tüm bu saldırıları az geldiği için, zaman zaman halkı devrimcilere karşı kışkırtarak, kendilerine sağlam zemin yaratmaya çalışıyorlar. Kendilerine hakaret edildiğini, halkın bu tür şeyleri hoş görmediğini, devrimciler arasında bu tür şeylerin olmaması gerektiğini belirterek yakınıyorlar. Evet, o kadar saldırı ve tahrikten sonra böyle yakınma! Bu tür istikrarsız tavırlar, şüphesiz bu bayların sınıfsal karakterinden ileri geliyor.

TÜM GERİCİLERE KARŞI MÜCADELE KAÇINILMAZDIR

İster sömürgecilerin ve uşakları feodal-kompradorların olsun, ister şu veya bu vesile ile onları destekleyen sosyal-şoven, burjuva ve küçük-burjuva reformistlerin olsun, devrimcilere ve devrimci mücadeleye yönelen saldırılarına karşı, şimdiye kadar olduğu gibi bundan böyle de amansız bir mücadele sürdürülecektir. Görüldüğü gibi, bu gerici güçlerin herhangi birine karşı mücadelede ihmal, önemli bir aksaklık veya gerilemeyi beraberinde getirecektir. Elbette, halkın birliğini sağlamak ve mücadeleyi geliştirmek oldukça fedakârlık, titizlik ve çalışma isteyen bir iştir. Ama bu yapılmadan hiçbir adımın ileriye atılamayacağı açıktır. Devrimciler, somut koşulları göz önüne alarak, her türlü iftira ve tahrif eylemlerine karşı soğukkanlılık ve duyarlıklarını koruyarak şunları yapmak zorundadır.

-Dün olduğu gibi, bugün de yarın da çelişkileri doğru tespit edip, en açık ve öz biçimde halkımızın önüne koyma zorunluluğu vardır. Bu çalışmalar, bazı çevrelerin yalan ve iftiraya dayanan dedikodularını bir kenara itecek, halkımıza dost ve düşmanlarını tanıtacaktır.

-Devrimcilere ve devrimci mücadeleye öncelikle saldıran, halk birliğinin sağlanması önünde birinci derecede engel olan gerici

güçlere karşı mücadeleyi ön plana almak zorunludur. Diğer yandan, sömürgecilerin, feodal-kompradorların, burjuva ve küçük-burjuva reformistleri ile sosyal-şovenlerin, devrimci mücadeleye karşı pek çok taktiği kullanacakları hatırdâ tutularak, bu gerici güçlere karşı her türlü mücadele biçimleri (ideolojik, politik vb) kullanılmalıdır.

-Ülkemizin koşullarına uygun olarak ortaya çıkan küçük-burjuvazinin, dünya genelinde olduğundan çok daha kaypak ve gayrimilli olduğunu vurgulamıştık. Özellikle sömürgeci ve feodal-komprador düzenle sıkı ilişkileri olan inkârcı, uzlaşıcı ve teslimiyetçi bölümün, bazı sosyal-şoven ve reformist siyasetlerce temsil edildiğini de açıklamıştık. Ancak bu reformist ve sosyal-şoven akımlar, küçük-burjuvazinin giderek proleterleşen alt kesimi üzerinde oldukça fazla duruyorlar ve kazanmaya çalışıyorlar. O halde küçük-burjuvazinin yapısı doğru kavranmalı, hangilerinin yurtsever, devrimci saflara kazanılabileceği ve hangilerinin iflah olmaz çeteyi oluşturduğu tespit edilmelidir. Bundan sonra iflah olmaz inkârcılar ve reformistler tecrit edilerek, sömürgeci ve feodal-komprador düzenden oldukça zarar gören yoksul ve nispeten milli karakter taşıyan küçük-burjuva çevreler, devrimci saflara kazanılmalıdır.

-Eğer şimdiye kadar, sömürgeciler ve feodal-kompradorlar terdigin olmuş, faşist mihraklar geriletilmiş, sosyal-şovenler, burjuva ve küçük-burjuva reformistleri aralarında bir haçlı seferi oluşturarak saldırıya geçmişler ise; bu, devrimci mücadelenin az çok yol kat ettiğini, halk kitlelerinin birleşmeye, her türden gericilerin tecrit olmaya başladığını gösterir. Elbette bu bir başarıdır ve şimdiye kadar devrimcilerin, yurtseverlerin fedakâr ve kararlı mücadelelerinin bir ürünüdür. Devrimci mücadele geliştikçe ve kendini örgütledikçe, karşıt güçleri de harekete geçirerek ve örgütleyecektir. Sömürgecilerin uşakları ağa ve kompradorların hatta sosyal-şoven ve reformistlerin nefretini kazanmak, onları birleştirmek, devrimciler için onur verici bir şeydir. Ama devrimciler, görevlerinin giderek ağırlaştığını, bundan böyle daha fazla duyarlı, daha fedakâr ve cesaretli davranmaları gerektiğini de akıldan çıkarmamalıdır.

Sömürgeci ve feodal-komprador düzenden zarar gören tüm yurtseverlere sesleniyoruz:

Halkların şerefli mücadeleler vererek zaferden zafere koştuğu, dünyanın önemli bir kesimi üzerinde sosyalizmin inşa edildiği bu dönemde, Kürdistan halkının gözü kapalı, suskun, her türlü hakaret ve sömürüye maruz kalması, birliğini sağlamamış olması nedendir? Tarihimizi doğru değerlendirdiğimizde göreceğiz ki, somut koşulları bilmemek, çelişkileri doğru kavramamak, kimin dost, kimin düşman olduğunu tespit edememek, her dönemde yoksul Kürt halkının belini kırmıştır. O halde bazı küçük çıkarları bir kenara itmenin, şerefli ve mutlu bir gelecek kurmak için dost ve düşmanı tanımanın zamanı çoktan gelmiş, çatmıştır. Açıktır ki, kompradorların, feodal beylerin, aşiret reislerinin, iflah olmaz inkârcıların, burjuva ve küçük-burjuva reformistlerinin vaatlerine kanmak, tahriklerine kapılmak, şimdiye kadar köleliğin, sömürünün, talanın, baskının ömrünü uzatmaktan başka bir işe yaramadı. Bizzat hayatın canlı pratiği de gösteriyor ki, tarih boyunca ülkesine ve insanlarına ihanet etmiş sınıf ve tabakalar, bugün yine ihanet ediyorlar ve elbette düşmandırlar. Çelişkiler fark edilmeyecek kadar kapalı olmadığı gibi, geride bırakılacak yaşantıda mutlu bir yaşantı değildir. Devrimcilerin adım adım izlendiği, onlarcasının sömürgeci güvenlik merkezlerinde işkence gördüğü ve bir o kadarının da zindanlara kapatıldığı bir ortamda, ellerini ve kollarını sallayarak dolaşan ve devrimcilere adice saldıran sorumsuz, teslimiyetçi, inkârcı çevrelerin neye ve kime hizmet ettikleri bilinmelidir artık. Sömürgeciler ve uşakları feodal-kompradorlardan yana tavır takınarak, kahramanca mücadele ederek hayatlarını kaybeden devrimcilere ve yükselttikleri mücadeleye dil uzatan bu çevreleri, yurtseverler tecrit etmelidir. Yine bu çevrelerin, halkımızın hiçbir sorununu dile getirmeyen, sömürgeciliği ve feodal-komprador düzeni meşrulaştırmaya çalışan, hedef şaşırtıcı, hayali, uyduruk, teslimiyetçi tezlerine rağbet gösterilmemeli, yanlışlar mahkûm edilmelidir. Pek çoğunun artık uluslararası gericiliğin hizmetine girdiği kesinlikle anlaşılmış bu tez sahiplerine karşı, gerçek olgular ve devrimci tezler bağnazca savunulmalıdır.

Bilimsel Sosyalizmi eylem kılavuzu edinen devrimci mücadelemiz, halkımızın birlik, ülkemizin bağımsızlık yolunu göstermektedir. Doğru, istikrarlı ve kararlı bir şekilde gelişen devrimci mücadelemiz,

daha şimdiden sömürgecilerin ve tüm yerli hainlerin hülyalarını yıkmıştır. Tüm yurtseverleri, devrimcileri ülkemizin geleceğini ilgilendiren bu mücadelenin dayandığı temelleri ve bağlı kaldığı ilkeleri kavramaya ve bu doğrultuda mücadele etmeye çağırıyoruz.

Kahrolsun Türk Sömürgeciliği ve Feodal-Komprador Sınıfı!
Kahrolsun Küçük-Burjuva İnkârcılığı ve Teslimiyetçiliği!
Yaşasın Bağımsızlık Mücadelemiz!

KÜRDİSTAN DEVRİMCİLERİ

HALKIMIZA

Çağımızda, bütün ülkelerin işçileri ve sömürülen, talan edilen, horlanan dünya halkları, dişe diş bir mücadele içindedirler. Bu elbette, kimsenin dilinden, dininden, renginden ve ırkından ötürü horlanmadığı, insanca yaşamın oluşturulması için verilen mücadeledir. Yine bu mücadele, baskının ve sömürünün olmadığı bir toplum oluşturma mücadelesidir. Ve bu, emperyalizmin ve dünyanın çeşitli yörelerindeki işbirlikçilerinin, işçi sınıfı ve ezilen, sömürgeleştirilen halklar üzerindeki zorbalığa ve talana dayanan düzenlerinin parçalanması, tarih çöplüğüne atılması mücadelesidir.

Yüzyıllardır sömürgecilerin zulüm ve talanı altında inleyen **Kürdistan** halkı da yılların biriktirdiği kin ve öfke ile mücadeleye atılarak, her türlü baskı ve sömürüyü tasfiye etmeye; sömürsüz, insanların horlanmadığı, uygar bir toplum yaratmaya hazırlanıyor! Sömürgeciler ve uşakları ağalar, kompradorlar teşhir edildikçe, çirkin yüzleri ortaya çıkarıldıkça canavarlaşıyorlar. Kendi ırkçı-şoven düzmece kültür ve ideolojileri ile halkı yeterince etkileyemeyen sömürgeciler, hemen her alanda şiddete başvurarak gelişen devrimci mücadeleyi kırmak, halkı sindirmek amacındadır. Kaçak eşya, firari adam bahane edilerek komando taburları ile köyler kuşatılıp ateşe tutuluyor! Sınır boylarında tek tek veya grup halinde insanlar kurşuna diziliyor. Devrimcilerin ve yurtsever gençliğin, sömürgeciliği

teşhir etme, toprak ağalarına karşı halkın yanında yer alma ve halkımızı birleştirme mücadelesini hazmedemeyen Türk sömürgecileri; kontrgerilla, polis, jandarma ve faşistlerden oluşan ölüm çetelerini harekete geçirerek katliamlar uygulamaktadır. Ancak bütün dünyada olduğu gibi, ülkemizde de kuklaların, gericilerin umutsuz saldırıları hedefine ulaşmıyor; sömürü ve talanın ömrünü uzatmak için uygulanan zorbalığa, halkımız bin kat daha kararlı ve bir o kadar inatla karşı duruyor.

Bu tür baskıların ve karşı mücadelenin bir parçası da Urfa yöresinde sergilenmektedir. Yukarıdaki genel bilinenler ışığında Urfa yöresinde uygulanan sömürü, baskı, talan ve buna karşı yükselen devrimci mücadele hakkında bazı örneklerle bilgi vermeye çalışacağız.

Urfa yöresi, ülkemizin genel coğrafi yapısına pek benzemez, üzerinde genellikle tahıl tarımı yapılan oldukça geniş ve verimli ovalarla kaplıdır. Bu yöre de tahıl tarımı dışında genellikle ova görünümünde olan Urfa arazisi üzerinde bağcılık, bahçecilik, pamuk ekimi de yapılmaktadır. Dolayısıyla Urfa yöresi adeta bir tarım ürünleri ambarıdır. Aslında şu anda öğrenmemiz gereken bu geniş ve verimli ovalar üzerinde ne yetiştiği değildir. Bu topraklar üzerindeki mülkiyet durumu, bu toprakların halkımız yararına işletilip işletilmediği meselesi önemlidir. Küçük bir ülkenin mahsul ihtiyacını karşılayacak kadar geniş ve verimli olan bu topraklar, gerçekten halk yararına ve halk tarafından modern araç ve gereçlerle işletilirse, toplumumuzu önemli yönde etkileyeceği ve refah düzeyini oldukça yükselteceği açıktır. Ama bugün bırakalım ülkemiz toplumunu, yöre halkını dahi açlıktan, sefaletten kurtaramıyor bu topraklar. Binlerce yoksul aile, verimli topraklar içinden süzülerek Çukurova’da veya daha başka diyarlar da ekmek parası peşinde koşuyorlar. Peki, nereye gidiyor bu toprakların ürünü? Bu ülkenin insanları yararlanmadığına göre talan ediliyor demektir. Evet, bu topraklardan çıkan ürün talan ediliyor. Ayrıca bu topraklar üzerinde insan emeği sömürülüyor, bu topraklar uğruna insanlar katlediliyor.

Yüz yıllardır bu toprakları, ağalar ve beyler ellerinde bulunduruyor. Ağalar ve beyler, kimi zaman imparatorlarla, kimi zaman sultanlarla birleşerek bu topraklar üzerinde vurgunu gerçekleştirdiler. Bugün

Türk sömürgecilerinin desteğinde ağalar ve beyler, eski saltanatlarını sürdürüyorlar. On binlerce dönüm arazi, şu veya bu ağanın mülkiyetindedir. Halk arasında "Filan ağanın 5, filanın 10 veya daha fazla köyü var" şeklindeki sözlere çok rastlanır. Topraklar üzerinde üretim, artık genellikle modern araç gereçlerle yapılmaktadır. Ancak bu yöntem, toprak üzerindeki mülkiyet durumunu olumlu yönde etkilemiyor. Tersine üretim daha çok sermayeye dayandığından, topraklar belli ellerde toplanıyor. Yani topraklar üzerinde söz sahibi olanların sayısı gittikçe azalmaktadır.

Cumhuriyet döneminde ülkemizde, feodallerin direncini kırmak, otonomi taleplerini boşa çıkartmak amacıyla sömürgecilerin bir dizi katliam yaptığı aşağı yukarı bilinmektedir. Bu süreç, bu yörede yaşandıktan sonra, ülkemizin diğer bölgelerinde olduğu gibi feodal yapıya dokunulmadı. Zamanla toprak ağaları bölgede sömürgecilerin en güvenilir uşakları haline geldiler. Özellikle önde gelen ağalar, talanı en fazla olanaklı kılan, en fazla zulmedenler, sömürgeciler tarafından ödüllendirildiler. Meclislere milletvekili olarak götürüldüler, devletin en yüksek mercilerinin başına getirildiler. ...

Bu yöre topraklarının tamamı ağaların denetiminde de değildir. Ülkemizin diğer bazı bölgelerinde olduğu gibi, burada da sömürgeciler en verimli toprakların bir kısmını direkt kendi denetimlerine alarak üretim çiftlikleri oluşturdular. Böylece insanların işgücünden yararlanma ve talan daha da olanaklı hale geldi. Nitekim Harran Ovası'nın bir kesimi üzerinde kurulan "Ceylanpınar Devlet Üretim Çiftliği", binlerce işçinin emeğini yutan ve binlerce ton ürünün talanını gerçekleştiren bir kurum niteliğindedir.

Sayıları fazla olmayan ağalar ve tefeciler dışında binlerce aile, yüzyıllardır toprakları işlemekte, ancak üründen pek yararlanamamaktadır. Çeşitli sosyal hizmetlerden mahrum olan bu yoksul aileler, ağalara ve beylere yıllardır kulluk etmektedirler. Feodal üretimin yerini modern üretim almaya başlayınca, yani tarımda modern araç gereç kullanılmaya başlayınca, mülksüz köylüler içinde yeni bir dönem açıldı. Bir kısım köylüler, bu defa işgüçlerini satarak kırdan yaşamlarını sürdürmeye çalışırken; çok sayıda mülksüz aile de kırdan bir dayanak bulamayınca yerini yurdunu terk ederek şehir merkezlerine yerleşmeye başladı. Göç edenlerin bir kısmı civardaki

bir kasabaya yerleşerek, sömürgecilerin bürokratik kurumlarında hizmetçilikle hayatını sürdürüyor. Bu imkânı bulamayanlar ise Çukurova'ya, hatta daha batıya göç ederek mevsimlik işler peşinde koşmaktadırlar. Yerinden yurdundan koptuğu halde, iş bulamayan binlerce proleter, oradan oraya koşarak hamallık, işportacılık gibi çeşitli geçici işlerle günlük hayatlarını sürdürmektedirler.

Oldukça geniş ve verimli olan bu toprakların, yüzyıllarca elde tutulması ve binlerce köylü ailesini bu topraklar üzerinde karın tokluğuna çalıştırılması basit bir iş değildir. Halkların sosyalizmi inşa ettiği çağımızda, binlerce yoksul aile üzerine zorbalığın her çeşidini uygulayarak, ilkel ve azami sömürüyü gerçekleştirme, bir plan ve program işidir. Sömürgeciler ve onların uşakları, en ilkelinden en modernine kadar pek çok örgütlenme biçimleri geliştirerek ve bunları iç içe geçirerek bu ağır yükün altından kalkmaktadırlar.

Sömürgecilerin ve uşaklarının işine yarayan aşiret örgütlenmesi, faydalanılan en ilkel örgütlenme biçimidir. Binlerce yıl önce insanlığın ilk örgütlenme şekli olarak ortaya çıkan aşiretler, aslında çoktandır egemen sınıfların birer sömürü aracı olmuşlardır. Aşiret adı altında bir araya getirilen insanlar, başkalarının topraklarını gasp etmede, yağma ve talanlarda kullanılmaktadırlar. Bazen toprak talebiyle ağaya başkaldıran köylülerde yine çoğu zaman aşirete mensup, yoksul ailelerce dağıtılır, katledilir. Bugün hala bu geri yapı bağnazca korunuyor ve halkı birbirine kırdırmada önemli bir araç gözüyle bakılıyor.

Türk sömürgeciliğinin ülkemizdeki ve bu yöredeki örgütlenmesi, şüphesiz çok daha sıkıdır. Bir yandan kendi uşakları olan ağalar, kompradorlar ve tefecilerin işlerini düzenlemek ve onları denetlemek; diğer yandan binlerce işsiz, yoksul köylüyü kontrol etmek ve onlar üzerinde baskı uygulamak, elbette çok yönlü ve sıkı bir örgütlenmeyi lüzumlu kılar. Buna uygun olarak, askeri denetimin sağlanmasıyla beraber çeşitli bürokratik kurumlar bu yörede de açıldı. Hizmet sektörü olarak açılan bu kurumlar, gerçekten sömürüyü, talanı gerçekleştiren, sömürgecilere uşaklık eden ağaların, kompradorların hizmetine koşulan örgütlerdir. Vurgun aracı olan bu kurumların yaşamaları için emirlerine taburlarca asker, yüzlerce polis verilmiştir. Bu kolluk kuvvetlerinin dışında yoğun bir muhbir ve ajan şebekesi

geliştirilerek, bu vurgun kurumlarına yönelen en ufak tehlike, çok önceden ortaya çıkarılıp üzerine gidilmektedir. Ayrıca, devletin imkânları seferber edilerek ırkçı-şoven ideoloji alabildiğine yaygınlaştırılmak isteniyor. Bu çabalar sonucu yine devlet tarafından finanse edilen faşist örgütler oluşturulmaktadır. Oluşturulan tüm bu kurum ve örgütler, baştan beri vurguladığımız gibi, iki şeyi amaçlıyor: Birincisi talan ve sömürüyü uzun vadeli kılmak ve azamileştirmek; ikincisi, bu vurgun ve zorbalık düzenine karşı gelişen muhalefeti dağıtmak, yok etmek. Bu nedenle adı geçen örgüt ve kurumların hemen hemen tamamı birer cinayet şebekesi gibi çalışmaktadırlar.

Sömürgecilerin oluşturduğu kurum ve örgütler, yerli gericilerin dayandığı aşiret ve kabile yapılarıyla iyi ilişkiler geliştirerek onlardan destek almaktadır. Toplumumuz içinde mevcut olan aşiret ve benzeri geri yapılar da ağa ve beylerin çıkarlarına hizmet ettiği oranda, sömürgecilerin kolluk kuvvetlerinden destek almakta veya himaye edilmektedirler. Görüldüğü gibi en ilkelinden en modern olanına kadar, çeşitli gerici örgütler bir araya gelerek ülkemiz değerlerinin talanını sağlıyor, halkımıza baskı uyguluyor.

Son dönemlerde Urfa yöresinde, yurtsever devrimci hareketin gelişmesi, sömürgecileri daha da hareketlendirdi. Önce iktidarın sadık köpeklerinden Musa Eren vali olarak atandı. Faşist vali, mevcut örgütlenme düzeyini yetersiz ve dağınık buldu. Sırasıyla toprak ağaları, burjuva parti yöneticileri ve yöredeki askeri şefleri üst üste toplayarak çeşitli sorunları tartıştı. Halk güçlerini dağıtıcı, kitleleri yanıltıcı provokatör bildiriler hazırlayıp polise dağıttırdı, Kontrgerilla, MİT ve muhbir ağı yeniden ele alındı, güçlendirildi. Kısaca devrimci hareketin bastırılması veya geriletilmesi için ne gerekli ise yapıldı.

Fakat değil Türkiye'nin, dünyanın imkânları harekete geçirilse dahi sonuna kadar bu işin önüne geçemezler. Yoğun talan ve sömürü altında ezilerek göçe zorlanan binlerce proleterin yapacağı tek şey vardır: Zorbalara karşı direnmek. Topraklarından kovulan, bu da yetmiyormuş gibi aç sefil oradan oraya göç edenlerden başka ne beklenir? Urfa yöresinde öteden beri kırsal alanda bir kaynaşma, topraksızlığa karşı yer yer direnişler olmaya başladı. Bu durumu iyi sezen sömürgeciler, yıllardır "Herkes Toprak Dağıtılacak" olan

"Toprak Reformu Yasası" ile kitleler arasında doğan bu muhalefeti dağıtmaya, pek çok yoksul ve topraksız aileyi avutmaya çalıştılar. Fakat yalanları ortaya çıktı, halk sömürgecilerin kötü niyetini kavradı. Reformun, işe yaramayan bir iki parça toprakla pek çok aileyi avutmayı; öte yandan ağalara yeni imkânlar planlamayı esas aldığı, kısaca bu işin ağalarla danışıklı olarak yapıldığı açıkça ortaya çıktı.

Bu yöredeki sömürü ve talanı en iyi fark eden gençlik, yoğun bir mücadele içindedir. Yurtsever devrimci ideolojiden oldukça etkilenen yöre gençliği, ağalara karşı mücadelenin sömürgecilere karşı mücadele ile düşünülmesi gerektiğini kavradı. Bu kadar verimli ve geniş topraklar dururken Çukurova'ya veya daha da batıya gidip iş-gücünü yok pahasına elden çıkarmakla rahata kavuşamayacağını bu yöre gençliği kavramıştır. Hatta gerçek kurtuluşun ve refahın ül-kemizin **bağımsızlığından** geçtiğini, bunun için ülkedeki tüm devrimci güçlerin birleşmesi gerektiğini pek çok genç savunmakta ve bu uğurda mücadele etmektedir.

Bugün Urfa'nın şurasından burasından sömürgecilere ve uşakları ağalara karşı mücadele edilmektedir. Çoğu devrimcilerin öncülüğünde ve inisiyatiflerinde gelişen ve siyasi karaktere bürünen bu hareketleri bir kaç örnekle açıklamaya çalışalım.

HİLVAN'DA SÖMÜRGEÇİLERE VE UŞAKLARI AĞALARA KARŞI MÜCADELE

Hilvan'da bir yanda ağaların sömürüsü ve uyguladıkları vahşet, diğer yanda kararlı bir devrimci mücadele yan yana bulunmaktadır. Bunun için kıyasıya bir mücadele sürüp gitmektedir. Ağalar, sömürgecilerin jandarması ve polisi ile beraber yol kesip köy yağmıyorlar, suçsuz insanları katlediyorlar. Buna karşılık yoksul köylüler, yurtseverler, devrimciler, sömürgecilerin ve uşakların zorbalıklarına göğüs geriyorlar.

Urfa yöresinin en karakteristik yeri Hilvan'dır. Toprak üzerindeki tahakkümün en fazla ve en acımasız olduğu bir yerdir. Daha fazla toprak gasp etmek için öteden beri bir çatışma vardır. Özellikle tarımda modern araç gereçlerin kullanılmasıyla beraber çok daha fazla kâr etmek amacıyla, ağalar tahakküm alanını geliştirmek istediler. Önce az-çok toprağı olan köylülere baskı uygulayarak onları toprakları üzerinde çalışamaz hale getirdiler. Neticede baskıya dayanamayan pek çok aile, araziyi ağaya bırakarak göç etmek zorunda kaldı. Toprak savaşını bununla da bitmiyor. Ayrıca ağalar birbirine karşıda mücadele ederek biri diğerinin etkinliğini kırmak istiyor. Etkisiz hale gelen taraf, baskılara dayanamıyor ve icabında

bölgeyi terk ediyor. Burada amaç açıktır, kâr getiren topraklara daha fazla sahip olmak. Görüldüğü gibi, bu işin kanunla, tapuyla pek alakası yoktur. Bu etkinlik kurmanın, fazla mülk sahibi olmanın ve sömürüyü azamileştirmenin temel aracı zorbalıktır. Hangi ağa daha fazla adam öldürür; hangisi daha fazla köy yağmalayıp talan yaparsa; kimin fazla "mahkûmu" varsa, sömürgecilerin en büyük dostu odur. Hilvan hâkimiyeti de ondadır.

"Süleymanlar" lakabıyla bilinen bir aşiretin ileri gelenleri, Hilvan'da daha fazla toprağa sahip olmak için en iğrenç ve en vahşi yöntemler kullandılar. Köy basarak yağmaladılar, ürünlerini talan ettiler. Yoksul insanları silah zoruyla toplayarak kendi arazilerinde ve iş yerlerinde ücretsiz ve kötü şartlar altında çalıştırdılar. Köylülerin ekili arazilerine kendi biçerdöverlerini koyarak mahsullerine zorla el koydular. Bu vahşete karşı çıkan veya az çok muhalefet eden yoksul köylüleri, göz kırpmadan kurşuna dizdiler. Bu zorbalık "Süleymanlar"ın ileri gelenlerine kırdaki etkinlik sağladı ve sömürgecilerle iyi ilişkiler kurarak kazada da etkili olmaya başladılar. Burada da şiddet ve zorbalıklarını sürdürdüler; neticede bu aşiretin başını çekenler, zulmetme ve talanı gerçekleştirmede sömürgecilerden tam not aldılar. Böylece sömürgecilerin kolluk kuvvetlerini de yanlarına alarak kendileri dışındaki ağa ve kompradorları tasfiye ettiler.

Ne var ki kazada gelişen muhalefet, pek kırdakine benzemiyordu. Yoksul halk kesiminin zorbalara karşı mücadelesi burada daha kararlı ve bilinçli bir şekilde geliyordu. Bir-iki gözdağı ile veya bir takım zorba davranışlarla bu muhalefet dağıtılamadı, dağıtılamazdı. Dolayısıyla sömürgecilerin uşakları burada istediklerini yapamadılar. Sömürgecilere ve uşaklarına karşı gelişen kararlı muhalefet, devrimcilerin tutarlı mücadeleleri sonucu oluştu. Devrimciler, hiçbir zaman şu veya bu ağayı kayırmadılar, kayırmazlar da. Ağaların kendi aralarındaki çıkar çatışmalarına alet olmadılar. Tersine, halka baskı uygulayan, sömürü ve talanı amaç edinen tüm ağalara ve güç aldıkları sömürgecilere karşı mücadeleyi esas aldılar. Aylarca, haftalarca ağaların zorbalığını ve sömürgeciliği teşhir ettiler. Satılmış insanları, hainleri tecrit etmek için çaba harcadılar. Sömürgecilerin ve uşaklarının kurşunlarına hedef olacaklarını bile bile onlara karşı mücadelede halkı birleştirmeye gayret ettiler.

Hilvan'da gelişen yurtsever devrimci muhalefet, sömürgecileri oldukça tedirgin etti. "Süleymanlar" aşireti ileri gelenlerinin vahşetine, acımasız sömürü ve talanına güvenen Türk sömürgecileri, kendi kolluk kuvvetlerini de onların emrine vererek gelişen yurtsever devrimci hareketi bastırmaya çalıştılar. Ayrıca sömürgecilerin ajanları, bu aşiret çevresi içinde yoğun bir ırkçı-şoven propaganda geliştirerek, kullanılabilecek insan sayısını artırmaya çalıştılar. Jandarma ve polisin desteğinde oluşturulan silahlı çeteler, zaman zaman kahve basarak, sokakta küfürler savurarak halka ve devrimcilere hakaret ettiler. Tüm çabalarına rağmen devrimcileri kendi istedikleri provokasyon ortamına çekemeyince, açıktan açığa saldırmaya başladılar. Düşmanın niyeti açıktı: Bazı kararlı devrimcileri yok etmek, bir kısmını da etkisiz hale getirmek ve sonuç olarak Hilvan'da mutlak bir hâkimiyet oluşturmak. Bu amaçla 19 Mayıs'ta silahlı çeteler, polis ve jandarmanın desteğinde bir grup devrimciye saldırdılar. Saldırı sırasında otomatik silahlar kullanıldı. Bir katliamın amaçlandığı belliydi. Devrimciler, mevcut imkânlarını kullanarak saldırganları püskürtmeye çalıştılar. Ancak kurşunlara hedef olan yiğit devrimci **Halil Çavgun** ağır yaralandı. Olay yerine gelen polis, ağır yaralı olduğu halde *"Yaşasın Bağımsızlık", "Yaşasın Kürdistan", "Kahrolsun sömürgeciler ve uşakları"* şeklinde devrimci sloganlar bağırarak Halil'e "Sen daha ölmedin mi?" diyerek son kurşunu sıktı.

Operasyon, sömürgecilerin teşvikiyle "Süleymanlar" aşiretinin satılık ileri gelenleri tarafından düzenlenmişti. Ancak hedefine ulaştı sayılmaz. Halil gibi yiğit bir devrimci kaybedilmişti ama çok şey kazanılmıştı. Bir defa olay sırasında saldırganların pek çoğu yara alarak canlarını zor kurtardılar. Diğer yandan, satılık çetelerin kırdı ve kaza da zorbalığa dayanan hâkimiyeti alt üst oldu. Köylüler ve yöredeki tüm emekçiler, artık Hilvan'da gelişen devrimci muhalefetin en gerici güçleri dahi yıkacak güçte ve kararlı olduğunu anladılar. Yalnız Hilvan'ın değil, çevre kaza ve köylerinin güvenini de kazanan devrimciler, saldırganların tehdit ve küfürlerine aldırmaz etmeden kararlı ve tutarlı mücadelelerini sürdürdüler. Sömürgeciler ve uşakları, halkın devrimcileri desteklemesini bir türlü hazmedemediler. Silahlı çeteler yine gelişi güzel yol kesme, hakaret etmeye başladılar. Ama bu defa saldırganların hiçbir davranışı af edilmedi. Yerinde ve

zamanında zorbarların üzerine gidildi. Silahlı eteler defalarca kovuldu. Sömrügecilerin uşakları, yörede gülünç hale geldiler.

Sömrügeciliğe, feodal toprak ağalarına ve zorbalığın her çeşidine karşı gelişen Hilvan Direnişisi daha şimdiden yöre halkının, tüm ezilenlerin, horlananların desteğini ve güvenini kazanmıştır. Aslında ülkemizin her bölgesinde, her köşesinde artık dayanılmaz bir hal alan talan ve zulüm rejimine karşı yurtsever devrimci muhalefet gelişmektedir. Hilvan örneği bunun en dinamik, en canlı ve en olgunlaşmış olanıdır. Yalnız Hilvan'da değil, tüm ülkemizde, her türlü gericiliği ve zorbalığı ortadan kaldırmak için verilecek devrimci mücadeleye **Hilvan Direnişisi** çok şey öğretmiştir. Ve öğretmeye devam edecektir. ...

CEYLANPINAR İŞÇİ DİRENİŞİ

Bir süre önce, Ceylanpınar üretme çiftliğinde patlak veren işçi direnişi, sömürgecileri bütün güçleriyle harekete geçirdi. Tanklar, toplar, komando taburları bölgeyi kuşattı. Burjuva basını fırtınalar kopardı. Ahlar-vahlar, tehditler birbirini kovaladı. Bahsi edilen çiftlikte, Harran Ovası'nın devamı üzerinde kurulmuş olup bu verimli topraklar üzerinde genellikle buğday üretimi yapılmaktadır. Daha önceleri, çiftliğin kurulduğu toprak üzerinde, pek çok köy bulunuyor ve göçebe aşiretlerin sürüleri otliyordu. Yakın yıllarda, güya ziraat ve hayvancılık alanlarında yöre halkına örnek olması amacıyla kuruldu bu çiftlik. Ancak niyetleri baştan belliydi. Sömürgeciler, Harran Ovası'nın toprakları üzerinde yoğun bir sömürüye ve yağmaya girişmek amacıyla böyle bir uygulamaya gitmişlerdi. Nitekim kısa sürede öğretici olması için kurulan çiftlik sınırlarını genişletti. Birçok köy boşaltıldı. Göçebe aşiretler ve sürüleri kovuldu. Kısa sürede binlerce işçi çalıştıran ve Harran Ovası'nın mahsulünü bünyesinde toplayıp metropole aktaran büyük bir kurum haline geldi bu çiftlik.

Yalnız, verimli topraklardan yararlanmakla bitmiyor çiftliğin görevleri: Bu bölgede gittikçe yoğunlaşan proleterlerin ucuz işgüçleri de bu çiftlikte değerlendirilmektedir. Beş bin civarında işçi günümüz

şartlarında 1700-2000 TL gibi çok cüzi bir ücretle çalıştırılmaktadır. Buna rağmen ağaların, aşiret reislerinin baskı ve tehditlerine dayanmayarak yerini yurdunu terk eden yoksul Kürdistan köylüleri için burası bir umut kapısıdır. Ülkemiz proleterleri bin bir rüşvet ve zorlukla burada işe girmekte ve işgüçlerini yok pahasına elden çıkarmaktadırlar.

Çiftliğin vurgunu bununla da bitmiyor. Çiftlik yöresinde bulunan köylerde yoğun bir baskı ve sömürü düzeni kurulmuştur. Bir defa ürünleri ucuz bir ücretle ellerinden alınmaktadır. Ayrıca köylülerin meraları işlenemez hale getirilmektedir. Çiftlik bekçileri, sık sık bu meralar üzerinde otlayan sürüleri yağmalıyor, köylüleri haraca bağlıyorlar. Çoğu zaman da sürüler rehin alınıyor ve çiftlik adına hayvan başına ceza kesiliyor. Görüldüğü gibi çiftlik bu yörede çok yönlü ve talanı gerçekleştiren bir kurumdur.

Çiftlikteki bu acımasız vurgunun farkına varan ve iş güçlerini yok pahasına elden çıkaran işçiler arasında bir takım sesler yükselmeye başladı. Devrimcilerin yoğun propagandaları sonucu işçiler sık sık toplanarak sorunlarını tartıştılar. Bu toplantılarda sömürgecilerin yağmacı, sömürücü yüzleri teşhir edildi. İşçiler bunun farkında idiler. Fakat henüz kendi aralarında birliğin yeterince sağlanamaması, diğer yandan sendikaların kendilerine sahip çıkmaması, harekete geçmelerini engelliyordu. Yurtsever işçilerin ve devrimcilerin yoğun propaganda faaliyetleri sonunda, önemli ölçüde birlik sağlandı. Bir işçi komitesi tespit edildi ve bir hafta süren grev başladı. Önce sürücü ve çobanların işi bırakması ile başlayan grev, çiftliğin bütün işçilerinin katılmasıyla büyüdü.

Grevin ilk günlerinde, çiftlik yöneticileri satılmış, uşak sendikacılara güvenerek grevin kırılabilceğini umuyorlardı. Çünkü Ceylanpınar'da işçileri temsil eden DİSK'e bağlı sendika yöneticileri sürekli işçilere çağrıda bulunarak grevin kanunsuz olduğunu ve kendilerine bağlı işçilerin katılmamasını açıklıyorlardı. Fakat uşak sendikacıların tüm engelleme çabaları sonuç veremeyince, sömürgeciler telaşa kapıldılar. Kararlı yürüyen grev karşısında canavar kesildiler. Yüzlerce tank ve binlerce jandarma, pek çok helikopter Ceylanpınar'ı havadan ve yerden ablukaya aldılar. Faşist Urfa valisi olay yerine gelerek işçileri defalarca tehdit etti. Direnişe faal olarak katılan işçiler ve

onlarca devrimci hakkında tutuklama kararı alındı. Birçok işçi ve devrimci gözaltına alındı. Bütün bu baskılara rağmen grev devam etti. Sömürgeciler işin kötüye gittiğini, zararın milyonları bulduğunu anlayınca daha da tedirgin oldular. İşe, bakanlar ve generaller karıştı. Neticede işçilerin talepleri kabul edildi.

Sömürgecilerin tüm baskı ve tehditlerine rağmen amacına ulaşan Ceylanpınar işçi direnişi şunları öğretti:

Adı ister DİSK olsun ister Türk-İş olsun, sömürgecilerin uşakları rolünde olan sendikalar, ülkemiz proletaryasını temsil edemezler. Sömürgecilerin suç ortağı olan bu sarı sendikaların tasfiye edilmesi gerektiği açıkça anlaşıldı.

Sendikaların sahip çıkmama kararına rağmen, işçilerin sonuna kadar direnerek amaçlarına ulaşmaları, onların gücünü ortaya koydu. İşçiler isteklerini zorla kabul ettirmesini bildiler. Ayrıca ülkemiz proletaryasının bir parçası olan Ceylanpınar işçilerinin, sömürgeci talan ve acımasız sömürünün farkına vardıkları ortaya çıktı.

Ülkemizde ve özellikle bu yörede devrimci mücadele geliştikçe işçilerin kendi ulusal ve sınıfsal hakları uğruna mücadeleleri de yükselmektedir. Devrimcilerin işçilerle tam bir dayanışma içine girerek patronların ve uşak sendikaların tasfiye edilmesi, yurtsever işçilerin gerçek bir sendikal mücadelenin çıkırını açması gerektiği anlaşıldı.

URFA'DA SÖMÜRGEÇİLİĞE VE FAŞİST BESLEMELERE KARŞI MÜCADELE

Bölgede genel olarak devrimci mücadele yükselirken, Urfa merkezinde de yurtsever devrimciler, sömürgeçiliğe ve uşakları faşist beslemelere karşı yoğun bir mücadele içindedirler. Urfa, çevredeki şehir merkezlerinden, kazalarından biraz farklılık arz ediyor. Çeşitli dinci-faşist ideolojiler daha fazla yaygınlaştırıldığından yörede dikkati çeken bir merkez halindedir. Şehir yapısı irdelenirse şu sonuçlara varılabilir:

Urfa, tarihi epey eski olan bir kenttir. Tarihin çeşitli dönemlerinde ticaret veya zanaatçılık amacıyla çeşitli halklara mensup aileler, kabileler gelip yerleşmişlerdir. Zamanla kaynaşmış olsalar dahi, bugün hala homojen olmayan bir yapı mevcuttur. Diğer taraftan zanaatçılığın ve ticaretin yaygın olması, toplumun bu işlerle ilgilenen kesimini neme lazımcı, bireyci bir anlayış içine itmiştir. Bir yandan homojen bir yapı olmadığından çeşitli çevreler arasında var olan çelişki, diğer yandan yaygın olan küçük burjuva anlayışı, dinci ve faşist ideolojilerin gelişmesi için zemin yaratmaktadır.

Eski bir yerleşim yeri olduğundan çevreyi kontrol etmek ve yönetmek için tarih boyunca sömürgeçiler burayı bir üs olarak kullanmışlardır. Şimdi yine geniş bir bölgeyi denetleyen merkez duru-

mundadır. Bu nedenle Urfa'da karşı-devrimci düşüncelerin yaygınlaştırılması için çaba harcanıyor.

En önemlisi, baştan beri izah ettiğimiz gibi bölge sömürü ve talan için oldukça uygun bir yerdir. Geniş ve verimli olan bu topraklar üzerinde yurtsever devrimci mücadelenin gelişmesi, kısa zamanda talan ve sömürüyü imkânsız kılacağı ve ağaların kompradorların huzurunu kaçıracığı için, sömürgeciler oldukça titiz davranmaktadırlar. Devrimci mücadelenin gelişmesine karşı aşırı bir tahammülsüzlük göstermektedirler. Bu nedenle pek çok imkân seferber edilerek dinci ve faşist ideolojiler yaygınlaştırılmış, sonuç olarak bazı küçük-burjuva çevrelerin ve gençliğin bir kesimi karşı-devrimci saflara çekilebilmiştir.

Özellikle toprak reformu yüzünden yüzlerce faşist militan şehre yerleştirildi. Bundan sonra yoğun bir faşist terör estirildi. Devrimciler ve yurtseverler zorunlu olmadıkça şehir de gezemez oldular. Faşistlerin bu en güçlü dönemlerinde dahi devrimciler, çeşitli mücadele yöntemlerini kullanarak faşist terörü kırmaya çalıştılar. Çok az imkânla faşistlere öldürücü darbeler indirildi. Faşistlerin saldırıları cevapsız kalmadı. Bu nedenle en güçlü dönemlerinde dahi faşistler rahat bir nefes alamadılar. Buna rağmen şehirde faşistlerin etkinliği devam etti. Eğitim Enstitüsünün açılması ile birlikte, devrimciler burada yoğunlaştı. Giderek öteden beri devam eden yurtsever devrimci hareketi gittikçe etkinliğini artırdı. Faşistler üst üste yenilgiye uğradılar. Eğitim Enstitüsündeki faşist işgal, okulun açıldığı ilk gün kırıldı. Tüm okullarda faşistlere büyük darbeler indirildi. Bunun üzerine faşist Urfa valisi, tüm polis teşkilatını faşistlerin emrine vererek onları tekrar şehirde hâkim kılmaya çalıştı. Bu amaçla okula giden, sokakta dolaşan devrimcilere saldırılar düzenlendi. Kitle halinde yürüyen öğrenciler üzerine bomba atıldı. Polis devrimcileri gruplar halinde karakola çekerek işkence etti. Tüm bu çabalarına rağmen, faşistler istedikleri gibi hareket edemediler. Ve okula hiçbir zaman giremediler. İstedikleri sonuca varamayan polis ve faşistlerin saldırıları devam etti. (1978) Haziran başında bir faşistin ölümü bahane edilerek polis ekipleri çemberinde gösteriler yapıldı. Bu sırada geliş güzel dernekler ve kahveler ateşe tutuldu. Yolda ge-

çenlerin kimlikleri kontrol edildi. Eğitim Enstitüsü öğrencileri **İsmail Caymaz** ve **Mehmet Gülhan** adlı devrimci öğrenciler, bilinçli bir şekilde kurşuna dizildiler. Ayrıca aynı gün çok sayıda iş yeri yağma edildi.

Urfa'da olaylar bu yağma hareketi ile de bitmedi. Sömürgecilerin istedikleri ortam doğmuş değildi. Çünkü devrimciler kararlı bir şekilde direnmeye devam ediyordu. Polis ve faşistler daha planlı ve profesyonel işler yapmaya, cinayetler işlemeye başladılar. **Hasari Akgöz** adlı bir Eğitim Enstitüsü öğrencisi evinde vurularak öldürüldü. Katil önce evin kapısını çalar, kapı açılır açılmaz silahını ateşler ve Hasari Akgöz'ü öldürür. Ne gelişi güzel yapılan saldırılar ne de profesyonel cinayetler gerici, faşist beslemeleri hiçbir zaman amaçlarına ulaştırmadı. Halkla ilişkilerini geliştiren devrimciler, faşist saldırıları sürekli püskürtüyor, ırkçı-şoven propagandayı boşa çıkartıyor. Bu nedenle gelişen devrimci mücadelenin durdurulması mümkün değildir. Urfa'da yurtsever devrimci hareketin önündeki bir engel de sosyal-şoven ve küçük-burjuva reformist akımların hedef şaşırtıcı ve teslimiyetçi tavrıdır. Faşistlere karşı bir mücadele vermedikleri gibi, bir ton dedikodu ve havadan sudan temelsiz eleştirileri geliştirerek bir yandan halkla ilişkilerin sağlanması engellemekte, diğer yandan gençliğe ve halka yanlış hedefler göstererek devrimci mücadeleye katılmalarını engellemektedirler. Sözü edilen akımlar, faşistlerin etkin oldukları dönemlerde yoğun baskılara dayanamadıkları için genellikle şehri terk ettiler. Ancak fedakâr bir devrimci mücadele geliştirilip faşistler geriletilince bu akımlar yeniden görünmeye başladılar. Her biri şurada burada derneklerini kurarak kümelenmeye başladılar. Fakat gönüllerince gezip tozamadılar. Ve kendi sahte devrimci anlayışlarını sunma fırsatı bulamadılar. Çünkü daha önce aktardığımız gibi sürekli ve dış dış bir mücadele vardır. Gerçekten değil propaganda yürütmek, devrimcilerle beraber olmak dahi mücadele etmeyi gerektiriyor. Bu nedenle bazı olaylar sırasında kapağı Urfa dışında bulan bu sahte devrimci gruplar, halkımızın düşmanlarıyla adeta ağız birliği yaparak devrimcilere ve devrimci mücadeleye saldırıyorlar. Ne yaptığını ve kime hizmet ettiğini pek bilmeyen CHP kuyrukçularını, özellikle Urfa halkı çok iyi tanımıştır.

Urfa için anlattıklarımızdan şu sonuç çıkıyor: Sömürgeciler sömürü ve talan için oldukça elverişli olan bu bölgeyi, özellikle Urfa merkezinde konumlarını kontrol etmek istiyorlar. Bunun için ırkçı- şoven ve dinci ideolojilerle halkı uyutmaya çalışıyorlar. Diğer yandan silahlı çeteler oluşturarak polis ve kontrgerillanın desteğinde devrimcilerin ve halkın üzerine saldırıyorlar. Böylelikle sömürgecilik kendini kamufle etmektedir. Bu zor şartlara rağmen devrimciler, sömürgeciliğı ve ağaların zulmünü teşhir etmeye, faşist çeteleri dağıtmaya devam edeceklerdir. Bu arada sosyal-şoven ve küçük-burjuva reformist akımlar da tasfiye edilerek halkımızın ve yurtsever gençliğin eylem birliğı sağlanacaktır.

SONUÇ

Urfa yöresinde gelişen yurtsever devrimci hareketin ve karşıtlığının sorunlarını göz önüne getirdiğimizde şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır.

Talan ve sömürünün ömrünü uzatmak ve bunları azami kılmak için sömürgeciler her yolu deneyeceklerdir. Hilvan örneğinde görüldüğü gibi, günümüzde sömürgecilerin ve uşaklarının bir sömürü aracı olan aşiret güçleri, herhangi bir dönemde silahlandırılarak devrimci mücadeleye karşı kullanılmaktadır. Aşiret güçleri ve egemen sınıfların sömürü aracı olan diğer çeşitli gerici kurum ve örgütler, devrimci mücadele için her zaman birer tehdit unsurudurlar. Bu gibi örgüt ve geri yapılar, devrimci mücadeleye karşı kullanılmakla kalmaz, halkın birliğinin engellemesinde de önemli faktördürler. Sömürgeciler bu geri yapı ve örgütleri kullanarak amaçlarına ulaşamazlarsa, bizzat kendi kolluk kuvvetleri ve ordusuyla harekete geçerek imha ve yıldırma hareketlerine girişirler. Tabi ki bu, en son başvurulacak çaredir. Nitekim Ceylanpınar direnişinde sömürgeciler kendilerine uşaklık eden yerli gericilerin girişimleri ve sarı sendikalar vasıtasıyla işi hal etmek istediler. Bu mümkün olmayınca kendi kolluk kuvvetleri ve orduları derhal duruma müdahale etmek zorunda kaldılar.

Sömürgecilerin imha etme ve yıldırma politikalarının pek olumlu sonuç vermediği açıktır. Talan ve sömürü dayanılmaz bir hal alınca,

adeta kendiliğinden kitle hareketlerinin gelişip yükseldiği somut olarak ortadır. Özellikle Urfa yöresinde geniş ve verimli araziler içinde topraksız kalarak perişan olan binlerce köylü ailesi, oradan oraya mevsimlik işler peşinde koşmakta, çoğu zaman ağanın baskısı altında kahrolmaktadır. Bu şartlarda yaşanmayacağını anlayan yöre halkı, kurtuluş çareleri aramaktadır. Sömürgeciliğe, kompradorlara ve ağalara karşı oluşan bu muhalefete doğru bir çizgi ve kararlı bir devrimci hareket öncülük ettiği takdirde, dünyanın orduları üzerine gelse dahi devrimci yurtsever mücadelenin yükseleceği muhakkaktır. İşte bu noktada sosyal-şoven akımlar ve küçük-burjuva reformistleri ile çatışma doğmaktadır. Bu sahte devrimci akımlar, sürekli kuyrukçuluğu, pasifizmi, şablonculuğu geliştirerek hedef şaşırtıyorlar. **"Kendi gücüne güven"** ilkesini ayaklar altına alarak ülkemizin ve halkımızın kurtuluşunu mucizelere veya burjuva partilerinin insafına bırakıyorlar. Bu sahte devrimci akımlar kitle içinde tecrit edilmedikçe, doğru bir öncülük ve kararlı bir mücadele sergilenemez. Halkımızın birliği, gençliğin dinamik bir mücadele içine çekilmesi sağlanamaz.

Genel olarak dünyada emperyalizm ve her çeşitten sömürgecilik gün geçtikçe dünya halklarının kararlı mücadeleleri sonucu yıpranmakta ve yok olmaya doğru gitmektedir. Çağımızın en iğrenç ve vahşi egemenlik yöntemi olan klâsik sömürgecilik, tamamen tasfiye olmak üzeredir. Bu egemenlik biçiminin son halkaları da can çekişmektedir. Ülkemizin bir parçası üzerinde bu egemenlik türünü uygulamakta olan Türk sömürgecileri panik içindedir. Talan ve sömürünün ömrünü uzatmak için gerek içerde gerekse dışarıda çeşitli dolaplar çevirmektedirler. Ama nafile. Dünya halklarının lanetlediği egemenlik türü olan, bu uygarlık ve insanlık düşmanı klâsik sömürgeciliği halkımız kabul edemez. Bu iğrenç egemenliğin ömrünü uzatmak dahi söz konusu olamaz.

- Kahrolsun Sömürgecilik ve Emperyalizm!
- Kahrolsun Halkımıza Zulmeden Yerli Gericilik!
- Yaşasın Bağımsızlık ve Proleter Enternasyonalizmi!
- Yaşasın Mücadelemiz!

KÜRDİSTAN DEVRİMCİLERİ

Bu yazı Mazlum Doğan ile birlikte hazırladıkları ortak savunma için M. Hayri Durmuş'un hazırladığı taslak bölümdür

Nasıl Bir Dünyada Yaşıyoruz? Hazırlık Taslağı

1- Nasıl Bir Dünya Yaşıyoruz?

a) Kapitalizm çöküşe gidiyor

- 1- Emperyalizm dağılıyor. (Emperyalizme nasıl varıldı?)
- 2- Savaşlar emperyalizmi gerilettili.
- 3- Sömürgelelerde direnişler, emperyalizmi çökertiyor.
- 4- Ekim ihtilali emperyalizm için en büyük tehdit.
- 5- Sömürgecilik hızla tasfiye edildi.
- 6- Emperyalizm taktik değıştiriiyor: Yeni sömürgecilik.
- 7- Klâsik sömürgecilik kapanmış değil.
- 8- Komünizmin uluslararası sorunları.

2- Nasıl Bir Bölgede Yaşıyoruz?

- 1- Ortadoğu çok eskiden beri uygarlık merkeziydi.
- 2- Batı ve Doğu kavimleri bölge üzerinde sık sık savaşlar yaptılar.
- 3- Avrupa'ya nazaran geri (uygarlıklar) toplumlar yaşadığından feodal imparatorluklar uzun sürdü. 19. yüzyıla kadar Osmanlı ve İran hegemonyası.

- 4- Lozan Antlaşması ve Kürdistan üzerinde dört gerici, ırkçı yö netimin tahakkümü.

b) Ülkemiz Üzerinde Direnmeler

- 1- Köleci ve feodal imparatorluklara karşı,
- 2- Emperyalizm ve son dört sömürgeci yöntemle karşı feodal direnmeler,
- 3- Kürt milliyetçiliğinin direnmelerde rolü.

c) Bugünkü Kürdistan

- 1- Ülkemiz tel örgü ve mayın tarlaları ile bölünmüş olup bu parçalanmışlık devam ediyor.
- 2- Kuzey Batı Kürdistan'da ekonomi Türk ekonomisine tabi kılınmıştır. Kaynaklar Türk ekonomisi hizmetinde.
- 3-Ülke asgari bir işgal altında olup sömürgecilerin valileri tarafından yönetilmektedir.
- 4- Kültür ve dil üzerinde yoğun bir asimilasyon vardır.
- 5- Bu iğrenç düzenin devam etmesi için halklar arasındaki çelişkiler (aşiret-mezhep...) derinleşti.
- 6- Halk yarınından umutsuz ve kişiliksiz (...iğrenç).

4- Kurtuluş Bağımsız Demokratik Birleşik (...)

a) Emperyalist-kapitalist sistem içinde kalmak, köleciliğe...

- 1- Kapitalizm öncesi boyunduruk biçimlerinde ülkemiz ve insanları sadece kan döktü, alet oldu, sömürüldü.
- 2- Emperyalizm daha başından beri ülkemizi parçalayıp sömürü planladı. Ortadoğu'daki devletlerle anlaştı.
- 3- Bugün Ortadoğu'da gerici rejimleri destekleyen emperyalizm, hala kapitalist dahi olsa bir bağımsız bir Kürdistan'dan yana değildir.
- 4- Gelişen anti sömürgeci, devrimci hareketleri boğmak için sömürgeciler en iğrenç hareketlere başvuruyorlar.
- 5- Ortadoğu'nun nazik durumundan ve yurtsever hareketler gelişir korkusuyla emperyalizm sürekli Kürt kompradorlarını ve feodalleri kontrol etti, besledi!

6- Bağımlılık koşullarında biteriz!

**b) Bağımsız ve demokratik bir Kürdistan için mücadele,
gerçek kurtuluş yoludur**

- 1- Sömürgeciliğin her çeşidine, bağımlılığın her çeşidine hayır!
Yabancı boyunduruğa karşı savaş.
- 2- Komprador kapitalizme ve feodalizme karşı mücadelede,
ülkedeki gerici ilişkileri tasfiye görevi vardır.
- 3- Emperyalist, kapitalist sistemin değil sosyalist ülkelerin, dünya
proletaryasının, ulusal kurtuluş hareketlerinin desteğini
kazanalım.
- 4- Boyunduruğun her çeşidini, sömürünün her çeşidini yıkalım
Bağımsız Demokratik Birleşmiş Kürdistan'da.

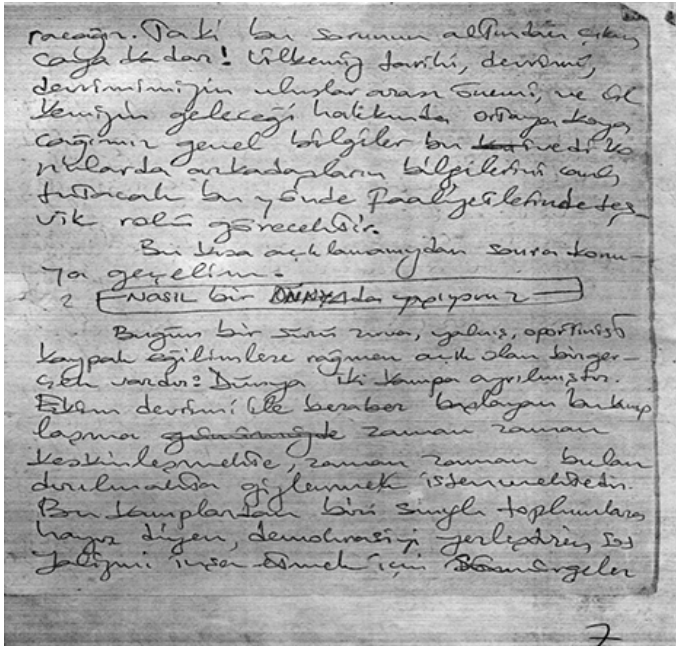
KÜRDİSTAN'IN TEMEL MESELESİ

1- Bağımsız Demokratik Bir Ülke İçin Mücadele

Bir ülkenin kaderini tayin eden bu mesele hakkında çok şey yazılmaktadır, yazılacaktır da. Ülkenin tarihini, devrim meselesini, dünya ile ilişkisini vs sorunların üstesinden gelme gibi konuları içeren geniş bir konudur bu. Süreç içinde çözümlenecek olan bir stratejinin açıklanmasıdır. Uğruna uzun yıllar mücadele verilecek olan strateji hakkında çok şey yazılacak, çizilecektir.

Okuyucu arkadaşlar bilirler ki ülke tarihi, devrimi, uluslararası konun ayrı ayrı incelenmesi gereken meselelerdir. Zaten en detaylı bir şekilde ülkemiz tarihinden, devrimine uluslararası ilişkilerine kadar Serxwebûn sayılarında uzun uzadıya detaylıca yer verilmiştir. Ancak mücadelemize şu veya bu derecede katılmış (yabancı olmayan) arkadaşlar, bu konular hakkında genel olarak bilgi sahibidirler. Biz bu sayıda arkadaşların pek çok defa duydukları, okudukları, uğruna mücadele verdikleri konuların bir dokümanını yapacağız. Sistemli ve öz olarak aktaracağımız bilgiler umarım arkadaşların bilgilerini netleştirecek, olaylara bakış açılarını genişletecek (yeteneklerini geliştirecek) ve tam bir görüş birliği ve bu konulara eğilmede yöntem birliği yaratacaktır.

Ayrıca arkadaşlar bilirler ki faaliyetlerimizin büyük çoğunluğunu Kürdistan'ı tanıma, ülkemizdeki çağ dışı ilişkileri talan ve baskı sistemlerini teşhir etmeye yöneliyoruz. Pratik olarak ortaya koyduğumuz bu haklı davranış, elbette teorik organlarımıza da yansıyacaktır. Bu nedenle pratik davranışlarımızda olduğu gibi yayın organlarımızda da temel meselemizi sık sık işleyecek, onu dallandırıp budaklandıracağız. Ta ki bu sorunun altından çıkıncaya kadar! Ülkemiz tarihi, devrimi, devrimimizin uluslararası önemi ve ülkemizin geleceği hakkında ortaya koyacağımız genel bilgiler, bu ivedi konularda arkadaşların bilgilerini canlı tutacak, bu yönde faaliyetlerinde teşvik rolü görecektir. Bu kısa açıklamamızdan sonra konuya geçelim.

2- Nasıl Bir Dünyada Yaşıyoruz

Dünya ve bölge durumlarını belirlemeden, ülkemiz geleceği üzerinde tezler geliştiremez, mücadelede başarıya ulaşamayız. Ül-

kemizin konumu bile başlı başına bir özellik arz ediyor ve ilk bakışta bir bölge sorunu olduğunu ortaya koyuyor. Diğer yandan ülkemizin sömürgeleştirilmesi, boyunduruk altında tutulmasında çıkarı olan güçler, bütün dünyada bir kamp oluşturmakta; kurtuluşundan (nihai) yana (gerçek kurtuluş) tavır takınanlar ise bir kamp oluşturmuşlardır. O halde genel olarak bu kamplaşma içinde dostumuzu ve düşmanımızı, sahtekarları, oportünistleri, kurnazları bilerek hareket etmemiz gerekmektedir.

18. yüzyıldan itibaren feodaliteyi tasfiye edip ulusal devletler kuran kapitalizm, kısa zaman içinde kendi pazarıyla yetinemez oldu. Gerek hammadde sıkıntısı, gerekse birikmiş metallerin sürülmesi kesinlikle dışa açılmayı, yani saldırganlığı gerektiriyordu. Batının büyük kapitalist devletlerince başlatılan bu saldırganlık, emperyalizm aşamasına gelindiğinde dünyayı bir avuç batı ulusu arasında bölüş-türüyordu. *“Feodalizme karşı verdiği savaşımın ulusların kurtarıcısı olan kapitalizm şimdi emperyalizm oldu ve uluslar için en büyük ezici güç haline geldi.”* (Lenin)

Evet 19. yüzyıl sonlarında kapitalizm artık canavarlaşmıştır. Dünyanın hemen her yerine dal budak salmış uluslararası tekeller dünyayı paylaşmışlardır.

Ne var ki tekeller arası rekabet (emperyalistler arasında savaş) durmak bilmez. Her emperyalist ülke, geleceğin hesaplarını yaparak kendi hammadde alanını ve tüketim alanını sermaye yatırımları için alabildiğine genişletme çabasına girdi. Fakat dünyada zapt edilecek yer kalmadığına göre dünya yeniden paylaşılacaktı. En güçlü olan, en verimli ve en çok alana sahip olacaktı. Bu ise emperyalistler arası savaş gerektiriyordu. Nitekim daha 20. yüzyılın başlarında bütün dünyayı içine alan bir savaş koptu (Savaşın özü sermaye ihracında yatar). (Metropol de değerlendirilmesine imkân olmayan sermaye için yeni ülkeler, alanlar gerekiyordu.)

1914'te başlayan I. Dünya Savaşı istisnasız dünyanın tüm ülkelerini içine aldı. Modern silahlarla donatılan ordular, deniz filoları yanında; ezilen, sömürgeleştirilen ülke halkları, hatta aşiretler bile silahlandırılıp savaşta dövüştürüldü.

Kaustky ve yandaşlarının (II. Enternasyonal) ihanetine (dönekliğine) rağmen, Marksistler bu savaştan kazançlı çıktılar. Kaustky'nin

sosyal şoven (emperyalizmi hoş gösterme, savaşı haklı gösterme) siyasetine rağmen, Çarlık Rusya’da (bu günkü Sovyetler Birliği) Bolşevikler boş durmadılar. Sosyal şovenizmle ve haksız savaşlarla en amansız mücadeleyi veren Bolşevik Parti, haksız savaşı iç savaşa dönüştürmesini bildi ve dünya savaşına katılıp galip çıkmak üzere olan Çarlık yönetimini devirdi. Böylece “*Dünya emperyalist cephesi yarıldı ve dünyanın en büyük kapitalist ülkelerinden birinde sosyalist proletaryanın iktidarı sağlandı.*” Bu, Ekim Devrimi’nin yeni bir dönemi, emperyalizmin ülkelerinde proleter devrimleri dönemi başlattı demektir.

...Bir dünya savaşını geride bırakan emperyalizm, sadece Çarlık Rusyasını kaybetmekle kalmadı. Ekim Devrimi’nin desteğinde dünyanın ezilen, sömürgeleştirilen halkları da emperyalizme baş kaldırdı. Silahlandırılan halklar, aşiretler, şimdi yabancı boyunduruğa hayır diyordu. Bunun ilk örneği, sömürgeleştirilmek istenen Anadolu toprağı üzerinde görüldü. Yabancı güçlere karşı açılan savaştan sonra TC kuruldu. Bu, karakteri ne olursa olsun emperyalizme karşı sömürgeci devrimler çağını açtı. Burada yanan alev, artık sönmedi ve dünyanın her alanına yayılarak kısa zamanda sömürgeciliğin tasfiyesini sağladı.

Savaştan galip ayrılan emperyalist ülkeler şüphesiz dünya üzerinde söz sahibi olmaya başladılar. Durumlarını düzelttiler. Yenik çıkanlar da mevcut imkânlarını kullanarak yeniden dünyaya meydan okumaya hazırlandılar. Çok az imkânlara sahip olan yenik ülkeler burjuvazisi, imkânlarını genişletmek için öncelikle iç muhalefeti bastırmak zorunda idi. Nitekim İtalya ve Almanya’da faşist diktatörlükler oluşturuldu. Bu diktatörlüklerin oluşması ile beraber özellikle askeri alanda hızla gelişen emperyalist ülkeler, dünyaya meydan okudular. Evet, yeni bir paylaşım savaşı gerekiyordu. Nihayet emperyalistler arası savaş patlak verdi.

Bu savaşta emperyalistlerin (diğer savaşa oranla) iki önemli sorunları vardı. Birincisi; bir sosyalist ülkeler topluluğı vardı. Bununla da mücadele edilmesi ve mümkün olduğu kadar bunun ortadan kaldırılması gerekiyordu. Diğerisi ise I. Dünya Savaşı’ndan sonra (Ekim Devrimi) ile başlayan ve genişleyerek yükselen ulusal kurtuluş hareketleri. Emperyalizm I. Dünya Savaşı’nda silahlandırıp

saflarında savaştırdığı ezilen halkların aşiret güçlerini bu defa karşısında görüyordu. Dünyaya meydan okuyan emperyalistler, bu muhalefeti de bastırmak zorunda idiler.

Bu şartlarda emperyalistler arasında başlayan savaş yine dünyanın birçok yerine yayıldı. Dünyaya meydan okuyan Hitler faşizmi daha savaş başlarında Sovyetler Birliğine saldırdı. Dünya devrimci hareketlerinin üssü durumunda olan Sovyetleri ortadan kaldırmak için Hitler, Sovyet sınırına çok güç yığdı. Ancak diğer emperyalist ülkelerle geçici ittifaka giden Kızıl Ordu, Almanları eşi görülmemiş derecede başarı sağlayarak püskürttü. Azgınca saldıran faşizmi kendi ülkesinde kovduğu gibi, kendi kalesinde de çökertti. Genel olarak faşizm yenildi. Kızıl Ordu ülkesini başarılı bir şekilde korudu. Böylece dünyayı büyük bir felaketten kurtardı.

Böylece büyük umutlarla yola çıkan faşistler emellerine ulaşamadıkları gibi yerle bir oldular. Savaş öncesi düşledikleri Sovyetleri ortadan kaldırma siyaseti tutmadı. Sovyetler zaferle sonuçlandırdılar. Ayrıca ezilen, sömürgeleştirilen ülke halkları da kendi ülkelerindeki anti-emperyalist mücadeleleri soğutmadan sürdürdüler ve II. Dünya Savaşı sonlarında Çin Hindinde, Çin’de başarılı mücadeleler verildi. Emperyalistler geriletildi. İşbirlikçileri feodal kompradorlar yenildi. Demokratik Halk İktidarları kuruldu.

1950’lere gelindiğinde emperyalizmi savaşlar kurtaramıyordu. Her girdiği savaşta bir taraf galip gelse dahi, sitem olarak çok şey kaybediyordu. Ekim Devrimi ile başlayan sınıf mücadeleleri ve ulusal kurtuluş hareketleri durmuyordu. Her girdiği savaşta pazar kazanmak bir yana elindeki alanları yitiriyordu emperyalizm. Bir yandan Sovyetler Birliğinin varlığı, diğer yandan gelişen, geliştikçe tüm dünyaya yayılan ulusal kurtuluş ve demokrasi mücadeleleri karşısında biçare kalan emperyalizm, taktik değiştirmek zorunda kaldı. Artık ülkeleri klâsik olarak sömürgeleştirmekten vazgeçmesi gerekiyordu. Bu bir bakıma karlı da oluyordu. Ama en önemlisi, **dünya halkları artık köhnemiş olan açık işgal yöntemini tanımıyorlardı.** Emperyalizm artık sermayesini yatırabileceği koşuluyla çeşitli ülkelerde yerel yönetimleri tanımaya ve yerel egemen sınıflarla işbirliği yapma yoluna girdi. İşte sermaye ihracında ifadesini bulan bu bağımlılık biçimi **yeni sömürgecilik** oluyordu. Yeni sömürgecilik

elbette sömürünün iyi bir biçimi değildir. Ancak önemli olan emperyalizmin gerilediği, dünya halklarını köleleştiremediğidir artık. Bu nedenle iyi (ileri) bir biçim olmamakla beraber yani sömürgecilik, emperyalist çağdaş sömürgecilik anlayışı haline geldiğinde, klâsik sömürgecilik dünya üzerinde tasfiye ediliyordu.

Bugün klâsik sömürgecilik dünya üzerinden tamamen kalkmış mıdır? Sorusuna biz, “Sistem olarak evet ancak tamamen değil” cevabını veriyoruz. Çünkü emperyalizm bu sistemi (yöntemi) terk etti ama emperyalizme bağlı geri ekonomik yapıda olan ülkeler hala bu yöntemi kullanmaktadırlar. Emperyalizm sermayesine muhtaç olan gerici rejimler, hala açık işgal ve baskıya dayanan halkların köleleştirilmesi demek olan bu sömürgecilik yöntemlerinden vazgeçmiş değiller. İşte emperyalizme bağlı yeni sömürgelerde **Demokratik Halk Devrimleri** yükselirken, hala köle bir yaşam içinde olan klâsik sömürge halkları, gerici rejimlere karşı ulusal kurtuluş ve demokrasi mücadeleleri vermeye devam ediyor. Bugün bunun pek çok örneği dünya üzerinde mevcuttur.

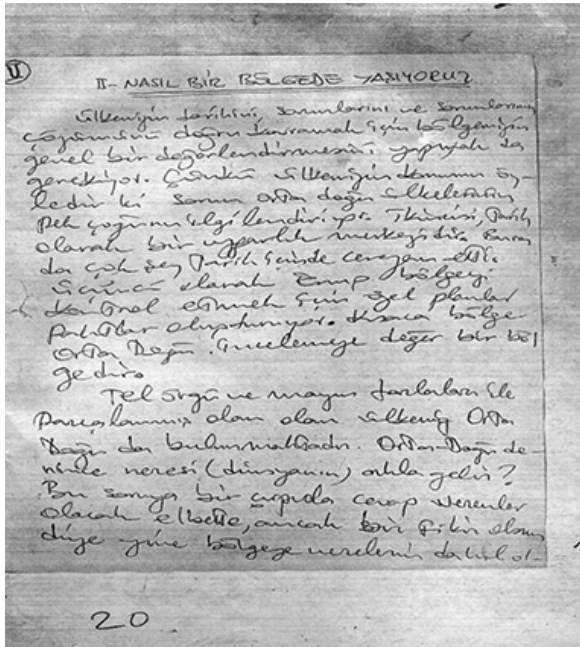
Çağımız hakkında yaptığımız bu değerlendirmeler ışığında sonuç olarak ne söylenebilir.

Bugün bir sürü zırva, yanlış, oportünist, kaypak eğilimlere rağmen açık olan bir gerçek vardır: Dünya iki kampa ayrılmıştır. Ekim Devrimi ile beraber başlayan bu kamplaşma, zaman zaman keskinleşmekte, zaman zaman bulandırılmakta, gizlenmek istenmektedir. Bu kamplarda biri sınıflı toplumlara hayır diyen, demokrasiyi yerleştiren, sosyalizmi inşa etmek için sömürgelerden sosyalist ülkelere kadar mücadele eden sosyalist güçlerin oluşturduğu sosyalizm kampıdır. Diğer kamp ise, can çekişen kapitalizm-emperyalizmin ömrünü uzatmak, böylelikle sınıflı toplumunu yaşatma mücadelesini veren emperyalistler, (çağdışı güçler, feodaller, faşistler) emperyalizmin çeşitli yörelerde (dünyada) yanlış durumunda olan egemen sınıfların oluşturduğu emperyalizm kampıdır (sömürücüler kampı).

‘Anti-emperyalistlik’, ‘bloksuzluk’, ‘millilik’ maskesi altında kendi çıkarını gizleyenler, ne kadar uğraşırlarsa uğraşsınlar yukarıda ortaya koyduğumuz gerçeği bozamazlar. Başvurulan yöntemler gerçekle ilişkisi olmayan ütöpik davranışlardır ki çoğunun maskesi kısa sürede düşmekte ve ‘takke düştü kel göründü’ misali açığa çıkmaktadırlar. ...

Dünyayı üçe-dörde bölenler, ikisini-üçünü birleştirip birbirine karşı çarpıştıranlar bilmelidirler ki, hayal dünyasında hayalet kovalıyorlar. Diğer yanıyla ve en önemlisi, insan gerçeklerini görmek istemeyenler, çıkarları için kendilerini maskeleyen emperyalistlerin uzantılarını, gericileri, ırkçıları gizlemek için çaba harcıyor, onları koruyorlar.

En sonda; **ulusal kurtuluş hareketleri gelişiyor**, sosyalist inşalar güçleniyor, emperyalizm çökmeye devam ediyor. Bu yasayı kimse bozamaz!

II Nasıl Bir Bölgede Yaşıyoruz

Ülkemizin tarihini sorunlarını ve sorunlarının çözümünü doğru kavramak için bölgemizin genel bir değerlendirmesini yapmak da gerekiyor. Çünkü ülkemizin konumu öyledir ki sorun Ortadoğu ülkelerinin pek çoğunu ilgilendiriyor. İkincisi, tarih olarak bir

uygarlık merkezidir. Burada çok şey tarih içinde cereyan etti. Üçüncü olarak emperyalizm bölgeyi kontrol etmek için özel planlar, paktlar oluşturuyor. Kısaca bölge, Ortadoğu incelenmeye değer bir bölgedir.

Tel örgü ve mayın tarlaları ile parçalanmış olan ülkemiz Ortadoğu'da bulunmaktadır. Ortadoğu denince (dünyanın) neresi diye akla gelir? Bu soruya bir çırpıda cevap verenler olacak elbette, ancak bir fikir olsun diye yine bölgeye nerelerin dahil olduğunu vurgulayalım. Ortadoğu denince genellikle Filistin, İsrail, Ürdün, Suriye, Irak, Kürdistan, Türkiye, İran ve Mısır, Eritre-Sudan akla geliyor. Bölgenin böyle parça parça akla gelmesi olağandır. Çünkü sayılan tüm parçalar, aslında bir bölgeyi teşkil etmelerine rağmen, bölgenin 'kaynayan' ayrı ayrı merkezleridir.

Somali-Mısır-Sudan-Etiyopya'da Eritre halkının mücadelesi; Filistin, Ürdün, İsrail, Suriye'de Filistin mücadelesi ve İsrail gericiliği; Irak-İran-Türkiye'de Kürdistan sorunu ve gerici rejimlere karşı bölge halklarının mücadelesi; Dhofar-Umman-Yemen'de Dhofar ve Umman'ın bağımsızlık mücadeleleri birer merkez haline getiriliyor. Demek ki genel olarak Türkiye, Irak, İran, Suriye, Dhofar, Umman S. Arabistan, Mısır, Etiyopya, İsrail, Lübnan, Yemen ve irili ufaklı Arap şeyhlikleri bölgeyi teşkil etmektedirler. Aslında Ortadoğu bölgesi daha da büyütülebilir. Fakat genel olarak bölgenin konumunu ortaya koyduk.

... Bu günkü haliyle sınırlarını (kapsamını) belirlediğimiz Ortadoğu bölgesi, bugün olduğu kadar uygarlığın ilk dönemlerinde de cazibeli bir bölge idi. Milattan binlerce yıl önce Mezopotamya'da, Mısır'da uygarlıkların yaşadığını ve buralardan dünyaya uygarlık götürüldüğünü biliyoruz. Bu bölgelerde yaşayan toplumların bıraktıkları eserler, günümüze kadar şaheserler olarak gelmişlerdir. Özellikle Mezopotamya uygarlığın beşiği durumunda idi. Mısır'da Anadolu'da, İran'da kurulan köleci imparatorluklar Mezopotamya'daki uygarlık üzerinde geliştiriyor, ondan esinleniyorlar.

... Bölgenin bu verimli ve uygarlık alanında olabildiğine gelişmişlik durumu, o dönemlerde ve sonraları kurulan köleci imparatorlukların istilada hedefi durumuna geldi. Dışarıdan bölgede oluşturulan yerleşim merkezlerine saldırıldı, defalarca şehirler el değiştirdi.

Buralarda pek çok imparatorluk belli dönemlerde söz sahibi oldu. Kısa ömürlü de olsa denetim kurdu Medler. Sonraları Avrupa’da Yunanistan’da kurulan imparatorluklar bile bu bölgede yerleşmek için oldukça çaba harcadılar. Buralara çokça seferler yapıldı. Roma, Bizans imparatorlukları, Haçlı Seferleri, İskenderler hep bu bölge için seferler düzenlediler.

... Ticaretin (bölgeler arası) başlayıp gelişmesi ile beraber bölgenin önemi daha da arttı. Hindistan ve Çin’i Avrupa’ya bağlayan İpek Yolu, Ortadoğu’dan (Mezopotamya) geçiyordu. Böyle olunca bölgenin önemi daha da arttı. Özellikle feodal dönemde (yoğunlaşan ticaret) dolayısıyla bölge üzerinde yeniden savaşlar kızıştı. Özellikle Osmanlı İmparatorluğu, İpek Yolunu sonuna kadar denetiminde bulundurdu. Bunun için defalarca savaşlara girişti, denilebilir ki kuvvetlerinin önemli bir kesimini buna seferber ediyordu. Bu, Osmanlı İmparatorluğu’nun elinde önemli bir kozdu. Bunun yüzünden Afrika’nın güneyinden Hindistan’a sefer yapılmaya kadar Osmanlılar, Avrupa’ya karşı üstünlüklerini korudular. Ancak deniz yolunun keşfi ile beraber elbette ipek yolu önemini yitirmeye başladı.

Ortadoğu batı ve doğu kavimleri arasında verimli arazileri, ileri uygarlık düzeyi ve İpek Yolu için çok defa savaşlara sahne oldu. Defalarca istilalara, yağmalara maruz kaldı. Dışarıdan yapılan bu vahşi saldırılar yüzünden, gerek Mezopotamya’da gerekse genel olarak Ortadoğu’da istikrarlı, uzun yıllar yaşayan bir toplum göstermek mümkün değildir. Yöre halklarının oluşturduğu değerler, sürekli gasp edilmiş veya tahrip edilmiş, gelişmeleri barbarca kösteklenmiştir. Bunun için uygarlığın merkezi olan bu bölge, dünyanın diğer yörelerine uzun zaman öncülük edemedi. Teknik alanda keşif ve icatlar da gelişmedi. Dünyadaki değerler, burada biriktirilemedi. Dolayısıyla Avrupa’da kapitalizme geçildiğinde, Ortadoğu’da feodal despotluklar hala hâkimiyetini⁽³⁾ sürdürüyorlardı.

Ortadoğu’da kapitalizmin gelişmeyişinin diğer önemli bir nedeni ise, bölgede güçlü feodal devletlerin olmayışındı. Avrupa’da küçük

---

⁽³⁾ *[Altı çözümlü olan kelime, yazının orijinalinde okunmadığı için sonradan tarafımızca eklendi.]*

derebeylikler, kendi kendine uzun zaman yetinemeyen⁽⁴⁾ yerine doğuda pek çok ülkenin gelirlerine el koyan imparatorluklar vardı. Osmanlı ve İran imparatorlukları tüm Ortadoğu'yu ...**[okunmadı]** ilerlemeye de pek ihtiyaç duyulmuyor. Bu iki önemli nedenden ötürü batıda burjuva uluslar oluştuğunda Ortadoğu, katı feodal üretim ilişkileri içinde imparatorlukların denetiminde yaşamaktadır. 19. yüzyıla kadar feodal imparatorlukların tahakkümü tartışması sürüp gider. 19. yüzyılda batı kapitalizmi artık kabına sığmaz hale gelince doğuya doğru kaymaya başladı. Bu tarihten itibaren kapitalist ülkeler, Osmanlı feodal İmparatorluğunu sardılar. Bir yandan devleti ekonomik olarak bağımlı hale getirirlerken (tüketim pazarı oldu Osmanlı İmparatorluğu), diğer yandan imparatorluk içinde çeşitli halklar, milliyetler harekete geçirildi. (Osmanlı devletine karşı) Balkanlarda, Mısır'da doğuda Ermenistan'da Osmanlı devletine karşı muhalefet gelişmeye başladı.

Böylece kapitalizmin doğuya kayması ile beraber Ortadoğu'da da tesirini gösterdi. Bir yandan Osmanlı İmparatorluğunu ekonomik olarak bağımlı kılarken, öte yandan girdiği yörede milli hareketlerin gelişmesine ve Osmanlı saltanatının parçalanmasına neden oldu.

...Ortadoğu, kölecî imparatorluklar için bir hazine idi. Feodal imparatorluklar için İpek Yolu, bir geçim kaynağı idi. Kapitalistler için ise, petrol bölgesi olacaktı. Daha kapitalizmin ilk seferlerinde bölgede yoğun petrol kaynaklarının mevcut olduğu kavranmıştı. Nitekim emperyalistler, daha sonraları petrol için santim santim bölgeyi paylaşacaklardı.

Osmanlı İmparatorluğu, birçok halkı silahsız savunmasız kapitalizm ile karşı karşıya bıraktı. Emperyalistler bir yandan imparatorluğu yarı sömürge haline getirirlerken, diğer taraftan bölge halkları ile temaslarda bulundular. İngilizler Mısır, Irak vb, Fransızlar Suriye ve Kürdistan'a yerleşmeye çalıştılar. Önceleri geri kalmış bölge halklarını koruma, onları uluslar arası arenada temsil etme gibi uyduruk misyonlarla genel olarak Ortadoğu'ya yerleştiler. İlk dönemlerde Arap ülkesini çeşitli parçalara ayırıp bazı yerel güçleri

---

⁽⁴⁾ *[Altı çözümlü olan kelime, yazının orijinalinde okunmadığı için sonradan tarafımızca konunun akışına göre eklendi.]*

de arkalarına alarak yerel yönetimler kurdular. Fakat sonraları sömürü derinleştikçe ve bölgenin önemi arttıkça (Petrol, Süveyş Kanalı vb) bu parçalanmışlık gittikçe derinleşti. Emperyalizm daha iyi yerleşmeye (kendi askeri güçleri ile) başladı. Tüm yerel muhalefetleri kanla bastırdılar.

20. yüzyıl başlarında gerek emperyalizme karşı gerekse Osmanlı İmparatorluğuna karşı Arap aleminde tepkiler gelişti. Ancak güçlü bir milli burjuvazinin, ticaret burjuvazisinin olmayışı, kararlı bir mücadelenin ortaya çıkmasını engelledi. Yarı doğudan, yarı batıdan esinlenme gerici bir milliyetçilik, önce Arap direnme hareketlerine egemen oldu. Ancak emperyalizme bazen karşı tavırlar ortaya koymasın rağmen bu ideoloji genellikle uzlaşmacılığı getiriyordu. Nihayet bir zaman çatışmalar geçtikten sonra gerek İngilizler gerekse Fransızlar, kendilerine bağlı krallıklar atayarak bölgeyi askeri işgal altında tutmaktan vazgeçtiler. Kısaca gerici Arap milliyetçiliği, emperyalizm ile anlaştı. Bundan sonra parçalanmış Arap ülkesi üzerinde irili ufaklı onlarca krallık görüyoruz. Emperyalistler, tüm Osmanlı İmparatorluğunu sömürgeleştirme amacıyla idiler. İmparatorluğu ekonomik olarak kendilerine yarı bağımlı haline getirmişlerdi. Diğer taraftan emperyalizme bağlı Arap ülkelerini parçalayıp çeşitli vesilelerle kendilerine bağlamışlardı.

Bu tarihlerde Balkanlarda da Osmanlı İmparatorluğuna karşı bağımsızlık mücadeleleri verilmiş ve imparatorluk Anadolu'ya sıkıştırılmıştı. İmparatorluğun elinde kala kala Kürdistan'ın önemli bir kısmı duruyordu. Emperyalistler diğer sahalarda olduğu gibi Türkiye üzerinde hemen kendi denetimlerini kuramadılar. Bir devlet ve orduya sahip olan Osmanlı İmparatorluğu (gelişen yeni milliyetçi akım hâkim olduktan sonra) direnmeye başladı. Emperyalizm 1920'lere kadar bölgeyi tam işgal etmek için başta İstanbul olmak üzere Anadolu'ya asker yığdılar. Ancak yeniden örgütlenen M.K. hareketi gibi karşılarında güçlü bir direniş görünce taktik değiştirdiler. Uzun zaman savaşmaktan vazgeçtiler. Henüz yeni 1. Dünya Savaşı'ndan çıkmış olan emperyalizm, bölgede yeni büyük bir savaş yanlısı olamazdı. (Sovyetler de vardı) Uzun zaman direneceğine Lozan'da yeni TC ile de anlaşma yoluna gitti.

...

Mazlum Doğan'la birlikte hazırladıkları ortak savunma için Hayri Durmuş'un hazırladığı taslak bölümdür.

DEVRİMCİ AYDINLAR VE GENÇLİK

Günümüz Kürdistan'ında giderek etkinlik kazanan modern bir tabaka da aydınlar ve gençliktir. Son yıllarda hızla gelişen Türk egemenliğinin amaçları doğrultusunda eğitime çalışılan bu tabakanın ulusal ve sınıfsal bağları, kararsız ve iyice oturmamış bir yapı görünümündedir. Türk burjuvazisi bunları, kendi ulusal bütünlüğü içinde eritmek ve sınıf çıkarları doğrultusunda kullanmak için, yoğun bir asimilasyondan geçirmektedir. Türk ulusunun damgasını taşıyan ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal kurumlarda çalışmak, Türk dili ve kültürünün özümsemesini gerektirdiğinden, böyle bir yapıyı kişiliğinde somutlaştıramayanlar, ekonomik ve sosyal olarak da başarılı olamamaktadırlar. Türk burjuvazisinin bu politikasının kurbanı olan bir yığın genç ve aydın Kürt, çağdaşlaşmayı Türkleşmekten ayrı görememekte, böylece kendi ulusal kişiliklerini kazanamadıklarından hâkim ulusa uşak olmaktan kurtulamamaktadırlar. İki ulus arasında tampon durumda bulunan bu aydınlar ve gençliğin sınıfsal bağları da karmaşık bir yapıdaki genelde Türk hâkim sınıflarıyla sıkı ilişkiler içinde bulunan ve onlardan ancak uşaklık sıfatlarıyla ayırt edilen Kürt hâkim sınıflarının yapısı, onlardan kaynaklanan gençlik ve aydın kesim üzerinden de yansımaktadır. Hangi ulusa ait olduğunu göremeyenler, hangi ulusun hâkim sınıfları olduklarını kararlaştıramazlar. Aydın ve gençlik içinde uşaklığın en çok geliştiği kesim bunlardır.

Orta ve yoksul sınıflardan gelen gençlik ve aydın kesimi, durumunu biraz daha objektif olarak görebilmektedir. Ülke ve halk üzerindeki sömürgeci ve feodal komprador egemenliğinin kendi gelişmesi önünde de en büyük engel olduğunu bilmektedir. Hâkim ulus içinde “kurtuluş” yolunun giderek daraldığını, ülkesine ve halkına dönüş yapma zamanının çoktan gelip geçtiğini görüp buna göre davranışlarını değiştirmektedir. Bu davranış değişikliği, bu kesimde yurtseverliği geliştirmektedir.

Tarihin her döneminde halklara ve sınıflara bilinç dışardan götürülür. Üretimden kopuk bir “azınlık”, teori oluşturup halka veya sınıfa mal etmekle uğraşır. İster ilerici ister gerici sınıflar için olsun, bu gerçeklik her sınıf için geçerlidir. Bilinçli ve örgütlü bir “azınlık” oluşturamayan halklar veya sınıflar, ekonomik ve politik amaçlarını gerçekleştiremezler. Yüzyıllarca tam bir toplumsal durgunluk içinde bulunan sömürge halklarının, bilinçli ve örgütlü bir “azınlık” oluşturmadan emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı mücadele geliştirip başarıya ulaşamaz. Sömürge halklar için bilinçli ve örgütlü bir “azınlık”ın önderliğinde, yurtsever gençlik ve aydın hareketi geliştirmeden ulusal bağımsızlık hareketi de gelişemez.

Yabancı egemenlik altında sürekli ayakta tutulan aşiretçi-feodal toplum yapısı nedeniyle bilinçli ve yurtsever aydın-gençlik hareketinden yoksun bulunmak, bağımsızlık için yapılan direnme hareketlerimizin büyük bir eksikliğidir. Ancak son yıllarda toplumsal yapımızda modern bir aydın gençlik kesiminin şekillenmesi, bu eksikliği gidermiş; sömürgeciliğe karşı mücadelenin özellikle başlangıç aşamasında belirleyici bir rol oynaması gereken bilinçli “azınlık” faaliyeti ve bu “azınlığın” önderliğinde yurtsever aydın-gençlik hareketi başlatılmıştır. Bunda, çağını çoktan kapamış bulunan burjuva milliyetçiliği yerine Bilimsel Sosyalizm öğretisinin aydın-gençlik kesiminde büyük ilgi ve taraftar bulması, ülkenin bağımsızlığa ve demokrasiye kavuşmasının ancak Bilimsel Sosyalizmin rehberliği altında mümkün olacağına kesin inanç, rol oynamıştır.

Ülkemiz somutunda daha başlangıç aşamasında olan yurtsever aydın-gençlik hareketinin önünde kat etmesi gereken çok mesafe vardır. Yurtsever aydın-gençlik hareketi, gençlik saflarında hala yaygın olan şoven, sosyal-şoven, reformist, nemelazımcı, ulusal-

inkârcı görüş ve tavırları tasfiye ederek; kendi devrimci örgütünü geliştirip güçlendirmeden, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketinin kadro yetersizliğini göremez. Yurtsever aydın-gençlik hareketi, ulusal kurtuluş mücadelesi içindeki büyük önemini daha uzun süre koruyacaktır.

MAHKEME TUTANAKLARINDAN PKK DAVASI

Duruşma Hâkimi- Duruşma tehir edildiği belli gün ve saatte. Sıkıyönetim komutanlığı 2 Nolu Askeri Mahkemesi. Mahkeme Heyeti, İddia Makamı ve tutanakta bir değişiklik olmaksızın mahsus salonda toplandı. Oturum açıldı, yoklama yapıldı.

Siirt-Batman grubu tutuklu sanıklarının hepsinin getirildiği görüldü. Serbest olarak yerlerine alındılar. Tutuksuz sanıklardan hiçbirinin gelmediği görüldü.

Sanık vekillerinden: Avukat Nevzat Helvacı, Hüseyin Yıldırım, Hüseyin Avni Altay ve Süleyman Yeter'in de geldiği görülerek yerlerine alındılar.

Duruşma Hâkimi tarafından... Mehmet Hayri Durmuş çağrıldı:

MEHMET HAYRİ DURMUŞ SORGUSUNDA

Duruşma Hâkimi: PKK örgütünün Merkez Komitesinde görevli olduğunuz, aynı zamanda kurucu üye olarak bulunduğunuz, 6136 sayılı kanuna aykırı davrandığınız, adam öldürmeye azmettirdiğiniz iddia ediliyor.

Mehmet Hayri Durmuş: Ben Kürdistan'da bağımsızlık ve demokrasiye öncülük etmekte olan Partiya Karkerên Kurdîstan örgütünün bir üyesiyim. Başından beri bu hareketin faaliyetlerinde

bulundum, daha grup aşamasındayken çalışmalarına katıldım ve partileşme sürecinde yine fiilen çalışmalara katıldım, kuruluş toplantısında bulundum. Daha sonra Partinin Merkez Komitesine seçildim. Partinin Merkez Komitesi üyesiydim, doğrudur. Diğer iddiaların zaten ileride ifademi verirken tek tek üzerinde duracağım, izah edeceğim. “ ... Adam öldürmeye azmettirme” diye bir iddia var. Bunu şu anda hemen belirteyim, öyle özel bir karar vermişliğim yoktur. Özel olarak bir eylemi azmettirici bir konumum olmamıştır. Bu iddiayı şimdilik hemen reddedeyim. İfademe biraz sonra geçeceğim; şu anda iddianame üzerinde biraz durmak istiyorum. Diğer arkadaşlarım gibi ben iddianamede belirtilmiş olan bazı yanlış noktalara değineceğim. Bunlara değindikten sonra ifademe geçeceğim.

Duruşma Hâkimi: Şimdi, sizden daha önce Mazlum Doğan iddianame üzerinde durdu. O noktalara aynen katılıp katılmadığınızı; yani fazladan olmasın istiyoruz. Onların dışında., ...

Mehmet Hayrı Durmuş: Mümkün olduğu kadar toparlayacağım. Konumum gereği ben bazı diğer arkadaşlarımdan farklı bir takım açıklamalarda bulunmak durumundayım.

Duruşma Hâkimi: Peki.

Mehmet Hayrı Durmuş: Daha doğrusu arkadaşlarımdan söylediklerinin çoğuna katılıyorum. Burada yalnız Mazlum Doğan arkadaş değil, başka arkadaşlarım da açıklamalarda bulundular, onların tümünün açıklamalarına katılıyorum; fakat kendim özellikle o arkadaşların belirtemedikleri veya bilmedikleri çeşitli hususlarda, beni tatmin edici olmadığı için o konularda açıklama yapmak istiyorum. Onun için, ben de benzer hususlara temas edeceğim; fakat biraz değişik olacak.

Duruşma Hâkimi: Yalnız kısa kesin.

Mehmet Hayrı Durmuş: Tamam, mümkün olduğu kadar kısa keseceğim. Birinci olarak belirteceğim nokta; İddia makamının veya mahkemenizin bizatihi kendisine yönelik olacaktır. İddia makamı ve dolayısıyla mahkeme, Hareketimizi yargılarken veya değerlendirenken politik davranmaktadır, yani hukuki prensiplere bağlı kalmaktan ziyade, politik tavır takınmamaktadır. Niçin böyle davrandığını, bazı delillerle ortaya koymak istiyorum. Bir defa mahkeme

malum, bir özel mahkemedir. Bunu hepimiz biliyoruz. Özel mahkemelerin diğer mahkemelerden ayrılan bir yanı vardır ki, en temel farkı, özel mahkemeler kuruldukları dönemlerde mevcut yönetimin politikasını aynen uygularlar veya o politikayı yargı organlarında icra ederler.

Duruşma Hâkimi: Bu, senin kanaatin.

Mehmet Hayri Durmuş: Evet, elbette benim kanaattim, kendi düşüncelerimi izah ediyorum. O halde, devletin bize yönelik politikası nedir? Mahkeme bizi bu açıdan değerlendireceğine göre, devletin politikasına bakmak gerekir. Devlet, daha doğrusu mevcut yönetim, Hareketimiz hakkındaki düşüncelerini açıkça beyan etmektedir, gizlememektedir, imha ve dağıtma, yok etme biçiminde bir politika izlemektedir. Sıkıyönetim komutanlıklarının bildirilerinde bu açıktır. “Devletin bütünlüğüne yönelen hareketler yok edilecektir” biçiminde ifadeler kullanılmaktadır. Haliyle, devlet bu politikasını sonucaandırmak için çeşitli araçlara başvurmaktadır. Bu araçlardan bir tanesi de yargı organıdır, yani mahkemelerdir. Mahkemeler esas olarak cezaevlerinde tutuklu bulunan yüzlerce partili, militan ve taraftarını pasifize etmek için karar verme aşamasına gelmiş durumdadır. Bir defa şunu belirtmeden geçemeyeceğim, Bugün yargı önüne çıkarılmakta olan yüzlerce parti militanı, parti kadrosu ve taraftar her türlü savunma olanaklarından aslında mahrum bırakılmıştır. Adli müşavirliklere defalarca müracaatlarda bulunulduğu halde, bu konuda gerekli kolaylıklar gösterilmemiştir, kitaplar, kanunlar, yasalar talep edilmiştir, malzemeler, materyaller talep edilmiştir, bu konuda adli müşavirlik kolaylık göstermemiştir. Bunun dışında, sıkıyönetim komutanlıklarının emriyle avukatlarımız çalıştırılmamıştır, defalarca gözaltına alınmışlardır. Avukat Mahmut Bilgili, Hareketimizle hiçbir ilişkisi olmadığı halde birkaç defa gözaltına alındı, neticede çalışmadığı için davayı bırakıp, terk etmek zorunda kaldı. Şu anda nerede olduğunu bilmiyorum, davamızı terk etti. Daha sonra Avukat Şerafettin Kaya yine Hareketimizin kadrolarını ve taraftarlarının vekili olduğu için gözaltına alındı, bir müddet gözaltında kaldıktan sonra tutuklanmış olduğunu duydum. Daha sonra, bir müddet önceye kadar duruşmalarımıza katılan Erdinç Uzunoğlu adlı avukatın, yine hareketin kadrolarını ve taraftarlarının vekâletnamesini aldığı

davalara girdiği için gözaltına alındığını duydum ve birkaç haftadan beri haberim yoktur, kendisiyle görüşemekteyim. Bu şekilde bir defa Hareketimizin kadroları ve taraftarları savunmasız yargı organlarının önüne çıkmaktadır. Bu konuda herhangi bir imkâna sahip olmadan, herhangi bir hazırlık yapmadan yargı organlarının önüne çıkarılmaktadır. Ve yargı organı önüne çıkarıldıktan sonra da ağır cezalara çarptırılıp, pasifize edilmek istenmektedir. Şimdi mahkemenin politik davrandığını ortaya koydum ve birkaç örnekle bunu biraz daha açıkça ortaya koymak istiyorum. Hukuk alanında fazla bilgim yoktur, ama bildiğim bazı şeyler vardır. Bir defa iddia makamı kendi iddianamesini hazırlarken kişi hakkında çeşitli araştırmalarda bulunur, soruşturma ifadelerinden başka çeşitli incelemelerde bulunur.

Duruşma Hâkimi: Şimdi genel hususlara, savcının iddianamesini nasıl yazdığını, yazacağını sen öğretecek değilsin.

Mehmet Hayrı Durmuş: Tabii, bu hususta ben düşüncelerimi vurguluyorum.

Duruşma Hâkimi: Hayır, düşüncelerini vurgulamakta da yarar yoktur. Sorgulama yapıyoruz, daha sonra savunma safhasında bu hususa değinirsin. Yani, savcı iddianamesini şöyle yazar, mahkeme şöyle karar verir. Bu senin bir kere sorgunun, pozisyonunun dışında olan bir şey. Savcı nasıl yazarsa yazar, sana bir iddianame getirmiş.

Mehmet Hayrı Durmuş: Şunu belirteyim, ben kendi görüşlerimi söylüyorum.

Duruşma Hâkimi: Hayır, söyleyemezsin, nasıl söylersin? Savcı iddianamesini nasıl yazarsa yazar. Eline gelmiş bir iddianame, iddianame hakkında konuşabilirsin; ama şöyle yazar, böyle böyle yazar, nasıl yazarsa yazar.

Mehmet Hayrı Durmuş: Kısaca değinip geçeceğim. Şimdi dediğim gibi tamamen polis ifadelerine dayandırılmaktadır. Burada yüzlerce arkadaş ve taraftarımız çıkıp ifade verdi. Yüzlerce insanın ifadesi alındı, ben tanık oldum. Hepsi kendi ifadelerinde işkence altında alınan ifadelerinin iddianameye aynen yansıtıldığını iddia ettiler. Açıktır, polisin soruşturma döneminde almış olduğu ifadeler iddianameye aynen geçirilmiştir. Bir diğer husus daha var, burada önemli bir delil olarak ortaya koymak istiyorum. Hareketimiz bir çete olarak gösterilmiştir ve Türk Ceza Kanununda çete 168'inci

maddeyle esas olarak cezalandırılır biçimde bir ifade vardır. Fakat Hareketimizi sevk ve idare edenlerin durumu adeta bu şeyin dışında tutularak, idamla yargılanmaları, daha doğrusu, daha ağır cezalara çarptırılmaları gerektiği hususunda ifadeler vardır iddianamede. Hareketimizi sevk ve idare edenlerin 168'inci maddeden yargılanmaları gerekirken, herhangi bir madde gösterilmeksizin, daha doğrusu 450'ye-4,5 biçiminde şeyler konularak, hareketin sevk ve idare edicileri daha değişik cezalarla cezalandırılır biçiminde ifadeler vardır. Diğer bir husus, Hareketimiz ideolojik olarak ortaya çıkmıştır. Giderek politikleşmiştir. Belli bir programı, tüzüğü vardır, düşünceleri vardır, ülkeyi değerlendirişi, şuyu-buyu vardır. Bunlarla ilgili olarak mahkemenin elinde bir ton belge vardır, kitaplar vardır. Yani, bir geniş çapta ideolojik düşünceler aslında iddianameye yansıtılması gerekirken, bu hususta iddialar adeta çete şeyine uydurulmuştur. Yani, harekemizin ideolojisi ve programına açıkça iddianamede yer verilmiştir. Çok basit bir iki cümleyle adeta hareketin siyasi karakteri bir kenara bırakılarak, tamamen bir macera grubu gibi gösterilmek istenmiştir. İşte bu şeylerden ötürüdür diyorum, Hareketimizi mahkeme politik olarak değerlendirmemektedir; belirtmek istediğim birinci nokta budur. İkinci olarak üzerinde durmak istediğim husus, arkadaşlarım burada değindiler, ben de bir yönüyle biraz üzerinde durmak istiyorum. Çete iddiası vardır, Hareketimizin bir çete olduğu iddiası vardır. Bu iddia kesinlikle gülünçtür, bu iddiayı ben de reddediyorum. Merkez Komitesi üyesi olarak ben pek çok şeyi biliyorum; diğer arkadaşlarımdan farklı olarak, Hareketimizin gelişme sürecini ben iyi biliyorum. Hareketimiz, bir defa, bir milis gücü olarak ortaya çıkmamıştır. Şu veya bu dağın başında bir silahlı eşkıya grubu biçiminde türememiştir. Adam öldürüp de firar eden çeşitli silahlı unsurların bir araya gelip soyguncu, gangster çeteleri biçiminde ortaya çıkmamıştır, böyle bir türeme yoktur. Mahkeme heyeti de daha doğrusu iddia makamı da şunu çok iyi bilmektedir; elindeki belgelerden, verilmiş ifadelerden, itiraflardan açıktır, bilgisi vardır ve nitekim Hareketimiz önce ideolojik olarak ortaya çıkmıştır. 1970'lerden sonra -ki biraz sonra ben daha detaylı olarak bu hususlara değineceğim, izah edeceğim- Hareketimiz ideolojik olarak ortaya çıkmıştır. Marksizm-Leninizm kavranmıştır, ülke koşullarına

indirgenmiştir, Kürdistan toplumunun yapısı değerlendirilmiştir. Bu senelerde, daha doğrusu yıllarca tartışma konusu edilmiştir, bu hususta seminerler verilmiştir. Daha sonra bir dizi toplantılar vardır. Bu toplantılarda hareketin durumu, ülkenin durumu, devrim meseleleri tartışılmıştır ve bilahare, yani son senelerde aslında hareket giderek silahlı mücadele de vermek durumunda kalmıştır. Çeşitli şiddet olayları gelişmiştir ve Hareketimiz bir yandan kendi örgütlenmesini geliştirip yayarken, politikleşirken, örgütlenirken; öte yandan kendisini korumak için, kadrolarını korumak için, özellikle o aşamada çeşitli silahlı eylemlere de girişmiştir. O konuda da tedbirler alınmıştır ve hareketi inkâr etmiyoruz. Silahlı gruplar oluşmuştur; onu inkâr etmiyoruz. Silahlı gruplar oluşmuştur, eylemler konulmuştur; ama ön planda olan Hareketimizin ideolojik olarak gelişmesidir, Hareketimizin politik olarak gelişmesidir, örgütlenmesidir; esas olan budur. Yani diğer şeyler talidir. Çatışmalar, hareketin silahlı yanının gelişmesi, silahlı birimlerin oluşması ikinci planda kalmaktadır. Birinci planda olan hareketin ideolojik çalışmasıdır, örgütlenmesidir. Bilahare partileşmiştir. Hareketimiz partidir, “Partiya Karkerên Kurdîstan”dır adı. Apoculuk ve UKO’culuk suçlamaları yersizdir. Halk arasında konuşulsa bile bu konuda iddia makamının aslında iddianamede bu şekilde bizi isimlendirmesi, bunu ön plana çıkarması yine kasıtlıdır. Üçüncü değineceğim husus silahlı propaganda meselesidir. -arkadaşlarım değindi- ben de bir iki hususa değinmek istiyorum. Dün Mazlum arkadaşın da ifade ettiği gibi Hareketimiz devrimci zoru ilke olarak benimsemektedir. Bu ilke aslında Marksizm’e, Leninizm’e ters düşmez. Daha doğrusu şöyle ifade edeyim, Marksizm-Leninizm mutlaka her yerde ve her zaman şiddet uygulanır, her şey şiddetle halledilir biçiminde bir anlayış şekline sahip değildir, Marksizm-Leninizm’de böyle bir katı tutum yoktur. Mümkün olduğu kadar barışçı koşullara girilmesi ve bu tür yöntemlerin uygulanması tercih edilir; ama sosyal devrimlerin bizatihiliğine bakıldığında bu devrimlerin hemen hemen tümünde kan döküldüğü, kanlı çarpışmaların olduğu ve devrimlerin böyle gerçekleştiği; çekişmeli, çatışmalı mücadeleler sonunda gerçekleştiği de bir gerçektir. Gerek sınıfsal devrimlerin gerekse ulusal kurtuluş hareketlerinin uzun yıllar silahlı mücadelelerle sonuçlandığı, zafere ulaştığı bir gerçektir. Bu gerçeği

bilen bizler elbette Kürdistan’da bir ulusal kurtuluş hareketini örgütlerken silahlı mücadeleyi ve devrimci zoru reddedecek değiliz ve bunu reddedenleri şiddetle eleştiriyoruz; bunu açıkça belirtelim, silahlı mücadeleyi Kürdistan’da reddeden, bu tür bir mücadelenin gereksizliğine ve reformlarla başarıya gidilebileceğine inananları biz teslimiyetçilikle, pasifistlikle suçlamaktayız. Esas olarak reformlarla sonuca gidilemeyeceğini, bir ulusal kurtuluş hareketinin ancak güçlü bir örgütlenme, güçlü bir cepheleşme ve bilahare, uzun dönemde yürütülecek bir silahlı mücadele ile gerçekleşebileceğini, zafere ulaşılabilceğini belirtiyoruz; bu bizim bir ilkemizdir. Ama şu şeye katılmıyoruz, biz silahlı çatışmaya girerken ve o yönde eylemler geliştirirken propaganda olsun diye yapmadık. Silahlı propaganda ilkesinin aslında Marksizm-Leninizm’de detaylı olarak yeri yoktur. Bu çeşitli devrim grupları ve hareketleri tarafından ülkelerinin koşullarına uygun bir tarzda geliştirilmiş bir tezdur. Esas şudur, saldırı biçiminde şiddet olarak değerlendirilebilir. Hâlbuki Hareketimiz şimdiye kadar hedeflerine saldırı yöneltmiş değildir, yani propaganda olsun diye iddianamede iddia edildiği gibi halk heyecana kapılsın, hareketin etrafında yer alsın veya gençlik silahlanmaya alıhsın, bu şekilde ayaklanmanın zemini oluşsun, devlet taciz edilip halkın üzerine saldırtılsın biçimindeki anlayıştan hareket edilmemiştir. Yani eylemler veya silahlı olarak şimdiye kadar yürütülen mücadele, bu şeyler oluşsun diye değil-izah edeceğim-gereklikler olduğu için, gerek duyulduğu için başvurulmuştur. Hareketimiz daha ortaya çıktığı dönemden itibaren boy hedefi olmuştur. Şunu burada belirtmek istiyorum. Cumhuriyet dönemi boyunca da bunu açıkça görmekteyiz; ülkemizin kaderini derinden değiştirecek, temelinden değiştirecek çeşitli girişimler, çok kanlı bir şekilde bastırılmıştır veya bu tür bir gelişmeye müsaade edilmemiştir. İmha edilmesi için, yok edilmesi için her türlü çabaya başvurulmuştur. Bizim Hareketimize de esas olarak ülkenin kaderini temelden değiştirmeye aday olduğu için, hatta ortaya çıktığı tarihlerden itibaren aslında devletin ve devletin istihbarat örgütleriyle birlikte çalıştığını iddia ettiğimiz çeşitli ajan örgütlerin, provokatör grupların, hatta yerli feodal-kompradorlara bağlı çeşitli milis güçlerinin boy hedefi olmuştur. Bunların çoğu Hareketimizin kad-

rolarına yönelik komplolara girişmişlerdir. Örneğin Antep'te Haki Karer'in öldürülmesi olayında olduğu gibi, buna benzer daha birçok komplo söz konusudur. Uzun süre Hareketimiz bu komplolara karşı nasıl tavır takınacağını düşünmüş ve neticede acil olarak tedbir alınması gerektiğine inanmıştır. Hareketimiz kendi kadrolarını, kendi örgütsel yapısını muhafaza etmek için her şeyden önce bunu yapabilmek için bazı tedbirler almıştır, silahlanmıştır ve bu şekilde bazı silahlı gruplar oluşturmuştur, eylemler koymuştur. Ajan ve provokatör örgütlere karşı, yerel hain güçlere, milis güçlerine karşı, özellikle halka zulmeden ve halkın birliğini parçalamaya yönelik tavırlar içinde olan çeşitli çevrelere karşı, silahlı eylemlere girişmiştir. Ama bunlar dediğim gibi hiçbir zaman propaganda olsun diye değil, aslında son derece gereklilik duyulduğu için, gerekli oldukları için başvurulmuş eylemlerdir ve taktik biçimindedir. Hiçbir zaman saldırı niteliğinde değildir. Bu konuda iddia makamının bu iddiasını da reddediyoruz. Diğer bir husus, demin de izah ettim, Hareketimizin ideolojisi adeta bir çetenin düşüncesine veya bir çete konumuna aydınlatılmıştır. Yani iddia makamının elinde kitaplarımız vardır, dergilerimiz vardır, düşüncelerimiz buralarda açıkça izah edilmiştir. *Serxwebûn dergisi Hareketimizin programının gerekçelerini içermektedir.* Burada programın genişletilmiş bir biçimi ortaya konmuştur, devrimci görevler uzun boylu anlatılmıştır. Hareketimizin ittifak anlayışı, Hareketimizin sınıfları değerlendiriş tarzı, çeşitli sınıfların devrimdeki yeri, konusu burada geniş anlatılmıştır. Bu şeylere esas olarak iddianamede yer verilmemiştir. Bu da kasıtlı bir tavidir. Sadece Hareketimizin 1-2 cümle ile amacı şudur biçimde konulmuş, o da dün arkadaşımın belirttiği gibi -bu konuyu tekrar açmak istemiyorum- Marksist-Leninist bir Kürt devleti biçiminde ifade edilmiştir. Bu zaten yanlış bir cümledir. Arkadaşım bu konudaki düşüncelerini belirtti. Hareketimiz, önüne bir asgari program koymuştur. Bu asgari program iki kısımdan oluşmaktadır. Birisi, devrimimizin milli yanı, diğeri devrimimizin demokratik yanı olarak değerlendirilebilir. Bu programda her ikisine de genişçe yer verilmiştir. Bu konudaki görevler açıklanmıştır. Yine programla beraber değişeceğim tüzük hususu vardır. Dün arkadaşım izah etti. Aslında iddianamede belirtilen tüzük, Hareketimizin gerçek tüzüğü değildir.

Bu bir ifade olsa gerektir. Böyle bir tüzüğe ben kendim rastlamadım, ben de tüzüğü okudum, tüzük elimde kalmıştır. Sanırım bu yönde bir ifade verilmiştir ve bu ifade tüzük diye ortaya konulmuştur. Aslında hareketin gerçek tüzüğü değildir, içinde yanlışlar vardır, eksiklikler vardır, ama bazı doğrular da vardır. Şimdi tek tek üzerinde durmaya gerek yoktur. Ama şunu hemen belirteyim, bu hareketin tüzüğü değildir. Bunu ben Merkez Komitesi üyesi olarak burada ifade edeyim. Üzerinde duracağım diğer bir konu, ülke kavramı meselesidir. İddia makamı Kürdistan ülkesini kabullenmemektedir. Bu konuda “Apocular Türkiye’nin doğusunu ve güneydoğusunu ülkeden parçalayıp burada bir bağımsız devlet kurmak için çaba harcamaktadırlar” şeklinde ifadeler vardır. Yani Kürdistan’ın bir parçası olan Orta-Kuzey-Batı Kürdistan diye adlandırdığımız bu parça, üzerinden bulunduğumuz parça Türkiye’nin doğusu ve güneydoğusu olarak değerlendirilmektedir. Oysa tarihsel olarak değerlendirdiğimizde burası Kürdistan’ın bir parçasıdır. Türkiye Cumhuriyeti’nin doğal bir parçası değil, aslında Kürdistan ülkesinin bir parçasıdır. Bizim ülke anlayışımız burada arkadaşlar tarafından ortaya konuldu, ben bu düşüncelere katılıyorum. Biz, ırkçı, milliyetçi, şoven bir anlayışa sahip değiliz, başkalarının topraklarında gözümüz olamaz. Esas olarak Kürt halkının üzerinde yaşadığı -tarihsel olarak- Kürt halkının üzerinde yaşadığı ve bugün de hali hazırda Kürtlerin çoğunlukta olarak yaşadığı yöreler tarafımızdan Kürdistan ülkesi olarak değerlendirilmemektedir ve buraların gerçek Kürdistan’a katılıp katılmayacağı, daha doğrusu üzerinde kurulacak bir Kürdistan devletinde nerelerin yer alacağı hususu, burada bazı arkadaşlarım tarafından yine belirtildi. Ben de aynı düşüncelere katılıyorum. Bu, yörelerdeki halkın iradesine bağlı olacaktır. Mücadelemizin başarı durumuna bağlı olacaktır. Belki bir kısım bölgeler kurtarılmayacaktır uzun süre veya belki bazı bölgeler Türkiye ile birlikte yaşamak isteyeceklerdir. Bu konuda yöre halkının kendi iradelerine de başvurulacaktır. Halkın iradesine rağmen adeta zorbalık yaparak çeşitli bölgeleri Kürdistan’a dahil etme veya bazı bölgeleri ülkeden koparıp buralarda suni olarak devlet oluşturma biçiminde şoven, milliyetçi, ırkçı bir anlayışımız söz konusu değildir. Tarihsel olarak şekillenen bir halk vardır, bu Kürt halkıdır. Dün arkadaşım bu konuda bazı

tarihsel açıklamalarda bulundu. Ben, esasen bu konunun üzerinde fazla durmak istemiyorum, tartışma konusu da yapmak istemiyorum, ama görüyorum mahkeme heyeti bu konuyu, yani Kürtler' in varlığı-yokluğu meselesine veya Kürdistan'ın varlığı-yokluğu meselesini sık sık tartışma konusu yapmaktadır. Bu durum bizce acayip karşılanmaktadır. Bugün artık bu konu tartışması yapılmayacak kadar açıktır, pek çok çevre tarafından kabul edilmektedir, hatta Türkiye'deki

...

Duruşma Hâkimi: Kim bu çevreler?

Mehmet Hayrı Durmuş: Efendim? ...

Duruşma Hâkimi: "Pek çok çevre" kim?

Mehmet Hayrı Durmuş: Bizatihi Türkiye'deki basındır. Yani Türkiye'deki basın bile bunu kabullenmiştir. Kürdistan üzerinde çeşitli oyunların oynandığı ve politikaların üretildiği, günlük gazetelerde bile yer almaktadır. Kaldı ki, dünya politikasında, uluslararası çeşitli toplantılarda, bu hususlar tarihsel olarak pek çok defa ele alınmıştır. Barış toplantılarında...

Duruşma Hâkimi: Tarihi incelediniz mi siz?

Mehmet Hayrı Durmuş: Tarih konularında fazla şeyim yoktur, yani bu konularda uzun araştırmalarım yoktur; ama...

Duruşma Hâkimi: Nereden çıkartıyorsun milleti Türk, Kürt diye bölüp de nereden çıkarıyorsun Kürt'ü, Türk'ü bilmem nesini? Nereden çıkarıyorsun, tarihi incelemedin de belirli bir bilgin yok da?

Mehmet Hayrı Durmuş: Şunu söyleyeyim, bilgim yok derken bu konuda ben uzman değilim, bir tarihçi değilim, bunu demek istiyorum. Yoksa araştırmam yoktur biçiminde değil. Ben tahsili bir insanım. Elbette bu konuda okumuşluğum vardır. Pek çok kitap, belge okumuşum.

Duruşma Hâkimi: Nereden okudun?

Mehmet Hayrı Durmuş: Kürtlerin kökeni ile tarihi ile ilgili, Ortadoğu'ya gelişiyile ilgili, Kürdistan üzerinde...

Duruşma Hâkimi: Nereden gelmişler Ortadoğu'ya? Ne olmuş? Tarihte hangi devletleri kurmuşlar?

Mehmet Hayrı Durmuş: Bu hususta şunu söylemiştim: bu konuda arkadaşların yaptığı açıklamalara katılıyorum biçiminde

ifadelerde bulundum demiştim. Ben de bu nedenle fazla açıklama yapmak istemiyorum. Yani bu hususu ben tartışma konusu yapıp da uzun boylu anlatmak istemiyorum.

Duruşma Hâkimi: Mahkeme bir tartışma konusu yapmıyor, soruyor, kısaca açıklamalarda bulun.

Mehmet Hayrı Durmuş: Diğeri arkadaşlarımla da ifade ettiğii gibi, Kürtler esas olarak Ari soyundan gelmektedirler ve Kuzey Avrupa'dan. Kuzey-Batı Avrupa'dan, İskandinav yörelerinden kavimler göç ederken Kürtler de esas olarak buradan gelerek Kürtlerin merkezi olarak kabul edilebilecek, Van ve Urmiye gölleri arasında, aşiretler biçiminde, milattan önce 1000 yıllarında yerleşmişlerdir. Daha sonra aşiretler konfederasyonu biçiminde bir örgütlenmeye gidilmiştir. Bu siyasal organizasyon oluşturulmuştur. O dönemde var olmak için buralardaki köleci imparatorluklara karşı güçlü mücadeleler verilmesi gerekiyor. Bu nedenle aslında birleşilmiştir, örgütlenilmiştir. Asur'a karşı uzun süre mücadele edilmiştir. Daha sonra Asur devleti yıkılmıştır ve yerine Med organizasyonu oluşturulmuştur. Bu, Kürtlerin oluşturduğu ilk siyasal organizasyondur, devlettir. Yaklaşık 200 yıl kadar hükümlanlık sürmesi söz konusudur. Milattan önce 700 yılları ile 500 yılları arasında. ...

Duruşma Hâkimi: Hayır, bu söylediğinin kaynağı ne, tarih belgesi ne?

Mehmet Hayrı Durmuş: Şimdi ben bu hususta yine mahkeme heyetine yönelik bir nokta üzerinde durmak istiyorum. Şöyle ki; her millet ortaya çıkarken veya kendi tarihini ortaya atarken ille dikili taşlardan yararlanır veya matbaa araçlarından, mühürlü belgeli araştırmalardan faydalanır diye bir şey yoktur. Pek çok belge, meşhur bilginlerin, tarihçilerin anılarından, bunların hazırlamış olduğu eserlerden de ortaya çıkartılabilir.

Duruşma Hâkimi: Kaynağını soruyorum size. Hangi kaynaktan öğrendiniz bunu?

Mehmet Hayrı Durmuş: Bu konuda tarihçilerin bilgileri var. Örneğii bizzat Herodot'un bu konuda açıklamaları vardır. Yine, daha sonraki yüzyıllarda da pek çok tarihçinin bu konuda belgeleri vardır ve ben bunların çoğunu okudum. Ansiklopedilerde bu konuyu araştırdım, seminerlerde tartışma konusu yapıldı, dinledim. Yani

bu konuda pek çok belge vardır: fakat şu bir gerçektir: bir millet kendi bağımsızlık mücadelesini gerçekleştirmeden, bu konuda uzun araştırmalara girmeden kendi tarihini açık, net biçimde ortaya çıkartacak imkânlardan yoksundur, böyle bir şeyi toparlayıp bir araya getiremez. Bugün Kürtlerin varlığıyla ilgili Londra’da, Paris’te, Bağdat’ta, Şam’da, İstanbul’da bizzat müzelerde pek çok belge söz konusudur: ama bizler bunları araştırma imkânına sahip değiliz. Bunları toplama, bir araya getirip gerçek tarihimizi aydınlığa çıkartma imkânından yoksunuz.

Bunu mahkeme heyetinin böyle kabul etmesi gerekir. Yani biz bugün kalkıp da belgelerimiz şunlar, şunlardan diye ortaya sürecektir imkân ve olanaklardan yoksunuz. Ama bu belgelerden çeşitli tarihçiler tarafından derlenmiş broşürler, kitaplar vardır. Dedim, biz bunları okuduk, değerlendirdik. Kaldı ki ...

Duruşma Hâkimi: Hangilerini okudunuz?

Mehmet Hayrı Durmuş: Demin belirttim. Bu konuda Kürtlerin kökeniyle ilgili bir iki kitap okudum. “Kürdistan Üzerinde Mücadeleler” olarak ...

Duruşma Hâkimi: Yazarı kimdi bunun?

Mehmet Hayrı Durmuş: Kürtlerin kökeniyle ilgili Nikitin’in bu konuda vardır. Bunun dışında çeşitli tarihçilerin ve siyaset adamlarının hazırladıkları Kürdistan üzerindeki mücadeleleri veya çeşitli aşamalardaki mücadeleleri dile getiren belgeler niteliğinde olan yazılar vardır. Dün arkadaşım da değindi. “ 19’ncü yüzyılda Kürdistan üzerinde mücadeleler” diye bir broşür var. Bunu okudum. Bunun dışında yine “Çağdaş Kürdistan tarihi” diye cumhuriyet döneminde Kürdistan’daki uygulamalar ve Kürdistan’ın durumunu anlatan kitabı okudum. Ve bunun gibi daha pek çok broşür. “Doza Kürdistan” diye bir broşür elime geçti, bunu okudum. Bunun dışında özellikle **Abdullah Öcalan** arkadaşın bu konuda geniş araştırmaları ve kendisinin bir tarih anlayışı vardır. Aslında Kürdistan’a bakışı, anlayışı vardır. Bu Serxwebûn’da esas olarak, yani temel hatlarıyla yer almaktadır. Bu arkadaştan biz tarihi dinlediğimiz ve öğrendiğimiz pek çok şey vardır. Ve bütün bunlardan başka, bizce daha çok önemli olan mevcut koşullardır. Objektif durumdur. Yani Kürdistan’da bulunuyoruz bugün. Ve ortada objektif bir durum söz konusudur.

Kürtlerin bizatihi varlığı, Kürt toplumunun Türkiye'deki toplumsal yapıdan, kültürel, sosyal yönlerden farklı yanları açıkça görülmektedir ve bizler de bunu görmekteyiz.

Duruşma Hâkimi: Nerede, farklılık nerede? Kültürel yönden farklılık nerede oluyor?

Mehmet Hayrı Durmuş: Şimdi bu farklılığın inkârı, bilmiyorum yani, nasıl mümkündür?

Duruşma Hâkimi: Hayır, nerede farklılık var kültürel yönden? Farklılık nerede?

Mehmet Hayrı Durmuş: Şu var, örneğin özellikle Ortadoğu'da İslamlaşmanın gelişmesiyle birlikte ortak ananeler, gelenekler gelişmiştir. Ve Kürtlerle Türkler de uzun süre yan yana yaşadıkları için aslında pek çok adet ve gelenekleri birbirine karışmıştır, ama hala farklılığını koruyan şeyler de vardır. Ben burada tek tek sıralamaya gerek görmüyorum yani. Hani kültürel değerler olarak kabul edebileceğimiz çeşitli ananeler, gelenekler; farklı ananeler ve gelenekler vardı ve bunları uzun boylu anlatmak mümkün; ama şu anda ben gerek görmüyorum. Bir dil vardır. Burada siz üzerinde duruyorsunuz. 'Birkaç dilden oluşma' biçiminde bir şey kullanıyorsunuz. Ben bunu kesinlikle reddediyorum. Ortada bir dil vardır. Yani bunun inkârı mümkün değildir. Biz pekâlâ anlaşıyoruz. Burada siz Türkçe bilmeyen birkaç kişiyi anlayabilmek için, binlerce kilometre uzaktan, Doğubayazıtlı bir eri getirip burada tercüman olarak dinlettiniz, ifadesini aldıldınız. Birbirinden yüzlerce kilometre uzakta olan insanlar, hiç ilişkide olmadığı, canlı bir ticaret şeyine bile girmeyen bir dili kullandıkları halde, aslında yok edilmeye terkedilmiş bir dili kullandıkları halde, pekâlâ anlaşabiliyorlar.

Duruşma Hâkimi: Bu dili neden Kürtçeye mal ediyorsunuz? Bu dilin %90'ı Farsça, %10'u Acemce, bilmem ne. Yani hangi kelimeleri Kürtçe de, Kürt dili diye ortaya çıkıyorsunuz?

Mehmet Hayrı Durmuş: Şimdi, millet olarak, biz esas olarak Acemlerle...

Duruşma Hâkimi: Arapçadan al, Farsçadan al. İngilizceden al, Kürtçe diye ortaya bir dil çıkart.

Mehmet Hayrı Durmuş: Bu durum böyle değildir. Çeşitli diller birbirine yakındır. Siz eğer Fransızca'yı. Almancayı ve İngilizce'yı

biliyorsanız veya belirli ölçüde bilginiz varsa bu konuda, bileceksiniz ki, Fransızca ve Almanca karşılaştırıldığında gramer hemen hemen aynı olduğu gibi, pek çok kelime de birbirine çok benzemektedir. Yani bir telaffuz farklılığı var adeta.

Duruşma Hâkimi: Siz bu hususta araştırma yaptınız mı, dil hususunda?

Mehmet Hayrı Durmuş: Bilgim vardır. Ben özel dilci değilim; ama bu konuda bilgim vardır. Bu hususta okumuştum. İngiliz dilinin üzerine çalışmalar yapmıştım. Örneğin Hacettepe Üniversitesinde 1 sene İngilizce okudum. Gramerini biliyorum. Kürtçenin gramerini de biliyorum. Farsçanın gramerini de biliyorum. Türkçe üzerine de çalışmam olmuştur. Türkçe gramerini de biliyorum. Bir defa esas olarak Kürtçe ile Türkçe arasında grametik bir ayrılık vardır. Yani cümlelerin kuruluşunda temel olan, dilde esas olan gramerdir ve Kürt dilinde belli bir gramer söz konusudur. Bu da batı dillerine benzemektedir.

Duruşma Hâkimi: Farsça ile karşılaştırdınız mı?

Mehmet Hayrı Durmuş: Farsça ile benzerliği şudur. Ben, şunu söyleyeyim, İngilizce ile de benzerlikler arz etmektedir Kürtçe. Gramer olarak hemen hemen çok az bir farklılık vardır. Çünkü Batı dil grubundandır esas olarak. Yani Batı dil grubuna bu konuda çok benzemektedir Kürtçenin grametik durumu. Farsça ile ise çok daha büyük yakınlığı söz konusudur. Çünkü biz millet olarak, yani Kürtler, tarihi boyunca Türklerle yan yana yaşadıklarından çok daha fazla Perslerle veya İranlılarla yan yana yaşamışlardır. Ve hatta Perslerle aynı soydan geldiklerinden dil benzerlikleri, kelime benzerlikleri doğal olarak çok daha fazladır; ama bu hiçbir zaman Perslerle Kürtlerin aynı olduğu veya Kürtlerle Perslerin ortak bir dil kullandığı, Farsçayı kullandığı şeye götürmez. Ben bu hususu daha fazla derinleştirmekten yana değilim; ama objektiftir, açıktır. Bunun inkârı mümkün değil; ama gelişmemiştir, körelmiştir, pek çok kelimesi unutulmuş veya çeşitli dillerden kelime almıştır. Bu konuda benim iddiam yoktur. Çok güçlü bir dildir veya şöyle bir dildir, böyle bir dildir, övmeye gerek görmüyorum yani; ama ortada bir dil söz konusudur. Grameriyle, suyuyla, buyuyla açıktır.

Duruşma Hâkimi: Şimdi, gecelim.

Mehmet Hayrı Durmuş: Bir husus kaldı. Ona da değineyim. Bir de Hareketimizin zorbalık yaptığı, halkı göçe zorladığı biçiminde iddialar vardır. Burada arkadaşlarım üzerinde uzun uzun durdular. Ben de bu konuya bir iki şeyle değinmek istiyorum. Arkadaşlarım beni tatmin etmedi. Bu konudaki açıklamaları yetersiz buluyorum. Onun için şunu söyleyeyim. Halk göçe zorlanmıştır. Bu doğrudur, ama halk ne zamandan beri göçe zorlanmıştır?

Kimi dönemlerde halk bizatihi mecburi iskâna tabi tutulmuştur. Örneğin denilmiştir ki, şu, şu, şu aşiretler şu yöreye gitsin. Bu, Sultan Hamit döneminde de yapılmış, cumhuriyet döneminde de yapılmıştır. Kimi zaman olmuştur, halk göç etmek zorunda bırakılmıştır. Yani resmi olarak sen şuradan kalk şuraya git denilmemiştir; ama adeta buna zorlanmıştır. Ülkemizde yüz yıllardır sömürgeci politika uygulanmaktadır. Bu, Safevi imparatorluğu tarafından uygulanmıştır. Bu Osmanlı İmparatorluğu döneminde uygulanmıştır. Daha sonra bu Ortadoğu'da meydana gelen çeşitli devletler tarafından. Örneğin Türkiye Cumhuriyeti tarafından da uygulanmıştır ve ülkemizde esas olarak yerleşik bir ekonomi düzeni oluşturulmuştur. İddiamız şudur: Talan ekonomisi geliştirilmiştir ülkemizde. Yani ülkemizde gerek sermayenin yatırılması biçimi olsun, gerek yolların döşenmesi biçimi olsun, gerek çeşitli alanlarda üretime geçiş olsun, bunların tümü kaynaklarımızın alınıp götürülmesine yöneliktir. Dikkat edilirse yolların da ona göre döşendiği ortadadır. Örneğin Hakkâri'ye yol girmezken, Cizre'ye bilmem birkaç koldan asfalt yol gitmektedir.

Duruşma Hâkimi: Niye Hakkâri'ye yol gitmesin? Hakkâri'yi gördün mü sen?

Mehmet Hayrı Durmuş: Tamam, yoldan yola fark var yani.

Duruşma Hâkimi: Hayır, gördün mü Hakkâri'yi sen?

Mehmet Hayrı Durmuş: Evet, gitmişim?

Duruşma Hâkimi: Ne zaman gittin?

Mehmet Hayrı Durmuş: Yakın tarihlerde, 1-2 sene önce gitmiştim, ama yani yol yok derken, Hakkâri'nin bizatihi kendisini değil, bütün yöre olarak kastediyorum, pek çok yer yol gitmezken Cizre'ye iki-üç koldan yol gitmektedir, asfalt yol gitmektedir. Yani bundan kastım şudur; esas olarak ülkemizde inşa edilmek

istenen ekonomi, kaynaklarımızın götürülmesine yöneliktir. Böyle olunca, elbette halk bir defa kendiliğinden adeta göçe zorlanmıştır. Kaynakları götürülsün, zaten topraklar büyük ölçüde ağaların, beylerin elinde bulunmaktadır. Bu durumda halk geçimini nereden sağlayacaktır? Doğal olarak Çukurova’da, İstanbul’da, İzmir’de hatta Almanya’ya bu şekilde göç etmiş, gurbetlik olmuş yüzbinlerce insan söz konusudur. Bunun dışında şu da açık bir gerçektir: Bugün devletle sıkı ilişkiler içerisinde olan bazı feodal-kompradorlar, emirlerindeki silahlı milis güçlerini adeta halkın üzerine sürmektedirler. Bunu yıllardır yapmaktadırlar. Kan davalarını, mezhep ayrılıklarını körükleyerek halkı köyünden, arazisinden koparmakta ve malına, mülküne el koymaktadırlar. Bu açıktır yani, bunun binlerce örneğini gösterebiliriz. Bu Siverek’te de olmuştur. Hilvan’da da olmuştur, Kızıltepe’de de, Batman’da da olmuştur. Doğubayazıt’ta da olmuştur. Bizatihi pek çok yerinde bu olmuştur. Bizatihi Mehmet Bucak, bilmem şu tarihte her türlü malı mülkü elinden alındığı halde veya içte rakipleriyle girdiği çatışmada her şeyini kaybettiği halde. 5-10 sene sonra pekâlâ görülmektedir. Bu nereden gelmektedir? Nasıl şekillenmektedir? Nasıl teşekkül etmektedir? Bu, zor kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bölgede ilk olarak kan döken Hareketimiz olmamıştır, Mehmet Bucak, Süleymanlar ve diğerleri, Batman’da Ramanlılar kendi silahlı güçleriyle aslında yüzlerce insanın kanına girmişlerdir. 1979 yazında ben çok iyi hatırlıyorum, Siverek’te Mehmet Bucak ve milis güçleriyle Hareketimizin çatışması doğmadan önce sık sık peş peşe Bucak mıntıkasında çatışmalar meydana geldi ve burada 15-20 insan hayatını kaybetti. Bunlar bizimle Mehmet Bucak arasındaki çatışmalardan hemen önceydi. Pek çok köy, aynı aylar içinde yakılıp yıkıldı. Arşivler karıştırılırsa bu pekâlâ görülecektir. Yani yüzlerce nisanın bu şekilde katledildiği, öldürüldüğü ve yerinden yurdundan edildiği bir gerçektir. Esas olarak şunu demek istiyorum; halka zorbalık yapan biz değiliz. Halka zorbalık yapanlar, demin saydığım güçler olmuştur, göçe zorlanmıştır adeta ve halk göç etmiştir. Çukurova bu şekilde dolmuştur, İzmir, Manisa, Mersin hatta Almanya’ya kadar bu şekilde binlerce masum insan yerini yurdunu terk ederek zaten göç etmiştir,

gitmiştir. Bu Hareketimizin ürünü değildir, yani Hareketimizin ortaya çıkardığı bir sonuç değildir.

Duruşma Hâkimi: Evet

Mehmet Hayri Durmuş: Evet, iddianamedeki iddialara karşı belirtmek istediğim hususlar aşağı yukarı bunlardır. Ben şu anda esas olarak kendi ifademi vereceğim. Mücadeleye katılımımı, daha doğrusu kendi faaliyetlerimi anlatırken, bir bakıma kendim eskiden beri hareket içerisinde görev aldığım için, aynı zamanda Hareketin gelişme seyrini koymuş olacağım. Yani ikinci bir defa Partinin kuruluşunu ele almak istemiyorum, kendi faaliyetlerimle partileşmeyi bir arada izah etmeye çalışacağım. Ben esas olarak 1970'lerden sonra, yani lise öğrenciliğim döneminde devrimci düşüncelere sempati duydum. Kitap okuma alışkanlığım da ortaokul döneminden beri vardı, lisede de siyasi şeylere- ki, o zaman Türkiye de bu yönde çalışmalar ve çabalar vardı- teşvik edildik. Ben özellikle daha çok siyasi nitelikte kitaplara yöneldim, devrimci düşüncelere kanalize oldum. Lise öğrenciliğim döneminde çeşitli Marksist-Leninist klâsikler okudum. Tabii o zaman bunların hepsini tam kavradığımı söylemem. Daha sonraki yıllarda Ankara Hacettepe Üniversitesine girdim.

1974-1975 yıllarında burada daha hızlı bir araştırma ve incelemeye başladım. Yine çeşitli Marksist-Leninist klâsikleri okudum, tartışmalar, seminerlere katıldım ve sorunu biraz daha net olarak kavramaya çalıştım. Dernekler, örneğin AYÖD vardır mesela, ben AYÖD'e gidiyordum. Burada seminerler yapılıyordu, ben de seminer çalışmalarına katılıyordum. Bunun dışında, öğrenci grupları arasında tartışmalar oluyordu. Bu şekilde Marksizm'i, Leninizm'i kavradım. Bunun dışında bölgemizin durumunu, ülkemiz Kürdistan'ın ve Türkiye'nin durumunu, toplumsal yapıyı kavramaya çalıştım. Burada bölgemizde ve ülkemizde gerici ilişkilerin halkı ne derece mağdur durumda bıraktığını anladım. Çeşitli reformist akımların ve kendisini ilerici diye gösteren çeşitli düşüncelerin öteden beri aslında bir mesafe kat edemediklerini, siyasi olarak iktidarların dümen suyunda gittiklerini, mevcut düzenin bu şekilde basit yöntemlerle değiştirilemeyeceğini, bir devrimin gerekli olduğuna ben de inandım. Yani o zaman çeşitli siyasi gruplar devrim

tezini ileri sürüyorlardı, parlamenter yoldan değil, toplumun veya daha doğrusu mevcut düzenin değişmesi için bir devrimin gerekli olduğuna inananlar vardı, ben de öğrendiğim bilinçlendiğim, gördüğüm ve siyasi olarak geliştiğim oranda anladım ki bir devrimin gerçekleşmesi gerekir. Yani mevcut gerici düzenlerin, bölgedeki mevcut gerici düzenleri, bölgedeki mevcut gerici ilişkilerin lağvedilmesi için -ki, henüz Kürdistan Bağımsızlık Mücadelesi kafamda şekillenmiş değildi- genel olarak bölgede, özel olarak Türkiye’de bir devrimin gerekli olduğuna inandım. Bende bu şekilde siyasi kanaat geliştikten sonra, yani bir devrimin gerçekleştirilmesi gerektiği kanaati geliştikten ve şekillendikten sonra...

Duruşma Hâkimi: Marksist bir devrim.

Mehmet Hayrı Durmuş: Tabii Marksist anlayışta bir devrim. Bu ulusal kurtuluş devrimi de olabilir, bir sınıfsal devrim de olabilir. Marksizm mutlaka sosyalist devrimdir diye bir şey yoktur. Marksist bir anlayış vardır, Marksist bir ideoloji vardır, bu ideoloji çeşitli ülkelerdeki ulusal kurtuluş hareketlerine de öncülük edebilir, sınıfsal kurtuluş hareketlerine de. Yani bu ideoloji mutlaka sosyalist bir devrime götürür biçiminde bir anlayış yanlıştır. Biz bu anlayışa karşıyız. Bu, tarafımızdan daha çok Troçkist bir anlayış olarak değerlendirilmektedir. Yani Marksizm’den bir sapma olarak değerlendiriyoruz. Hâlbuki bizce önemli olan -ki Marksizm’de canlılığı koruyan, yaşatan da odur- Marksizm’in çeşitli ülkelerin koşullarına indirgenmesidir. Marksist anlayışın ulusal kurtuluş hareketlerinde öncü bir ideoloji haline getirilmesi önemlidir. İddianamede bu husus yanlış belirtilmiştir. O zaman ben de Marksist bir anlayış hâkimdi, mutlaka sosyalist bir devrim gerekirdi, ülkemiz koşullarında bir devrimin gerekli olduğuna inanıyordum, ama bu henüz Kürdistan Bağımsızlık Mücadelesi biçiminde şekillenmiş değildi. Onu belirtmek istiyorum. Ben bu kanaate vardıktan sonra dediğim gibi, bu şekilde düşünen, yani bir devrim öneren çeşitli kişiler ve gruplarla o zaman temaslarım oldu. Dernek dışında çeşitli çalışmalar vardı ve eskiden beri faaliyet yürüten Kürtçü diye adlandırdığımız çeşitli akımlar vardı, yani bizim teslimiyetçi gruplar olarak, reformistler olarak değerlendirdiğimiz çeşitli akımlar vardı. Bunlar geçmişte TİP içinde

yer almış insanlardı, DDKO (Doğu Devrimci Kültür Ocakları)'da yer almış çeşitli kişilerle -ki 1974'ten sonra yeniden çeşitli faaliyetlere başladılar- temasım oldu. Yine bizim sosyal-şoven gruplar olarak değerlendirdiğimiz Türkiye'deki çeşitli sol gruplarla ilişkilerim oldu ve o zaman canlı olarak daha çok Kürdistan meselesi tartışılıyordu. Hem bizim, teslimiyetçi, reformist olarak değerlendirdiğimiz Kürt grupları hem de Türkiye'deki sosyal-şoven olarak değerlendirdiğimiz çeşitli gruplar, Kürdistan meselesini sık sık tartışıyorlardı. Ben bu her iki anlayışa da bir türlü uyum sağlayamıyordum. Kürt grupları, yani reformist, teslimiyetçi olarak değerlendirdiğimiz Kürt grupları aslında Kürdistan'ın somut koşullarından bakmıyorlardı. Kuyrukçu bir anlayışa, reformist bir anlayışa sahip idiler. Bağımsızlık temelinde mücadeleyi düşünmüyorlardı, reformlar ileri sürüyorlardı. Örneğin Kürt dili ile eğitim yapılsın, Kürtçe anadil olarak bölgede kabul edilsin, Kürdistan'daki çeşitli tabakalara daha iyi yaşama olanakları sağlansın biçiminde düşünceleri, talepleri vardı ve esas olan bu idi. Faaliyetleri daha çok siyasi olmaktan ziyade kültürel nitelikte idi. Bu nedenle ben bu anlayışları milliyetçi anlayışlar olarak değerlendiriyordum. Yani emekçi sınıfların, Kürdistan'daki milyonlarca emekçinin, yoksul köylünün, proleterin, gerçek kurtuluşunu sağlayan düşünceler olarak görmüyordum. Bu nedenle tatmin olmuyordum ve bu tür grupların herhangi birine angaje olmadım. Örneğin 1975 başında DDKD kurulduğunda pek çok kişi bu derneğe üye olduğu halde, Kürdistan'da pek çok genç bu derneğe üye olduğu halde, ben kendim tatmin olmadığım için bu dernekle ilişkim olmadı. Yine Türkiye'deki çeşitli gruplar, sosyal-şoven olarak kabul ettiğimiz çeşitli gruplar, Kürdistan'ı ve Kürdistan'daki objektif yapıyı göz ardı ediyorlardı. Kürdistan devrimini yadsıyorlar. Kürdistan bağımsızlık mücadelesinin önemini kavrayamıyorlardı. Gerçi benim de bu konuda henüz tamamiyle netleşmiş düşüncelerim yoktu. Ama onlar bu yönde bir inkâr tezi geliştirdikleri için, şunu söylüyorlardı; sadece Kürtler vardır, ama tarihsel bir haksızlık olmuştur, geçmiştir. Bu artık Türkiye'deki devrim sorunudur, esas olarak Kürtlerin kurtuluşu da Türkiye'deki emekçi sınıfların kurtuluşuna bağlıdır biçiminde düşünceler ileri sürüyorlardı.

Fakat sorun onların koyduğu gibi değildi. Yani olmuş-bitmiş bir mesele değildi mesele. Parçalanmış bir Kürdistan vardı, parçalanmış bir toplum vardı, son derece geri, ortaçağ karanlıklarında kalmış bir toplumsal yapı söz konusuydu.

Bu toplumsal yapının Türkiye'deki devrime ayak uydurabilme olanağı yoktu. Bu toplumsal yapının Türkiye'deki devrimle beraber, daha doğrusu bu devrimi bekleyerek düzelme yoluna gitmesi, esas olarak soruna çözüm getiremezdi. Bu nedenle, Kürdistan Devrimini temel olarak reddettiklerinden, yadsıdıklarından, Kürdistan sorununa gerçekçi bir çözüm, bir yaklaşım getirmediklerinden, bu sosyal-şoven gruplarla da, Türkiye'deki bu sol gruplarla da benim o zaman kadar 1975 yılına kadar canlı bir bağım olmadı. Ben Kürdistan'daki emekçi sınıfların gerçek kurtuluşunu sağlayacak bir devrim tasarlıyordum kafamda ve bu şekilde çeşitli öğrenci arkadaşlarımla tartışmalarım oluyordu. Benim gibi düşünenler veya daha önce bu yönde şekillenmiş düşünceler vardı ki bu düşünceler bende şekillenirken çeşitli arkadaşlardan esinleniyordum. Kitaplardan da okuyordum. "Marksizm ve Milli Mesele", "Ulusal Sorun, Sömürgeler Sorunu" diye bir kitap vardı, okudum. Çağımızda ulusal kurtuluş hareketlerinin dünya devrimci hareketinin bir paçası olduğu düşüncesi artık bende hâkim olmuştu, öğrenmiştim, kavramıştım bunu. Günümüzde burjuvazinin ulusal kurtuluş hareketlerine öncülük edemeyeceğini, ulusal hareketlerine öncülük edemeyeceğini, ulusal kurtuluş mücadelesinin bir pazar mücadelesi olmadığını, artık bu şeyden çıktığını ve emekçilerin gerçek kurtuluşunu sağlayacak bir ulusal kurtuluş hareketinin bizatihi emekçilerin öncülüğünde, proletaryanın öncülüğünde gelişebileceği düşünceleri kafamda şekillenmişti. Kürdistan'da bir bağımsızlık hareketi geliştirilebilir, bunun şartları vardır biçimindeki düşünceler de bende giderek geliyordu. Şahin Dönmez benim okul arkadaşım, Hacettepe'dendi. Şahin Dönmez'le temaslarım vardı, tartışıyorduk, bu konuda düşüncelerimiz birbirine yakındı. Benden önce Şahin'in Abdullah Öcalan ve yanındaki bir grup arkadaşıyla birlikte Kürdistan üzerine yeni tezler geliştirdiklerini, Kürdistan Bağımsızlık Mücadelesi adına hareket ettiklerini, düşünceler geliştirdiklerini duymuştum, ama fazla bilgim yoktu.

İlk defa Şahin'le temasım oldu. Sonra Abdullah'la tanıştım ve bu konuda Abdullah kendi düşüncelerini bana anlattı, Kürdistan hakkındaki düşüncelerini, o zaman kısır da olsa, netleşmiş olmasa da Kürdistan Devrimi hakkındaki düşüncelerini anlattı, tatmin oldum. Yani, bir bakıma kafamdaki düşüncelere uygun buldum. Kürdistan'da emekçilerin gerçek kurtuluşunu sağlayan bir ulusal kurtuluş hareketinin örgütlenmesinin şartlarının var olduğu ve bu yönde mücadele verilmesi gerektiğine inandım. Ve esas olarak ilk defa bir akımla angaje oluyordum. Bu tarih aşağı yukarı 1975'in baharıydı. Bu zamana kadar aslında düşünceler şekillenmişti, demin izah ettiğim gibi; Abdullah'ın öncülüğünde bir grup arkadaş bu yöndeki çeşitli düşüncelerini artık netleştirmişti. Kürdistan'ı, Kürdistan Bağımsızlık Mücadelesini, toplumsal yapıyı ve sınıfların durumunu değerlendirmişlerdi. Yani, aslında benden önce şekillenen bir düşünce söz konusudur. Henüz bir gruplaşma, belirgin bir gruplaşma olmasa da bu şekilde bir düşünce şekillenmesi söz konusudur. Benim bu arkadaşlarla faaliyetlerim hemen başlamadı, sık sık buluşuyorduk, ama benim bu yönde aktif faaliyetlerim yoktu. Dediğim gibi kendim 1975 sonlarında esas olarak faaliyetlere başladım, bulunduğum çevrelerde çalışmaları yürütüyordum. 1975-1976 yıllarında ben yine Ankara'daydım, Kürdistan'da faaliyetlerim olmadı. Bu tarihlerde çeşitli arkadaşlar örneğin; en başta Haki, Kemal, Baki gibi arkadaşlar Kürdistan'ın çeşitli yörelerinde dolaşıyorlardı, geziyorlardı, Kürdistan hakkında bilgi edinmek ve bazı çalışmalar yürütmek, propaganda yapmak için Kürdistan'a gidiyorlardı; ama henüz fazla bir faaliyet Kürdistan da yoktu, ilişkiler gelişmiş değildi. Özellikle Antep ve Dersim yörelerine -ki Kürdistan'da ilk faaliyetlerimiz buralarda başlamıştı- bazı arkadaşlar gidiyor, çalışıyorlardı. Benimse Kürdistan'da herhangi bir faaliyetim henüz söz konusu değildi. Esas olarak 1977 ortalarına kadar Ankara'da kaldım ve bulunduğum çevrelerde, özellikle Hacettepe öğrenci kitlesi içerisinde ve Kürdistanlı gençler arasında faaliyet yürüttüm. Yalnız bizleri bağlayan ortak düşüncelerimiz vardı. Bu düşünceler doğrultusunda her arkadaş bulunduğu yörede daha çok kendi inisiyatifini koyarak, kendisi biraz imkânlar yaratarak, maddi olarak da çeşitli imkânlar yaratarak çalışarak

veya işte edindiği dostlardan geçimi için para temin ederek faaliyet yürütüyordu; yani daha çok kendi inisiyatifini koyarak aslında arkadaşlar bulundukları yörelerde çalışıyorlardı. Bu daha çok kişisel çalışmaydı, örgütlü bir çalışma değildi. Yalnız şu bir gerçektir; aramızda bir düşünce birliği artık söz konusuydu denilebilir. Ben 1976 yılında da esas olarak Ankara'da kaldım. Bir ara, 1976'nın Mayıs'ı olacak her halde, Hacettepe Üniversitesinde öğrenci olan Fevzi Aslansoy isminde bir devrimci genç öldürülmüştü. O'nun cenaze töreni için Urfa'ya gittim. Suruç'a. Burada cenaze töreninden sonra tahliye oldum ve yine Ankara'ya gittim. 1977'nin yazına kadar, Haki'nin öldürülmesine kadar Ankara'da kaldım. Yine eski faaliyetlerimi sürdürüyordum. 1977'nin Haziran'ında esas olarak Ankara'yı terk ederek Kürdistan'da faaliyetlere katılmayı uygun buldum. Ve 1977'nin yazında ilk defa Kürdistan'da faaliyetlerde bulunmaya başladım. O zaman memleketim olan Bingöl'de, bilahare Diyarbakır'da, Mardin'de, Urfa'da dolaşım. Bu dönemde (dün arkadaşım da ifade etti) aslında yerleşik ilişkilerimiz yoktu; yani bizim Diyarbakır'da, Mardin'de, Urfa'da fazla ilişkilerimiz yoktu; çok sınırlı ilişkiler vardı ki, genellikle öğrenci çevreleriyle idi ve öğrenciler de memleketlerinde pek bulunmuyorlardı. Bu nedenle, yerleşik bir ilişkiden ziyade, aslında mitingler, seminerler oluyordu, bunlara gidiyorduk. Bir nevi düşüncelerimizin propagandasını yapıyorduk. Zannedersem iddianamede bu dönemde bir program taslağının hazırlanmış olduğu belirtiliyor. Bu asılsız bir iddiadır. O zaman bir program taslağı falan ortaya çıkmış değildi. Düşüncelerimiz ilkeleştirilmişti; yani daha çok sözlü propaganda yapıyorduk, ilk defa bu şekilde düşüncelerimiz ilkeleştirilmiş oldu. Ayrıca güneyde gönüllü olarak kaldım. Çalışmaları yürüttüm. Viranşehir'de, Kızıltepe'de, Nusaybin'de, Urfa'da yapılan seminerlere katıldım. O zaman Kürdistan Devrimi meselesi üzerine çeşitli seminerler veriliyordu, biz veriyorduk veya başkaları veriyordu, bu seminerlere katılıyordum, veriyorduk, bu seminerlere katılıyordum, düşüncelerimizi ileri sürüyordum. Bu dönemde faaliyetlerimiz daha çok ideolojik temelde geliyordu, propaganda temelinde geliyordu, henüz zaten güçlü ilişkilerimiz falan olmadığı için, fazla Hareketimizin imkânları da yoktu. Bu nedenle,

şiddet temelinde henüz içinde, zaten bildiriler falan dağıtılmaya başlandı. Zaman zaman bu bildirilerin anlaşılması için çalışma ve propaganda yürütüyordum.

Duruşma Hâkimi: Şimdi tüzük hazırlanırken hangi devletin partisinin tüzüğü esas alınmıştır?

Mehmet Hayri Durmuş: Esas olarak proletarya partisi, yani ülkemizin proletaryasına öncülük edecek bir proleter parti, Marksist-Leninist ideoloji ve ilkeler temelinde bir partileşme söz konusu olduğu için tüzük de haliyle Marksist-Leninist olan partilerin tüzüğüne benzeyecektir. Marksizm'e, Leninizm'e bağlı olan tüm partilerin tüzüğüne benzeyebilir; ama hiçbir partinin tüzüğünün kopyası değildir. Yani ne Sovyetler Birliği'ndeki Bolşevik Partisinin ne Vietnam'daki İşçi Partisinin tüzüğünün aynısı değildir, bir...

Duruşma Hâkimi: En çok hangisine yakın? Yani en çok hangi şeyden istifade edilmiştir?

Mehmet Hayri Durmuş: Lenin'in örgütlenme anlayışı vardır. Daha doğrusu Marksizm'de var, Lenin tarafından geliştirilmiştir. Ana ilkeleri vardır. Çeşitli partiler kurulurken bu ana ilkeleri esas alarak kendi koşullarına da uygulayarak, bazı ekler yaparak tüzüklerini hazırlarlar. Tüzüğümüzde de Marksizm'deki partileşmenin ana ilkelerine bağlı kalınmıştır. Yani tüzük 5-10 sayfadan da oluşturulabilir, detaylandırılabilir.

Duruşma Hâkimi: Siz amacı gerçekleştirmek için nasıl bir mücadeleli düşünüyorsunuz?

Mehmet Hayri Durmuş: Burada bazı arkadaşlarım tarafından izah edildi aslında bu husus, ben de şöyle ifade edeyim kısaca: biz her şeyden önce yani son derece geri kalmış, adeta orta çağ karanlıklarında geri kalmış bir Kürdistan toplumunun fertleri olduğumuzu biliyoruz. Bu derece geri bir yapıda olan bir ülkede örgütlenmenin, bir örgütlenme yaratmanın, bir mücadele doğurmanın ne derece zor olduğu da açıktır. Ayrıca ülkemizin Ortadoğu içiresindeki konumunu biliyoruz; emperyalizmin ve ona bağlı bölgedeki işbirlikçi yönetimlerin ülkemiz üzerindeki sinsi oyunlarını, emellerini de biliyoruz. Bu nedenle mücadelenin bir hayli zorlu geçeceği gerçeğini kabul ediyoruz. Ülkemiz sömürgeleştirilirken -ki, bunun tarihi yüzyılları içeriyor- yani parçalanırken zor kullanılmıştır, her parçası zorla kan

dökülerek işgal edilmiştir, hatta tarihin çeşitli dönemlerinde ülkenin ve halkın kaderini değiştirmek için birtakım ayaklanmalar, isyanlar olmuştur, özgürlük için girişimler olmuştur, bu girişimler de her defasında kanla bastırılmıştır. Bu şekilde milyonları aşan insanın kanı akıtılarak ülkemiz işgal altına alınmış ve sömürgeleştirilmiştir. Uzun süredir, yani yaklaşık 2 bin sene kadardır kendi siyasal otoritesini oluşturamamış, bir merkezi yapıya kavuşamamış ve bu nedenle de ilkel, geri, orta çağ karanlıklarında kalmış bir toplumu, bu derece zorla, baskı ile işgal altına alınan bir toplumu kurtarmak için, mutlaka yine zora başvurmak gerektiğine inanmışızdır. Yani ciddi bir örgütlenmenin yaratılmasına, işçi-köylüyü temel alan bir örgütlenmeye gidilmesine, bir cepheleşmeye gidilmesi gerektiğine, ülkemizde bağımsızlıktan ve demokrasiden yana olan tüm güçlerin birleştirilmesi gerektiğine, bir halk ordusunun oluşturulması gerektiğine inanıyoruz ve ancak bu şekilde bir yandan güçlü bir halk birliğinin ve bir halk cephesinin yaratılması, öte yandan yine bir halk ordusunun yaratılması ve uzun süreli bir halk savaşının verilmesiyle ülkemizin kurtulabileceğine inanıyoruz. Anlayışımız özet olarak budur.

Başkan   Duruşma Hâkimi   Üye Hâkim   Stenograf

14 TEMMUZ 1982 PKK URFA DAVASI DURUŞMA TUTANAKLARINDAN

Mehmet Hayri Durmuş:

“Bizim siyasi savunma hakkımız kısıtlanmaktadır. Cezaevinde, cezaevi amiri tarafından baskılar yapılmaktadır. Mevcut durum emirlerle yönetilmektedir. Bazı arkadaşlarım açıklamalarının hür irade ile olmadığını, baskı ile olduğunu belirttiler. Beni bir odaya kapattılar, bazı arkadaşlarıma, “gözetleme deliğinden bakın, Mehmet Hayri Durmuş açıklama yapıyor” diye açıklama yaptırmaya zorladılar. Bazı arkadaşlarımız Mazlum Doğan, Ferhat Kurtay, Eşref Anyık yakıldılar ve asılarak öldürüldüler.

“Siyasal bir dava görölmektedir. Bizler, ideolojimize bağlı olduğumuzu söyledik. Bunun savunmasını yapacağız. Bu bizim siyasal hakkımızdır. Mevcut koşullar altında duruşmaya gelmenin gereksizliğine inanıp, ölüm orucuna başlıyorum, burada bunu açıklıyorum.”

Kemal Pir söz aldı:

“Ben M. Hayri Durmuş’un açıkladığı gerekçelerle birlikte almış olduğum ölüm orucu kararına katılıyorum” dedi.

Fuat Çavgun söz aldı:

“Ben de Mehmet Hayri Durmuş ve Kemal Pir’in kararına katılıyorum” dedi.

Bedrettin Kavak, Ali Kılıç ve Ali Çiçek:

“Arkadaşlarımızın kararına katılıyoruz” dediler.

Başkan

Duruşma Hâkimi

Üye Hâkim

Stenograf

Bu yazı Diyarbakır Mahkeme Arşivlerinden çıkarılmıştır.

ÖLÜM ORUCUNDAKİ DOKUZ ARKADAŞ ADINA

Bizler aynı davayı benimsemiş, aynı örgüt çatısı altında mücadele etmiş insanlarız. Daha önemlisi, bugünkü şartlarda aynı gerekçelerle ölüm orucuna birlikte karar vermiş insanlarız. Böyle olunca düşünce ve taleplerimiz asla birbirinden ayrı olamaz. Düşünce ve taleplerimiz esasen bilinmektedir. Şimdiye kadar düzenli birçok defa konuşulmuş, tartışılmış, hatta mahkemelerde söz konusu edilmiştir. Böyle olmasına rağmen üzerinde daha da konuşulabilinir. İçinde bulunduğumuz şartlarda yazı ile sorunu dile getirmek gerçekten kolay değildir.

Çok kısa ifade edersek: Eylemimiz asla bir intihar olayı değildir. Muhtevası siyasidir. Yani sorun idareye karşı bir taşkınlık, bir bezginlik, bir aksilik sorunu değildir. Biz bir siyasi düşünceyi meslek edinen, bu uğurda hayatını ortaya koyan insanlarız. Bizi ezdiren merciler bizi böyle tanımalıdırlar. Gerek idare, gerekse mahkemeler, bizi düşünceden ve politikadan yok sayarsa, bize asla yaşam hakkı tanımazsa, siyasi düşüncelerimizi tanıma hakkı tanımazsa ne yapabiliriz? Bu durumda tarihsel olarak böylesine bir karara varmaktan başka çaremiz kalmamaktadır. Ölümün böylesi veya şöylesi büyük önemde değildir. Er veya geç ölmenin de uzun boylu bir kimliliği yapacak insanlar değiliz. **Varlığımıza tahammül gösterildiği müddetçe insanca yaşamasını da biliriz.** Ancak varlığımız çok görüldüğünde, tahammülsüzlük gösterildiğinde, en ağır biçimde kendimizi feda etmesini bilen insanlarız. Bunu Mazlum Doğan, Ferhat Kurtay, Eşref Anyık ölümleriyle kanıtladılar.

Özellikle belirtmek istediğimiz şudur: Bizler aynı gerekçe ve kanıtlarla hareket eden insanlarız. Birbirimizden ayrı hiçbir kararımız olamaz. Şimdilik hiçbir özel talebimiz yoktur.”

Mehmet Hayri Durmuş
7.9.1982

Ölümsüz şairin kayıp şiiri

M. Hayri Durmuş

Onlar yola-zıto derinliği ve türleri sistem olarak dağılırlar. Hepsinin farklı zamanlarda yapıldıkları işler, öyküler, deneyimler var. Fakat konularını öğütlü ve Zindan yapımının kavramı üzerinden, yazarlarımız bir çoğu dışarı çıkaramadıkları işler, ezberledikleri, yazdıkları dinledikleri, tanıdığı, yanlarında oluşmak için.

MÜHÜR YÜCEL

İSTANBUL- Aylık yayımlanan 'Yeni Sivil' Kültür adlı Kültür Sanat ve Edebiyat dergisinin Mayıs '93 sayısında M. Hayri Dürümçü'nün 'Günah' adlı şiiri yayımlandı.

M. Hayri Dürümçü 1955 yılında İstanbul'da doğdu. 'Günah' 'Bingöl'ün Quam köyünde doğdu. 'Yeni Sivil' dergisinde 'Diyarbakır Akşeri' 'Cezayirli' de denemelerin yayımlanmasında, 'Yeni Sivil' dergisinin yayıncısı, akşeri

Güzelcehalık Köyü'nden devrimci mücaddeleci girmiş, mabukane kürsülerinde sömürgecilik ve yerli gericiyle karşı savaşıyor. 15 Temmuz günü girdiği ölüm

Kur'anın tefsirinde 2 noldu rindan
okurak bilinen Deyişler
Cezayri noldu Hayri Dirmay'un
"Kur'an Yildizları" okurak mütela
Ali Çekir de ayın okuranda
scholar keremine katıldığı. Ali
Çekir Urf'a noldu Hilvan katıldığı.
Kahvaltıdan ayın okuranda
Ali Urf'a noldu tefsirine
katıldığı ve tefsirinde
okurak bilinen Deyişler
Cezayri noldu Hayri Dirmay'un
okurak mütela
Ali Çekir de ayın okuranda
scholar keremine katıldığı. Ali
Çekir Urf'a noldu Hilvan katıldığı.
Kahvaltıdan ayın okuranda
Ali Urf'a noldu tefsirine
katıldığı ve tefsirinde

tergibllarına öblüm cuları çapadı.
Yıldınışlar. Bunlar dıymıca ve
yalnızca biter çykm adanı
değışler. Hepsinin faklı
zamanlanla yadlları pırbır.

toprakların ağrılı ve zindan
azizlerinden kavri yuriden
akıllardan bir çöpe dıran
akıllardan. Sürer eberciden,
yüklü diledi... Yürin
azizlere katılmak için.
Evrensel Kültür derneğinde
ayrılmayan Güneş Çaykırı adlı
dernekte bu günün bir anı. Şiir
ayrılmaz bir Evrensel Kültür
ayrılmaz günümüz. Gendren
ayrılmaz. Fakat derneği ayrıldı
ayrılmaz, ayrılmaz.

M. HAYRİ DURMUŞ'UN GÜNAH ÇOCUKLARI ADLI SİLRİ

Günah Çocukları utançm efendileri
Böcekleri kirlenen çizimleriyle
birer kaza leke oldular
Roma yangınındaki gibi qılın
Ve kaza sürsün
Ve süratinden kanda, bankaya, tekel'i
Ve tabii illele finans.

Dayak yemeyebler meydanlarda

nikâsı ile kör gözüyle
Meyse Dayan,
Suriye Filistinli çocukların rüyasında
Öle yandı,
Uç kurşan kuyruk sallayan ibanete rağmen
Yüksekliği Kürdistan'da kaygıdır.
Baran

Çarşı altın cırtı yerde sosyal pösvender
Ağaz vortas havu raporu vortu gıls,
Kıyımın kışkık burjuva milliyetçile
Bırakın! İyeli bir yosuna edatıyla
Emperyalizme oymayın Deng Siao Ping
Ey, dıngın sabahı dıfieri merhaba,
Tallu meyvayına tıyayınay an incir ajacının
naçlı dahi
merhaba

Zincire vuvunay emcek, emcek ve yürük
mırhaba

Angela Th misioner dlambe niani el
Pablo Nevada' am yurine gur
Bar amelon kuti gende beona kary
Ve bar koy yigalamu sobamunda bir'e on
Ey kutal gelecek se yurimisi
pon' kuz taveliglye sana baserimisi var.

ama, hem yeri pın rına
akamak. Ben de devamı ya-
dık. Olan yeri tamamlamak ve
bütün Küt yutsevelerini
bulmamak (dilem) be aleyh
yuk selçevleri Nemoz boyzantı
selamlamak.

[illegible]

M. Hayati Dourmouy

M.Hayri Durmuş'un bu şiiri aylık yayınlanan Evrensel Sanat ve Edebiyat Dergisi'nin Mayıs '93 sayısında yayınlanmıştır.

GÜNAH ÇOCUKLARI

Günah Çocukları utancın efendileri
Bozkırları kirleten çizmeleriyle
Birer karar leke oldular
Roma yangınındaki gibi çılgın
Ve kana susamış
Ve suratındaki kanla, bankası. Tekeli
Ve tahviliyle finans:
Dayak yemediler meydanlarda

Öte yandan emperyalizmin beyni
Bir sürü beyinsiz. Birleşmiş Millet'lerin
New York'taki taş binasında.
barış adına zeytin dallarıyla süsleyip
zehir sunuyorlar bize bir tas içinde.
Telgrafın tellerine kuşlar konmuyor her zaman
Filistin devrimcileri asılıyor direklerine.
Kirli yüzü, salyalı ağzı ve
tükürülesi kör gözüyle
Moşe Dayan,
sırıttırıyor Filistinli çocukların rüyasında
Öte yandan
Üç kuruşa kuyruk sallayan ihanete rağmen
Yükseliyor Kürdistan'da kavgamız.
Bırakın!
Cirit atsın orta yerde sosyal şövenler
Ajans sonrası hava raporu verir gibi,
konuşsun küçük burjuva milliyetçileri
Bırakın! İşveli bir yosma edasıyla
Emperyalizmle oynaşsın Deng Siao Ping

Ey, durgun sabah üstleri merhaba
Tatlı meyvesini taşıyamayan incir ağacının
nazlı dalı
merhaba.
Zincire vurulmuş emek, emek ve yürek
merhaba.

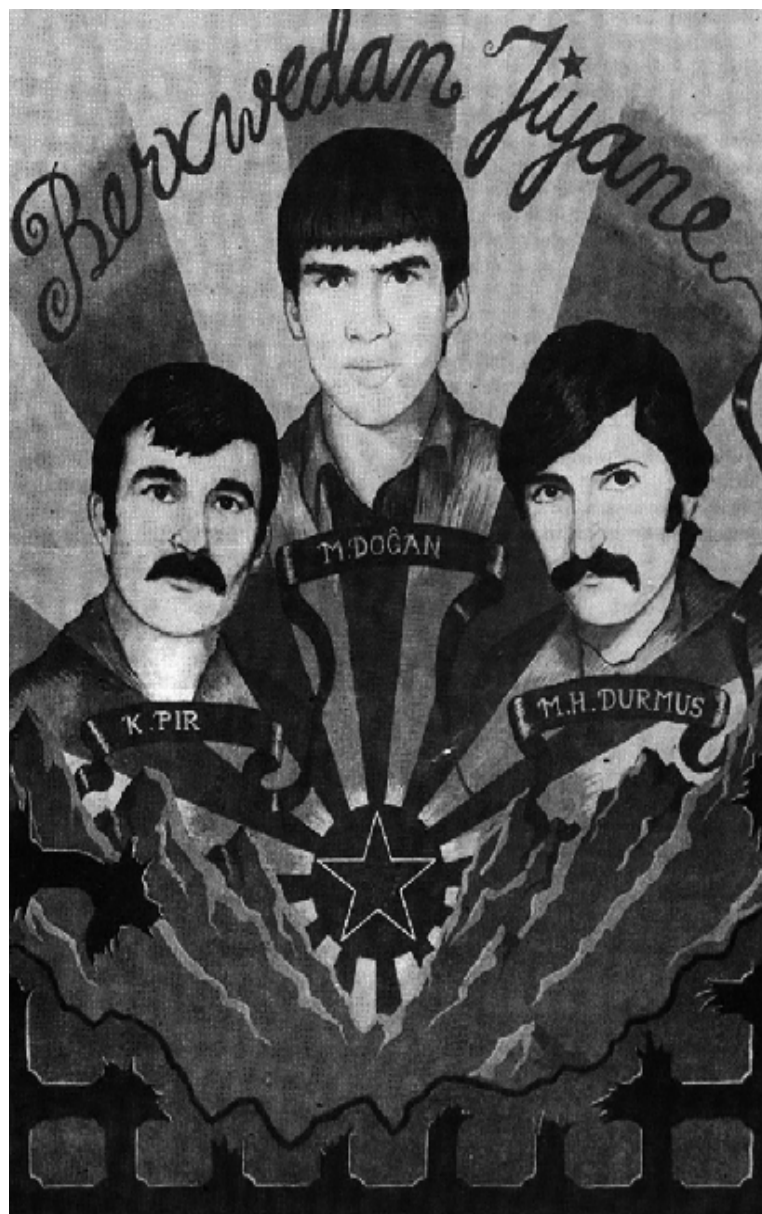
Ey ülkemin nazlı meltemi es!
Yık duvarını Habur, Dicle, Fırat yık duvarını
Al Haki'den Halil'den selam götür
dört bir tarafa

Angola'lı ninenin dilinde ninni ol
Pablo Neruda'nın şiirine gir
Bir amelenin küreğinde betona karış
Ve bir köy yağidinin sabanında bir'e on ver
Ey kutsal gelecek aç yüzünü
genç kız tazeliğiyle sana hasretimiz var.

M.Hayri Durmuş

"Ben ölürsem mezar taşıma,
halkına borçlu öldü" yazın.

